

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΦΙΛΙΚΟΥ

350

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΔΕΥΤΕΡΑΝ ΚΑΙ ΤΡΙΤΗΝ ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΟΕΣΒ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1940

ΙΔΙΩΤΙΚΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΟΝ

"ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΗ",

ΣΤ. ΑΡΧΑΓΕΩΡΓΕΩΝ

Επιστημονή

ΕΝ ΚΑΛΙΘΡΟΝ (Παλιό Παιδ. Σχολείον 1)

Αριθ. Πρωτ. _____

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΦΙΛΙΚΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΔΕΥΤΕΡΑΝ ΚΑΙ ΤΡΙΤΗΝ ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

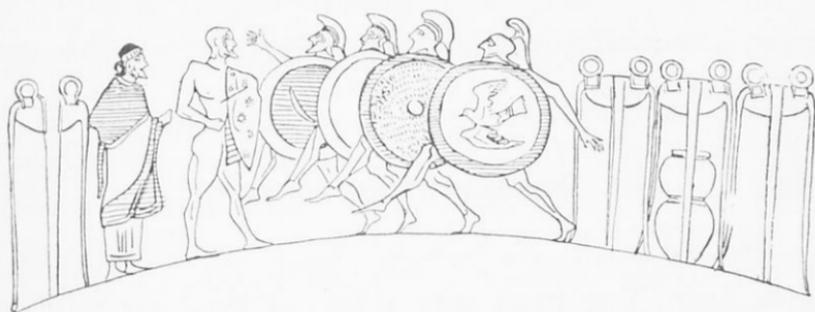

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1940

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

ΜΕΡΟΣ Α'

1. Λύκος και άμνός.

Λύκος διώκει άμνόν, ό δ' άμνός εις ναόν καταφεύγει. 'Ο λύκος πρό του ναού μένει και λέγει τῷ άμνῷ: «¹Ω άμνέ, δια τί έν τῷ ναῷ μένεις και οὐ φεύγεις εις τους άγρους; Οὐ γιγνώσκεις¹, ότι οι άνθρωποι τους άμνούς τοις θεοῖς θύουσιν;²» 'Αλλ' ό άμνός εκ του ναού οὐ φεύγει και τῷ λύκῳ λέγει: «³Ω λύκε, γιγνώσκω μὲν τοῦτο, προκρίνω³ δὲ τοῖς θεοῖς θυσία εἶναι ἢ τῷ λύκῳ τροφή».

2. Λύκος και άρκτος.

'Αμνός έν άμπελῳ ἦν. Λύκος εκ των βάτων βλέπει τον άμνόν και άρπάζει αὐτόν. 'Η του άμνου άρπαγή λύπην ταῖς άμπελουργοῖς παρέχει. Αἱ άμπελουργοὶ μάτην διώκουσι τον λύκον: οὗτος γάρ όμοίως ελάφῳ τρέχει. 'Αλλ' ό Θεός τήν του λύκου κακίαν κολλάζει¹. 'Εν γάρ τῇ όδῳ άρκτῳ ό λύκος συντυγχάνει². 'Η άρκτος τον άμνόν βλέπει και άπό του λύκου άρπάζει αὐτόν. 'Ο λύκος ψέγει³ τήν άρκτον και λέγει: «³Ω άρκτη, πῶς άρπάζεις τον άλλό-

τριον⁴ ἀμύνον;» Καὶ ἡ ἄρκτος λέγει· «Οὐχ ἀρπάζω, ἀλλὰ τὸν κλέπτῃν κολάζω».

3. Πολεμικὴ παρασκευή.

Τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον ἐγγύς¹ ἤδη τῶν ὀρίων² τῆς χώρας ἐστίν. Ὁ ἡμέτερος στρατὸς ἔχει τὰ ἄκρα³ καὶ κωλύει⁴ τοὺς πολεμίους ὑπερβαίνειν⁵ τὰ ὄρια. Οἱ φρουροὶ σὺν τόξοις καὶ ἀκοντίοις καὶ ἄλλοις ὄπλοις τὰ ἄκρα φυλάττουσιν. Οἱ γεωργοὶ σίτον⁶ καὶ πρόβατα εἰς τὰ φρούρια κομίζουσι⁷. Δεῖ⁸ γὰρ τὰ φρούρια τῶν ἐπιτηδείων⁹ μεστὰ¹⁰ εἶναι, ἐπεὶ οἱ φρουροὶ ἐκ τῶν ὀρίων εἰς τὰ φρούρια φεύγουσιν, εἰ οἱ πολέμιοι τὰ ὄρια ὑπερβαίνουνσι.

4. Ἄρεται καὶ κακίαι.

Τῶν ἀρετῶν πρώτη μὲν ἐστὶν ἡ εὐσέβεια, δευτέρα δ' ἡ δικαιοσύνη. Τῇ μὲν εὐσεβεῖα ἐναντία ἐστὶν ἡ ἀσέβεια, τῇ δὲ δικαιοσύνη ἡ ἀδικία. Ἡ ἀσέβεια καὶ ἡ ἀδικία αἰσχύνῃν τοῖς ἀνθρώποις φέρουσι. Τῶν ἀρετῶν ἐστὶ καὶ ἡ ἀνδρεία. Ἐκ τῆς ἀνδρείας τῇ στρατιᾷ νίκαί, ἐκ δὲ τῶν νικῶν τιμαὶ εἰσι.

5. Οἱ Πέρσαι ἐπὶ Κύρου τοῦ πρεσβυτέρου.

Ὅτε Κύρος τῶν Περσῶν ἐβασίλευεν, οὗτοι οὐ μόνον ἰσχυροὶ καὶ πολεμικοὶ ἦσαν, ἀλλὰ καὶ διὰ σωφροσύνην καὶ δικαιοσύνην ἐπαίνου ἄξιοι. Τὰ τέκνα αὐτῶν ἀπ' ἄρτου μόνον καὶ καρδάμου ἐβιότουεν¹. Ἐπαίδευον δὲ ταῦτα εἰς ἀνδρείαν καὶ δικαιοσύνην καὶ εὐσέβειαν. Παραδείσους² δ' ἐφύτευον καὶ ἐν αὐτοῖς ἄγρια θηρία ἐθήρευον³.

6. Ὁ Λεωνίδας καὶ οἱ Σπαρτιᾶται.

Ἡ πρὸ τῶν Θερμοπυλῶν στρατιὰ τῶν Περσῶν τοὺς Σπαρτιᾶτας οὐκ ἐτάραπτεν. Οὐχ ἡ τῶν Περσῶν ἀνδρεία, ἀλλ' ἡ πονηρία¹ Ἐφιάλτου τοῦ προδότου τῷ μὲν Ξέρξῃ αἰτία νίκης ἦν, τῷ δὲ Λεωνίδα καὶ τοῖς ὀπλίταις θανάτου. Ἡ ἐν Θερμοπύλαις μάχη τῷ Λεωνίδα καὶ τοῖς τῶν Σπαρτιατῶν ὀπλίταις δόξης αἰτία ἦν. Ὡς Σπαρτιᾶται, ἡ τοῦ Λεωνίδου ἐν ταῖς Θερμοπύλαις τελευτῇ² τῇ Σπάρτῃ δόξης αἰτία ἦν.

7. Αἱ ἀρχαῖαι Ἀθήναι.

Ἐν ταῖς ἀρχαῖαις Ἀθήναις αἱ μὲν τῶν ἰδιωτῶν οἰκίαι ταπειναί¹ καὶ μικραί, οἱ δὲ δημόσιοι οἶκοι καλοί² τε καὶ ὕψηλοι ἦσαν. Ἐν Ἀθήναις ἄλλα τε καλὰ ἦν καὶ τὸ Διονύσου θέατρον καὶ τὰ ἱερά³, μάλιστα δὲ τὸ τῆς Ἀθηνᾶς. Ἦσαν δ' ἔτι⁴ ἐν Ἀθήναις καὶ στοαὶ λαμπραὶ καὶ κήποι ἀνθηροὶ καὶ περίπατοι τερπνοί· Θέας δ' ἄξια ἦσαν καὶ τὰ γυμνάσια⁵ καὶ αἱ παλαίστραι, ἐνθα⁶ οἱ παιδοτρίβαι⁷ τοὺς νέους ἐγύμναζον.

8. Περὶ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῶν Αἰγυπτίων.

Ἡρόδοτος περὶ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῶν Αἰγυπτίων τάδε λέγει· «Ἡ μὲν περὶ τὸν Νεῖλον ποταμὸν χώρα εὐφορὸς ἐστίν, ἡ δ' ἄλλη ἔρημος καὶ ἄγονος¹. Τὴν ἐπιθαλάττιον Αἴγυπτον δῶρον τοῦ Νεῖλου ποταμοῦ ὀνομάζουσιν· ὁ γὰρ Νεῖλος κατ' ἐνιαυτὸν² τοὺς ἀγροὺς κατακλύζει³ καὶ πηλὸν πολὺν καταλείπει. Ἡ μὲν γῆ ἡμέρους συκάς ἔχει, αἱ δ' ἐπιθαλάττιοι λίμναι πάπυρον⁴. Ὁ πάπυρος ὠφέλιμός ἐστίν· οἱ γὰρ Αἰγύπτιοι ἐκ τῶν παπύρων τὴν εἰς

τὴν γραφὴν χρήσιμον βύβλον⁵ παρασκευάζουσιν. Οἱ Αἰγύπτιοι ὠφέλιμα ζῆα ἀνατρέφουσιν, ὅσον ἵππους καὶ ὄνους. Οἱ ἔμποροι καὶ ἡμέρους καμύλους ἔχουσιν· ἄνευ γὰρ καμύλων ἀδύνατοί εἰσιν αἱ διὰ τῆς ἐρήμου πορεῖαι. Οἱ Αἰγύπτιοι πολλῶν τεχνῶν ἔμπειροί εἰσιν. Ἡ τῶν Αἰγυπτίων γλῶττα βάρβαρος καὶ μάλιστα τῆς Ἑλληνικῆς διάφορός ἐστι».

9. Ἐφήβου Ἀθηναίου καὶ Σπαρτιάτου διάλογος.

Ὁ Ἀθηναῖος. Τίνα τρόπον ὑμεῖς οἱ Σπαρτιάται παιδεύεσθε; Πολλὰ μὲν γὰρ λέγεται περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Λυκούργου νομοθετηθείσης τῶν Σπαρτιατῶν παιδείας, τούτων δὲ τὰ μὲν πιστά¹ ἐστὶ, τὰ δ' ἄπιστα. Ἡδέως² οὖν³ ἀκούω σου, ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκείνων τὸν τρόπον παιδεύει.

Ὁ Σπαρτιάτης. Τραχύτατα⁴ παιδευόμεθα ἡμεῖς οἱ Σπαρτιάται. Ἀπὸ τοῦ ἐβδόμου ἔτους πρῶ⁵ ἐκ τῶν κλινῶν ἐγειρόμεθα⁶ καὶ ἐν τῷ ποταμῷ λουόμεθα, εἶτα⁷ δὲ γυμναζόμεθα περὶ τὸν δρόμον καὶ τὸν δίσκον καὶ τὰ ὄπλα. Τὸ δὲ δεῖπνον ἀπλοῦστατον γίγνεται. Ἐκ τούτων οὖν δῆλον⁸ γίγνεται, ὅτι τελείως τὸ σῶμα γυμναζόμεθα.

Ὁ Ἀθηναῖος. Ὁ Σπαρτιάτα, τοῦθ' ὅπερ ὑπὸ σοῦ λέγεται, ἡδέως ἀκούω. Νῦν δὲ λέγω σοι, πῶς ἡμεῖς παιδευόμεθα. Ἀπὸ τοῦ ἐβδόμου ἔτους πέμπεται τὰ παιδιά εἰς τὰ διδασκαλεῖα, συμπέμπεται δ' αὐτοῖς καὶ δοῦλός τις. Ὑπὸ τούτου ἄγεται⁹ τὸ παιδίον εἰς τὸ διδασκαλεῖον καὶ πάλιν εἰς τὴν οἰκίαν. Ἐν τοῖς διδασκαλεῖσι διδασκόμεθα τὰ τε τῶν παλαιῶν ποιητῶν ἔργα καὶ τὴν ἀριθμητικὴν. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς παλαίστρας ἀγόμεθα καὶ ὡς σὺ ἐν Σπάρτῃ γυμνάζεις, οὕτω καὶ ἐν Ἀθήναις γυμνάζομαι. Οὕτως οὖν

ἡμεῖς ἐν Ἀθήναις οὐ μόνον τὸ σῶμα, ἀλλὰ καὶ τὸ πνεῦμα γυμναζόμεθα.

10. Περὶ τῶν ἐν τῇ Ἀττικῇ ζώων.

Ἡ Ἀττικὴ παντοῖα¹ τρέφει ζῷα, ὅσον αἰγας καὶ γῦπας καὶ γλαῦκας καὶ ἀλώπεκας. Τοῖς γεωργοῖς πολλοὶ αἰγῶν ἀγέλαι εἰσὶν· ἡ γὰρ γῆ ἀγαθὴν ταῖς αἰξὶ τροφὴν παρέχει. Οἱ γῦπες ταῖς νέαις αἰξὶν ἐπιβουλεύουσι² καὶ τοῖς ὄνυξι ταύτας τε καὶ ἄλλα ζῷα ἀρπάζουσιν. Ἡ γλαῦξ ἱερὰ τῆς Ἀθηνᾶς ἦν. Αἱ τῆς Ἀττικῆς πέτραι³ μεσταὶ γλαυκῶν εἰσιν. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ παροιμία· «Γλαῦκ' εἰς Ἀθήνας».

11. Κατασκοπὴ τῶν πολεμίων.

Ὁ στρατηγός. Ἔχεις τι καινόν¹; Ἐκελεύου² γὰρ τῇ τῶν πολεμίων στρατιᾷ ἐπὶ κατασκοπῇ³ πλησιάζειν.

Ὁ στρατιώτης. Ἔχω πολλὰ καὶ ἀγαθὰ, ὧ στρατηγέ. Τῆς ἐσπέρας γὰρ ἐπορευόμην μετὰ τῶν ἄλλων, οἱ ἐπὶ κατασκοπῇ ἐπέμποντο, πρὸς τὴν ἐγγὺς ὕλην. Ἐκεῖθεν τὰ τῶν πολεμίων πυρὰ ἐφαίνετο. Ἦν δὲ ταῦτα οὕτως⁴ ὀλίγα, ὥστ' ἐλογιζόμεν⁵ ὡς πεντακισχιλίους ἐνταῦθ' εἶναι. Τότε δ' ὑπὸ τῶν πολεμίων τὸ δεῖπνον παρεσκευάζετο. Εἶτα δ' ἐπειδὴ δῆλοι ἐγιγνόμεθα, ἀκοντίοις τε καὶ λίθοις ἐβαλλόμεθα⁶, τραύματα δ' οὐκ ἐλαμβάνομεν.

Ὁ στρατηγός. Ἀγγέλεις χρήσιμα, ὧ νεανία· ἐκ γὰρ τῆς ἀγγελίας σου τὸν τῶν πολεμίων ἀριθμὸν μαθητόμεν. Δῆλον οὖν ἐστίν, ὅτι ὀρθῶς αἰεὶ⁷ ἀγαθὸς ἐνομιζοῦ στρατιώτης.

12. Τὸ μῆλον τῆς Ἑριδος.

Θέτις ἢ θεὰ ἐν τοῖς γάμοις αὐτῆς πάντας τοὺς θεοὺς ἐδέχετο πλὴν τῆς Ἑριδος. Διὸ ἡ Ἑρις ὀργίζεται καὶ μῆλον χρυσοῦν εἰς τὸ μέσον τῶν θεῶν βίπτει. Ἐπὶ δὲ τοῦ μήλου ἦδε ἡ ἐπιγραφὴ ἦν: «Τῇ καλλίστῃ». Ἐκεῖ ἐν τοῖς θεοῖς ἦσαν ἢ τε Ἥρα καὶ ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ἡ Ἀφροδίτη, ἢ τῇ τοῦ σώματος χάριτι^α τῶν ἄλλων διέφερον^β. Ἐπειδὴ δ' ἐκάστη αὐτῶν ἔλεγε καλλίστη τε καὶ τοῦ μήλου ἀξία εἶναι, ἐπὶ πολὺ τε ἤριζον καὶ τὴν τῆς ἐορτῆς φαιδρότητα^γ διέλυον. Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι θεοὶ διὰ τὴν ἔριν ἐκ τῶν γάμων φεύγειν ἠναγκάζοντο· Ζεὺς δ' αὐταῖς συμβουλεύει Πάριδι τῷ Πριάμου ἐπιτρέψαι τὴν ἔριν^δ κρίνειν. Οὗτος δ' ἐπὶ τῆς Ἰδῆς τὰ τοῦ Πριάμου θρέμματα^ε ἐνεμείν^ζ. Ἑριδῆς οὖν, ὁ τῶν θεῶν κήρυξ, ἐπὶ χρυσοῦ ἄρματος τὰς θεὰς εἰς τὴν Ἰδὴν ἄγει. Πάρις δὲ θαυμάζει μὲν τό τε βασιλικὸν τῆς Ἥρας σχῆμα^η καὶ τὴν λαμπρὰν τῆς Ἀθηνᾶς κόρυν^θ καὶ ἀσπίδα καὶ τὴν τῆς Ἀφροδίτης χάριν, ἐγχειρίζει δὲ τὸ μῆλον τῇ Ἀφροδίτῃ.

13. Ἰφιγένεια ἢ ἐν Αὐλίδι.

Ἐπει^α Ἀγαμέμνων τοὺς Ἑλληνας εἰς τὴν Αὐλίδα συνέλεξεν, ἐκεῖ ἐθήρευσε καὶ ἔλαφον τῆς Ἀρτέμιδος ἱερὰν^β κατετόξευσεν. Οὕτω τὴν θεὰν ἐξώργισεν, ἢ νηνεμία τὸν τῶν Ἑλλήνων πλοῦν ἐκόλωσε. Μάτην οἱ Ἑλληνας τὴν θεὰν ἐκέτευσαν. Κάλχας δ' ὁ μάντις παρθένον τῇ Ἀρτέμιδι θῆσαι ἐκέλευσεν. Οἱ ἄλλοι ἠγεμόνες ἔπεισαν τὸν Ἀγαμέμνονα Ἰφιγένειαν τὴν θυγατέρα θῆσαι. Ἀγαμέμνων οὖν τὴν θυγατέρα ἐπὶ τὸν βωμὸν ἐκόμισεν. Ἡ δὲ θεὰ ἔλαφον μὲν ἐπὶ τὸν βωμὸν ἐπεμψεν, Ἰφιγένειαν δ' ἐν νεφέλῃ εἰς τὸ ἐν τῇ Ταυρικῇ χερρονήσῃ ἱερὸν ἐκόμισεν. Οἱ τῶν Ἑλλήνων

ἡγεμόνες τὴν ἔλαφον ἔθυσαν, εἶτα δ' ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τὴν Τροίαν ἐστράτευσαν. Ἰφιγένεια δ' ἐν τῇ τῶν Τυρώων χώρα ἱέρεια τῆς Ἀρτέμιδος γίγνεται.

14. Οἱ Γίγαντες.

Οἱ παλαιοὶ ποιηταὶ τοὺς Γίγαντας τέκνα τῆς Γῆς ὀνομάζουσιν. Οἱ Γίγαντες τοὺς ἀνθρώπους τῇ σῶματι ὑπερέβαλλον¹. Ἀντὶ ποδῶν τοῖς Γίγασιν οὐραὶ δρακόντων² ἦσαν καὶ τῇ ταχυτῆτι δ' ὅμοιοι τοῖς δράκουσιν ἦσαν οἱ Γίγαντες. Παρὰ τοῖς Γίγασιν οὔτε νόμοι ἦσαν οὔτε δίκη³. Τῆς ἀδικίας δ' ἕνεκα ἐχθροὶ τοῖς θεοῖς ἦσαν οἱ Γίγαντες. Τοῖς Γίγασιν ἐν νῆϊ ἦν τοὺς θεοὺς ἐκβαλεῖν⁴ τοῦ Ὀλύμπου. Ὁ τῶν Γιγάντων καὶ τῶν Ὀλυμπίων θεῶν ἀγὼν δεινός⁵ ἦν. Τέλος δ' οἱ Ὀλύμπιοι τοὺς Γίγαντας ἠφάνισαν.

15. Ἀρίων ὁ κιθαρωδός.

Ἀρίων ὁ Μηθυμναῖος, ἐνδοξότατος κιθαρωδός, παρὰ Περσῶν, τῇ τῶν Κορινθίων τυράννῳ, πολὺν χρόνον διέτριψε. Μετὰ δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ τῆς Κορίνθου λιμένος ἔρχεται ὁ Ἀρίων πρὸς τοὺς ἐν Ἰταλίᾳ Ἑλληνας καὶ τοὺς γείτονας αὐτῶν, τοὺς Σικελιώτας. Ἐκεῖ πολλῶν περὶ τὴν τέχνην ἀγῶνων μετέχει καὶ ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀγῶσι νικῶν τιμὰς μεγάλας λαμβάνει. Οἱ ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Σικελίᾳ Ἑλληνες πλούσια δῶρα καὶ ἀργύριον¹ τῷ Ἀρίωνι προσφέρουσιν. Εἶτα δ' ἐκ τοῦ τῶν Ταραντίνων λιμένος πλοῖον εἰς Κόρινθον οὗτος ἐπορεύετο. Ἐν τῇ θαλάττῃ οὐχ οἱ χειμῶνες², ἀλλ' ἡ τῶν ναυτῶν κακία κίνδυνον τῷ Ἀρίωνι φέρει. Ἐβουλεύ-

οντο³ γὰρ οὗτοι τὸ τοῦ Ἄριονος ἀργύριον ἀρπάσαι καὶ αὐτὸν φονεῦσαι. Ἄριων δὲ τὸν φόνον φεύγει⁴ καὶ εἰς τὴν θάλατταν πί-

πει. Ἐκ δὲ τῶν κυμάτων σύ, ὦ Ἄπολλον, ἔσωσας τὸν κιθαριφδόν⁵ δελφίνα γὰρ ἐκέλευσας, ὦ δαίμων⁶, κομίσαι αὐτὸν εἰς λιμένα.

16. Αἱ οἰκίαι τῶν ἀρχαίων θεῶν.

Περὶ τὴν γῆν, ὡς οἱ παλαιοὶ ποιηταὶ λέγουσιν, ὁ αἴθρ ἐστίν, ὑπὲρ δὲ τοῦ ἀέρος ὁ αἰθήρ. Ἐν τῇ αἰθήρῃ οἱ θεοὶ τὰς οἰκίας αὐτῶν εἶχον. Αἱ τῶν θεῶν οἰκίαι χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ ἦσαν, αἱ δ' ἐσθήτες¹ αὐτῶν πορφυραὶ καὶ οἱ ζωστήρες ἀργύρου. Ἐν τῇ αἰθήρῃ αἰώνιον ἔαρ ἦν καὶ οἱ τοῦ αἰθέρος οἰκήτορες² ἄλυπον εἶχον βίον. Ὁ βίος τοῖς θεοῖς ἀπὸ τοῦ νέκταρος³ καὶ τοῖς ἀμβροσίας⁴ ἦν. Ἥθῃ δ' ἡ θεὰ ἐν χρυσοῖς κρατήρῃ τὸ νέκταρ. τοῖς θεοῖς ἐκόμιζε.

17. Δημήτηρ καὶ Περσεφόνη.

Δημήτηρ θεὰ τῆς γεωργίας ἦν. Τῇ Δημήτρει θυγάτηρ ἦν Περσεφόνη. Τὴν τῆς Δήμητρος θυγατέρα Πλούτων, ὁ ἐν Ἄδου ἄρχων, ἤρπασε καὶ ἀνὴρ αὐτῆς ἐγένετο. Ἐπεὶ δ' ἡ Δημήτηρ μεστὴ ὀργῆς τὴν θυγατέρα ἀνεξίτηται καὶ τὴν γῆν καρποὺς φέρειν ἐκώλυε, Ζεὺς ἐπέτρεψε τῇ τῆς Δήμητρος θυγατρὶ ὀκτὼ μὲν μῆνας παρὰ τῇ μητρὶ ἐν τῷ Ὀλύμπῳ διατρίβειν¹, τέτταρας δὲ παρὰ τῷ ἀνδρὶ Πλούτωνι ἐν Ἄδου. Δήμητρος καὶ Περσεφόνης, τῆς θυγατρὸς, λαμπρὸν ἱερὸν ἐν Ἐλευσίνι ἦν. Οἱ Ἀθηναῖοι τὴν Δήμητρα καὶ Περσεφόνην, τὴν θυγατέρα αὐτῆς, τοῖς ἐν Ἐλευσίνι μυστηρίοις ἐθεράπευον². Ἡδὸν δέ· «³ὦ Δημήτηρ, σεμνὴ³ μητηρ, καὶ Περσεφόνη, σεμνὴ θύγατερ, χάριν⁴ ὑμῖν ἔχομεν· παρέχετε γὰρ καλὰ δῶρα».

18. Ἡ Λυκία.

Ἐψηλὰ ὄρη τὴν Λυκίαν ἀπὸ τῆς ἄλλης Ἀσίας χωρίζει. Ἡ τῆς Λυκίας χώρα πολλὰ ὑψηλὰ ὄρη ἔχει. Εἰς ἄρκτον¹ τὸ ὄρος Ταῦρος βλέπει, θαυμάσιον τὸ ὕψος καὶ τὸ μέγεθος. Ὀλίγα στενὰ διὰ τῶν ὄρων εἰς τὴν Λυκίαν φέρει, οἷον² τὰ παρὰ τὸν Ξάνθον ποταμὸν στενά. Αἱ τοῦ ποταμοῦ Ξάνθου πηγαὶ ἐν τῷ ὄρει Ταύρω εἰσίν. Ὁ ποταμὸς, εὖρος³ μὲν πλέθρου⁴, βάθος δ' ὀργυιᾶς⁵, εἰς τὴν Λυκίαν θάλατταν ἐμβάλλει⁶. Παρὰ τὸν ποταμὸν ἄλση κέδρων ἐστὶ καὶ πλατάνων. Οἱ παλαιοὶ τὸ κάλλος καὶ τὸ μέγεθος τῶν δένδρων ἐγκωμιάζουσι, τὸ τοῦ οἴνου πλῆθος καὶ τὸ τῶν ἄλλων καρπῶν.

19. Διάλογος.

Ἄριστοφάνης ὁ κωμικοποιὸς Θηραμένει καὶ Ἐρατοσθένει καὶ Θεαγένει, νεανίαις Ἀθηναίοις, ἐντυγχάνει¹.

Θηρ. Χαῖρε, Ἄριστόφανες.

Ἄριστ. Χαίρετε, Θηράμενες, Ἐρατόσθενες, Θεάγενες· ποῦ² πορεύεσθε ;

Θηρ. Εἰς τὴν ἀγοράν, ἔνθα³ Σωκράτης διατρίβει· ἄσμενοι⁴ Σωκράτους ἀκούομεν. Καὶ σὺ ;

Ἄριστ. Εἰς τὸ θέατρον· καινὴν γὰρ κωμῳδίαν, Νεφέλας ὄνομα, διδάσκω, Σωκράτη δὲ καὶ τοὺς ἄλλους σοφιστὰς ἐπισκώπτω.

Ἐρατ. Σὺ Σωκράτην ἐπισκώπτεις ;

Ἄριστ. ὦ Ἡράκλειε⁵ ! Σωκράτην ἐπισκώπτω, ὅτι καινὰ δαιμόνια εἰσάγει.

Θηραμ. Σωκράτης οὐ σοφιστὴς ἐστίν, ἀλλὰ σοφός· ὡς Ἀπόλλων λέγει, Σωκράτης Σοφοκλέα καὶ Εὐριπίδην καὶ πάντας τοὺς ἀνθρώπους σοφία ὑπερβάλλει.

Ἄριστ. Ἄριστοφάνους πάντ' ἐπισκώπτειν ἐστί. Χαῖρε, Θεάγενες καὶ οἱ ἄλλοι.

Θεαγ. Καὶ σὺ χαῖρε, Ἄριστόφανες.

20. Ἡ Σφίγξ.

Ἡ Σφίγξ δεινὸν τέρας ἦν πρόσωπον μὲν ἔχον παρθένου, σῶμα δὲ λέοντος καὶ πτέρυγας ὄρνιθος¹, ἤδετο² δὲ ἀνθρωπίνους κρέασιν. Αὕτη ἐπὶ πέτρας πρὸ τῶν Θηβῶν διέτριβε καὶ τοῖς διαβάταις τόδε τὸ αἰνίγμα προύβαλλε³. «Τί ἐστίν, ὃ τετράπουν καὶ δίπουν καὶ τρίπουν γίγνεται ;» Πάντα δέ, ὅστις τὸ αἰνίγμα οὐκ ἔλυε, κατεσπάραττεν. Οὕτως οὖν πολλοὶ διεφθείροντο⁴, πέρασ δὲ τοῦ φόνου οὐκ ἦν. Διόπερ Κρέων, ὁ Θηβῶν βασιλεὺς, μεγάλα τούτῳ γέρα ἐπηγγέλλετο⁵, ὅς τὴν χώραν τοῦ τέρατος ἀπαλλάξειν ἔμελλεν. Οἰδίπους οὖν εἰς Θήβας ἐλθὼν τὸ αἰνίγμα ἔλυσε. «Τοῦτο τὸ ζῷον» λέγει « ἀνθρωπός ἐστι. Βρέφος μὲν γὰρ ὢν ὁ ἀνθρωπος

τοῖς τετράποσιν ὁμοίως ἔρπει⁶, ἔπειτα βαίνει⁷ δίπους, ἐν δὲ τῷ γήρα βρακτηρίαν προσλαμβάνει καὶ τρίπους γίνεται». Οὕτω δὴ

Οἰδίπους μὲν τῶν τοῦ Κρέοντος γερῶν τυγχάνει, Σφιγξ δὲ κατὰ τῆς πέτρας κρημνίζεται.

21. Ἀριστείδου καὶ Ἀλεξάνδρου διάλογος.

Ἀρ. Τί πράττωμεν, ὦ Ἀλέξανδρε, ἵνα τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ χαρὰν παρέχωμεν;

Ἀλ. Τί πράττωμεν; Ἐχω τινὰ ἐν νῷ· ἐὰν ταῦτα πράξωμεν, χαρὰν μεγάλην τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ παρέξομεν.

Ἀρ. Τίνα δὴ¹ ταῦτ' ἐστί; Βούλει² μοι λέγειν;

Ἀλ. Πῶς γὰρ οὐ; Ὑπακούωμεν, ὦ φίλε, τοῖς τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς καὶ τῶν διδασκάλων λόγοις· μαθάνωμεν ἐπιμελῶς τὰ μαθήματα· φεύγωμεν³ τὰς κακὰς ὁμιλίαις⁴. ἀεὶ τάγαθὰ

πράττωμεν καὶ μηδέποτε λύπην τινὶ παρέχωμεν· τοὺς πρεσβυτέρους σέβωμεν καὶ μηδέποτε αὐτοῖς ἀντιλέγωμεν. Ἐὰν πάντα ταῦτα πράττωμεν, ὦγαθέ, μεγάλην χαρὰν τῷ τε πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ παρέξομεν.

Ἄρ. Χάριν σοι ἔχω ἐπὶ τῇ συμβουλῇ, ὦ Ἀλέξανδρε, καὶ ἠδέως, ἃ κελεύεις⁵, πράξω.

22. Οἱ γέρανοι τοῦ Ἰβύκου.

Ἰβυκος ὁ ποιητὴς ἐκ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰς τῆς Ἰταλίας πόλεις ἦκε¹. Χρόνον μὲν οὖν ἱκανὸν ἐν ταῖς πόλεσι ταύταις διέτριψεν. Ἐπεὶ δ' ἐκ τῶν πόλεων τούτων δόξαν καὶ χρήματα συνέλεξε, πάλιν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἦκεν. Ὅτε δ' ἦν ἐν τῷ δάσει τῷ μεταξὺ τῆς θαλάττης καὶ τῆς Κορίνθου ἀκροπόλεως, λησταὶ δύο τὸν ποιητὴν ἐφόνευσαν. Ἰβυκος δ' ἐν ᾧ ἀπέθνησκε, γέρανους, οἳ ὑπὲρ τοῦ δάσου ἦσαν, οὕτως ἐκέτευσεν· «²ὦ γέρανοι, τὴν τῶν ληστῶν ὕβριν² μηνύετε³». Οἱ Κορίνθιοι τὸ μὲν Ἰβύκου πτώμα εὐρίσκουσι, τοὺς ληστὰς δ' οὐ. Οἱ μὲν οὖν μάντιες ἄλλοι ἄλλα ἔλεξαν, ὀλίγω δὲ χρόνῳ ὕστερον οἱ γέρανοι οὕτω τοὺς ληστὰς ἀπεκάλυψαν. Ὅτε γὰρ πλεῖστοι Κορίνθιοι ἐν τῇ θεάτρῳ ἦσαν, γέρανοι δ' ὑπὲρ τοῦ θεάτρου διέβαινον, τῶν ληστῶν ὁ ἕτερος πρὸς τὸν ἕτερον ἔλεξεν· «³ὦ Τιμόθεε, οἱ τοῦ Ἰβύκου γέρανοι». Θεαταὶ δὲ τινες, οἳ τούτων ἤκουσαν, τοῖς τῆς πόλεως πρυτάνεσι⁴ τὸ πρᾶγμα ἀγγέλλουσιν. Οὗτοι δὲ τοὺς ληστὰς ἀνακρίνουσιν, οἳ τὴν αἰσχρὰν πρᾶξιν φαίνουσι καὶ θανάτῳ ὑπὸ τῶν πρυτάνεων κολάζονται.

23. Περὶ τῆς Φοινίκης.

Οἱ παλαιοὶ περὶ τῆς Φοινίκης τάδε λέγουσιν· «Ἡ τῶν Φοι-

νίκων χώρα πλουσία ἐστίν. Οἱ ποταμοὶ αὐτῆς παντοίους ἰχθύς ἔχουσι, τὰ δ' ἐν αὐτῇ δάση τῶν δρυῶν καὶ πιτύων ἔξοχά ἐστιν. Αἱ δρυὲς οὐ μόνον τοῖς συσι¹ τροφήν παρέχουσιν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ναυπηγίαν χρήσιμοι εἰσιν, ὡς καὶ αἱ πίτυες. Τὰ τῶν Φοινίκων ἄσθη ἐπιθαλάττια ἐστὶ. Τῶν ἄστεων ἡ Τύρος μάλιστα θαυμαστή ἐστίν. Ἐν τῇ ἄστει τούτῃ τὸ Ἡρακλέους ἱερὸν θαυμαστὸν τὸ κάλλος ἦν, ἐν δὲ τῇ ἱερῷ τὸ χρυσοῦν τοῦ θεοῦ ἄγαλμα ἦν δέκα πήχεων² ὕψος. Ἡ μὲν νῆσος Τύρος ἀμφὶ χιλίους πήχεις ἀπέχει τῆς γῆς, τὰ δὲ τοῦ ἄστεως αὐτῆς τείχη ἑκατὸν πήχεων ὕψος ἐστί».

24. Περὶ Ἀχιλλέως.

Ἀχιλλέως γονεῖς ἦσαν Πηλεὺς καὶ Θέτις. Ἐπεὶ¹ δὲ τῶν γονέων ὁ μὲν πατὴρ βασιλεὺς ἦν θνητός, ἡ δὲ μήτηρ θεὰ ἀθάνατος, Ἀχιλλεὺς ἀθάνατος μὲν οὐκ ἦν, τῶν δὲ θνητῶν βασιλέων ῥώμη² τε καὶ ἀνδρεία ἐπρώτευσεν. Ὅτε δ' Ἀγαμέμνων καὶ Μενέλαος, οἱ βασιλεῖς, ἐπὶ Τροίαν ἐστράτευσαν, Θέτις, ἵνα τὸν Ἀχιλλεὺς ἀποκρύψῃ, πρὸς τὸν τῆς νήσου Σκύρου βασιλέα Λυκομήδη ἔπεμψεν. Ἐκεῖνος οὖν Ἀχιλλεὺς σὺν τῇ θυγατρὶ καὶ ἄλλαις παρθένοις ἐπαίδευε καὶ ἐσθῆτας Ἀχιλλεὺς, ὡς αὐταί, εἶχε καὶ παρθένος ὑπὸ πάντων ἐνομίζετο. Ἀλλ' Ὀδυσσεὺς τοῦτο πυνθάνεται· εὐθὺς δ' εἰς Σκύρον ἔρχεται καὶ ὠδ³ αὐτὸν ἀποκαλύπτει. Ἐν τῇ γὰρ Ἀχιλλεὺς σὺν ταῖς παρθένοις ἔπαιζεν, ἐξαίφνης Ὀδυσσεὺς ἐκραύγασε· «Πόλεμοι ἤκουσι». Τότε δὴ αἱ μὲν παρθένοι περίφοβοι φεύγουσιν, Ἀχιλλεὺς δ' οὐ. Καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς «ὦ Ἀχιλλεῦ» λέγει «οὐ με λανθάνεις⁴. Αἱ μὲν ἐσθῆτες αὐταί ταῖς παρθένοις ἀρμόττουσι, τοῖς δ' ἀνδράσι τοῖς ἀγαθοῖς οἱ πόλεμοι καὶ αἱ νίκαι. Συστρατεύσεις οὖν

ἡμῖν καὶ τὴν τοῦ Πάριδος ὕβριν⁵ μεθ' ἡμῶν πύσεις». Οὕτως οὖν Ἀχιλλεὺς σὺν τοῖς ἄλλοις βασιλεῦσιν εἰς Τροίαν ἐστράτευσε.

25. Ἡ θήρα τοῦ κάπρου.

Ἐκ πολλοῦ χρόνου οἱ γεωργοὶ ἐν πόνοις¹ εἰσὶ κάπρος γὰρ τὸν ἐν τοῖς ἀγροῖς σῖτον διαφθείρει. Μάτην δ' ἐνεδρεύουσιν² οἱ γεωργοὶ τὸ θηρίον. Οὗτοι ὀλίγοι ὄντες οὐ φονεύουσιν αὐτόν. Ἀθρόοι οὖν τὸν κάπρον θηρεύομεν, θηρευτὰς δ' ἔχομεν πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς. Οἱ γὰρ ἐκ τῶν πλησίον κωμῶν νεανίαι ἐκουσίως τοῖς θηρευταῖς ἡμῶν συγκινδυνεύουσι· φιλόθηροι³ γάρ. Ἀλλὰ καὶ τῶν οἰκετῶν⁴ οὐκ ὀλίγους κελεύομεν τῆς θήρας μετέχειν. Καὶ οἱ μὲν

οϊκέται τὸ δάσος, ἐν ᾧ ὁ κάπρος ἐστί, κύκλῳ περικλείουσιν, οἱ δὲ θηρευταὶ ἰχνεύουσι καὶ τοξεύουσι τὸ θηρίον. Ἡ οὖν θήρα ἡμῶν, ὡς πιστεύομεν, τοὺς τῶν γεωργῶν παύσει πόνους.

26. Γοργῶ ἡ Κλεομένους θυγάτηρ.

Ἄρισταγόρας ὁ Μιλήσιος χρήμασιν ἐπειθε¹ Κλεομένη, τὸν Σπάρτης βασιλέα, τοῖς Μιλησίοις βοηθήσαι. Γοργῶ δ' ἡ Κλεομένους θυγάτηρ τὴν τοῦ πατρὸς φιλοχρηματίαν μανθάνει καὶ αὐτῇ λέγει· «ὦ πάτερ, οὐκ ἔχεις αἰδῶ²; Ἄντι χρημάτων κινδύνους τῇ πατρίδι παρέξεις; Οὐ πράξεις τοῦτο, ἀλλὰ τὸν ξένον ἀποδιώξεις». Κλεομένης τοῖς τῆς Γοργῶς λόγοις τὸ ἑαυτοῦ ἁμαρτήμα³ αἰσθάνεται⁴ καὶ τῇ Γοργῶ λέγει· «Καλῶς λέγεις, ὦ Γοργῶ». Οὕτως οὖν τῇ τῶν λόγων πειθοῖ⁵ τὸν πατέρα ἡ Γοργῶ τοῦ ἁμαρτήματος ἀπέτρεψε.

27. Δημάρατος.

Ὅτε Ξέρξης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐστρατεύκει, ἐν τῇ τῶν Περσῶν στρατοπέδῳ καὶ Δημάρατος ὁ Σπαρτιάτης ἦν. Οὗτος πρότερον μὲν Λακεδαιμονίων ἐθεβασιλεύκει, οἱ δὲ Σπαρτιάται ἐπεφυγαδεύκεσαν αὐτόν. Ἀπὸ τούτου οὖν τοῦ χρόνου ἐν Πέρσαις ἐθεβιστεύκει καὶ τότε παρ' αὐτῇ τῇ Ξέρξῃ ἦν. Ἐπὶ οὖν οἱ Πέρσαι ἐν Δορίσκῳ ἐγγυὲς τοῦ Ἐβρου ποταμοῦ ἐστρατοπεδεύκεσαν, Ξέρξης πρὸς Δημάρατον ἔλεξεν· «ὦ Σπαρτιάτα, νῦν μὲν ἤδη ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐστρατοπεδεύκαμεν καὶ ἐν μικρῷ χρόνῳ στρατεύσομεν ἐπὶ τοὺς σοὺς ὀμοφύλους. Ἀλλὰ στρατεύουσι κάκεινοι ἐφ' ἡμᾶς;» Ὁ δὲ Δημάρατος «ὦ βασιλεῦ» λέγει «οὐ κινδυνεύσω, εἰ τάληθῆ λέξω;» «Οὔτε πρότερον» εἶπεν ὁ Ξέρξης «ἐκεκινδυνεύεις, ὦ Δημάρατε, τάληθῆ μοι

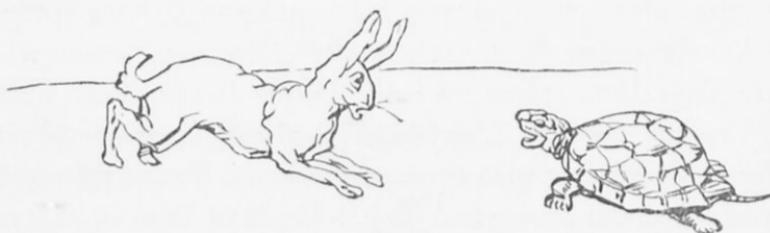
λέγων, οὔτε νῦν κινδυνεύσεις». Καὶ ὁ Δημάρατος μετὰ τοῦτο «᾽Ω Πέρσα» λέγει «δῆλον ὅτι¹ στρατεύσουσιν οἳ γε² Λακεδαιμόνιοι, εἰ καὶ ἡ ὑμετέρα στρατιὰ ἀναρίθμητός ἐστι».

28. Κτησίας ὁ ἰατρός.

Κτησίαν τὸν ἰατρὸν ἐπιστήμονα καὶ σώφρονα ἄνδρα εἶναι λέγουσιν. Οὗτος ἰατρὸς ὦν τοῦ Ἄρταξέρξου, τοῦ τῶν Περσῶν βασιλέως, ὃν οἱ Ἕλληνες διὰ τὴν ἀγαθὴν μνήμην Μνήμονα ὠνόμαζον, τάδε περὶ Ἄρταξέρξου λέγει· «Μήτηρ Ἄρταξέρξου ἡ Παρύσατις, γυνὴ χαρίεσσα, ἐστίν, ἀδελφὸς δὲ ὁ Κῦρος, νεανίας καλὸς καὶ χαρίεις. Πάντες τὸν Κῦρον εὐδαίμονα ἄνδρα λέγουσιν, Ἄρταξέρξην δὲ κακοδαίμονα. Ὁ μὲν τῶν ἀδελφῶν φίλος ἐστὶ τῆ μητρί, ὁ δ' οὔ. Ἄρταξέρξης δυνατὸς ἄρχων ἐστίν, ἀλλ' οἱ Πέρσαι ἄκοντες μὲν ὑπακούουσιν αὐτῷ, ἐκόντες δὲ Κύρῳ.»

29. Χελώνη καὶ λαγὼς.

¹Ἦν ποτε ἀγὼν δρόμου λαγὼ ταχεῖ πρὸς χελώνην βρα-

δείαν, ἢ δ' ὁδός, ἦν διανύσειν ἔμελλον, οὐ βραχεῖα, ἀλλὰ μακρὰ ἦν. Ἐπεὶ δὲ φύσει χελώνη μὲν βραδεῖά ἐστι, ταχὺς

δ' ὁ λαγώς, ὁ ἀγὼν ἀπ' ἀρχῆς οὐκ ἦν ἴσος. Οὐ μέντοι¹ διὰ τοῦτο ὁ λαγὼς πρῶτος εἰς τὸ τέρμα ἦλθεν. Οὗτος γὰρ ἐπεὶ τοῖς ταχέσι ποσὶν ἐπίστευε², μετὰ τὸ ἤμιψυ τῆς ὁδοῦ εἰς ὕπνον βαθὺν πίπτει, ἢ δὲ χελώνῃ ἐπεὶ τὴν ἑαυτῆς βραδυτῆτα ἐγίγνωσκε, συνεχῶς ἐβάδιζεν, ἕως εἰς τὸ τέρμα ἦλθε.

30. Οἰδίπους καὶ Τειρεσίας.

Ἐπεὶ τάχιστα¹ ὁ πατροκτόνος Οἰδίπους τῶν Θηβῶν ἐβασίλευσε, δεινὴ νόσος ἐμπίπτει τοῖς Θηβαίοις. Ἀπόλλων δὲ τοῖς δυστυχέσι Θηβαίοις τάδε ἐμαντεύσατο². «Τῆς νόσου ἀπαλλαγὴν ἔξετε, εἰ τὸν Λαῖου ἀσεβῆ φονέα ἐκ τῆς πόλεως διώξετε». Ἐπεὶ δ' ὁ φονεὺς ἀγνωστος ἦν, Οἰδίπους Τειρεσίαν τὸν μάντιν μεταπέμπεται³, ἵνα αὐτὸν δηλώσῃ. Ἐπεὶ δ' ὁ μάντις οὐκ ἐβούλετο τάσεβῃ τοῦ βασιλέως ἔργα λέγειν, πολὺν μὲν χρόνον σιγὴν εἶχε, τέλος δ' ἔλεξε τάδε· «ὦ Οἰδίπου, πρότερον μὲν εὐτυχῆς ὢν ἔλεγες, ὡς ψευδεῖς οἱ τῶν θεῶν χρησμοὶ εἰσι· νῦν δ' οὐκέτι⁴ ἐν ἀσφαλεῖ ὢν πιστεύεις τοῖς μάντεσι καὶ κελεύεις με τάληθῃ λέγειν. Τὰ μέλλοντα οὔτε σοὶ οὔτε τοῖς συγγενέσιν ἠδέα⁵, ἀλλὰ λύπης πλήρη καὶ φοβερά». Ταῦτ' ἐπεὶ βασιλεὺς ἤκουσεν, ὠνειδίσει τῇ γέροντι καὶ ἔλεξε ψευδῆ πᾶσαν εἶναι τὴν μαντικὴν. Τότε Τειρεσίας τάληθῃ φαίνει⁶. «Σὺ» λέγει «Δάϊον τὸν σὸν πατέρα πεφόνευκας, σὺ δ' ἐκ τῆς πόλεως φεύγων τῆς νόσου ταύτην ἀπαλλάξεις». Καὶ Τειρεσίας μὲν ἐπεὶ ταῦτ' ἔλεξεν, ἀπέρχεται, Οἰδίπους δ' ἀληθεῖς εὕρισκει τοὺς τοῦ μάντεως λόγους καὶ τὰ ἑαυτοῦ ὄμματα⁷ ἐκκόπτει⁸.

31. Βατραχομουσική.

Ἦν ποτε ἐν ἄστει μῦς, Ψιχάρπαξ τὸ ὄνομα. Γαλῆ δέ τις ἐδίωκε ποτε τὸν μῦν ὡς ἀγρεύσουσα¹ αὐτόν, ὁ δὲ ταχὺς τοὺς πό-

δας ὄν τὴν γαλῆν ἔφευγε καὶ πρὸς λίμνην ἦκεν. Ἡ λίμνη εὐρεία ἦν καὶ πολλῶν πῆξεων τὸ βάθος, ἐν δὲ τῇ βαθεῖ αὐτῆς ὕδατι ἰχθύες πολλοὶ καὶ βάτραχοι ἐτρέφοντο. Τῶν βατράχων Φυσίγναθος ἐβασίλευεν, ὃς τότε ὑπὸ πίτυϊ πρὸς τῇ λίμνῃ οὔση ἦν καὶ ἐκεῖθεν ἀνέκραξε τὸ βρεκεκῆς κοᾶξ κοᾶξ. Οὕτω δὴ Ψυχάρπαξ τῇ τῶν βατράχων συντυγχάνει βασιλεῖ.

Καὶ ὁ Φυσίγναθος «Πόθεν ἦκεις» λέγει «ὦ μῦ; Ἐγὼ μὲν βασιλεὺς εἰμι τῶν βατράχων, Φυσίγναθος τὸ ὄνομα. Ἄλλὰ λέγε καὶ σὺ τό τε σὸν γένος καὶ τὸ ὄνομα· τῶν γὰρ μυῶν βούλομαι φίλος εἶναι». Ὁ δὲ Ψυχάρπαξ ἀποκρίνεται· «Ἐγὼ Ψυχάρπαξ τὸ ὄνομα, ὦ βατράχων βασιλεῦ, ἦκω ἐκ τοῦ ἄστεως γαλῆν φεύγων, γονέας δ' ἔχω Τρωξάρτην καὶ Λειχομύλην. Πάνυ² μὲν χαίρω, ὦ Φυσίγναθε βασιλεῦ, ἐπὶ τῇ σῇ εὐνοίᾳ, ἀλλ' οὐκ ἔστι³ τοὺς μῦς φίλους τοῖς βατράχοις γίνεσθαι· δῆλον γάρ, ὅτι οὐχ ὅμοιοι τοῖς μυσὶν οἱ βάτραχοι εἰσι τὴν φύσιν, οὐδὲ τὸ τῆς ὑμετέρας λίμνης ὕδωρ ἡδέα σῖτα⁴ φέρει· ὥστε κίνδυνός ἐστι, μὴ οἱ μῦες τάχιστα λιμιῶ διαφθειρώμεθα πάντες». «Ψεύδει⁵ τῆς γνώμης, ὠγαθὲ» ἀποκρίνεται ὁ Φυσίγναθος· «ἔχουσι γὰρ καὶ οἱ βάτραχοι παντοῖα σῖτα καὶ ἄλλα ἀγαθὰ πολλὰ ἐκ τῶν βαθειῶν καὶ εὐρειῶν λιμνῶν. Ἄλλ' ὦ μῦ, καθέζου ἐπὶ τοῦ ἐμοῦ νώτου καὶ ἔσται σοι εὐθὺς ἰδεῖν, ὅτι τάληθῆ λέγω καὶ θαυμάσει τὰ ἐμὰ εὐρέα βασίλεια καὶ πάντα τὰ ἐν τῇ βαθεῖ ὕδατι ἀγαθὰ».

Τοῖς μὲν οὖν Φυσιγνάθου λόγοις πειθόμενος ὁ Ψυχάρπαξ ἐπὶ τὸ τοῦ βατράχου νῶτον καθέζεται. Καὶ φέρων δὴ τὸν Ψυχάρπαγα Φυσίγναθος εἰς μέσην τὴν λίμνην ἦκεν. Ἐξαίφνης δὲ ὕδρα⁶ φαίνεται δεινὴ τό τε μέγεθος καὶ τὸ εἶδος⁷. Καὶ Φυσίγναθος μὲν τὴν ὕδραν φεύγει, Ψυχάρπαξ δὲ εἰς τὸ ὕδωρ καταπίπτει καὶ ἐν τῇ βαθείᾳ λίμνῃ ἀποπνίγεται.

² Ἄλλος δὲ μῦς τὸ πρᾶγμα ἰδὼν τοῖς ἄλλοις μυσὶ λέ-

γει, οἱ δὲ μύες ἐκκλησίαν⁸ συνάγουσι. Καὶ Τρωξάρτης μὲν, ὁ Ψυχάρπαγος πατήρ, τοὺς ἐταίρους⁹ ἐκέλευσεν ἐπὶ τοὺς βατράχους στρατεύσασθαι, ἵνα τὸν τοῦ παιδὸς φονέα κολάσωσιν, οἱ δ' ἄλλοι μύες τοῖς Τρωξάρτου λόγοις πείθονται καὶ τοῖς ταχέσι ποσὶ καὶ ὁξέσιν ὁδοῦσι πιστεύοντες τὸν πόλεμον τοῖς βατράχοις προαγγέλλουσιν.

Οὕτω δὴ οἱ μύες καὶ οἱ βάτραχοι πρὸς τὴν μάχην ὀπλιζοντο. Καὶ τοῖς μὲν μυσὶ κνημίδες ἦσαν κύαμοι¹⁰, θώρακες δὲ φύλλα ἀπὸ δρυός, κράνη¹¹ δὲ καρύων λέπυρα¹², δόρατα δὲ ὁξεῖς στάχυες, τοῖς δὲ βατράχοις δόρατα μὲν ἦσαν σχοῖνοι¹³, κράνη δὲ κόχλοι¹⁴. Ἐπεὶ δὲ συνήθροισαν τὸ στράτευμα οἱ θρασεῖς μύες ἐπὶ τοὺς βατράχους ἐπορεύοντο. Τῶν δ' ἡγεμόνων τὰς φάλαγγας ταξάντων δεινὴ γίγνεται μάχη. Ἀνδρείως γὰρ μαχόμενοι οἱ τε μύες καὶ οἱ βάτραχοι πολλοὺς τῶν ἐναντίων ἐφόνευσαν. Τέλος δ' οἱ μύες οὐ μόνον ἀριθμῷ καὶ θάρσει, ἀλλὰ καὶ ἰσχύϊ καὶ ταχυτήτι τῶν πολεμίων διάφοροι¹⁵ ὄντες τὰς τῶν βατράχων τάξεις ἐτάραξαν. Ἐν ᾧ δ' οἱ βάτραχοι ἐφευγον, οἱ καρκίνοι σωτήρες αὐτῶν γίνονται· τοῖς γὰρ στόμασι τὰ ὄτα καὶ τοὺς πόδας καὶ τὰς οὐράς τῶν μυῶν ἔκοψαν.

32. Κροῖσος καὶ Σόλων.

Κροῖσος ὁ τῶν Λυδῶν βασιλεὺς πάντων τῶν τότε βασιλείων δυνατώτατός τε καὶ πλουσιώτατος εἶναι ἐνομιζέτο. Στράτευμα μὲν γὰρ εἶχε πολεμικώτατον καὶ ἀνδρειότατον, πόλεις δ' εὐδαιμονοστάτας καὶ πολυανθρωποτάτας. Ἐπειδὴ δὲ φιλοξενώτατός τε καὶ ἐλευθεριώτατος¹ πάντων τῶν τότε βασιλείων ἦν, πολλοὶ τ' ἄλλοι ἄνδρες σοφοὶ εἰς Σάρδεις ἦλθον καὶ δὴ καὶ Σόλων, ἐνδοξότατος τότε ἦδη ὢν, ὅτι τοῖς Ἀθηναίοις τοὺς νόμους ἐγεγράφει. Κροῖσος

ευνούστατα² ἐδέξατο αὐτὸν καὶ λαμπρότατα ξενίσας ἐκέλευσε τοὺς θεράποντας τὸν ξένον περιάγειν περὶ τοὺς θησαυρούς, ὅπως ἐπὶ τούτοις θαυμάζῃ τὸν βασιλέα. Ἐπειτα δ' ἔλεξε τάδε· «ὦ ξένη Ἀθηναίε, ἀκούω σε καὶ σοφώτερον καὶ ἐμπειρότερον τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ὄντα, ὅτι διὰ πολλῶν χωρῶν καὶ πόλεων πορεύει, ἵνα τοὺς ἀνθρώπους καὶ τοὺς τρόπους³ αὐτῶν γιγνώσκῃς. Νῦν οὖν λέγε

μοι, τίς πάντων τῶν ἀνθρώπων εὐδαιμονέστατός ἐστιν». Ἠλπιζε δὲ Κροῖσος αὐτὸς ὑπὸ Σόλωνος εὐδαιμονέστατος νομιζέσθαι. Σόλων δ' οὐ τὰ ἡδῖα, ἀλλὰ τὰ ἀληθέστερα προκρίνων «ὦ βασιλεῦ» λέγει «τέλλον τὸν Ἀθηναῖον εὐδαιμονέστατον πάντων τῶν ἀνθρώπων νομίζω. Οὗτος γὰρ χρηστότατος ἦν ἀνὴρ καὶ παῖδες αὐτῷ καλοὶ κάγαθοὶ ἦσαν καὶ λαμπροτάτη ἢ τοῦ βίου τελευτή. Μαχόμενος γὰρ ἀνδρειότατα τοῖς πολεμίοις ἐφονεύθη, οἱ δὲ πολῖται ἔθαψαν τ' αὐτὸν κάλλιστα καὶ ἐν μεγίστῃ εἶχον τιμῇ».

Τούτον τὸν λόγον θαυμάσας ὁ Κροῖσος «Τίνα δὲ» εἶπε «μετὰ Τέλλον τὸν Ἀθηναῖον εὐδαιμονέστατον νομίζεις;» Ὁ δ' εἶπε: «Κλέσθιν καὶ Βίτωνα τοὺς Ἀργεῖους. Ἐρρωμιενέστατοι⁴ γὰρ ἦσαν οὗτοι καὶ ἐν τοῖς ἀγῶσιν οὐδενὸς χείρους, ἀθλα δ' ἐλάμβανον πλείστα καὶ λαμπρότατα. Ἡ δὲ μήτηρ αὐτῶν ἰέρεια ἦν τῆς Ἥρας. Οὕσης δὲ ποτε ἑορτῆς τῇ Ἥρᾳ, ἣ νόμος⁵ ἦν τὴν μητέρα αὐτῶν ἐφ' ἀμάξης κομίζεσθαι εἰς τὸ ἱερόν, πέντε καὶ τετταράκοντα σταδίου⁶ τῆς πόλεως ἀπέχον, οἱ νεανῖαι αὐτοὶ τὴν ἀμαξάν ἐλκυσαν, ἐπεὶ ἐκ τοῦ ἀγροῦ οἱ βόες οὐκ ἐν ὥρᾳ⁷ παρεγίνοντο⁸. Ἀρίστη δ' ἦν αὐτοῖς ἡ τοῦ βίου τελευτή. Ἡ γὰρ μήτηρ ἠϋξάτο τῇ Ἥρᾳ τοῦτο τοῖς παισὶ παρέχειν, ὃ ἀνθρώπῳ ἄριστον εἶναι οἱ θεοὶ νομίζουσι. Μετὰ ταύτην δὲ τὴν εὐχὴν τοὺς νεανίας θύσαντας καὶ ἑορτάσαντας μετὰ τῶν πολιτῶν γλυκύτατος καὶ βαθύτατος ὕπνος καταλαμβάνει καὶ οὕτως ἀποθνήσκουσι».

Τότε δὴ Κροῖσος βαρύτερον ἤδη φέρων⁹, ὅτι Σόλων αὐτὸν μέγιστον ὄντα βασιλέα ἤττω ἐνόμιζεν ἐκείνων τῶν ἰδιωτῶν «ᾧ ξένη Ἀθηναῖε», εἶπε «τὴν δ' ἐμήν εὐδαιμονίαν ἐν μείονι τιμῇ ἔχεις ἢ τὴν βραχεῖαν ἐκείνων τύχην;» Ὁ δὲ Σόλων «ᾧ βασιλεῦ» λέγει «πλοῦτον μὲν ἔχεις πλείω καὶ δύναμιν μείζω πολλῶν ἀνθρώπων, εὐδαιμόνα δ' οὐ πρότερον λέξω, πρὶν ἂν σε εὐτελευτήσαντα ἀκούσω». Κροῖσος δὲ τότε μὲν ἀπέπεμψε τὸν Σόλωνα οὐδ' ἐλαχίστην αὐτῷ χάριν ἔχων, ὕστερον δέ, ὅτε Κύρος κρείττων γενόμενος ἐν τῇ μάχῃ ἔμελλεν αὐτὸν ζῶντα κατακαῦσαι, ἄμεινον τὴν τοῦ Ἀθηναίου γνώμην ἔκρινε.

33. Παρακέλευσις Μιλτιάδου πρὸς τοὺς στρατιώτας.

Ἐπεὶ Μιλτιάδης τὴν τῶν Ἀθηναίων στρατιὰν ἐν Μαραθῶνι παρέταξε, τάδε τοῖς στρατιώταις πρὸ τῆς μάχης ἔλεξε: «Πάντες γινώσχετε, ὅτι νῦν¹ οὐ μόνον ὑπὲρ δόξης, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ σωτηρίας καὶ ἐλευθερίας τῆς πατρίδος μάχεσθε· μηδεὶς οὖν ἐκ τῆς τάξεως φευγέτω, μηδὲ τὸν παραστάτην² καταλειπέτω, ἀλλὰ πάντες μένετε μετὰ θάρρους, διώκετε τοὺς πολεμίους καὶ ὡς πλείστους αὐτῶν φονεύσατε. Οἱ στρατιῶται ὑπακούοντων τοῖς λοχαγοῖς καὶ τὰ κελεύσματα³ αὐτῶν πραξάντων. Ἐκαστος μείζον θάρρος τῶν ἄλλων στρατιωτῶν ἐχέτω καὶ νομισάτω αὐτὸς τῆς νίκης αἴτιος ἔσεσθαι. Ἐὰν δ' οὕτω, ὦ φίλοι, πράξητε, τοὺς πολεμίους εἰς φυγὴν τρέψετε καὶ τὴν πατρίδα σώσετε. Ἐπὰν δὲ σὺν τοῖς θεοῖς τοὺς πολεμίους διώξωμεν, σύ, ὦ τοὺς πόδας τάχιστα θέροισπε, σπεῦσον εἰς τὴν πόλιν καὶ ἄγγειλον τοῖς πολίταις τὴν νίκην».

34. Παῖς καὶ ἐπαίτης.

Παῖς τις ἐπαίτη καθ' ὁδὸν συντυγχάνει καὶ ὀβολὸν αὐτῷ ἐγχειρίζει. Ὁ ἐπαίτης τῇ τοῦ παιδὸς εὐσπλαγχνίᾳ εὐφραίνεται καὶ αὐτῷ λέγει: «Χάριν σοι ἔχω, ὦ παῖ· ὁ Θεὸς ἀεὶ σε ὑγιαῖ διαφυλάττει καὶ εὐδαιμονίαν σοι παρέχει· εἴθε καὶ οἱ σοὶ γονεῖς ὑγιαίνοιν καὶ τὴν αὐτῶν οὐσίαν αὐξάνοιεν· ἄλυπον τὸν βίον διάγοις καὶ ἀεὶ ἀγαθὰ ἔργα πράττοις». Ὁ δὲ παῖς χαρᾶς πλήρης τῷ ἀγαθῷ ἐπαίτη ἀποκρίνεται: «Ἀπολαύσαιμι τῶν ἀγαθῶν, ἃ εὐχεῖ· ἀλλὰ καὶ σύ, ὦ φίλε, ὑγιαίνοις καὶ εὖ πράξῃαις¹· εἴθε καὶ σοὶ καὶ τοῖς σοῖς τέκνοις εὐδαιμονίαν ὁ Θεὸς πέμψῃ καὶ πολλῶν ἀγαθῶν ἀπολαύσαιτε».

35. Ὁ τρίτος ἄθλος¹ τοῦ Ἡρακλέους.

Ἡρακλεῖ τὴν Λερναίαν ὕδραν φονεύσαντι Εὐρυσθεὺς ἐπέταξεν ἔμφυχον εἰς Μυκήνας κομίσαι τὴν Κερυνίτιν ἔλαφον, χρυσᾶ μὲν κέρα ἔχουσαν, ἐν Οἰνότη δὲ διατρίβουσαν. Ἦν δ' ἡ ἔλαφος τῆς Ἀρτέμιδος ἱερά. Ἡρακλῆς οὖν μήτε φονεῦσαι μήτε παῖσαι² αὐτὴν θέλων ἐνιαυτὸν ὄλον ἐδίωξε. Τέλος δ' ἡ ἔλαφος τῆ διώξει κάμνει³

καὶ εἰς τὸ Ἀρτεμισιον ὄρος φεύγει. Μέλλουσα δ' ἐκαίθην τὸν ποταμὸν Λάδωνα διαβαίνειν ὑφ' Ἡρακλέους συλλαμβάνεται. Οὗτος δ' ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτὴν κομίζων συντυγχάνει Ἀρτέμιδι. Τῇ δὲ θεᾷ χαλεπαινοούσῃ⁴ Ἡρακλῆς ἔλεξεν· «Οὐχ' ὕβρει, ὦ Ἀρτεμι, ἀλλ' ἀνάγκη τὴν ἔλαφον διώξας συνέλαθον· αἴτιος δὲ τούτου Εὐρυσθεύς ἐστιν ὁ τοῦτο προστάξας». Καὶ ἡ μὲν θεὰ ταῦτ' ἀκούσασα οὐκέτ' ὠργίζετο, ὁ δ' ἦρωος ἔμφυχον τὴν ἔλαφον εἰς Μυκήνας κομίσας Εὐρυσθεῖ ἐγχειρίζει.

36. Κτίσις τῆς πόλεως Καδμείας.

Ἄγῆνορι τῷ τῶν Φοινίκων βασιλεῖ δύο ἦσαν παῖδες, Εὐρώπη καὶ Κάδμος. Ἐπεὶ δὲ Ζεὺς τὴν Εὐρώπην ἀπήγαγεν, Ἄγῆνωρ τῷ υἱῷ εἶπε· «Τὴν πατρίδα λίπε¹ καὶ τὴν ἀδελφὴν ἐπανάγαγε». Κάδμος οὖν ἐπεὶ οὐδαμοῦ τὴν ἀδελφὴν ἠύρε, πρὸς τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον ἦλθεν. Ἀπόλλων δ' αὐτῷ εἶπεν· «Ἐὰν ἐν τῷ πεδίῳ² βοῦν ἴδῃς, ἐλθέ μετ' αὐτῆς· ἐν ᾧ δ' ἂν τόπων ἐκείνη ἔλθῃ, πόλιν κτίσον». Ἀπελθὼν δὲ κατὰ τοῦ Παρνασσοῦ ὁ Κάδμος βοῦν εἶδεν, οἷαν ὁ θεὸς εἶπε καὶ εἰς Βοιωτίαν μετ' αὐτῆς ἦλθε. Τότε δράκων τις μέγας ἐξ ἄντρου προῆλθεν³, ὃς τοὺς τοῦ Κάδμου ἐταίρους φονεύσας καὶ αὐτῷ ἐπήλθε. Κάδμος δ' ἀκοντίῳ ἐκείνον βαλὼν⁴ ἐφόνευσεν. Ἀθηναῖα δὲ προσελθοῦσα ἐκέλευσεν αὐτὸν τοὺς τοῦ δράκοντος ὀδόντας εἰς τὴν γῆν βαλεῖν⁵. Βαλόντος δ' αὐτοῦ τούτους ἄνδρες ἔνοσπλοι ἐκ τῆς γῆς ἐξῆλθον. Οὗτοι ἔσφαξαν ἀλλήλους πλὴν πέντε. Τούτους δ' ἀγαγὼν Κάδμος εἰς τὸ πεδίον ἔκτισε πόλιν, ἣν Καδμείαν ὠνόμασε.

37. Ἀνοικοδόμησις τῶν τειχῶν τῶν Ἀθηνῶν.

Μετὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην οἱ Ἀθηναῖοι Θεμιστοκλέους συμβουλευσάντος τὰ τοῦ ἄστεως τεῖχη πάλιν ἱδρουν. Τότε δὲ πρέσβεις τῶν Λακεδαιμονίων ἐλθόντες Ἀθήναζε εἶπον· «ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ τεῖχη, ἃ ἱδρύτετε, οὐκ ἔσται ὑμῖν ἰκανά· οἱ γὰρ Πέρσαι ὑμᾶς πάλιν φυγαδεύσουσι· τότε δὲ τοῖς μὲν Πέρσαις ὠφέλιμα ἔσται, ὑμῖν δὲ καὶ πᾶσι τοῖς Ἕλλησι βλαθερά· μὴ οὖν ἱδρύτετε τὰ τεῖχη». Οὕτως οἱ τῶν Λακεδαιμονίων πρέσβεις τοὺς Ἀθηναίους τῆς τῶν τειχῶν ἱδρύσεως ἔπαυσαν καὶ εἰς τὴν Σπάρτην ἀπήλθον. Θεμιστοκλῆς δ' εἶτα ἐν τῇ βουλῇ τάδε εἶπεν· «Ἐγὼ νῦν εἰς

Σπάρτην πρεσβεύσω¹, ἀπόντος δέ μου συμβουλεύω ὑμῖν ἰδρῦσαι παντὶ τρόπῳ τὰ τεῖχη· ἰδρύσαντες δὲ καὶ ἄλλους πέμψατε πρέσβεις». Ἀπόντος οὖν τοῦ Θεμιστοκλέους οἱ Ἀθηναῖοι τὰ τεῖχη ἰδρυσαν, ἔπειτα δὲ τοὺς ἄλλους πρέσβεις εἰς Σπάρτην ἐπέμψαν. Ἐπεὶ δ' ἕκαστος ἦλθον, Θεμιστοκλῆς αὐτοὺς πρὸς τοὺς ἐφόρους ἤγγαγεν. Οἱ δ' εἶπον· «ὦ Θεμιστόκλεις, οὐ πιστευόμενοι· ἄλλοι γὰρ λέγουσιν Ἀθηναίους τὰ τεῖχη ἰδρῦειν». Θεμιστοκλῆς δ' εἶπεν· «Ἐὰν μὴ πιστεύητε τάληθῆ με λέγειν, πέμψατε πρέσβεις Ἀθήνας, ἐμὲ δ' ἔχετε ὄμηρον». Ὅτε δὲ οἱ τε Λακεδαιμονίων καὶ οἱ Ἀθηναίων πρέσβεις εἰς Ἀθήνας ἦλθον, Θεμιστοκλῆς τοῖς ἐφόροις εἶπεν· «Ἀθηναῖοι νῦν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, τὰ τεῖχη ἰδρύκασιν· ἐγὼ δ' εἰμὶ ὁ ταῦτα τούτοις συμβεβουλευκώς· ἐνόμιζον γὰρ ἡμῖν μὲν ἐξεῖναι² τεῖχεϊ ἰδρῦειν, ὑμῖν δ' οὐ προσήκειν³ ἡμᾶς κωλύειν· καὶ γινώσκω μὲν ὅτι νῦν ἐφ' ὑμῖν εἰμι⁴, μὴ μέντοι καὶ ὑμεῖς ἐπιλανθάνεσθε⁵, ὅτι οἱ πρέσβεις ὑμῶν ἐν Ἀθήναις ἔχονται⁶. Ἴνα οὖν τούτους πάλιν ἔχητε, ἀνάγκη ὑμῖν λῦσαι με». Τότε δὴ οἱ ἔφοροι Θεμιστοκλέα ἀπέπεμψαν.

38. Λόγος τοῦ Περικλέους πρὸς τοὺς Ἀθηναίους.

Ὅτε ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν ἔμελλον οἱ Λακεδαιμόνιοι στρατεύεσθαι, τότε Περικλῆς τοῖς Ἀθηναίοις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἶπεν· «Οἱ πολέμιοι ταῖς τε προτέραις ἤτταις καὶ τῇ ἡμετέρᾳ εὐδαιμονίᾳ ἀχθόμενοι¹ εἰς πόλεμον παρασκευάζονται καὶ μετ' οὐ πολὺ ἐπὶ τὴν χώραν ἡμῶν στρατεύσουσιν. Ἀντιπαρασκευαζώμεθα οὖν καὶ ἡμεῖς, ἵνα μὴ ἡ ἡμετέρα χώρα ὑπ' αὐτῶν διαρπάξῃται. Τὰ φρούρια καλῶς φυλαττέσθω καὶ ἐπιτήδεια ἐν αὐτοῖς συγκομιζέσθω, οἱ δὲ φρούραρχοι πρὸς τὴν τῶν πολεμίων ἐφοδον παρασκευαζέσθω, ἵνα μὴ ἀπαράσκευοι καταλαμβάνωνται. Ἀναγκαῖον δ' ἔτι ἐστὶν

ἡμῖν καὶ τὰς ναῦς παρασκευάζεσθαι, ἵνα τὰς ἐκείνων ἀκτὰς ληξώ-
μεθα² καὶ στρατιάν συνάγειν, ἵνα καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τὴν ἐκείνων χώ-
ραν στρατευώμεθα. Οἱ δ' ἂν ὕμῶν ἢ τὰ φρούρια φυλάττητε ἢ ἐπὶ

τοὺς πολεμίους στρατεύησθε, γενναίως μάχεσθε καὶ τῆς πατρίου³
ἀρετῆς⁴ μὴ ἐπιλανθάνεσθε. Οἱ δὲ θεοί, οὓς πάντων μάλιστα σεβό-
μεθα, μὴ παύοιντο νίκην τε καὶ δόξαν ἡμῖν παρέχοντες.

39. Δεύτερος λόγος τοῦ Περικλέους πρὸς τοὺς Ἀθηναίους.

Οὐ μόνοι, ὦ Ἀθηναῖοι, ἐπὶ τοὺς πολεμίους στατευσόμεθα.
Ἔχομεν συμμάχους πιστοὺς καὶ ἀνδρείους, οἱ ἄθροοι ἐκπορεύσον-

ται'. Οί τούτων στρατηγοί συμβουλεύονται² ἡμῖν περὶ τῆς στρατείας, τὰς δ' ὀρθὰς αὐτῶν συμβουλὰς ἀποδεξόμεθα. Πρὸ δὲ τῆς στρατείας, ὡ πολῖται, εὐξόμεθα περὶ τῆς νίκης τοῖς θεοῖς, οἳ τοῖς μὲν πολεμίοις οὐ βοηθήσουσιν, ὅτι τὴν εἰρήνην ἔλυσαν, ἡμῶν δ' οὐ πύσσονται προστατοῦντες.

40. Ἐτεοκλῆς καὶ Πολυνεΐκης.

Οἱ τοῦ Οἰδίποδος υἱοί, Ἐτεοκλῆς καὶ Πολυνεΐκης, πρῶτον μὲν κοινῇ τῶν Θηβαίων ἐβασίλευσαν· μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον Ἐτεοκλῆς φεύγειν Πολυνεΐκῃ ἐθιάσατο. Τοῦτον ἐδέξατο Ἄδραστος, ὁ τῶν Ἀργείων βασιλεύς· οὗτος δὲ καὶ Πολυνεΐκης μετ' οὐ πολὺ ἐπὶ Θήβας ἐστρατεύσαντο. Ἐπὶ δ' αἱ ἀντίπαλοι στρατιαὶ παρετάξαντο, Ἐτεοκλῆς μὲν καὶ Πολυνεΐκης ἀλλήλους ἐφόνευσαν, οἳ δὲ θεοὶ Θηβαίοις τὴν νίκην παρέσχον. Κρέων δ' ὁ μετὰ τὸν Ἐτεοκλέους θάνατον τῶν Θηβαίων ἄρξας, τὸ μὲν Ἐτεοκλέους σῶμα θάψαι ἐκέλευσε, τὸ δὲ Πολυνεΐκους, ἐπεὶ οὗτος ἀλλοτρίους ἄνδρας συνελέξατο καὶ ἐπὶ τὴν ἰδίαν πόλιν ἐστρατεύσατο, ἄταφον κατέλιπε, θάνατον τῷ θάψοντι αὐτὸν προσιπών. Ἀντιγόνη δ' ἡ Ἐτεοκλέους καὶ Πολυνεΐκους ἀδελφή, νυκτὸς τὸ τοῦ ἀδελφοῦ σῶμα ἔθαψε. Κρέων δὲ τὴν Ἀντιγόνην μεταπέμφατο καὶ ὄνειδίσας αὐτῇ ἐκέλευσε ζῶσαν θάψαι.

41. Ἀρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων.

Ἐπεὶ φίλοι τινὲς τοῦ Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος συνηθροισμένοι ἦσαν, Ἀρμόδιος εἶπεν· «ὦ ἄνδρες, ὑπὸ μὲν Θεσείω ἢ τε τῶν Κρητῶν ἀδικία καὶ ὕβρις ἐλέλυτο καὶ ἡ πολιτεία καὶ βασιλεία ἴδρυτο. Μετὰ δὲ τὸν τοῦ Κόδρου θάνατον, ἐπεὶ ἡ βασιλεία

τοῖς προγόνοις ἡμῶν ἐπέπαυτο, οὐδεὶς ἐτυράννευσε, πλὴν Πεισί-
 στρατος καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, οἱ δουλεύειν ἡμᾶς ἀναγκάζουσιν. Ἄλλ'
 εἰς τὸ δουλεύειν οὐθ' ἡμεῖς πεπαιδευσθε, οὔτ' ἐγὼ πεπαιδευμαι·
 πεπαιδευμένα δέ, ὦ ἄνδρες, ἐλεύθεροι εἶναι. Ἴνα δ' ἡ πατρίς
 ἡμῶν ἐλευθέρα ᾖ, τοὺς τυράννους ἀνάγκη φονεῦσαι. Φονεύσωμεν
 οὖν αὐτοὺς καὶ ἰδρῶσωμεν ἐλευθερίαν».

42. Εὐχή μητρός.

Εἶθε οἱ ἐμοὶ υἱοὶ εὖ πεπαιδευμένοι εἶεν καὶ ἀεὶ ἀγαθὰ ἐργά-
 ζοιντο¹. Εἶθε πάντες εὖ αὐτοὺς λέγοιεν², μηδεὶς δὲ μέμφαιτο. Φυ-
 λάξαινο³ τὰς κακὰς ὁμιλίαις, αἱ τοὺς νέους παντὸς μᾶλλον δια-
 φθείρουσι καὶ μηδέποτε ψεύσαιντο⁴. Εἶθε, ὦ υἱοί, εὖ γεγυμνασμέ-
 νοι εἴητε καὶ φιλοπατρίαν ἔχοιτε. Εἶθε μετὰ θάρρους ἐπὶ τοὺς
 τῆς πατρίδος πολεμίους στρατεύσαισθε καὶ τούτους σὺν τοῖς ἄλ-
 λοις στρατιώταις τρέψαισθε⁵. Εἶθε ὑποδεξαίμην ποτὲ νικητὰς τοὺς
 ἐμοὺς υἱοὺς καὶ εὐθὺς ἀποθάνοιμι.

43. Κατάλυσις τῆς τοῦ Κροΐσου ἀρχῆς.

Κροΐσος, ὁ Λυδῶν βασιλεὺς, εὐδαιμονέστατος ὑφ' ἀπάντων
 ἐνομιζέτο. Κίνδυνος δ' ἦν, μὴ ὑπὸ Κύρου, τοῦ Περσῶν βασιλέως,
 καὶ ἡ Λυδία ἐπιβουλευθῆ καὶ ἡ Κροΐσου βασιλεία καταλυθῆ. Πέμ-
 φας σὺν πρέσβεις εἰς Δελφοὺς ὁ Κροΐσος ἐμαντεύσατο¹, εἰ ἐπὶ Κυ-
 ρον στρατεύσαιτο. Ἡ δὲ Πυθία «Ἐὰν στρατεύσῃ, ὦ Κροΐσε,» εἶπεν
 «ἐπὶ τοὺς Πέρσας, μεγάλη ἀρχὴ καταλυθήσεται». Ἀκούσαντι δὲ
 Κροΐσῳ πολλὴ ἐλπίς ἦν, ἐὰν στρατεύσῃται, τὴν Κύρου ἀρχὴν κα-
 τάλυσειν. Συνεβουλευέτο οὖν τοῖς φίλοις, ὅπως ἂν ἄριστ' ἐπὶ τοὺς
 Πέρσας πορευθεῖν. Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι Κροΐσῳ συνεβούλευσαν πολλῶ

στρατεύματι στραπεύσασθαι, ἵνα Κῦρον τῆς ὕβρεως² παύσῃ. Σάνδανις δέ, ὁ σοφώτατος τῶν τότε Λυδῶν, ἐκώλυε τὸν Κροΐσον λέγων· «Ὁ βασιλεῦ, σοφοῦ ἀνδρός ἐστὶν εὖ βουλευσασθαι. Ἐὰν οὖν ἐμοὶ πεισθῆς, οὐ πορεύσει ἐπὶ Κῦρον. Ἐὰν μὲν γὰρ ἡ Περσῶν ἀρχὴ καταλυθῆ, οὐδὲν ὄφελος ἔσται τοῖς Λυδοῖς. Οἱ γὰρ Πέρσαι λέγονται πενέστατοι εἶναι. Εἰ δ' ἡ ἡμετέρα δύναμις ὑπὸ τῶν Περσῶν καταλυθείη, οὐκ ἂν κωλυθεῖεν εἰς τὴν ἡμετέραν χώραν πορευθῆναι. Τῶν δ' ἡμετέρων ἀγαθῶν γευσάμενοι· οὐκέτ' ἂν κινδυνεύοντες παύσαιντο, πρὶν ἂν Σάρδεις διαλυθῶσι καὶ πάντες οἱ Λυδοὶ τῷ Κύρῳ δουλεύσωσιν». Οὕτω μὲν οὖν ὁ σοφώτατος τῶν Λυδῶν συμβούλευσε· Κροΐσος δ' οὐκ ἐπίεσθη, ἀλλὰ στρατεύσάμενος μεγάλην ἀρχὴν κατὰ τὸν τοῦ Ἀπόλλωνος χρησίμῳν κατέλυσεν· ἡ γὰρ Κροΐσου ἀρχὴ ὑπὸ Κύρου κατελύθη.

44. Ἡρακλῆς, Ἀρετὴ καὶ Κακία.

Ὡς πάντες, ὅτε ἐφηβοὶ εἰσι, κρίνουσιν, εἰ τὴν διὰ τῆς ἀρετῆς ὁδὸν τρέφονται ἐπὶ τὸν βίον ἢ τὴν διὰ τῆς κακίας, οὕτω καὶ Ἡρακλῆς τηλικούτος γενόμενος ἐν μεγάλῃ ἀπορίᾳ ἦν, ποτέραν τῶν ὁδῶν τούτων τράποιτο. Σκοπούμεν¹ δ' αὐτῷ ἐφάνησαν γυναῖκες δύο. Ἡ μὲν οὖν ἑτέρα τὰ ὄμματα πλήρη αἰδοῦς καὶ ἀπλῆν τὴν ἐσθῆτα εἶχεν, ἡ δ' ἑτέρα τὴν ἐσθῆτα ποικίλῃν² εἶχε καὶ πολλάκις εἰς ἑαυτὴν ἀπέβλεπε. Καὶ πλησιαζουσῶν αὐτῶν τῷ Ἡρακλεῖ, ἐκείνη μὲν αἶε τὸν αὐτὸν τρόπον προύβαινε³, αὕτη δὲ ὡς τάχιστα προσδραμιούσα τάδε εἶπεν· «Ὀρῶ⁴ σε, ὦ Ἡράκλεις, ἀποροῦντα, ποῖαν ὁδὸν ἐπὶ τὸν βίον τράπη. Ἐὰν οὖν ἐμοὶ ἐπιτρέψῃς σεαυτὸν, τὴν ἡδίστην τε καὶ βράστην ὁδὸν ἄξω σε καὶ τῶν μὲν ἡδονῶν πασῶν μέτοχος, τῶν δὲ πόνων ἄπειρος διάξεις τὸν βίον, ἀφθονίαν ἔχων σίτων καὶ ποτῶν καὶ τῶν ἄλλων ἡδονῶν. Καὶ οὐ

φόβος, μή ποτε ἀπορία⁸ σε τούτων καταλάβῃ· τοῖς γὰρ ἑμοῖς φίλοις ἄνευ πόνου πάντα τὰ τοιαῦτα γίνονται». Καὶ ὁ Ἡρακλῆς ταῦτ' ἀκούσας «⁹Ω γύναι», εἶπεν «ὄνομα δέ σοι τί ἐστίν;» Ἡ δὲ «Οἱ μὲν ἑμοὶ φίλοι» εἶπεν «ὀνομάζουσί με Εὐδαιμονία, οἱ δ' ἐχθροὶ Κακίαν». Καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἑτέρα γυνὴ πλησιάσασα τάδε εἶπε· «Καὶ ἐγὼ ἦκω πρὸς σέ, ὦ Ἡράκλειε, οὐκ ἄπειρος οὔσα τῶν τε σῶν γο-

νέων καὶ τῆς σῆς φύσεως. Διὸ ἐλπίζω σε, ἐὰν τὴν πρὸς ἑμέ ὁδὸν τράπη, βέλτιστον ἐν ἀνθρώποις γενήσεσθαι. Πάντων δὲ τῶν ἀγαθῶν, ὅσα ἐν τῇ γῆ ἐστίν, οὐδὲν ἄνευ πόνου καὶ ἰδρωτός τοῖς ἀνθρώποις παρέχεται. Ἐὰν οὖν ἀγαθὸς γενέσθαι θέλῃς, σὺν ἑμοὶ πονήσεις⁹, οὐδὲν δ' ἐτοῖμον εὐρήσεις». Ἡ δὲ Κακία «⁹Ω νεανία», εἶπε «τί ἔτι μέλλεις⁷ ἑμοὶ ἔπεσθαι⁸ ταύτης ἀκούσας τοὺς λόγους;» Ἡ δ' Ἀρετὴ «⁹Ω τλήμων⁹», εἶπε «τί δὲ σὺ ἀγαθὸν ἔχεις; Τίς δὲ πιστεύει σοι λεγούσῃ τι; Ἐγὼ εἶμι φίλη μὲν συνεργός¹⁰ τεχνί-

ταις, πιστῇ δὲ φύλαξ οἰκῶν δεσπόταις, εἵνους δὲ βογηθὸς οἰκέταις, σύμμαχος δὲ τῶν ἐν πολέμῳ ἔργων». Ἡρακλεῖ δὲ ταῦτ' ἀκούσαντι ἔδοξε¹ τῇ Ἀρετῇ διὰ παντὸς τοῦ βίου ἕπεσθαι.

45. Ὁ Κῦρος παρὰ τῷ πάππῳ Ἀστυάγει.

Κῦρος υἱὸς ἦν Καμβύσου, τοῦ Περσῶν βασιλέως καὶ Μανδάνης, θυγατρὸς Ἀστυάγου, ὃς τῶν Μήδων ἐβασίλευεν. Ὅτε δ' ὁ Κῦρος ἦν ἐτῶν δώδεκα, μετεπέμψατο Ἀστυάγης τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· ἐβούλετο γὰρ ἰδεῖν τὸν παῖδα, ὃν πάντες ἔλεγον καλὸν ἀγαθὸν εἶναι. Ἦλθεν οὖν ἡ Μανδάνη μετὰ τοῦ υἱοῦ πρὸς τὸν πατέρα. Θαυμάζων δ' ὁ Κῦρος τὸν κόσμον¹ τοῦ πάππου ἔλεγεν· «ὦ μήτηρ, ὡς καλὸς μοι ὁ πάππος ἐστίν». Ἠρώτησεν οὖν ἡ μήτηρ· «Πότερος καλλίων φαίνεται σοι εἶναι ὁ σὸς πατήρ ἢ ὁ πάππος;» Κακείνος εἶπεν· «ὦ μήτηρ, Περσῶν μὲν κάλλιστός ἐστιν ὁ ἐμὸς πατήρ, Μήδων δὲ οὗτος ὁ ἐμὸς πάππος κάλλιστος. Ἀμφοτέρους δ' ὁμοίως στέργω²». Ἐξ ἀρχῆς μὲν Κῦρος τὸν πάππον ὡς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα ἔστεργεν, ἐξ οὗ δὲ πολυτελεῖ ἐσθῆτα καὶ ἄλλον πολὺν κόσμον παρ' αὐτοῦ ἔλαβεν, ἡδίστον αὐτῷ παρὰ τῷ πάππῳ βιοτεύειν ἐφαίνετο. Πάσῃ τῇ ἐν Μήδοις διαίτῃ Κῦρος πάνυ ἔχαιρεν· ἐμάνθανε γὰρ ἵππευειν τε καὶ θηρεῦειν. Τὰ μέντοι ἀπλούτερα δεῖπνα τὰ ἐν Πέρσαις ἡδῖω ἐνόμιζεν εἶναι. Καὶ τοῦτο δὲ βαρέως ἔφερεν, ὅτι Σάκας, οὗ ἦν τοὺς ἀνθρώπους παρὰ τὸν βασιλέα εἰσάγειν, πολλάκις αὐτὸν τῆς πρὸς τὸν πάππον εἰσόδου ἐκώλυεν. Ἐπεὶ δ' ἡ μήτηρ πρὸς τὸν ἄνδρα ἐπανέρχεσθαι ἔμελλεν, Ἀστυάγης πρὸς τὸν Κῦρον τάδε εἶπεν· «ὦ παῖ, μένε παρ' ἡμῖν. Τὴν ἡμετέραν δίαιταν ἡδῖω εἶναι νομίζω ἢ τὴν ἐν Πέρσαις. Ἐξουσίαν γάρ σοι παρέχω ἐπὶ μὲν τῶν ἐμῶν ἵππων ἐλαύνειν καὶ τὰ θηρία τὰ ἐν τῷ παραδείσῳ ἡμῶν δι-

ώκειν, ἐν δὲ τῇ δαίπνῳ λαμβάνειν, ἅττα σοι ἤδιστα ἐστίν. Ὠν-
τινων σὺ ὀρέγεις³, ταῦτα ἠδέως σοι παρέξω. Ταῦτά, οἷσπερ ἐν
Πέρσαις εὐφραίνει, καὶ παρ' ἡμῖν σοι ὑπάρξει καὶ οὐδεὶς τῆς
παρ' ἐμὲ εἰσόδου σε ἔτι κωλύσει». Ταῦτ' ἀκούσας Κῦρος ἠδέως
κατέμενε καὶ ἐν Μήδοις ἐτρέφετο. Ἐπεὶ δ' ἐν ταύτῃ τῇ ἡλικίᾳ
ἦν, ἐν ἣ ἤδη τὰ ἀνδρὸς ἔργα πράττουσιν οἱ νέοι, ἐκέλευσεν αὐ-
τὸν ὁ πατὴρ ἐπανελθεῖν οἴκαδε.

46. Περὶ τῆς Ἀθηνᾶς.

Ἀθηνᾶ Διὸς θυγάτηρ ἦν. Ἐν τῇ τῶν Ἀθηνῶν ἀκροπόλει τὸ
τῆς Ἀθηνᾶς λαμπρὸν ἱερὸν καὶ τὸ χρυσελεφάντινον ἄγαλμα,

κλεινὸν¹ Φειδίου τοῦ τεχνίτου ἔργον, ἦν. Ἐνταῦθα καὶ ἡ ἱερὰ
ἐλαία, τῆς Ἀθηνᾶς δῶρον, ἦν. Τῇ Ἀθηνᾶ παντοίας τέχνας, οἷον

τὴν ὑφαντικὴν καὶ τὴν τεκτονικὴν, οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες προσάπτουσιν. Οἱ Ἀθηναῖοι ἑορταῖς τὴν Ἀθηνᾶν ἑθεράπευον. Αἱ παρθένοι δ' ἤδον «ἜΩ Ἀθηνᾶ, σεμνὴ θεά, τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν ἀκρόπολιν φύλαττε».

47. Ὁ πρῶτος περίπλους τῆς Λιβύης.

Νεκῶς, ὁ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεὺς, οὐ μόνον κατὰ γῆν μεγάλην δύναμιν παρεσκευάσατο, ἀλλὰ καὶ τῇ ναυτικῇ τέχνῃ τὸν νοῦν προσέχων Φοίνικας ἄνδρας μετεπέμψατο, ἵνα τοὺς Αἰγυπτίους τὴν ναυπηγίαν διδάξωσιν. Ἐβουλεύσατο δὲ καὶ τὸν ἰσθμὸν τὸν μεταξὺ Λιβύης καὶ Ἀσίας διορύξαι, ἵνα τοῖς πλοίοις διέκπλουν ἐκ τοῦ Ἀραβίου κόλπου εἰς τὴν πρὸς βορρᾶν θάλατταν παράσχη. Ἐν νῆϊ γὰρ εἶχεν ἄνδρας πέμψαι ἐπὶ πλοίοις, ὅπως διὰ τῆς διώρυχος αἰεὶ πρὸς μεσημβρίαν πλέοντες τὸν τῆς Λιβύης περίπλουν εὔρωσιν. Ἐπαύσατο δ' ὅμως τοῦ ἔργου μαντεῖφ' ἑνὶ πειθόμενος. Πausάμενος δ' ὁ Νεκῶς τοῦ τῆς διώρυχος ἔργου, ὅμως τῇ τῆς Λιβύης περίπλῳ προσεῖχε τὸν νοῦν καὶ μεταπεμφάμενος τοὺς Φοίνικας ἔπειθεν αὐτοὺς τούτῳ ἐπιχειρῆσαι τῇ ἔργῳ. Πείσας δ' αὐτοὺς ἔπεμψεν εἰς τὸν Ἀραβίον κόλπον, ἔνθα πολλὰ πλοῖα αὐτῷ ἦν. Παρασκευασάμενοι δ' οὗτοι ταχέως πάντα τὰ εἰς τὸν πλοῦν οὐκ ἡμέλησαν² ἀνάγεσθαι³. Οὕτω δὴ πρῶτον μὲν αἰεὶ πρὸς μεσημβρίαν, εἶτα δὲ πρὸς βορρᾶν πλέοντες, τρίτῳ ἔτει διὰ τῶν Ἡρακλείων σπηλῶν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἦλθον καὶ τῇ βασιλεῖ τὰ περὶ τὸν πλοῦν λέγοντες πολλὴν ἠδονὴν παρεῖχον.

48. Αἰγεὺς καὶ Μίνως.

Ἀνδρόγεων, τὸν τοῦ Μίνω υἱόν, εἰς Ἀθήνας ἐλθόντα οἱ Παλλαντίδαι φιλικῶς ἐδέξαντο. Αἰγεὺς δ' ὁ τῶν Ἀθηναίων βασιλεὺς

φοβούμενος, μὴ ἐκείνοι, Μίνω βοηθοῦντος, ἑαυτὸν τῆς ἀρχῆς ἐκβάλλωσι, τῷ Ἀνδρόγεω ἐπεβούλευσε καὶ αὐτὸν ἐφόνευσε. Μίνωσ οὖν τοῦτο μαθὼν εὐθὺς στρατιάν συνέλεξε ὡς τοὺς Ἀθηναίους τιμωρησόμενος. Καὶ ἠνάγκασεν αὐτούς, τὰ Ἀνδρόγεω ὄσα ἀπολαθῶν, δι' ἐνάτου ἔτους ἑπτὰ νεανίας καὶ τοσαύτας παρθένους εἰς Κρήτην πέμπειν βορὰν τοῦ Μινωταύρου.

49. Περὶ τῶν ἐν Ἀθήναις νομισμάτων.

Ἐν Ἀθήναις χρυσὰ τε καὶ ἀργυρὰ καὶ χαλκὰ νομίσματα ἐκόπτετο. Χαλκοῦν ἦν οὐ μόνον τὸ λεπτόν, ὃ μικρότατον ἦν τῶν νομισμάτων, ἀλλὰ καὶ τὸ ἑπταπλοῦν τοῦ λεπτοῦ, ᾧ καὶ ὄνομα ἦν χαλκοῦς. Τὸ δὲ δίχαλκον τοτὲ μὲν χαλκοῦν, τοτὲ δ' ἀργυροῦν ἦν, τὸ δὲ τετράχαλκον αἰεὶ ἀργυροῦν. Ὅκτω δὲ χαλκοὶ ἴσοι ἦσαν τῷ ὀβολῷ, ἕξ δὲ ὀβολοὶ ἴσοι τῇ δραχμῇ. Ἦσαν δὲ καὶ ὁ ὀβολὸς καὶ ἡ δραχμὴ ἀργυρὰ νομίσματα. Ἀργυροῦς δ' ἦν καὶ ὁ στατήρ, ὃς καὶ τετράδραχμον ὠνομάζετο. Ἐκόπτοντο δὲ καὶ χρυσοὶ στατήρες· ἡ δὲ τοῦ χρυσοῦ στατήρος τιμὴ δεκαπλάσια ἦν τῆς τοῦ ἀργυροῦ. Αἱ μναὶ δὲ καὶ τὰ τάλαντα νομίσματα οὐκ ἦν κεκομμένα, ἀλλ' ὀνόματα μόνον ἢ ἀριθμοί. Ὠνόμαζον γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι ἑκατὸν δραχμὰς μναῖν, ἑξήκοντα δὲ μναῖς τάλαντον.

50. Περὶ τῆς τῶν Σπαρτιατῶν ἀπλότητος.

Οἱ Λυκούργου, τοῦ Σπαρτιατῶν νομοθέτου, νόμοι ἀπλοὶ ἦσαν. Οἱ παλαιοὶ τοὺς Σπαρτιάτας τῶν ἀπλῶν τρόπων ἐθαύμαζον. Νόμος ἦν αὐτοῖς τὰς οἰκίας ἄνευ ἀργυροῦ καὶ χρυσοῦ κόσμου εἶναι. Ἀπλῆ ἦν ἐν Σπάρτῃ καὶ ἡ τῶν παιδῶν παιδεία, ἀπλοὶ δὲ καὶ αἱ τῆς ἀνδρείας τιμαί· ἐλαίας γὰρ στέφανος τῆς νίκης τιμὴ καὶ τοῦ

στρατηγγοῦ κόσμος ἦν. Μάλιστα δ' οἱ παλαιοὶ τὴν ἀπλήν δίαιταν καὶ τὰ ἐν τοῖς συσσιτίοις ἀπλᾶ σίτα, οἷον τὸν μέλανα ζωμόν, ἐγκωμιάζουσι.

51. Ὁ Ἄδης.

Ἐνδον¹ γῆς τόπος ἐστὶ σύμπλεως² σκότους καὶ φόβου, ὃν οἱ παλαιοὶ Ἄδην ὀνομάζουσιν. Ἐν Ἄδου οἰκίαι ἐμπλεω³ ψυχῶν εἰσιν, ἃς ἐκείσε Ἐρμῆς, ὁ τῶν θεῶν ἄγγελος⁴, ἄγει. Περιέχεται⁵ δ' ὁ τόπος φοβεροῖς ποταμοῖς, οἳ τὸν ἔκρουν⁶ εἰς δεινὴν ἔχουσι λίμνην, φόβου ἀνάπλεων⁷. Μετὰ τὸν διὰ τῆς λίμνης πλοῦν αἱ ψυχαὶ τῇ εἰσόδῳ πλησιάζουσιν. Ἡ εἴσοδος χαλκαῖς πύλαις κλείεται καὶ ταύτας ὁ Κέρβερος φυλάττει. Τοῦ Ἄδου ἄρχουσι Πλούτων καὶ Περσεφόνη, κριταὶ δ' ἄλλοι τε καὶ Μίνως ἐστίν. Οἱ κριταὶ τοῖς μὲν ἀγαθοῖς ἔλεός⁸ εἰσι καὶ τὰς ψυχὰς αὐτῶν εἰς χώραν ἡδονῶν πλέαν⁹ ἄγουσι, τοῖς δὲ κακοῖς κακόνου¹ εἰσὶ καὶ τὰς ψυχὰς αὐτῶν εἰς τὸν τῶν ζημιῶν τόπον πέμπουσι.

52. Οἱ θεοὶ τῶν Ἑλλήνων.

Ὅμηρος τὸν Δία θεῶν καὶ ἀνθρώπων πατέρα λέγει. Ζεὺς ἐν τῷ Ὀλύμπῳ ἐβασίλευεν. Οἱ παλαιοὶ ποιηταὶ γυναῖκα τοῦ Διὸς τὴν Ἥραν λέγουσιν εἶναι. Διὶ πολλοὶ παῖδες ἦσαν, οἷον υἱεῖς μὲν Ἀπόλλων καὶ Ἐρμῆς, θυγατέρες δ' Ἀθηνᾶ καὶ Ἄρτεμις. Ἐν τοῖς Διὸς γόνασι τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα¹ ἦν. Ἐκ Διὸς καὶ τὰ ὄνειρα² ἦν· ὡς δ' ἄλλοι λέγουσιν, ἡ τῶν ὀνειράτων οἰκία ἐγγυὲς τοῦ Ἄδου ἦν. Ποσειδῶν, τὸν Διὸς ἀδελφόν, τῶν ὑδάτων ἄρχειν λέγουσι. Τὸ Ποσειδῶνος ἄρμα ἵπποι διὰ τοῦ ὕδατος ἤλαυνον, ἐν δὲ τῇ χειρὶ τὴν τρίαιναν εἶχεν οὗτος. Πλούτων δέ, ὁ Διὸς ἀδελφός,

ἐν Ἄδου ἐβασίλευεν. Ὁ Πλούτωνος καὶ Περσεφόνης, τῆς γυναικός, θρόνος μέλας ἦν. Ὁ μὲν τὰς τοῦ Ἄδου κλεΐδας εἶχεν, ἡ δ' ἐν ταῖς χερσὶ δάδας· παρὰ δὲ τῷ θρόνῳ κύων θαυμαστὸς τὸ

μέγεθος καὶ τὴν μορφήν ἦν, Κέρβερος ὄνομα· λέγουσι δὲ τὸν κύνα ἐλέφαντι ὅμοιον εἶναι τὸ μέγεθος, τὴν δὲ τοῦ κυνὸς οὐρανὸν τῆ δράκοντος ὁμοίαν.

53. Ἄδμητος καὶ Ἄλκηστις.

Ἄλκηστις ἡ Ἀδμήτου, τοῦ Θετταλῶν βασιλέως, γυνὴ ἐνδοξοτάτη ἦν. Ὅτε γὰρ Ἀδμήτου θάνατος ἐγγὺς ἦν, τῶν μάντεων τις εἶπεν· «Ἐάν ἄλλος τις εἰς Ἄδου ἔλθῃ, Ἀδμητος ἐν τῷ βίῳ ἔτι ἔσται». Τῇ γυναικὶ μᾶλλον ὁ Ἀδμητος ἢ ὁ ἴδιος αὐτῆς βίος φίλος ἦν. Τῆς οὖν γυναικὸς εἰς Ἄδου ἐλθούσης, Ἀδμητος τὸν βίον εἶχεν. Ἡρακλῆς δ' ἐπεὶ τοῦτ' ἤκουσε, πιστεύων ταῖς ἰδίαις χερσὶν εἰς Ἄδου ἦλθε καὶ τὴν τοῦ Ἀδμήτου γυναῖκα ἐκ τῶν τοῦ θανάτου χειρῶν πάλιν εἰς τὴν γῆν ἤγαγεν. Ὁ δ' Ἀδμητος τῇ γυναικὶ εἶπεν· «ὦ γύναι, τῷ Ἡρακλεῖ πολλὴν ἔχωμεν χάριν· ἐάν ποτε πάλιν εἰς Θετταλίαν ἔλθῃ, φίλος ἡμῖν ἔσται ξένος».

54. Ὅπως Σίνων τοὺς Τρῶας ἔφευσεν¹.

Οἱ Ἀχαιοί, ὅτε δολερῶς ἀπὸ Τροίας ἔφευγον, τὸν τε ξύλι-
νον ἵππον, πολλοὺς τῶν ἡγεμόνων ἔχοντα, καὶ Σίνωνα κατέλιπον.
Οἱ δὲ Τρῶες, ἐπεὶ ἐκ τῆς πόλεως ἐλθόντες τὸν ἵππον ἐθαύμασαν,
ὀπίσσω ἦν, Σίνωνα ἐν λίμνῃ κεκρυμμένον εἶδον. Προσπρῆχθεις δ' οὗ-
τος ἠρωτήθη.

Ποδαπὸς εἶ; Πῶς κεκοσμημένος², πόθεν εἰς τὴν λίμνην
ἦκεις;

Ἀχαιὸς εἰμι· οἱ μὲν Ἀχαιοὶ ἐκόσμησάν με ὡς σφάξοντες,
ἐγὼ δ' ἔφυγον.

Διὰ τί;

Ἐγὼ μὲν οὐδὲν ἠδίκησα· Κάλχας δὲ τοὺς Ἀχαιοὺς ἐκέ-
λευσε νεανίαν θῦσαι, ἵνα εὖ πλεύσωσι.

Ποῖ δ' οἱ Ἑλληγες πλεύουσιν;

Οἴκαδε³, εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ποῖον δὲ χρῆμά⁴ ἐστὶν οὗτος ὁ ἵππος;

Ἀνάθημα⁵ τῇ Ἀθηνᾷ.

Διὰ τί δὲ τοσοῦτον κατεσκευάκασι;

Τοσοῦτον κατεσκευάκασιν, ὅσον τοῦ ὑμετέρου τείχους τὸ
ὕψος ἐστίν, ἵνα μὴ διὰ τῶν πυλῶν κομίσητε. Ἐὰν δ' εἰς τὴν ὑμε-
τέραν ἀκρόπολιν κομισθῇ, ἡ Ἀθηνᾷ εἰς αἰεὶ ὑμᾶς σώσει.

Τοσαῦτα μὲν ὁ Σίνων εἶπε· Λαοκόων δὲ τοὺς Τρῶας ἐκέ-
λευσε τὸν ἵππον ἀφανίσαι δόλον ὄντα τῶν Ἀχαιῶν. Τοῖς μὲν οὖν
Τρῶσιν ἄδηλον ἦν, ὅποτέρῃ πιστευτέον εἶη. Ἐξαίφνης δ' ἐκ τῆς
θαλάττης δράκοντες δύο ἐξορμήσαντες τῇ τε Λαοκόοντι καὶ τοῖς
παισὶν αὐτοῦ προσέβαλον. Ὁ μὲν οὖν Λαοκόων ἐπόνθησεν ὡς τοὺς
παῖδας σώσων, ἔσωσε δ' οὐδέτερον. Οἱ δράκοντες ἀμφοτέρους τοὺς
παῖδας καὶ τὸν Λαοκόοντα ἐφόνευσαν. Τοῦτο οἱ Τρῶες ζημίαν⁶

παρά τῶν θεῶν εἶναι νομίζοντες τὸ τεῖχος διέσκαψαν¹ καὶ τὸν ἵππον εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἐκόμισαν. Νυκτὸς δ' οἱ Ἕλληγες πάλιν εἰς Τροίαν ἦγον. Ἐν τῇ αὐτῇ οὖν χρόνῳ καὶ οἱ ἐκ τοῦ ἵππου καὶ οἱ ἐκ τῶν νεῶν τοὺς Τρῶας φονεῦσαι ἐπεχείρησαν.

ΜΕΡΟΣ Β'

55. Ἡ παρά τὸν Γρανικὸν ποταμὸν μάχη.

Οἱ Ἕλληνες τῇ Ἀλεξάνδρου ἀνδρεία ἐκπλαγέντες εἰς τὸν Ἴσθμὸν πάντες πλὴν Λακεδαιμονίων συνελέγησαν καὶ ἐψηφίσαντο ἔχειν μὲν ἡγεμόνα Ἀλέξανδρον, στρατεῦσαι δὲ σὺν αὐτῷ ἐπὶ τοὺς Πέρσας, ὅψ' ὦν πολλάκις πρότερον ἐβλάβησαν. Ἀλέξανδρος σὺν πολλοῖς Μακεδόνας τε καὶ Ἕλληνας λαθὼν εἰς τὴν Ἀσίαν διαβαίνει καὶ τοῖς Πέρσας παρά τὸν Γρανικὸν ποταμὸν πρῶτον μάχεται. Ἐπεὶ δ' αἱ ἀντίπαλοι στρατιαὶ συνεπλάκησαν, κατ' ἀρχὰς μὲν ἡ μάχη ἀμφίτροπος ἦν, τέλος δὲ στραφέντες οἱ Πέρσαι εἰς φυγὴν ἐτρέπησαν. Τῶν Περσῶν πολλοὶ μὲν κατεκόπησαν, τινὲς δ' ἐν τῷ ποταμῷ ἐπνίγησαν. Τοσοῦτον δ' ἦν τὸ τῶν κατακοπέντων πλῆθος, ὥστε τὸ τοῦ ποταμοῦ ὕδωρ τῷ αἵματι βαφέν ἐπὶ πολλὰς, ὡς λέγεται, ἡμέρας ἐρυθρὸν ἦν. Ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ τὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου κράνος λέγεται ὑπὸ Πέρσου τινὸς ἀποκοπῆναι, ὃς ἠθέλησε μὲν Ἀλέξανδρον φονεῦσαι, πληγείσθ' δ' ὑπὸ Κλείτου τοῦ σκοποῦ ἤμαρτε. Μετὰ δὲ τὴν μάχην Ἀλέξανδρος τριακοσίας πανοπλίας Περσικὰς εἰς Ἀθήνας ἔπεμψεν, ἀνάθημα

είναι τῇ Ἀθηνᾶ, καὶ ἐπίγραμμα ἐπιγραφῆναι ἐκέλευσε τότε· « Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου καὶ οἱ Ἕλληνες πλὴν Λακεδαιμονίων ἀπὸ τῶν βαρβάρων τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ ».

56. Οἱ Ἀθηναῖοι ἀνοικοδομοῦσι καὶ τειχίζουσι τὰς Ἀθήνας.

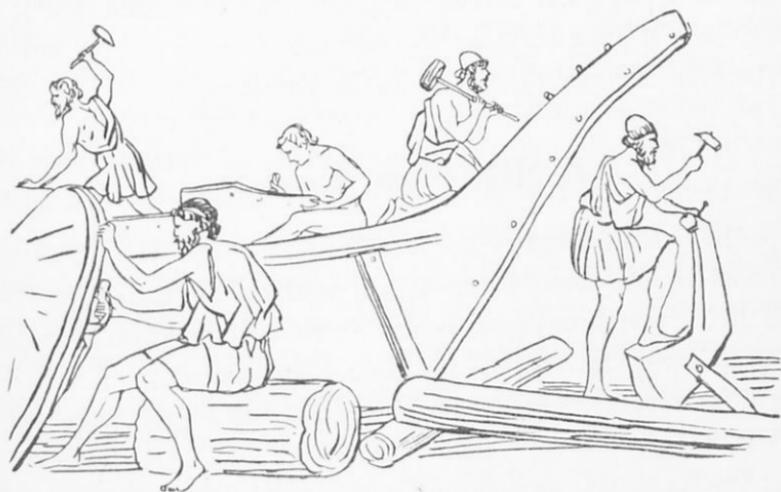
Μετὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην ἐφρόντισαν οἱ Ἀθηναῖοι, ὅπως τὴν πόλιν ἀνοικοδομήσουσι καὶ τειχιόουσι. Λακεδαιμόνιοι δ' ἀκούσαντες μέλλειν τοὺς Ἀθηναίους τὴν πόλιν τειχεῖν πρέσβεις ἐπεμψαν Ἀθήναζε, οἱ τὰδε εἶπον· « ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ τὴν πόλιν τειχεῖτε, οἱ βάρβαροι στρατεύσαντες ἐπ' αὐτὴν φυγαδεύσουσι πάλιν ὑμᾶς καὶ ὀρμητήριον ποριοῦνται ». Θεμιστοκλῆς δὲ τοῖς Ἀθηναίοις εἶπε· « Τειχιόομεν τὴν πόλιν ἀκόντων τῶν Λακεδαιμονίων. Λόγῳ μὲν αὐτοῖς χαριόομεθα, ἔργῳ δ' ὡς τάχιστα τειχεῖτε αὐτήν. Ἡ πόλις ψηφιεῖται τρεῖς πρέσβεις εἰς Σπάρτην πέμψαι. Πρῶτον μὲν ἐγὼ εἰς Σπάρτην κοιμισθήσομαι καὶ ἐνταῦθα διατρέψω, ἕως ἂν τὴν πόλιν ἱκανῶς τειχίσγητε· τότε δ' οἱ δύο ἕτεροι πρέσβεις ἐκεῖσε κοιμισθέντων ». Οὕτως οἱ Λακεδαιμόνιοι ψευσθήσονται τῆς ἐλπίδος.

57. Ἀργοναῦται.

Πελίαν, τὸν τῆς ἐν Θετταλίᾳ Ἰωλκοῦ βασιλέα, μαντευσάμενον¹ περὶ τοῦ μέλλοντος ἐκέλευσεν ὁ θεὸς φυλάξασθαι τὸν μονοσάνδαλον. Ἐπεὶ οὖν Ἰάσων ἐπὶ θυσίαν ἦλθε μονοσάνδαλος (διαβαίνων γὰρ ποταμὸν τινα τὸ ἕτερον τῶν πεδίλων ἀπέβαλε²), Πελλίας λέγειν αὐτὸν παρεκελεύσατο³, τίνας ζημίαις ἄξιον νομίζοι τοῦτον, ὅφ' οὗ φονευθήσεται αὐτὸν ὁ θεὸς ἐμαντεύσατο⁴. Ὁ δ' εἶπε· « Κελευσθήτω οὗτος τὸ χρυσόμαλλον δέρας κομίσαι ». Τοῦτο ἀκούσας Πελλίας εὐθὺς πορευθῆναι αὐτὸν ἐκέλευσεν, ἵνα τοῦτο

πράξει. Ὁ δ' Ἄργῳ συνεβουλεύσατο⁵. Ἰπὸ τούτου, Ἀθηναῖς συμβουλεύσασθης, ναῦς κατεσκευάσθη, ἣ ὑπ' αὐτοῦ Ἀργῶ ὠνομάσθη. Καὶ συλλεξάμενος Ἰάσων τοὺς ἀρίστους τῆς Ἑλλάδος, τοὺς Ἀργοναύτας ὠνομασθέντας, ἐπορεύθη.

Ὡς δ' οἱ Ἀργοναῦται ἐπὶ τὸν Φάσιν ποταμὸν ἦλθον, Ἰάσων πρὸς Αἰήτην, τὸν τῆς Κολχίδος βασιλέα, ἔρχεται καὶ τὰ παρὰ Πελίου ἀγγέλλει. Ὁ δ' ἐθέλειν εἶπεν αὐτῷ χαρίσασθαι⁶, ὃ βούλοιο, ἐφ' ᾧτε⁷ ὑπ' ἐκείνου τοὺς χαλκόποδας

καὶ πυρίπνουσ⁸ ταύρους ὑπὸ ζυγὸν ἀχθῆναι καὶ ὀδόντας δρᾶκοντος σπαρῆναι. Ἰάσωνι οὖν ἐν πολλῇ ἀπορίᾳ ὄντι Μήδεια, ἡ τοῦ Αἰήτου θυγάτηρ, βοήθειαν ἐπηγγέλλετο, ἐφ' ᾧτε ἐπὶ γάμφῳ ὑπ' ἐκείνου ἀχθῆναι καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα κομισθῆναι. Καὶ παρέσχεν αὐτῷ φάρμακόν τι αὐτῇ εἰπούσα: «Παῦσαι τοῦ φόβου καὶ προθύμως ἐπὶ τὰ κελευσθέντα πορεύθητι· δι' ἐμοῦ γὰρ πάντων τῶν κινδύνων ἀπαλλαγῆσει. Τούτῳ τῷ φαρμάκῳ χρῆσαι τὴν τε ἀσπίδα καὶ τὸ δόρυ καὶ τὸ σῶμα, ἵνα μὴ ὑπὸ τῶν ταύρων φονευθῆς· ὅταν γὰρ τούτῳ χρῆσις τό τε σῶμα καὶ τὰ ὄπλα, ἀδύνατόν

ἔστιν εἰς μίαν ἡμέραν σε ὑπὸ πυρὸς ἢ ὑπὸ σιδήρου βλαβῆναι. Σπειρομένων δὲ τῶν ὀδόντων, ἐκ τῆς γῆς ἄνδρες ἔνοπλοι ἐπὶ σὲ ἀναδύονται», ἐφ' οὗς βάλλε ἐκ τοῦ ἀφανοῦς λίθου· ὅταν δὲ διὰ τούτους ἐρίζοντες μάχωνται πρὸς ἀλλήλους, τότε φόνευσον αὐτούς». Καὶ Ἰάσων χρισάμενος τῇ φαρμάκῃ τό τε σῶμα καὶ τὰ ὄπλα πάντα ταῦτα ἔπραξεν. Ὡς δὲ τὸ χρυσόμαλλον δέρας ὁ βασιλεὺς αὐτῇ παρασχεῖν οὐκ ἤθελε, πρὸς Μήδειαν ἦλθεν, ἵνα μετὰ ταύτης βουλευσῆται. Αὕτη δὲ νυκτὸς αὐτὸν ἐπὶ τὸν φυλάττοντα δράκοντα ἤγαγε καὶ τοῦτον φαρμάκοις κατεκοίμισεν. Εὐθὺς δ' Ἰάσων καὶ Μήδεια τὸ δέρας ἔχοντες ἐπὶ τὴν ναῦν ἔφυγον καὶ ὡς τάχιστα οἱ Ἀργοναῦται τὴν Κολχίδα ἀπέλιπον.

58. Μίδαο καὶ Διόνυσος.

Ἐπεὶ Μίδαο, ὁ Φρυγῶν βασιλεὺς, Σειληνόν, τὸν τοῦ Διονύσου τροφόν, ἐξένισεν, οὗτος ὡς χαρισόμενος τῷ βασιλεῖ ἐλεξεν «ἽΩ Μίδαο, τὸν τροφόν μου, ὃν ὑπὸ ληστῶν ἀρπασθῆναι ἐνόμιζον, σὺ γε φιλικῶς ἐξένισας· τί οὖν ἂν σοι χαρισάμην;» Καὶ ὁ Μίδαο «ἽΩ Διόνυσε», εἶπεν «ὅτε μοι χαριεῖσθαι λέγεις, ποίησόν με πάντα ταῖς χερσὶν εἰς χρυσὸν μεταβάλλειν». Ταῦτ' ἀκούσας ὁ θεὸς ἐθαύμασε μὲν, ἐπέισθη δέ· ἐν ὀλίγῳ δ' ἐνόμιζε τὸν βασιλέα τῇ ὕβρει κολασθῆσεσθαι. Καὶ ὁ Μίδαο πρῶτον μὲν ἤσθη τῇ δυνάμει· τὰς γὰρ τραπέζας καὶ τὰς θύρας καὶ τὰ δένδρα εἰς χρυσὸν μετέβαλλεν. Ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ σῖτος καὶ τὸ ὕδωρ καὶ ὁ οἶνος χρυσᾷ ἐγίγνοντο, λιμῆ καὶ δίψῃ ἀναγκασθεὶς πάλιν τῷ θεῷ ἐλεξεν «ἽΩ Διόνυσε, τῆς ἐλπίδος ἔψευσαι· τῇ γὰρ δυνάμει οὐχ, ἃ ἤλπίζον, πεπόρισται μοι, ἡδονὴ καὶ εὐδαιμονία, ἀλλὰ τάναντία· σὺ δὲ καὶ πρότερον κεχάρισαι μοι καὶ νῦν δεύτερον χάρισαι· σῶσόν με ἐκ τοῦ κακοῦ παύσας τὴν δύναμιν». Ὁ δὲ νομίζων τὸν Μίδαον ἱκανῶς κεκολάσθαι ἐλεξεν· «Ἵνα σωθῆς, ἐν τῷ Πακτωλῷ ποταμῷ

λοῦσαι». Εὐθὺς οὖν ἐκεῖνος ἐλούσατο καὶ ὁ μὲν ποταμὸς ἀπὸ τούτου τοῦ χρόνου χρυσοῦ ἔγαμε, Μίδαξ δ' ἐκ τῶν παθῶν ἐσώθη.

59. Νιόβη.

Νιόβη, γυνὴ Ἀμφίονος, τοῦ Θηβῶν βασιλέως, ἐπεὶ υἱοὺς μὲν ἑπτὰ, θυγατέρας δ' ἰσαριθμοὺς ἔτεκεν¹, ἐπὶ τῇ τῶν παίδων πλήθει ἠλαζονεύετο. Ὅτε δέ ποτε αἱ Θηβαῖαι εὐχαῖς καὶ θυσίαις τὴν Λητώ ἐτίμων, ἠρώτα, τίνα τῶν θεῶν τιμῶεν. Ἐκεῖναι μὲν δὴ εἶπον «Λητώ τιμῶμεν, ἦν πολλοὶ τῶν παίδων ἔνεκεν εὐχαῖς καὶ θυσίαις τιμῶσι». Καὶ ἡ Νιόβη «Σιγάτε» εἶπεν «τίνα σαφῶς ἀκούγητε, ἃ ἐγὼ κελεύω ὑμᾶς δρᾶν² καὶ ἃ μὴ. Τὸν μὲν Δία τιμῶμεν, τὴν δὲ Λητώ μὴ τιμᾶτε οὕτω, Τιτάνος μὲν θυγατέρα οὔσα, παῖδας δὲ δύο μόνους, Ἀπόλλωνα καὶ Ἄρτεμιν, τεκοῦσαν. Ἐγὼ γὰρ καὶ εὐγενεῖα³ ἐκείνην νικῶ καὶ πολὺ πλείους ἔτεκον παῖδας. Εἰ δὲ τολμᾶτε αὐτὴν τιμᾶν, ζημία ἂν ὑμῖν εἴη». Ταῦτ' ἀκούσασαι αἱ Θηβαῖαι τὴν Λητώ τιμᾶν οὐκέτ' ἐτόλμων. Λητώ δὲ τὴν ὕβριν ἀκούσασα τοὺς ἑαυτῆς παῖδας ἐρωτᾷ «Τί δρᾶτε; Νιόβη οὐκ ἔφας Θηβαίας ἐμὲ τιμᾶν». Οἱ οὖν Λητοῦς παῖδες τὴν Νιόβην οὐκέτ' εἶων ὑβρίζειν⁴, ἀλλ' Ἀπόλλων μὲν πάντας τοὺς υἱοὺς αὐτῆς, τοὺς μὲν ἰππεύοντας, τοὺς δ' ἄλλα δρώντας, κατετόξευσεν, Ἄρτεμις δὲ πάσας τὰς θυγατέρας. Τότε δὴ Νιόβη οὐκ ἐπαύσατο δακρύουσα, πρὶν ὑπὸ Διὸς εἰς πέτραν μετελλάγη⁵.

60. Θεμιστοκλῆς καὶ Εὐρυβιάδης.

Ἐπεὶ οἱ ἐν Σαλαμῖνι Ἕλληνας ἤκουσαν τοὺς Πέρσας εἰς τὴν Ἀττικὴν εἰσελθόντας καὶ τὰ πάντα διαρπάζοντας καὶ καίοντας, ἐδόκει ἐνίοις τῶν στρατηγῶν ἀπὸ Σαλαμῖνος πρὸς τὸν Ἴσθμὸν

ὀρμᾶσθαι¹, ἵνα τὴν Πελοπόννησον φυλάττωσι. Μελλόντων δὲ τῶν Ἑλλήνων ὀρμᾶσθαι, Θεμιστοκλῆς πρὸς τὸν Εὐρυβιάδην ἦλθε καὶ αὐτὸν ἐπειράτο² πείθειν τὰ βεβουλευμένα διαλύσαι λέγων τάδε· «Μὴ ἔα³ τοὺς Ἕλληνας εἰς τὸν Ἴσθμόν ὀρμᾶσθαι. Φοβοῦμαι γάρ, μὴ ἐξαπατᾶ νομίζων τοὺς συμμάχους ἐκεῖ ναυμαχίαν συνάψειν. Ἐὰν νῦν οἱ Ἕλληνες ἀπὸ Σαλαμῖνος ὀρμῶνται, οἴκαδε πάντες τρέφονται. Καὶ ἡττήτο⁴ ἂν ἡ Ἑλλάς διὰ ταύτην τὴν ἀφροσύνην.

Ἄλλὰ πειρῶ διαλύσαι τὰ βεβουλευμένα πείθων τοὺς στρατηγούς αὐτοῦ⁵ μένειν. Ταῦτα πράξας μεγάλην ἂν κτῆσ⁶ δόξαν». Καὶ πειθόμενος Θεμιστοκλεῖ ὁ Εὐρυβιάδης συνήγαγε τοὺς στρατηγούς εἰς συνέδριον. Ἐν τῷ συνεδρίῳ οὐκ ἥτιάτο⁷ Θεμιστοκλῆς τοὺς συμμάχους, ὡς φυγὴν μηχανῶντο, ἀλλ' ὠδέ⁸ πως πρὸς Εὐρυβιάδην εἶπεν· «Ἐν⁹ σοὶ νῦν ἐστὶ τὴν Ἑλλάδα σφίξειν, ἐὰν ἐμοὶ πειθόμενος αὐτοῦ μένης καὶ μὴ ὀρμᾶ πρὸς τὸν Ἴσθμόν. Πρὸ γὰρ τοῦ Ἴσθμοῦ ναυμαχίαν συνάπτοντες ἡττήμεθ' ἂν ναῦς ἔχοντες βαρυ-

τέρας και ἀριθμὸν ἐλάττους, αὐτοῦ δ' ἐν Σαλαμῖνι βραδύως ἂν τοὺς πολεμίους νικῶμεν ἐν στενῷ αὐτοῖς κατακλείσαντες. Ἐὰν τοῦτο δρῶμεν, εὖ βουλευσόμεθα. Οἱ δ' εὖ βεβουλευμένοι τοῖς θεοῖς συμμάχοις χρῶνται. Τὰ γὰρ τῶν ἀνθρώπων πράγματα ὑπὸ θεῶν κυβερνᾶται». Τούτοις τοῖς λόγοις πεισθέντες οἱ Ἕλληνες συμβάλλουσι¹⁰ τοῖς βαρβάροις καὶ λαμπρότατα αὐτοὺς νικῶσι.

61. Ἐπιστολή.

Ἀλέξανδρος Ἀριστοτέλει χαίρειν.

Νικῶν οὐκέτι πλανώμεθα, ἀλλὰ Δία Ἀμιμωνα θεῶμαι. Ἄλλ' ἄκουσον· ἐν νῆϊ μοι ἦν τὸν θεὸν ἐπερωτᾶν. Ἡρώτων τὸν ἐν Μέμφιδι ἀρχιερέα περὶ τῆς πορείας. Ὁ δ' εἶπε· «Μὴ τόλμα, Ἀλέξανδρε, μὴ πειρῶ πρὸς Ἀμιμωνα πορεύεσθαι. Εἰ τολμώης, ἤττωθ' ἂν τῆς ἐρήμου. Κίνδυνός ἐστι, μὴ πλανώμενος τελευτᾶς, μὴ ἅπαντες τελευτᾶτε. Αἱ πέντε Καμβύσου τοῦ βασιλέως μυριάδες πλανώμεναι ἤττωντο οὐ τῶν πολεμίῳν, ἀλλὰ τῆς ἐρήμου. Διὰ τί οὐκ ἀγαπᾶς τὴν Αἴγυπτον ἔχων; Ἀγαπῶμέν σε, Ἀλέξανδρε. Τίς οὐκ ἂν σε ἀγαπήῃ; Ὁ νικῶν τιμᾶται!». Ἐγὼ δ' ἐκέλευσα πάντα παρασκευάσαι. Ἐκ τῆς Μέμφιδος ὁρμώμενοι ἐπορεύθημεν παρὰ τὴν θάλατταν εἰς Παραιτόνιον, ἐντεῦθεν δὲ διὰ τῆς ἐρήμου ἠγεμόνας² ἔχοντες, μὴ πλανώμεθα. Οὔτε δένδρον οὔτε ὄρος ἐθεώμεθα, ὀλίγας δὲ πηγὰς. Ὁρμώμεθα δ' ἤδη νυκτός, ἵνα μὴ τοῦ καύματος ἤττῶμεθα. Τῇ ἕκτῃ ἡμέρᾳ θεῖος ἂν, Ἀριστοτέλες, ἐν τῷ ἀέρι λίμνην καὶ οἰκίας καὶ χαριέστατον ἄλσος. Ἐξαίφνης δ' οὐδὲν ἦν θεᾶσθαι. Τῇ δ' ὀγδόῃ ἡμέρᾳ ἐβόων «Θεῶ, ὦ Πτολεμαῖε, θεᾶσθε, ὦ φίλοι, τοὺς δύο κόρακας, τοῦ Διὸς ἀγγέλους καὶ τῆς ὁδοῦ ἠγεμόνας. Οὐκέτι κίνδυνος, μὴ ἤττῶμεθα». Καὶ οὕτως ἦν. Τῇ γὰρ ἑνάτῃ ἡμέρᾳ Ἀμιμωνα ἐθεώμεθα. Οὐδὲν ἥδιον ἦν τοῖς θεωμένοις.

Οἱ ἱερεῖς ἡμᾶς μάλα ἐτίμων. Αὐτὸς μαντευσάμενος μάλιστα ἐτιμώμεν· ὁ γὰρ θεὸς προσγγόρευσέ με Ἄμμωνος υἱόν.

62. Καμβύσης καὶ Αἰγύπτιοι.

Ἐπεὶ Καμβύσης, ὁ Περσῶν βασιλεὺς, οὐκ ἠτύχαι¹ ἐπὶ τοὺς Αἰθίοπας στρατεύων, ἠθύμαι² μὲν ἰσχυρῶς ὀκνῶν³, μὴ γέλωτα τοῖς Αἰγυπτίοις ποιούῃ, ὅμως δ' αὐτῷ ἐδόκει εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀναχωρεῖν⁴. Εἰς Μέμφιν δ' ἔλθων ἐτι μᾶλλον ἠγανάκτει· οἱ γὰρ ἐνοικοῦντες ἠθύμιον καὶ ἐορτὰς ἤγον⁵ δοκοῦντες ἔχειν τὸν Ἄπιν, ὃν πολὺν χρόνον ἐξήτουν. Ὁ δὲ Καμβύσης τῇ ἑαυτοῦ ἀτυχίᾳ χαίρειν ἐκείνους ὑποπτεύων, τοὺς ἄρχοντας καλεῖ καὶ ἐρωτᾷ, τί τότε μὲν ἐποίουν τοῦθ' οἱ πολῖται, πρότερον δι' αὐτοῦ παρόντος οὔ. Ἄκούων δὲ τὰ περὶ τὸν Ἄπιν καὶ τοῖς αὐτῶν λόγοις ἀπιστῶν ἀναιρεῖν⁶ αὐτὸν ἠθέλησε. Διὸ τοὺς ἱερέας τὸν Ἄπιν ἄγειν ἐκέλευσε· καὶ οἱ μὲν τοῦτ' ἐποίουν, ὁ δὲ Καμβύσης τῷ ξίφει τὸν τοῦ Ἄπιδος παῖδι μῆρόν. Καὶ βέοντος τοῦ αἵματος ἐλοιδορεῖ⁷ τοὺς ἱερέας, ὅτι βοῦν καλοῖεν θεόν. Ἐκέλευσε δὲ καὶ ραβδίζειν αὐτοὺς καὶ ἀναιρεῖν, ὅντιν' ἂν ἐορτάζοντα καταλαμβάνωσι⁸. Καὶ τὸν μὲν Ἄπιν νοσοῦντα οἱ ἱερεῖς ἐθεράπευσαν, ἐπεὶ δ' οὐκ ἔσωσαν, ἐν τῷ ἱερῷ ἔθαψαν· τὸν δὲ Καμβύσῃν μαίνεσθαι⁹ πάντας ἐνόμιζον, ὅτι τσαῦτα εἰς τοὺς θεοὺς ἀσεβοίῃ.

63. Καμβύσης καὶ Σμέρδις.

Καμβύσῃ ἀδελφὸς ὁμοπάτριος καὶ ὁμομήτριος Σμέρδις ἦν, ὃς πάλαι¹ ὑπ' αὐτοῦ ἐφθονεῖτο, ὅτι μόνος πάντων τῶν Περσῶν δυνατὸς ἦν τὸ τοῦ Αἰθίοπος τόξον τείνειν². Τοῦτον οὖν βασιλεὺς γενόμενος ὁ Καμβύσης ἀπέπεμφεν ἐξ Αἰγύπτου εἰς τοὺς Πέρσας,

ἵνα μηκέτι λιποῖτο βρώμη τε καὶ ἀρετῇ ὑπ' αὐτοῦ κρατούμενος^β. Ὁλίγωφ δ' ὕστερον ἕναρ^γ ἐδόκει αὐτῷ ἀνὴρ τις ἐκ τῶν Περσῶν ἀγγέλλειν, ὅτι Σμέρδις ἐν τῷ βασιλείῳ θρόνῳ καθεζόμενος τῇ κεφαλῇ τοῦ οὐρανοῦ ψαύει. Ἐνθυμούμενος^δ οὖν, ὅτι οἱ Πέρσαι τὸν νεανίαν περὶ πολλοῦ^ε ποιοῖντο καὶ φοβούμενος, μὴ ἐκείνος τῆς βασιλείας ἐπιθυμοίη, Πρηξάσπους, ὃν πιστότατον ἠγάειτο^ς, ἐδαίτο^δ Σμέρδιν φονεῦσαι. Τὸ οὖν βούλεσθαι τὸν ἀδελφὸν φονεῦσαι καὶ τοῦτο πάντες ἠγούντο οὐ σμικρὸν τεκμήριον τῆς Καμβύσου ματίας εἶναι.

64. Τὸ τέλος τοῦ Καμβύσου.

Καμβύσης ὁ μετὰ Κῦρον Περσῶν βασιλεύσας, εἰς πολλοὺς τῶν ὑπηκόων ἐξαμαρτάνων^α, τῶν φίλων ἀπεγυμνοῦτο οὐκ ἐνθυμούμενος, ὅτι ἢ τῶν ἀρχομένων εὐνοια μόνη τὴν τῶν βασιλείων ἀρχὴν ὀρθοί. Ἐν δὲ τοῖς Πέρσαις κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον δύο ἀνδρες Μάγοι ἀδελφοὶ μισοῦντες τὸν τῶν Περσῶν ζυγὸν ἠξίου τὴν τῶν Μήδων ἀρχὴν ἐπανορθοῦν. Καὶ τοῦτ' οὐκ ἐδόκει αὐτοῖς χαλεπὸν^β εἶναι, ὅτι ὁ ἕτερος αὐτῶν καὶ τὸ εἶδος^γ ὁμοιότατος ἦν τῷ Καμβύσου ἀδελφῷ καὶ ταῦτόν εἶχεν ὄνομα, Σμέρδιν. Οὗτος οὖν ὁ Σμέρδις ἐπὶ τὸν βασιλείον θρόνον ἐκαθέζετο^δ. Τὸ δὲ Περσῶν πλῆθος ἐνόμιζε τὸν Καμβύσου ἀδελφὸν Σμέρδιν ζῆν, ὅτι Πρηξάσπης, ὁ φονεύσας αὐτόν, οὐκ ἐτόλμα τὸ πρᾶγμα δηλοῦν^ε. Οἱ μὲν οὖν Πέρσαι ἠδέως ἐδέχοντο τὴν Σμέρδιος ἀρχὴν καὶ ζηλοῦντες αὐτοῦ τὴν ἀρετὴν καὶ πάλαι ἀγανακτοῦντες, ὅτι Καμβύσης ἄνδρας τοὺς ἀναιτιωτάτους^ς μαστιγοίη ἢ θανάτῳ ζημιοίη^τ. Οἱ δὲ Μάγοι κήρυκας διέπεμψαν καὶ ἄλλοσε καὶ δὴ καὶ εἰς τὴν Συρίαν (ἐτύχανε γὰρ Καμβύση τὸ στράτευμα ἐν Ἐκβατάνοις τῆς Συρίας σκηνοῦν^θ) δηλοῦντας, ὡς οἱ Πέρσαι οὐκέτι Καμβύσου ὑπήκοοι εἶναι ἄξιοιεν, ἀλλὰ τὴν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Σμέρδιος ἀρχὴν προτιμῶεν.

Καμβύσης δὲ ἰσχυρῶς ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ ταύτῃ ἠνιάτο, ἀληθῆ ἡγοῦ-
 μενος λέγειν τοὺς κήρυκας, ψεύσασθαι δὲ τὸν Πρηξάσπη.
 Μεταπεμφόμενος δ' ὁ Καμβύσης τὸν Πρηξάσπη «⁹ὦ Πρηξάσπες»,
 εἶπεν «οὕτω σὺ οἶει⁹ τὴν ἐμὴν πίστην βεβαιουῦσθαι¹⁰; Ἐγὼ μὲν γάρ
 σε ἐκέλευσα τὸν Σμέρδιν φονεῦσαι καὶ οὐδέν σε ἐναντιούμενον
 ἔπεμψα εἰς τοὺς Πέρσας, σὺ δ' ὡς καλῶς μου ὑπήκουσας, ὑπὸ
 τούτων τῶν κηρύκων νῦν δηλοῦται· ἀγγέλλουσι γάρ, ὅτι ἐκεῖνος
 μὲν ζῆ, οἱ δὲ Πέρσαι ὑπακούουσιν αὐτῷ». Ὁ δ' εἶπεν «¹¹ὦ δέ-
 σποτα, νῦν μὲν θυμοὶ¹¹ ψευδέσι πειθόμενος λόγοις· ταχέως δ' ἂν
 τοῖς ἐμοῖς λόγοις δηλοῖτο, ὅτι ἐγὼ αἰεὶ δικαίως τῆς σῆς πίστεως
 ἠξιούμην. Τί δὲ κἂν καρποίμην¹² ἄπιστος γενόμενος; Ὁ δ' ἀνὴρ,
 ὃς νῦν τοὺς Πέρσας δουλοῦται, καλεῖται μὲν Σμέρδης καὶ τὸ εἶδος
 ὁμοιοῖτ' ἂν τῷ σῷ ἀδελφῷ, ἔστι δ' ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, Μάγος τις,
 ἀδελφὸς τοῦ Πατιζέιθους, ὃ σὺ εἰς Αἴγυπτον στρατευσάμενος ἐπέ-
 τρεψας τὸν σὸν οἶκον φυλάττειν». Τότε Καμβύσης ἐννοῶν, ὅτι
 μάτην τὸν ἀδελφὸν ἐφόνευσεν, οἰκτίρει τὴν τύχην αὐτοῦ καὶ εὐ-
 θὺς ἀναπηδᾷ ἐπὶ τὸν ἵππον ἐν νῷ ἔχων τὴν ταχίστην εἰς Σοῦσα
 στρατεύεσθαι, ἵνα οἱ Μάγοι ὡς τάχιστα ζημιῶνται. Ἀναπηδών-
 τος δ' αὐτοῦ ἀπογυμνοῦται τοῦ κολοῦ¹³ τὸ ξίφος καὶ παῖει αὐτοῦ
 τὸν μηρόν. Τῶν δ' ἰατρῶν οὐ δυναμένων τὸ τραῦμα ἰᾶσθαι¹⁴, τε-
 λευτᾶ Καμβύσης ἔτη ἑπτὰ καὶ μῆνας πέντε βασιλεύσας.

65. Θεμιστοκλέους φυγή.

Θεμιστοκλῆς, κωλύσας τῇ ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίᾳ τὸν Ξέρξην
 τοῦ τὴν Ἑλλάδα δουλωσαι, μάλιστα ὑπὸ τοῦ τῶν Ἀθηναίων δῆμου
 ἐτιμῆθη. Μετ' ὀλίγον δέ, πολλῶν αὐτῷ φθονησάντων, οἱ Ἀθηναῖοι
 ἐφυγάδευσαν αὐτόν. Ὅτε δὲ φυγὰς ἐν Ἄργει ἦν, οἱ τῶν Λακεδαι-
 μονίων ἔφοροι Παιουσάνην, τολμήσαντα γράψαι τῷ τῶν Περσῶν βα-

σιλεῖ τὴν Ἑλλάδα δουλώσειν, ἐθανάτωσαν. Ἐπειτα δὲ πρέσβεις εἰς Ἀθήνας πέμψαντες εἶπον· «ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν μὲν Παισάνην ἡμεῖς ἐτιμωρησάμεθα θανατώσαντες καὶ τετελεύτηκεν οὗτος, ὡς ἄξιος ἦν. Μάρτυρες δὲ πολλοὶ ἐδήλωσαν, ὅτι καὶ Θεμιστοκλῆς προδότης ἐστί. Διὸ ἀξιούμεν καὶ ὑμᾶς τὸν προδότην τιμωρήσασθαι». Καὶ οἱ Ἀθηναῖοι πιστεύσαντες τοῖς Λακεδαιμονίοις θάνατον αὐτοῦ ἀπόντος κατεψηφίσαντο. Ὁ δ' ἐξ Ἄργους πρῶτον μὲν εἰς Κέρκυραν ἔφυγεν, ἐντεῦθεν δ' εἰς τὴν Ἡπειρον πρὸς Ἀδμητόν τὸν βασιλέα. Ἐκεῖθεν δ' εἰς Ἀσίαν ἦλθεν, ἔνθα καὶ ἐτελεύτησε.

66. Ἀντιόπη καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῆς.

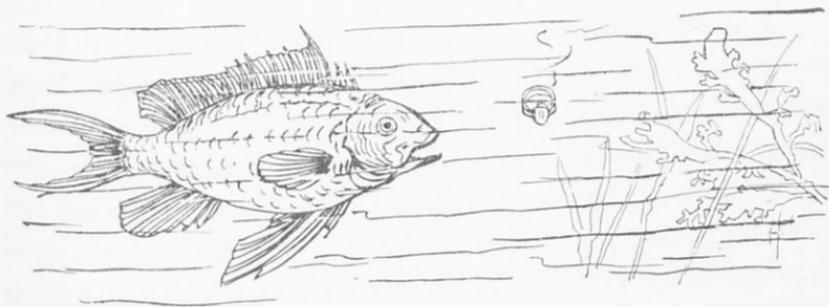
Τῶν Θηβῶν ἐβασίλευε ποτε Νυκτεὺς, τῶν δὲ τέκνων αὐτοῦ ἔζη μόνη ἡ θυγάτηρ Ἀντιόπη. Ἡ μὲν οὖν τὸν πατέρα οὐκ αἰδέσθησα¹ ἐκ τῶν βασιλείων² εἰς Σικυῶνα ἔφυγε, Νυκτεὺς δέ, ἐπεὶ φυγοῦσαν τὴν θυγατέρα ἤκουσε, σπασάμενος³ τὸ ξίφος ἑαυτὸν ἐφόβησεν. Ἐν δὲ Θήβαις Λύκος δυνατώτατος ὢν τῇ βασιλικῇ ἐχρήματο δυνάμει, στρατεύσας δ' εἰς Πελοπόννησον, Ἐπωπέα τὸν βασιλέα, οὗ γυνὴ ἦν Ἀντιόπη, ἐν Σικυῶνι κατέκλεισεν, εἶτα δὲ τὴν πόλιν ἐκπολιορκήσας κατέκαυσε καὶ τὸν βασιλέα ἐφόβησεν, τὴν δ' Ἀντιόπην ἀπέσπασεν. Ἐπεὶ δ' Ἀντιόπη, πρὶν τὴν ὁδὸν τελέσαι, ἐν τῇ Κιθαιρῶνι παιδας δύο ἔτεκεν, ἐκείνη μὲν ὑπὸ Λύκου εἰς Θήβας ἦχθη, τοὺς δὲ παιδας φονεῦσαι οἱ δοῦλοι ἐκελεύσθησαν. Ἐπεὶ δὲ τούτοις μὲν ἤρκεσε καταλιπεῖν τοὺς παιδας, οἱ δὲ μόνοι ἐν τῇ δάσει ἦσαν, ὥστε ζῆν μὲν ἔτι, πεινῆν δὲ καὶ διψῆν, ποιμὴν τις ἐλθὼν παρέλαβεν αὐτούς καὶ ἔθρεψε καὶ τὸν μὲν ἐκάλεσε Ζῆθον, τὸν δ' Ἀμφίονα. Ἐν δὲ Θήβαις τῇ Ἀντιόπῃ Λύκος καὶ Δίρκη, ἡ τούτου γυνὴ, χαλεπῶς⁴ ἐχρῶντο. Ὅτε δ' οἱ παιδες νεανῖαι ἐγένοντο, Δίρκη ποτὲ τὴν Ἀντιόπην παρ' ἑαυτῇ ἔχουσα ἐπὶ τὸν

Κιθαιρώνα ἦλθε καὶ τοὺς ποιμένας προσκαλέσασα ἐκέλευσε τὴν Ἐντιόπην ἐκ ταύρου δῆσαι⁵, ἵνα ἐλκυσθεῖσα τελευταίῃ. Ζήθος δὲ καὶ Ἀμφίων ἀκούσαντες τὴν Ἐντιόπην μητέρα αὐτῶν εἶναι, Δίρκην, ὑφ' ἧς ἡ μήτηρ πολλάκις ὑβρίσθη καὶ κατεγελάσθη, ἀντι τῆς μητρὸς δῆσαι ἐπεχείρησαν. Τότε δὲ Δίρκη, ἡ πρότερον πολλάκις ὑβρίζουσα ἐπὶ τοῖς τῆς Ἐντιόπης πάθεσιν ἐγέλασεν, ἔτρασέ⁶ τε καὶ ἔκλαυσε. Δεθεῖσα δ' εἰλκύσθη ὑπὸ τοῦ ταύρου κατὰ τὸ δάσος, ὥστ' αἰσχυρῶς ἐτελεύτησεν. Ἐντεῦθεν δ' οἱ ἀδελφοὶ ἐπὶ τὰς Θήβας ἐστράτευσαν καὶ τὸν Λύκον φονεύσαντες, αὐτοὶ μὲν ἐδασίλευσαν, τὴν δὲ μητέρα πάσῃ θεραπείᾳ ἐθεράπευον⁷.

67. Ἡ τοῦ Πολυκράτους σφραγίς.

Πολυκράτης, ὁ τῆς Σάμου τύραννος, φιλίαν καὶ συμμαχίαν πεποιημένος πρὸς Ἄμασιν, τὸν τῆς Αἰγύπτου βασιλέα, ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ τοσοῦτῃ τῇ δυνάμει ἴσχυσεν, ὥστε μεγίστην ἐν πάσῃ τῇ Ἑλλάδι δόξαν ἐκτήσατο. Πάντες, ὅσοι πρὸς αὐτὸν ἐπολέμουν, οὐκ ἠτύχουν. Ἀκούσας δὲ τοῦτο Ἄμασις ἔγραψεν αὐτῷ τάδε: «Ἡδὺ ἐστὶν ἀκούειν ἄνδρα φίλον καὶ σύμμαχον εὐτυχοῦντα· ἐμοὶ δ' αἶσαί μεγάλαί εὐτυχίαι οὐκ ἀρέσκουσι. Παντὶ ἀνθρώπῳ ὄριστα τὸ μὴ ἐν ἅπασιν εὐτυχεῖν· οἱ δ' ἂν διὰ παντὸς τοῦ βίου εὐτυχῆσωσιν, οὗτοι κακῶς τελευτῶσιν. Οἱ γὰρ θεοὶ τῇ τῶν ἀνθρώπων εὐδαιμονίᾳ φθονοῦσι. Σὺ οὖν πάντα ἐκτίσω, ὅσα τὸν τοῦ ἀνθρώπου βίον κοσμεῖ. Δεῖ οὖν πρὸς τύχης μεταβολὴν παρεσκευάσθαι. Διὰ τοῦτο παραινω¹ σοὶ τὴν τύχην βιάσασθαι καὶ αὐτὸν τὴν σεαυτοῦ εὐτυχίαν ἐλάττω ποιεῖν. Ἐμοὶ οὖν νῦν πειθόμενος ὧδε ποιήσον· σκόπει², τί σοὶ τῶν κτημάτων πλείστου ἄξιόν ἐστι καὶ τίνοσ ἀποστερηθεῖς μάλιστα ἀνάσει³. τοῦτο, ἵνα μὴ ἀγανακτήσωσί σοι οἱ θεοί, ἀπόβαλε οὕτως, ὥστε μηκέτι εἰς ἀνθρώπους ἐλθεῖν».

Ἐνθυμούμενος δὲ Πολυκράτης ἐνόμισε σφραγίδα σμαράγδου λίθου χρυσοδέτον, ἣν ἐφόρει, ἣδιστον ἑαυτῷ κειμήλιον εἶναι. Ὅπως οὖν ταύτην ἀπορρίψει, πεντηκόντορον¹ πληρώσας ἀνήχθη εἰς τὸ πέλαγος. Ὡς δ' ἀπεχώρησε μακρὰν ἀπὸ τῆς νήσου, τὴν σφραγίδα, πάντων ὀρώντων, ῥίψας εἰς τὴν θάλατταν, εὐθὺς οἴκαδε κατέπλευσε λυπούμενος. Πέμπτη δ' ἡμέρα ὕστερον ἀλιεὺς τις εἰς τὰ βασίλεια ἦλθεν ἰχθὺν μέγαν καὶ καλὸν τῷ τυράννῳ δωρεῖσθαι ἀξιῶν. Εἰσαχθεὶς οὖν πρὸς αὐτὸν ἔλεξε τάδε· «ὦ βασιλεῦ, ἐγὼ τόνδε τὸν ἰχθὺν οὐκ ἠξίωσα εἰς ἀγορὰν φέρειν, ἀλλὰ μοι ἐδόκει σοῦ τ' εἶναι ἀξίος καὶ τῆς σῆς ἀρχῆς· διὰ τοῦτο ἦκω δεόμενός σου δεξασθαι αὐτόν». Ὁ δ' ἦσθεις

ταῖς λόγοις «Εὖ ἐποίησας» εἶπε «καὶ χάριν διπλὴν σοι ἔχω τῶν τε λόγων καὶ τοῦ δώρου καὶ ἐπὶ δεῖπνόν σε καλῶ». Ὁ μὲν οὖν ἀλιεὺς ὑπερχαίρων οἴκαδε ἀπήει. Τὸν δ' ἰχθὺν τέμνοντες οἱ θεράποντες εὐρίσκουσιν ἐν τῇ γαστρὶ αὐτοῦ τὴν τοῦ Πολυκράτους σφραγίδα. Καὶ τεθαυμακότες αὐτίκα² ταύτην ἐκόμισαν τῷ βασιλεῖ. Ὁ δὲ θεῖον εἶναι τὸ πρᾶγμα ἠγούμενος ἔγραψε πάντα πρὸς Ἀμασιν. Οὗτος πεπεισμένος, ὅτι οὐκ εὖ τελευτήσκειν ἔμελλε Πολυκράτης τὰ πάντα εὐτυχῶν, ἐπεὶ καὶ ἃ ἀπέβαλεν, ἠῦρεν, ἔπεμψε κήρυκα εἰς Σάμον λέξοντα, ὅτι ἡ φιλία αὐτῶν διαλέλυται. Ἐφοβεῖτο γὰρ μή, εἰ τὴν πρὸς Πολυκράτη φιλίαν διαφυλάξειε, δεινῆς τινός ποτε καὶ μεγάλης συμφορᾶς μετέχειν ἀναγκασθεῖη.

68. Ὁ Ὀδυσσεὺς παρὰ τῷ Πολυφύμῳ.

Μετὰ τὴν Ἰλίου ἄλωσιν Ὀδυσσεύς, ὁ τῆς Ἰθάκης βασιλεὺς, ἐν τῇ θαλάττῃ ἐπλανᾶτο, πολλὰ κινδυνεύων καὶ πονῶν. Πλανώμενοι δ' Ὀδυσσεὺς καὶ οἱ ἑταῖροι αὐτοῦ πρὸς νῆσόν τινα ὠρμίσαντο¹ ὑπὸ τῶν Κυκλώπων οἰκουμένην. Οἱ δὲ Κύκλωπες ἦσαν γίγαντες δεινοὶ μέγεθος τε καὶ βίωμην, ὄφκουν δ' ἐν ἄντροις² τρεφόμενοι ἀπὸ τῶν ἀγγελῶν. Πάντας δὲ τοὺς Κύκλωπας μεγέθει τε καὶ βίωμῃ ἐνίκα Πολύφημος, ὃς καταφρονῶν τῶν ἄλλων οὐποτ' αὐτοῖς ὠμίλει³. Εἰς τούτου οὖν τὸ ἄντρον Ὀδυσσεὺς καὶ οἱ ἑταῖροι αὐτοῦ ἤλθον.

Καὶ ὁ Πολύφημος αὐτοὺς ἠρώτησε· «Τίνες ἐστέ, ὦ ξένοι, καὶ τίνας ἔνεκα ἤκατε; Τὴν δὲ ναῦν ποῦ ἔχετε;» Ταῦτ' ἀκούσαντες οἱ μὲν ἄλλοι μάλα ἐφοβήθησαν, Ὀδυσσεὺς δὲ θαρρῶν τάδε εἶπεν· «Ἡμεῖς Ἀχαιοὶ ἐσμεν τῶν ἐπὶ Τροίαν στρατευσάντων, οἱ πολλὸν χρόνον ἐν τῇ θαλάττῃ πλανηθέντες καὶ πολλὰ πονήσαντες ἰκέται παρὰ σὲ ἦκομεν. Ναῦς δ' ἡμῖν οὐκέτι ἐστίν, ἐπεὶ Ποσειδῶν αὐτὴν κατέδυσεν⁴. Ἄλλ', ὦ βέλτιστε, μὴ ἀδικήσης ἡμᾶς, ἀλλ' ὠφέλησον. Ζεὺς γὰρ ζῆμιοὶ μὲν τὸν τοὺς ἰκέτας ἀδικούντα, τὸν δ' ὠφελούντα τιμᾷ». Ὁ μὲν δὴ ταῦτ' εἶπε· Πολύφημος δ' ἀμελλῶν τῶν Ὀδυσσέως λόγων δύο τῶν ἑταίρων φονεύσας κατέφαγε.

Τοῦτο θεασάμενοι οἱ μὲν ἄλλοι ἑταῖροι ἀνεχώρησαν· Ὀδυσσεὺς δὲ δόλον μηχανώμενος Πολυφύμῳ κύπελλον ἠδέος οἴνου φέρει. Γευσάμενος δὲ τοῦ οἴνου ὁ Κύκλωψ δεύτερον κύπελλον αἰτεῖ λέγων· «Ὁ σὸς οἶνος ἦδιστός ἐστιν, ὦ ξένε· ἀλλ' ἔνεργέ μοι δεύτερον κύπελλον γεύσασθαι. Εἰπέ δέ μοι καὶ τὸ σὸν ὄνομα, ἵνα ὑπὸ σοῦ εὐεργετηθεῖς καὶ γὰρ σε εὐεργετήσω». Ὀδυσσεὺς δὲ τῷ Πολυφύμῳ πάλιν οἶνον φέρων «Ἐρωτᾶς με» εἶπεν «ὦ Κύκλωψ, τὸ ἐμὸν ὄνομα· ἐγὼ δέ σοι τοῦτο δηλώσω. Οὐτίς μοι ὄνομά ἐστιν· Οὐτὶν πατήρ τε καὶ μήτηρ καὶ οἱ ἐμοὶ ἑταῖροι καλοῦσιν. Ἀλλὰ

φιλα φρονῶν εὖ ἡμᾶς ποιήσεις, ὦ Πολύφημε». Πρὸς ταῦτα δὲ Κύκλωψ μεθύων ἤδη εἶπεν· «Εὖ σε ποιήσω, ὦ Οὔτι· πίστευσόν μοι· τελευταῖον γὰρ σε κατέδομαι πάντων τῶν ἐταίρων».

Μετὰ ταῦτα Πολύφημος βαθὺν ὕπνον κοιμηθεὶς τυφλοῦται ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν. Μέγα δὲ βοῶντος αὐτοῦ οἱ ἄλλοι Κύκλωπες βοηθήσαντες⁶ ἠρώτων· «Τί λυπηθεὶς, ὦ Πολύφημε, οὕτω βοᾷς; Τίς ἀδικεῖ σε; Ἔρα μή τις πειράται σε φονεῦσαι; Ἔρα μή τις τολμᾷ τὰς σὰς αἰγὰς ἄγειν;» Ὁ δὲ ὀδυνώμενος⁷ Ὀὔτις εἶπεν· «ἐτόλμησέ μ' ἀδικῆσαι· Οὔτις πειράται με φονεῦσαι». Κάκεινοι τῷ ὀνόματι ἐξαπατηθέντες εἶπον· «Εἰ μηδεὶς σε ἀδικεῖ, δῆλον, ὅτι βοᾷς νοσήσας· νοσοῦντι δὲ ἡμεῖς οὐκ ἄν σοι βοηθήσαιμεν. Ἄλλ' αἴτησον Ποσειδῶνα τὸν πατέρα βοήθειαν, ὅς σε ἰάσεται». Ταῦτα συμβουλευσάντες αὐτῷ ἀπεχώρησαν.

Ὀδυσσεὺς δὲ τοὺς ἐταίρους ὑπὸ τὰς τῶν κριῶν γαστέρας δῆσας ἠλευθέρωσεν ἐκ τοῦ ἄντρου. Ἦδη δ' ἦν ἐν τῇ νηὶ καὶ μέγα βοήσας «Ἔ Κύκλωψ», εἶπεν «ἐξηπατήθης ὑπ' ἐμοῦ καὶ ῥώμην κρείττων ὢν ἠττήθης τῆς ἐμῆς σοφίας· ἔστι γὰρ μοι ὄνομα Ὀδυσσεύς, ἀλλ' οὐκ Οὔτις». Ταῦτ' ἀκούσας Πολύφημος Ποσειδῶνι τῷ πατρὶ τάδε ἠῤῥησατο· «Ἄκουσον, ὦ Πόσειδον, ἐμοῦ τοῦ υἱοῦ καὶ ἴασαι τὸν ὀφθαλμόν, τὸν δ' Ὀδυσσεά, ὅς μ' ἐτύφλωσε, ζῆμίωσον. Εἶθε πολλὰ ἔτη πλανώμενος κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν πολλὰ πονοίη καὶ μηδὲ ἦικων οἴκαδε τῶν κακῶν ἀπαλλαγείη, ἀλλ' ὑπ' ἐχθρῶν ἐπιβουλεύοιτο». Καὶ ἤκουσε Ποσειδῶν τοῦ υἱοῦ ταῦτ' αἰτοῦντος.

69. Περὶ τοῖν Διοσκούροιν.

Τῷ Διοσκούρῳ ἐλεγέσθην υἱῷ Διὸς εἶναι. Ἐπρωτευέτην δ' ἀγάσῃ γυμνικοῖς, Κάστῳρ μὲν τῷ δρόμῳ, Πολυδεύκης δὲ τῇ πυγμῇ. Διὰ τοῦτο φύλακε καὶ προστάτα τῶν παλαιστρῶν ἐλεγέ-

σθην. Ὅτε δὲ ποτε εἰς τὴν Πελοπόννησον ἐστρατεύσασθην, ὑπὸ τῶν πολεμίων ὁ Κάστωρ ἐτρώθη¹, τετρωμένος δ' ὑπὸ κεραυνοῦ κατεκαύθη. Ἐπεὶ δ' ὁ μὲν Πολυδεύκης ἀθάνατος ἦν, θνητὸς δ' ὁ Κάστωρ, ἐντεῦθεν² ἀμφοτέρω τὴν μὲν ἑτέραν ἡμέραν ἐν τῷ οὐρανῷ ὁμοῦ ἐλεγέσθην εἶναι, τὴν δ' ἐν Ἄδου. Πρὸ πλοῦ οἱ Ἕλληνας καὶ τῷ Διοσκούρῳ ὧδε ἰκέτεον· «ὦ Διοσκούρω, εὖνω ὄντε λάμπητον ἡμῖν ἐν κινδύνῳ». Ἐν γὰρ τῷ πλῶ, ὅτε³ ἀστέρε δύο ἐν τῷ ἰσθμῷ λαμπούτην, οἱ ναῦται ἐπίστευον τὸν κίνδυνον τοῖν ἀστέροιν παυθῆσθαι· εἶναι⁴ γὰρ τῷ Διοσκούρῳ. Μάλιστα δὲ τῷ ἥρωε τούτῳ ἐν Πελοποννήσῳ παρεκαλείσθην.

70. Ἐκούσιος θάνατος τοῦ Κόδρου.

Κόδρου τῶν Ἀθηναίων βασιλεύοντος στρατιὰν μεγάλην ἤγειραν¹ οἱ Πελοποννήσιοι, ἵνα εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐμβάλωσι² καὶ τὴν χώραν καταστρεφάμενοι³ διανείμονται. Καὶ πρῶτον μὲν εἰς Δελφοὺς ἀποστείλαντες τὸν θεὸν ἐπηρώτων, εἰ αἰρήσουσι⁴ τὰς Ἀθήνας. Τοῦ δὲ θεοῦ σημήναντος, ὅτι τὴν πόλιν αἰρήσουσιν, ἐὰν μὴ τὸν τῶν Ἀθηναίων βασιλέα ἀποκτείνωσιν, ἐστράτευσαν ἐπὶ τὰς Ἀθήνας. Κλεόμαντις δὲ τις, Δελφὸς ἀνὴρ, ἀκούσας τὸν χρησμὸν ἄνδρα ἀπέστειλεν ἀπαγγελοῦντα τοῦτον τοῖς Ἀθηναίοις. Καὶ οὕτως ἦν φιλόπολις⁵ ὁ ἐκείνων βασιλεὺς Κόδρος, ὥστε καὶ τὸν θάνατον ὑπέμεινε, ἵνα τὴν πόλιν σώσῃ. Τῶν γὰρ Πελοποννησίων ἐν τῇ Ἀττικῇ ἐστρατοπεδευμένων, πτωχικὴν στολὴν περιβληθεὶς⁶, ἵνα τοὺς πολεμίους σφῆλαιεν⁷, ἐξῆλθε τῆς πόλεως καὶ φρύγανα συλλέγειν προσεποιεῖτο. Ἀπήντησαν δ' αὐτῷ ἄνδρες δύο ἐκ τοῦ τῶν πολεμίων στρατοπέδου. Τούτων τὸν ἕτερον Κόδρος τῷ δρεπάνῳ ἀπέκτεινε, ἵνα τὸν ἕτερον παροξύνῃ⁸. Ὁ δὲ περιλεημιμένος⁹, κρίνας αὐτὸν πτωχόν τινα ὑλοτόμον εἶναι, ἀπέκτεινε Κόδρον.

Μετ' ὀλίγον δὲ χρόνον κήρυκες ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἀποσταλέντες εἰς τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον ἦλθον. Οὗτοι ἐσήμηναν, ὅτι Κόδρον ἐκείνοι ἀπεκτόνεσαν καὶ τὸ τοῦ βασιλέως σῶμα, ἵνα θάψωσιν, ἤτησαν. Πελοποννήσιοι δὲ τὸν μὲν νεκρὸν τοῖς ἐπὶ τούτῳ ἀποσταλαῖσι κομίσαι ἐπέτρεψαν, σφαλέντες δὲ τῆς ἐλπίδος εἰς τὴν Πελοπόννησον ἀνεχώρησαν.

71. Βελλεροφόντης.

Βελλεροφόντης, ὁ Γλαύκου υἱός, τὸν ἀδελφὸν ἄκων ἀποκτείνωνας ἐκ Κορίνθου πρὸς Προῖτον, τὸν Τίρυνθος βασιλέα, ἔφυγεν, ὅς αὐτὸν τοῦ φόνου ἐκάθηρε. Διαβληθέντα δ' αὐτὸν ὑπὸ τῆς γυναικὸς Ἀντείας, ὡς ἐπιβουλεύει αὐτῇ, Προῖτος εἰς Λυκίαν πρὸς Ἰοθάτην τὸν πενθερὸν ἐπιστολὰς ἔχοντα ἀπέστειλεν, ἐν αἷς ἐγγράπτο Βελλεροφόντην ἀποκτείνειν. Ἰοθάτης οὖν τῷ γαμβρῷ χαρίσασθαι βουλόμενος ἐπέστειλε² Βελλεροφόντην τὴν Χίμαιραν ἀποκτείνειν, ἡγούμενος αὐτὸν ὑπὸ τοῦ θηρίου διαφθαρήσεσθαι. Ἡ γὰρ Χίμαιρα τὰ μὲν πρόσθια λέοντος, τὰ δὲ ὀπίσθια δράκοντος, τὸ δὲ μέσον τοῦ σώματος ἀγρίας αἰγὸς εἶχε· φλόγας δὲ πυρὸς ἀποπνέουσα τὴν τε χόραν διέφθειρε καὶ τὰ βοσκήματα ἐλυμαίνετο³. Ἀναπηδήσας οὖν ὁ Βελλεροφόντης ἐπὶ τὸν Πήγασον, ἵππον περρωτόν, ὃν ἡ Ἀθηναῖα αὐτῷ ἐδωρήσατο, εἰς ὕψος ἀρθείς καὶ ἀπὸ τούτου τοξεύσας τὴν Χίμαιραν ἀπέκτεινεν. Ἐπεὶ οὖν πάλιν ἦλθεν, ἐκπλαγείς ὁ Ἰοθάτης ἐνετείλατο⁴ αὐτῷ δεύτερον ἄρασθαι κίνδυνον, τὸν πρὸς Ἀμαζόνας. Ὡς δὲ καὶ ταύτας διέφθειρε, τοὺς ἀνδρεῖα Λυκίων ὑπερέχειν δοκούντας⁵ συναγείρας ἐπέστειλεν αὐτοῖς Βελλεροφόντην ἀποκτείνειν ἐνεδρεύσαντας. Ὡς δὲ καὶ οὗτοι ὑπ' αὐτοῦ πάντες διεφθάρησαν, θαυμάσας τὴν ῥώμην αὐτοῦ ὁ Ἰο-

βάτης παρ' αὐτῷ μένειν τὸν Βελλεροφόντην ἠξίωσε τῇ θυγατρὶ συνοικίσας καὶ ἀποθνήσκων τὴν βασιλείαν αὐτῷ κατέλιπε.

72. Στρατεία Καμβύσου ἐπὶ τοὺς Αἰγυπτίους.

Καμβύσης, ὁ Περσῶν βασιλεὺς, εἰς τὴν Αἴγυπτον εἰσεβελήκει, ἵνα Ἄμασιν, τὸν τῶν Αἰγυπτίων βασιλέα, ἐκ τῆς χώρας ἐκβάλῃ, ὅτι ὑπ' αὐτοῦ ἔσφαλτο. Τὴν γὰρ Ἄμασιος θυγατέρα γυναῖκα ἀγαγέσθαι αὐτοῦ ἐπιθυμοῦντος, οὗτος τὴν μὲν θυγατέρα οὐκ ἀπεστάλκει, ἄλλη δέ τις παρθένος ἐκείνη ὁμοία οὔσα ἀπέσταλτο. Ἐπεὶ δ' ἐν τούτῳ ἐτελεύτησεν ὁ Ἄμασις, ὁ τούτου υἱὸς στρατεύμα συλλέξας ὑπέμεινεν¹ αὐτὸν ἐν τῇ τοῦ Νείλου στόματι τῷ πρὸς ἑω² κεκλιμένῳ³. Οἱ Αἰγύπτιοι ἐπὶ πολὺ ἀνδρείως ἠμύναντο· τέλος δ' οἱ Πέρσαι τὴν τάξιν αὐτῶν ἔκλιναν καὶ αὐτοὺς διεσπαρμένους ἐτρέψαντο. Ὁ οὖν Καμβύσης πολλοὺς καὶ αὐτοὺς τῶν στρατιωτῶν ἀποβαλὼν ἀπέστειλε ναῦν εἰς Μέμφιν κήρυκα ἄγουσαν, ἵνα εἰρήνην ποιήσαιο. Τῆς δὲ νεῶς ἀποσταλείσης, ὀλίγῳ ὕστερον ἠγγέλθη, ὅτι οἱ Μεμφῖται τὴν μὲν ναῦν διεφθαρκότες, τὸν δὲ κήρυκα ἀπεκτονότες εἶεν. Ταύτη δὲ τῇ ἀδικίᾳ παροξυνθεὶς ὁ Καμβύσης ὡς τὴν πόλιν διαφθερῶν ἀπῆρε⁴. Καὶ τῆς πόλεως διαφθαρείσης, δισχιλίους τῶν Αἰγυπτίων λυμηνάμενος⁵ ἀπέκτεινε· τοσούτων γὰρ οἱ δικασταὶ οἱ ἐκ τῶν εὐγενεστάτων Περσῶν κριθέντες θάνατον κατεψηφίσαντο, ὅτι ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων ἢ ἀποσταλεῖσα ναὺς διεφθαρτο.

73. Τὰ Τέμπη τὰ Θετταλικά.

Τὰ καλούμενα Τέμπη τὰ Θετταλικά χώρος ἦν μεταξὺ κείμενος τοῦ τ' Ὀλύμπου καὶ τῆς Ὀσσης. Ἔρρει δὲ διὰ μέσου αὐτοῦ

ὁ Πηγειὸς ποταμὸς. Εἰς τοῦτον δὲ καὶ ἄλλοι ποταμοὶ ἔρρεον καὶ εἰργάζοντο¹ αὐτὸν μέγαν. Διατριβάς² δὲ εἶχε ποικίλας καὶ παντοδαπὰς ὁ τόπος οὗτος, οὐκ ἀνθρωπίνης χειρὸς ἔργα, ἀλλὰ τῆς φύσεως. Κιττός τε πολλὸς ἐκεῖ ἤκημαζε καὶ ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν δένδρων ἀνεῖρπε³ καὶ περὶ αὐτὰ περιειλίττετο. Τὸ πᾶν ἐκεῖ ἐωρᾶτο θάλλον⁴ καὶ ἡδονὴν τοῖς ὀφθαλμοῖς παρεῖχε.

74. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐν Θερμοπύλαις.

Λακεδαιμόνιοι οὐκ εἰώθεσαν¹ πρὸ τῆς τῶν Καρνείων ἐορτῆς πανστρατιᾶ στρατεύεσθαι. Ἐπεμφαν οὖν εἰς Θερμοπύλας Λεωνίδα ὄν τριακοσίοις μόνον Σπαρτιάταις, ἐπεὶ ἠκηκόεσαν, ὅτι Ξέρξης, ὁ Περσῶν βασιλεὺς, ἐπλησίαζε. Τοῖς Σπαρτιάταις εἶποντο² περὶ τοὺς τετρακισχιλίους Ἑλληνας. Ξέρξης δ' ἐπεπόμφει ἰππέας τινὰς ἐλέγξοντας, ὅπόσοι ἦσαν οἱ πολέμιοι καὶ ὅ,τι ἐποίουν. Οἱ ὑπὸ Ξέρξου σταλέντες σκοποὶ οὐχ ἄπαν τὸ στρατόπεδον ἐωράκεσαν, ἀλλὰ μόνον τὸ ἔξω τῶν τειχῶν ἐπανελθόντες δ' εἶπον αὐτῷ: «³Ω βασιλεῦ, τοῦθ' ὅπερ ἐοράκαμεν, ἐξέπληξεν ἡμᾶς: οἱ γὰρ πολέμιοι οὐκ ἀνδράσιν εἰκόασιν⁴ ἐπὶ μάχην πορευομένοις, ἀλλ' ἐορτήν ἄγουσι: τὸ τεῖχος καὶ τὴν τάφρον, ἣ τοῖς Λακεδαιμονίοις ὀρώρουκται⁵, ἐπίλεκτοι⁶ φυλάττουσιν ὀπλίται, οἱ δὲ πρὸ τοῦ τείχους ἄνδρες ἀθλημιμένοι γυμνάζονται». Ξέρξης εἶπετο Δημάρατος ὁ Ἀρίστωνος, φυγὰς⁷ Λακεδαιμονίως, ὃν Ξέρξης ἐρωτᾶν εἰώθει, ὅποτε τι μανθάνειν περὶ Λακεδαιμονίων βούλοιο. Εἶπεν οὖν τότε αὐτῷ Ξέρξης: «⁸ Ἀκήκοα τοὺς Ἑλληνας θαυμαστὰ καὶ γελοῖα ποιεῖν: εἰπέ μοι, τί ἐν νῷ ἔχουσιν;» «⁹Ω βασιλεῦ», εἶπεν ὁ Δημάρατος «πολλάκις ἤδη διείλεξά μοι καὶ πολλὰ περὶ τῶν ἀνδρῶν τούτων ἀκήκοάς μου: καὶ νῦν οὖν ἄκουσον. Οἱ ἄνδρες οὗτοι προθυμότατοί εἰσι τῆς εἰσόδου ἡμᾶς κωλύειν καὶ τοῦτο παρασκευάζονται. Εἰ-

θισμένοι γάρ εἰσι Λακεδαιμόνιοι, ἐπειδὴν κινδυνεύειν μέλλωσι, τὴν τε κόμην κτενίζεσθαι καὶ ἀλγλιμμένοι γυμνάζεσθαι».

75. Ἐπαμεινώνδας καὶ Πελοπίδας.

Πελοπίδας τοὺς τῶν Θηβαίων τυράννους Λεοντιάδην, Ἄρχιαν καὶ Φίλιππον νυκτὸς ἀποκτείνας ἅμα τῇ ἡμέρᾳ τὸν σαλπικιτὴν τοὺς πολίτας ἀνιστάναι ἐκέλευσε. Καθιστάντος δ' αὐτοῦ ἐν τάξει τοὺς στρατιώτας προσήλθον καὶ ἄλλοι καὶ Ἐπαμεινώνδας. Τότε πάντας ἐν τάξει καταστήσας ὁ Πελοπίδας τὴν τῶν Θηβῶν ἀκρόπολιν ἐπολιόρκει, ἕως τὴν Λακεδαιμονίων φυλακὴν ἐξέβαλεν. Εἶτα δὲ Λακεδαιμόνιοι μὲν ὡς τοὺς Βοιωτοὺς ἀπὸ τῶν Θηβαίων ἀποστήσοντες¹ καὶ τοὺς Θηβαίους τιμωρησόμενοι² Κλεόμβροτον εἰς τὴν Βοιωτίαν ἔπεμψαν, Θηβαῖοι δὲ στράτευμα ἀνθιστάσιν³ Ἐπαμεινώνδαν αὐτῷ ἐπιστήσαντες⁴. Οὗτος τὴν φάλαγγα λοξὴν στήσας τοὺς Λακεδαιμονίους ἐνίκησε. Ταύτῃ δὲ τῇ νίκῃ τὴν τῶν Θηβαίων ἐν τῇ Βοιωτίᾳ ἀρχὴν καθίστησι. Δι' ὅπερ τὸν Ἐπαμεινώνδαν καὶ Πελοπίδαν οἱ Θηβαῖοι πολλάκις τοῖς στρατεύμασιν ἐφίστασαν. Ἴνα δὲ τοὺς τῶν Λακεδαιμονίων συμμάχους ἀποστήσειεν Ἐπαμεινώνδας, εἰς τὴν Λακεδαίμονα ἐστράτευσε καὶ τοὺς μὲν Μεσσηνίους ἀφίστησιν, Ἀρκάδες δ' αὐτοῦ κελεύσαντος πόλεως κοινῆς τὰ τεῖχη ἵστασι.

76. Περὶ τῆς τῶν Ἀθηναίων ἡγεμονίας.

Ἐπεὶ Πausanίας ὁ Λακεδαιμόνιος, ὃς τῶν Ἑλλήνων ἐν Πλαταιαῖς προειστήκει, τοῖς μὲν βαρβάραις περὶ προδοσίας διελέγετο καὶ βασιλεῖ ἔγραφεν ἐπιστολάς, τοὺς δὲ συμμάχους αἰσχιστα ὕβριζε¹, συστάντες² οἱ Ἑλλήνες ἐκέλευσαν τοὺς Ἀθηναίους

τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων προΐστασθαι. Ἡδέως οἱ Ἀθηναῖοι τὴν ἡγεμονίαν ἐδέξαντο ἄλλως τε καὶ³ ἐλπίζοντες πάντα καταστήσεσθαι⁴, ἢ⁵ ἄριστα αὐτοῖς ἐδόκει. Προστάντες οὖν οἱ Ἀθηναῖοι τῶν συμμάχων ἑταξαν⁶, ἅς τε τῶν πόλεων χρήματα ἔδει παρέχειν καὶ ἅς ναῦς. Καὶ οἱ Ἑλληνοταμίαι τότε πρῶτον ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων κατεστάθησαν⁷, οἱ τοὺς τῶν συμμάχων φόρους ἐδέχοντο. Οἱ μέντοι σύμμαχοι ταχέως ἠχθέσθησαν⁸ τῇ τῶν Ἀθηναίων ἡγεμονίᾳ καὶ δίσταντο⁹. Πολλοὶ γὰρ ὡς πολέμου οὐδὲν δεόμενοι¹⁰ οὔτε τὰς ναῦς ἐπλήρουν οὔτε τοὺς φόρους ἐτέλουν¹¹. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἀναγκάζοντες αὐτοὺς ταῦτα ποιεῖν καὶ τοὺς ἀνθισταμένους κολάζοντες λυπηρὰν¹² καθίστασαν τὴν ἑαυτῶν ἀρχήν¹³, ὥστε πολλοὶ τῶν συμμάχων ἀφίσταντο¹⁴. Τοὺς δὲ πλείστους τῶν ἀφεστηκότων βράδῃως οἱ Ἀθηναῖοι παρεστήσαντο¹⁵. Αὐτοὶ μὲν γὰρ τοῖς τῶν συμμάχων χρήμασιν ἰσχυρότεροι κατέστησαν, ἐκεῖνοι δ' ὁπότε ἀποσταίεν, ἀπαράσκευοι καὶ ἄπειροι εἰς τὸν πόλεμον καθίσταντο.

77. Αἱ Συμπληγάδες πέτραι.

Ἐπεὶ οἱ Ἀργοναῦται, ὧν Ἰάσων προέστη, ὡς τὸ χρυσόμαλλον δέρας κομιθύντες ἐξέπλευσαν, εἰς Θράκην πρὸς Φινέα, μάντιν τυφλόν, ἦλθον. Ὁ μάντις συνεβούλευσεν αὐτοῖς, πῶς ἂν τὸν πλοῦν ποιήσαιντο, ἵνα μὴ ὑπὸ τῶν Συμπληγάδων πετρῶν διαφθαρώσιν. «Ἐν τῇ τοῦ Εὐξείνου Πόντου εἰσόδῳ» εἶπε «δύο ἐστήμασι¹ πέτραι, αἱ Συμπληγάδες καλούμεναι. Δεῖ δ' αὐτάς συστῆναι², ἐάν τις διαπλεύσαι³ ἐπιχειρήσῃ. Εἰ ὑμεῖς προσπλεύσατε, συσταίεν ἂν αἱ πέτραι καὶ τὴν ὑμετέραν ναῦν διαφθείρειαν. Ὑμεῖς μέντοι μὴ ἀποστήτε⁴ τοῦ πλοῦ, ἀλλ' ἀπολύσατε περιστερὰν εἰς τὰς πέτρας, ὅταν αὐταὶ διαστώσιν⁵. ἐὰν ταύτην μὴ διαφθείρωσιν αἱ πέτραι, αὐτοὶ διαπλεύσατε, ὅταν αὐταὶ πάλιν διαστώσι. Νεῶς δὲ

διαπλευσάσης δεῖ αὐτὰς εἰς αἰεὶ διαστάναι». Ταῦτ' ἀκούσαντες οἱ Ἄργοναῦται ἀπέπλευσαν. Ἐπεὶ δὲ τὰς πέτρας εἶδον διαστάσας, περιστερὰν ἀπέπλευσαν. Καὶ τῆς μὲν περιστερᾶς αἱ πέτραι συστάσαι τὴν οὐρὰν περιέκοψαν, ὅτε δ' αὐθις διέστασαν, διέπλευσεν ἡ Ἄργῳ καὶ ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου διαστάσιν αἱ Συμπληγάδες.

78. Περὶ νομοθετῶν.

Οἱ νομοθέται νόμους τιθέασιν, ἵνα μὴ ἀδικία διαφθείρῃ τὰς πόλεις. Εὐεργετεῖ τὴν πατρίδα, ὅς ἂν αὐτῇ νόμους θῇ ἀγαθοῦς. Οἱ ταῖς πόλεσι νόμους ἀγαθοῦς τιθέντες οὐ μείονος τιμῆς ἄξιοι νομίζονται ἢ οἱ τοὺς πολεμίους νικῶντες. Τοῖς Κρησὶ νόμους πρῶτος ἔθηκε Μίνως, βασιλεὺς σοφώτατος καὶ δικαιοτάτος· λέγουσι δ' αὐτὸν τοὺς νόμους θεῖναι Διὸς συμβουλευσάντος. Διὸ ἐτίθεσαν αὐτὸν οἱ παλαιοὶ Ἕλληνας ἐν τοῖς τρισὶ κριταῖς τοῖς ἐν Ἄδου τοὺς τετελευτηκότας κρίνουσιν. Ἐν τοῖς ἐνδοξοτάτοις ἀνδράσι τίθειμεν τὸν Λυκοῦργον καὶ τὸν Σόλωνα, τοὺς ταῖς ἑαυτῶν πόλεσι νόμους ἀγαθοῦς θέντας. Λυκοῦργος μὲν τοῖς Σπαρτιαταῖς τοὺς νόμους ἔθηκε, Σόλων δέ, ὃν οἱ παλαιοὶ εἰς τοὺς ἑπτὰ σοφοὺς ἐτίθεσαν, τοῖς Ἀθηναίοις.

79. Ὁ Νεῖλος ποταμὸς.

Ὁ Νεῖλος ποταμὸς ἐκ τῆς Αἰθιοπίας βέων ἐξίησι¹ νῦν δυοῖν στομάτοις εἰς τὴν θάλατταν, τὸ πάλαι δ' ἑπτὰ στόμασιν ἐξίει. Κατ' ἔτος ὁ Νεῖλος ὕδωρ πολὺ ἐπὶ τὴν γῆν ἰεῖς καὶ πηλὸν καταλείπων τοὺς ἀγροὺς παμφορωτάτους τίθησι². Λέγουσι δὲ καὶ τὸ ὕδωρ, ὃ τὰ φρέατα τὰ ἐν τῇ Αἰγύπτῳ ἀνίησιν³, ἐκ τοῦ Νεῖλου ποταμοῦ βεῖν. Ἐν τῷ ποταμῷ τρέφεται πολλὰ καὶ μεγάλα θηρία,

οἶον κροκόδειλοι καὶ ποτάμιοι ἵπποι. Οἱ ποτάμιοι ἵπποι διωκόμενοι ἔκ τε τῆς βίβης καὶ τοῦ στόματος ὕδωρ πολὺ ἀνιάσιν, ἢ δὲ φωνή, ἦν τὸ θηρίον ἀνίησι, μᾶλλον τῇ βοῇ ἢ τῇ ἵππου φωνῇ ἔοικε.

80. Μεγαλοφροσύνη Ἀθηναίων.

Μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν οἱ Πέρσαι τοῖς Ἀθηναίοις εἰρήνην καὶ συμμαχίαν συνθέσθαι¹ ἐφίεντο². εἰ γὰρ οὗτοι αὐτοῖς προσθεῖντο, βραδίως ἤλπιζον ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος κρατήσειν³. Μαρδόνιος μὲν οὖν, ὁ Ξέρξου στρατηγός, Ἀλέξανδρον, τὸν τῶν Μακεδόνων βασιλέα, εἰς Ἀθήνας ἐπεμψε λέξοντα, ὅτι βασιλεὺς, ἐάν συμμαχίαν αὐτῷ συνθῶνται, οὐ μόνον τὴν γῆν αὐτῶν ἐλευθέραν καὶ αὐτόνομον ἐάσει, ἀλλὰ καὶ ἄλλης γῆς, ἥστινος ἂν ἐφιθῶνται, κυρίου ποιήσει. Οἱ δ' ἀπεκρίναντο· «Ἐως ἂν ὁ ἥλιος τὴν αὐτὴν ὁδὸν πορεύηται, οὐκ ἐθελήσομεν τοῖς Πέρσαις συνθέσθαι⁴». Καὶ τέκνα μὲν καὶ γυναῖκας εἰς τὰς νήσους ὑπεξέθεντο⁵, αὐτοὶ δὲ τὴν πόλιν προέμενοι⁶ εἰς τὰς ναῦς κατέφυγον. Μαρδόνιος δὲ κρατήσας τῆς πόλεως δευτέρον ἄγγελον εἰς Σαλαμίνα ἀπέστειλεν, εἰ νῦν δὴ μεταθεῖντο⁷ οἱ Ἀθηναῖοι τὴν γνώμην γιγνώσκοντες, ὅτι αὐτὸς κύριος τῆς Ἀττικῆς ἦν ἀπάσης. Ἀθηναῖοι δὲ καὶ αὐθις⁸ τὸν ἄγγελον ἀπέπεμψαν. Τότε δὲ Μαρδόνιος ὀργισθεὶς τὰ τε τείχη τῆς πόλεως κατέσκαψε⁹ καὶ τὰ ἱερά καὶ τὰς οἰκίας κατέκαυσε.

81. Σόλων.

Ἀθηναῖοι, ἐπεὶ περὶ τῆς Σαλαμῖνος πρὸς τοὺς Μεγαρέας πολεμοῦντες πολλάκις ἠττήθησαν, ὑφέμενοι¹ τὴν νῆσον προσεῖντο² καὶ νόμον ἔθεντο μήτε γράφαι μήτ' εἰπεῖν αὐθις, ὡς δέοι περὶ

τῆς νήσου κινδυνεύειν. Σόλων δ' οὐδεμίαν ἡμέραν παριεῖς³ ἐσκοπεῖτο, ὅπως ἂν τοὺς πολίτας πείσειε τὴν νῆσον μὴ ἀνεῖναι⁴. Τέλος δ' ἐπενόησε τόδε· μανίαν προσποιούμενος εἰς τὴν ἀγορὰν ἔεται⁵ καὶ ἐλεγείαν⁶, ἣν συνετεθείκει ἄδει, ἧς ὁ νοῦς⁷ ὅδε ἦν· «Μὴ προῆσθε τὴν νῆσον, ἣν οἱ θεοὶ αὐτοὶ ἡμετέραν εἶναι βουλόμενοι μεταξὺ τῆς Μεγαρίδος καὶ τῆς Ἀττικῆς τεθείκασι. Μόνοι οἱ ἀνόητοι ταῦτα τὰ κειμήλια ἀνιάσιν, ἃ ἂν τοὺς θεοὺς ἑαυ-

τοῖς παρέχοντας συνῶσιν⁷. Αὐθις οὖν ἐπὶ τοὺς πολεμίους στρατευώμεθα καὶ μὴ ὑφιώμεθα, ἵνα μὴ ἀνάξιοι τῆς τῶν θεῶν εὐνοίας εἶναι δοκῶμεν». Τότε δὲ Ἄθηναῖοι Σόλωνα οὐ μόνον ἀφείσαν δίκην⁸ οὐκ ἐπιθέντες, ἀλλὰ καὶ στρατηγὸν κατέστησαν ὡς τῇ νήσῳ ἐπιστρατεύσοντα. Μετὰ ταῦτα περὶ τῆς πολιτείας⁹ στασιάζοντες¹⁰ οἱ Ἄθηναῖοι τὸν Σόλωνα διαλλακτὴν¹¹ καὶ νομοθέτην κατέστησαν, ὃς νόμους τῇ ἑαυτῶν πόλει θήσει. Πρῶτον μὲν οὖν ἔταξε Σόλων τὰ ὑπάρχοντα τῶν χρεῶν ἀφεθῆναι καὶ μηδένα ἐπὶ τοῖς

σώμασι¹² δανείζειν. Οὕτω τοὺς πένητας τοῦ ἄχθους ἀφεικῶς¹³ καὶ πολλοὺς ἄλλους ἀγαθοὺς νόμους τεθεικῶς εἰς δέκα ἔτη ἀπεδήμησε.

82. Ἡ τοῦ Κύρου σωτηρία.

Ἄστυάγει, τῇ τῶν Μήδων τελευταίῳ βασιλεῖ, θυγάτηρ ἦν, ἣ ὄνομα Μανδάνην ἔθετο. Αὕτη μέγαν φόβον αὐτῇ ἐνετίθει, ἐπεὶ ὑπὸ τῶν θεῶν ἐδεδήλωτο, ὅτι ὁ Μανδάνης υἱὸς τῆς βασιλείας ἐφήσοιτο. Ἐπὶ οὖν ἡ Μανδάνη παιδα ἔτεκεν, Ἀρπάγῳ τῇ στρατηγῷ παρῆγγειλεν ὁ βασιλεὺς τοῦτον ἀφανίσαι. Ὁ δ' Ἀρπαγος, ἐπεὶ τὸ παιδίον παρέλαβε, προσελθὼν ποιμένι τινὶ εἶπε· «Τὸ παιδίον τοῦτο ἔκθεσ εἰς ἔρημον τόπον. Ἐὰν δὲ μὴ ἐκθῆς αὐτό, ἀλλὰ τρόπῳ τινὶ ἀφῆς, χαλεπωτάτην δίκην ἐγὼ σοι ἐπιθήσω· ἐμοὶ γὰρ ἐπιτέτακται φροντίσαι, ὅπως ὁ παῖς ἐκτεθήσεται· καὶ οὐκ ἀφήσομαι αὐτοῦ, πρὶν ἂν ἐκκείμενον θεάσωμαι». Ὁ δὲ ποιμὴν οὐκ ἐξέθηκε τὸ παιδίον, ἀλλ' οἴκαδε κομίσας ἐφῆκε τῇ γυναικὶ θρέψαι. Ἡ γὰρ γυνὴ αὐτοῦ ἰδοῦσα τὸ παιδίον «Μὴ ἐκθῆς» εἶπε «τοῦτο τὸ παιδίον· ὁ γὰρ ἐμὸς παῖς ἄρτι ἐτελεύτησε· τὸν μὲν οὖν ἐμὸν ἐν τόπῳ ἐρήμῳ προέμενοι προτιθῶμεν τῇ Ἀρπάγῳ ὡς ἐκκείμενον, τὸν δὲ τῆς Ἀστυάγους θυγατρὸς ἐμοὶ ἄφες ὡς ἐξ ἡμῶν ὄντα». Ὁ οὖν ποιμὴν τὸν παιδα μὴ ἐκθεῖναι πείθεται· περιθεὶς δὲ τὸν νεκρὸν τὸν τοῦ ἐτέρου κόσμον ἐξέθηκεν εἰς τι ὄρος, ἣ δὲ γυνὴ αὐτοῦ τὸν ὕστερον Κύρον ὀνομασθέντα ἔτρεφεν, ἄλλο τι ὄνομα καὶ οὐ Κύρον θεμένη.

83. Σπερθίας καὶ Βοῦλις.

Δαρεῖος πειρώμενος¹, εἰ οἱ Ἕλληγες ἑαυτοὺς παραδώσουσι, κήρυκας γῆν καὶ ὕδωρ αἰτήσοντας ἀπέστειλεν αὐτοῖς. Καὶ πολ-

λοι μὲν τῶν Ἑλλήνων, ἃ Δαρεῖος ἤτησεν, ἔδωσαν, Λακεδαιμόνιοι δὲ τοὺς κήρυκας εἰς φρέαρ εἰσέβαλον². Ἐπεὶ δὲ διὰ τοῦτο τὸ ἀμάρτημα οἱ θεοὶ χαλεπήναντες³ αὐτοῖς θυομένοις⁴ οὐκέτι ἐδίδωσαν τὰ ἱερὰ καλὰ γίνεσθαι⁵, ἐφοβοῦντο οἱ ἄρχοντες, μὴ ἢ πόλις διαφθαρή, ἐὰν μὴ δίκην⁶ τοῦ φόνου ἐκοῦσα δῆ. Καὶ ἀλίαν⁷ συλλεγείσης ἡρώτων οἱ ἄρχοντες, εἴ τις βούλοιο ἑαυτὸν ἐκδοῦναι⁸ τοῖς Πέρσαις, ἵνα δίκην τοῖς ὕβρεως δοίη. Ἐνθα δὲ Σπερθείας τε καὶ Βούλις, ἄνδρες Σπαρτιάται, δίκην ἐπηγγείλαντο δώσειν Ξέρῃ, τῇ μετὰ Δαρεῖον βασιλεύσαντι, τῆς πρὸς τοὺς κήρυκας ὕβρεως. Οὗτοι τοίνυν εἰς τοὺς Πέρσας ἀπεστάλησαν, ἵνα δίκην δώσωσιν. Ξέρῃς δὲ θαυμάσας αὐτῶν τὸ φιλόπατρι⁹ εἰς τὴν πατρίδα ἀπέπεμψε.

84. Τάνταλος καὶ Πέλοψ.

Ταντάλω, τῷ τῶν Φρυγῶν βασιλεῖ, μεγάλαι τιμαὶ ὑπὸ τῶν θεῶν ἀπεδίδοντο. Φίλος γὰρ τοῖς θεοῖς, ὥς ὑπὸ τῶν παλαιῶν ποιητῶν παραδίδοται, ἐγένετο καὶ τῆς τούτων τραπέζης αὐτῷ μετεδίδοτο. Εἰ καὶ τσαῦται δ' αὐτῷ ὑπὸ τῶν θεῶν τιμαὶ ἀπεδέδοντο, ὅμως πρὸς αὐτοὺς οὗτος ἡγνωνμόνησε. Πρῶτον μὲν γὰρ ὑπ' αὐτοῦ τοῖς ἀνθρώποις τὰ τῶν θεῶν ἀπόρρητα προυδόθη, εἶτα δὲ μετεδόθη αὐτοῖς ὑπ' αὐτοῦ κλέψαντος τοῦ νέκταρος καὶ τῆς ἀμβροσίας. Τέλος δὲ Πέλοψ ὁ υἱὸς ὑπ' αὐτοῦ ἀποσφαγείς τοῖς θεοῖς παρετέθη. Τοῦτο δ' ἐποίησεν, ἵνα ἴδοι, εἰ οἱ θεοὶ συνείεν, ὅτι αὐτοῖς παρατιθεῖτο. Πλὴν δὲ τῆς Δήμητρος οἱ λοιποὶ θεοὶ τὸν δόλον συνείσαν, ὁ δὲ Ζεὺς εἶπε· «Πέλοπι μὲν ὁ βίος ἀποδοθήσεται, ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ δίκην ἡμῖν χαλεπωτάτην δώσει». Κελεύσαντος οὖν τοῦ Διὸς Τάνταλος μὲν εἰς τὸν Τάρταρον ἐρρίφθη, ἵνα ἐκεῖ δίκην τῆς ἀγνωμοσύνης δοίη, Πέλοπι δ' εἰς τὸν βίον πάλιν κατασταθέντι ἢ βασιλεία παραδίδοται. Μετ' ὀλίγον δ' ἐκβληθεὶς ὁ Πέλοψ

ὕπὸ Ἴλου, τοῦ τῶν Τρώων βασιλέως, εἰς τὴν νῆσον ἔπλευσεν, ἢ ὕστερον ἀπ' αὐτοῦ ὄνομα ἐδόθη Πελοπόννησος.

85. Δάμων καὶ Φιντίας.

Διονυσίῳ, τῷ τῶν Συρακοσίων τυράνῳ, Φιντίας τις ἐπεβεβουλεύκει¹. Μέλλων δὲ δίκην δώσειν τοῦ ἀδικήματος ἰκέτευε τὸν Διονύσιον μεθεῖναι² αὐτόν, ἕως ἂν εἰς τὴν πατρίδα πορευθεὶς τὰ αὐτοῦ διαθῆται³. «Δώσω δὲ» εἶπε «τῶν φίλων τινὰ ἐγγυησόμενον». Τοῦ δὲ τυράννου λέγοντος, ὅτι μεθήσει αὐτὸν εἰς ὄρισμένον χρόνον, ἐὰν τοιοῦτον ἔχη φίλον, ὃς εἰς τὸ δεσποτικόν αὐτὸν παραδώσει ἀντ' ἐκείνου, ὁ Φιντίας Δάμωνα, τῶν ἐταίρων τινά, ἐκέλευεν ἐγγυήσασθαι. Οὗτος εὐθὺς παρέδωκεν αὐτὸν τῷ τυράνῳ οὐκ ἀγνοῶν, ὅτι διαφθαρήσεται, ἐὰν ἐκεῖνος παρῇ⁴ τὸν ὄρισμένον χρόνον. Οἱ μὲν οὖν ἐπήγουν τὴν τῶν ἀνδρῶν φιλίαν, οἱ δ' ἔλεγον μεμηγνέναι τὸν Δάμωνα. Τῇ δὲ τελευταίᾳ ἡμέρᾳ ἅπας ὁ δῆμος συνειλεκτο καρδοκῶν⁵, πότερον ὁ Φιντίας ποιήσει, ὃ συνέθετο⁶, ἢ προέμενος τὸν φίλον πέφευγε. Τῆς δὲ ὥρας συγκλειούσης⁷ πάντες μὲν ἀφείσαν τὴν ἐλπίδα, ὁ δὲ Φιντίας δρόμῳ ἦκεν ἀπαγομένου ἤδη πρὸς θάνατον τοῦ Δάμωνος. Θαυμαστῆς οὖν τῆς φιλίας ἅπασι φανείσης Διονύσιος τὸν ἐπιβουλεύσαντα ἀφῆκε καὶ ἠτήσατο τοὺς ἀνδρας τρίτον αὐτὸν εἰς τὴν φιλίαν προσέσθαι⁸.

86. Πρίαμος καὶ Ἀχιλλεύς.

Ἐκτωρ Ἀχιλλεῖ μέλλων ἀγωνεῖσθαι «ᾧΩ Ἀχιλλεῦ», εἶπε «νῦν ἢ αὐτὸς ἀπολοῦμαι ἢ σὲ ἀπολώ. Ὅμνυμι δὲ τὸ σὸν σῶμα μὴ λυμανεῖσθαι, ἐὰν μοι Ζεὺς νίκην δῷ· ἀλλὰ τὰ μὲν ὄπλα σου συλήσας ἀνακρεμῆ μνημεῖα¹ τῆς νίκης, τὸ δὲ σῶμα τοῖς σοῖς ἐταίροις

ἀποδώσω. Ταῦτὸ δὲ καὶ σὺ ἐμοὶ ὄμοσον». Οὐ μέντοι ἐπέισθη Ἄχιλλεύς, ἀλλ' ἐπεὶ τὸν Ἑκτορα ἀπέκτεινε, δήσας τὸ σῶμα ἐκ τοῦ ἄρματος διὰ τοῦ πεδίου εἴλκεν ἐπιδεικνύς, ὅτι τοῦ ἐχθροῦ οὔτε ζῶντος φεῖδεται² οὔτε ἀπολωλότος. Καὶ ἔνδεκα μὲν ἡμέρας τὸ σῶμα γυμνὸν ἔκειτο καὶ ἄταφον. Τῇ δὲ δωδεκᾷτῃ Ζεὺς τὸν Πρίαμον ἐλεήσας³ ἄρμα ἐκέλευσε ζεύξαι, ἵνα πολυτελεῖ λύτρα κομίσας τὸν Ἄχιλλεῖα πείσῃ τὸ τοῦ Ἑκτορος σῶμα αὐτῷ ἀποδοῦναι. Πρίαμος μὲν οὖν τοὺς ἵππους ζεύξας, λαμπροὺς

πέπλους καὶ τρίποδας καὶ τάλαντα χρυσοῦ δέκα εἰς τὸ ἄρμα ἐνέθηκε· τὴν τοῦ Ἄχιλλεῖος δ' ὀργὴν φοβούμενος οἶνον ἐν κρατῆρι ἐκέρασε καὶ σπείσας³ τῇ Διὶ τάδε ἠΰξαστο· «Ζεῦ πάτερ, σὺ με ἐπίρρωσον τέρας⁴ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ πέμψας». Καὶ μέγας ἀετὸς ἐν δεξιᾷ ἐφάνη. Ἐνθα⁵ δὴ ὁ γέρον ἐπιρρωσθεὶς ἀνέβη ἐπὶ τὸ ἄρμα αὐτὸς τε καὶ ὁ κήρυξ. Ἐν δὲ τῇ ὁδῷ Ἐρμῆς ὑπὸ Διὸς ἀποσταλεὶς παρέστη αὐτοῖς καὶ τὰς τοῦ στρατοπέδου πύλας ἀναπετάσας τὴν Ἄχιλλεῖος ἔδειξε σκηνήν. Ἐπεὶ δὲ καὶ

τὴν τῆς αὐλῆς θύραν ἀνέφξεν, ἣν οὐδεὶς τῶν θνητῶν μόνος ἀνοίγνυται ἐδύνατο, πρὸς τὸν Ὀλυμπον ἀπῆλθε. Πριάμος δ' εἰσελθὼν καὶ τῶν Ἀχιλλέως γονάτων ἀψάμενος μετὰ πολλῶν δακρῶν ἐκέλευσε τὸ τοῦ υἱοῦ σῶμα ἀποδοῦναι. Ἡ δ' Ἀχιλλέως ὀργῇ κατεσθίηκει. Ζεὺς γὰρ πέμψας τὴν Θέτιν ἐκέλευσεν αὐτὸν τὰ λύτρα δέξασθαι. Διὸ Ἀχιλλεὺς τὸ τοῦ Ἑκτορος σῶμα λούσαι καὶ καλῶς ἀμφιέσαι καὶ ἐπὶ τὸ Πριάμου ἄρμα θεῖναι ἐκέλευσε.

87. Ἀλέξανδρος πρὸ τῆς παρὰ τὰ Γαυγάμηλα μάχης τοῖς στρατηγοῖς παρακελεύεται.

Ἀλέξανδρος τοῦ παρὰ τὰ Γαυγάμηλα στρατοπέδου τῶν Περσῶν περὶ τοὺς τριάκοντα σταδίους ἀπέχων τὴν φάλαγγα ἔστησε καὶ νυκτὸς μετὰ τινῶν τῶν στρατιωτῶν ἅπαντα τὸν ἐκεῖ χῶρον περιῆλθεν, ἵνα ἴδῃ, εἰ σκόλοπες πεπηγότες ἐν τῇ γῆ ἀφανεῖς εἶεν. Πέρσης γὰρ τις συλληφθεὶς εἰρήκει, ὅτι σκόλοπες τοῖς Πέρσαις ἐπεπήγασαν, ἵνα οἱ τῶν Μακεδόνων ἵπποι τοὺς ἀναβάτας σφίλωσι'. Μετὰ ταῦτα δὲ συγκαλέσας Ἀλέξανδρος τοὺς ἡγεμόνας, ἵνα αὐτοῖς παρακελεύσῃται τοὺς στρατιώτας ἐπιρρωννύειν καὶ περὶ τῆς μάχης τὴν ἑαυτοῦ γνώμην ἐπιδείξῃται, ἔλεξε τοιαύδε· «Ἵμᾶς μὲν διὰ τὴν ἀρετὴν ἡγεμόνας ἀποδειχθέντας οὐ χρὴ νῦν ἐπιρρῶσαι· πάλαι γὰρ ἐπέρρωσθε ὑπὸ τῶν πολλῶν ἤδη ἐπιδειγμένων καλῶν ἔργων· τοὺς δὲ στρατιώτας ἀνάγκη ἐπιρρῶννυσθαι, ἵνα μὴ τὸ φρόνημα αὐτῶν τὴν τοσαύτην τῶν πολεμίων δύναμιν θεασαμένων κατασθεσθῇ. Δεῖ τοίνυν αὐτοῖς ἐπιδείκνυσθαι, ὅτι πρὸς τοὺς αὐτοὺς ἄνδρας ἀγωνιούμεθα, οἵπερ ἤδη παρὰ Γρανικὸν τε καὶ ἐν Ἰσοφί ἠττήθησαν». Τούτοις δὴ τοῖς λόγοις τοὺς στρατηγοὺς ἐπιρρώσας τὰς λαμπάδας ἐκέλευσεν ἀποσθεσθῆναι καὶ ἀναπαύσασθαι τοὺς ἄνδρας.

88. Οἱ Περσικοὶ πόλεμοι.

Τρεῖς οἱ Πέρσαι ἐπὶ τοὺς Ἑλληνας ἐστρατεύσαντο, ἵνα τὴν Ἑλλάδα καταστρέψαιτο. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον Μαρδόνιος πολλὰς μὲν ναῦς ἔχων, πολλὰς δὲ πεζῶν μυριάδας, πόλεμον αὐτοῖς ἤρατο¹. Τῶν δὲ νεῶν περιπλευσῶν τὸν Ἄθω τριακοσίας ὁ χειμῶν διέφθειρε καὶ ὑπὲρ δύο μυριάδας ἀνθρώπων, τῶν δὲ πεζῶν πολλοὺς οἱ Θράκες κατέκοψαν. Μαρδόνιον οὖν παύσας τῆς στρατηγίας Δαρείος, Δάτιν καὶ Ἄρταφέρην ἐκέλευσε τοὺς τ' Ἀθηναίους καὶ τοὺς Ἑρετριᾶς καταστρέφασθαι. Οἱ δὲ τὴν Περσικὴν στρατιὰν τριήρεσιν ἑξακοσίαις διαβιβάσαντες, πρῶτον μὲν τοὺς Ἑρετριᾶς ἐν τρισὶν ἡμέραις κατεστρέψαντο, τῇ δὲ τετάρτῃ εἰς Μαραθῶνα τὴν στρατιὰν ἐξεβίβασαν. Μιλτιάδης δὲ τὰς τῶν Ἀθηναίων τάξεις ἐπ' αὐτοὺς ἤγαγε καὶ τετρακοσίους καὶ ἑξακισχιλίους κατακόψας, τοὺς λοιποὺς πρὸς τὰς ναῦς ἀπήλασεν². Οἱ δ' Ἀθηναῖοι οὐ πλείους τῶν δύο καὶ ἐνενήκοντα καὶ ἑκατὸν ἀνδρῶν ἀπολέσαντες εἰς τὸ ἄστυ ἦλθον. Ἐλέγετο δ' ἢ μὲν τῶν Περσῶν στρατιὰ πεντήκοντα μυριάδων ἀνθρώπων εἶναι, οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἑνακισχιλίοι ἦσαν καὶ μετ' αὐτῶν ἐν τῷ εὐωνύμῳ³ κέρα χίλιοι Πλαταιεῖς ἠγωνίσαντο. Δεκάτῳ δ' ἔτει ὕστερον τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης οἱ Πέρσαι, Ξέρξου βασιλεύοντος, αὐθις ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα κατὰ γῆν τε καὶ θάλατταν ἐστρατεύσαντο. Καὶ πεζῶν μὲν ἦθροισε βασιλεὺς μυριάδας ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατόν, ἱππέας δ' ὀκτακισμυρίους, ναῦς δ' ἑπτὰ καὶ διακοσίας καὶ χιλίας. Καὶ κατὰ γῆν μὲν Λεωνίδα καὶ οἱ περὶ αὐτὸν τριακοσίοι Σπαρτιᾶται μεθ' ἑπτακοσίων Θεσπιέων τρεῖς ἡμέρας τῷ τῶν πολεμίων πλῆθει ἀντειχόν⁴, τῇ δὲ τετάρτῃ οἱ Πέρσαι τῇ Ἐφιάλτου προδοσίᾳ ὄπισθεν αὐτῶν γενόμενοι⁵ πάντας κατέκοψαν. Ἐν δὲ τῇ ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίᾳ οἱ Ἕλληνες ναῦς ἔχοντες τριακοσίας καὶ ὀγδοήκοντα δυοῖν δεούσας τοὺς Πέρσας ἐτρέψαντο. Τῷ δ' ὕστερῳ

ἔτει μιᾷ ἡμέρᾳ δις οἱ Ἕλληνας ἐνίκησαν τοὺς βαρβάρους ἐν Πλαταιαῖς τε καὶ ἐν Μυκάλλῃ.

89. Περὶ τῶν Ἀθηνῶν.

Πρὸ μὲν τῶν Μηδικῶν ἐνὶ λιμένι ἐχρῶντο¹ Ἀθηναῖοι, τῇ Φαλήρῃ, μετὰ δὲ τὰ Μηδικὰ τρισίν. Οἱ δύο ἄλλοι, ὁ Πειραιεὺς καὶ ἡ Μουνυχία, ἐνὸς ἀνδρὸς ἔργον, τοῦ Θεμιστοκλέους, ἦσαν. Τῶν τριῶν λιμένων ὁ Πειραιεὺς ἀριστος καὶ μέγιστος ἦν. Ὁ τοῦ Πειραιῶς περίβολος², ἔργον Θεμιστοκλέους, ἐξήκοντα σταδίων ἦν.

Ἐνταῦθα πέντε μὲν λαμπραὶ στοαὶ ἦσαν, νεώσοικοι δ' ἐνεμήκοντα καὶ τέτταρσι ναυσί, ναύσταθμον δὲ τετρακοσίαις. Τὸ μὲν Φαληρικὸν τεῖχος, ἔργον τοῦ Κίμωνος, τριάκοντα καὶ πέντε σταδίων ἦν, τὰ δὲ μακρὰ τεῖχη τὰ πρὸς τὸν Πειραιᾶ, ὧν τὸ μὲν βόρειον ἔργον τοῦ Κίμωνος, τὸ δὲ νότιον τοῦ Περικλέους, τετταράκοντα σταδίων ἑκάτερον. Ὁ τῶν Ἀθηνῶν περίβολος, ἔργον Θεμιστοκλέους, ἐξήκοντα σταδίων ἦν. Ἐν τῇ ἄστει μύριαι μὲν οἰκίαι καὶ ὀκτωκαίδεκα μυριάδες οἰκητόρων, ἐλευθέρων καὶ δούλων, ἦσαν. Ἐν δὲ μέσῃ τῇ πόλει ἡ Ἀκρόπολις ἦν, ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα

ποδῶν³ ὕψος, πεντακοσίων ποδῶν εὖρος καὶ ἑπτακοσίων ἐξήκοντα πήχεων μῆκος. Κατὰ τὴν ἀρχὴν τὴν τοῦ Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων πολέμου τοῖς Ἀθηναίοις ἦσαν δπλιται μὲν μύριοι καὶ τρισχίλιοι, ἄνευ τῶν ἐν τοῖς φρουρίοις μυρίων καὶ ἑξακισχιλίων ἀπὸ τε τῶν πρεσβυτάτων καὶ νεωτάτων καὶ τῶν μετοίκων, ἵππεις δὲ χίλιοι καὶ διακόσιοι, τοξόται δὲ χίλιοι καὶ ἑξακόσιοι, τριήρεις δὲ τριακόσιαι.

ΜΕΡΟΣ Γ'

90. Ὁ εὐσεβῶν χῶρος.

Ἐν Σικελίᾳ συνέθη ποτὲ ρύακα πυρρός¹ ἐκ τῆς Αἴτνης ρυῆ-
ναι πρὸς πόλιν τινὰ τῶν ἐκεῖ κατοικουμένων. Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι
πρὸς φυγὴν ὄρμησαν τὴν αὐτῶν σωτηρίαν ζητοῦντες· εἰς δέ τις
τῶν νεωτέρων γνοῦς² τὸν πατέρα οὐ δυνάμενον ἀποβῆναι³, ἀλλὰ
ἐγκαταλαμβανόμενον⁴, ἀράμενος⁵ ἔφερεν ἐκ τῆς πόλεως. Τοῦ δὲ
φορτίου βαρυτέρου ὄντος καὶ αὐτὸς ἐγκατελήφθη. Ἐξ ὧν δὲ μετὰ
ταῦτα συνέθη, ἔστι⁶ γινῶναι, ὅτι τοῖς περὶ τοὺς γονέας εὐσεβέσιν
εὐμενῶς ἔχει τὸ θεῖον. Ὁ γὰρ πυρρὸς ρύαξ τὸν τόπον ἐκαῖνον, ἐν
ᾧ ὁ εὐσεβὴς υἱὸς μετὰ τοῦ πατρὸς ὑπελέλειπτο, περιρρυεὶς ἀπέ-
σθη. Καὶ ἐσώθησαν οὗτοι μόνοι, ἀφ' ὧν καὶ τὸ χωρίον τῶν εὐσε-
βῶν χῶρος προσηγορεύθη, τοῖς δ' ἄλλοις πᾶσι κακῶς ἢ φυγὴ
ἀπέβη· οὐ γὰρ ἀπέδρασαν⁷ τὸν ὄλεθρον, ἀλλὰ κατὰ τοῦ πυρρὸς
ρύακος καταδύντες⁸ ἀπώλοντο.

91. Ἑρμῆς καὶ ὕλοτόμος.

Ἵλοτόμος ποταμὸν διαβαίνων τὸν ἑαυτοῦ πέλεκυν ἀπώλεσεν.

Ἀπορῶν οὖν παρὰ τὸν ποταμὸν ἐκάθισεν καὶ ἐπὶ τῇ τοῦ πέλεκως ἀπωλείᾳ ᾠδύρευτο¹. Ἑρμῆς δ' ἀκούσας αὐτοῦ ὀδυρομένου ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀνέδου² καὶ τὴν αἰτίαν τῆς θλίψεως γνοῦς οἰκτίρει³ αὐτόν. Εὐθὺς τοίνυν εἰς τὸν ποταμὸν κατέδου καὶ μετ' οὐ πολὺ πάλιν ἀναδὺς χρυσοῦν ἀνεκόμεσε πέλεκυν καὶ τὸν ὕλοτόμον ἠρώτησεν, εἰ οὗτος ἐστίν, ὃν ἀπωλωλέκει. Ὁ δ' ἄνθρωπος οὐ πεφυκῶς ψεύδουσθαι οὐκ ἔφη τοῦτον εἶναι. Αὐθις δ' ὁ θεὸς καταβάς ἀργυροῦν ἀνεκόμεσε πέλεκυν. Τοῦ δὲ οὐδὲ τοῦτον εἶναι ἑαυτοῦ λέγοντος, τὸ τρίτον ὁ θεὸς ἔγνω⁴ καταδῦναι καὶ τὸν ἐκεῖνου πέλεκυν ἀνακομίσει. Οὐκ ἔφη⁵ δὲ δεῖξας καὶ ὁ ὕλοτόμος τοῦτον ἀληθῶς εἶναι τὸν ἀπολωλότα ἔλεξεν. Ἐνταῦθα δὲ ὁ Ἑρμῆς γνοῦς τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ «Ἐγνων» εἶπε «ὦ ἄνθρωπε, πεφυκῶτα σε ἀληθεύειν. Διὰ τοῦτο οὐ μόνον ἀποδίδωμί σοι τὸν σὸν πέλεκυν, ἀλλὰ καὶ προστίθωμι τὸν τε χρυσοῦν καὶ τὸν ἀργυροῦν. Οὐ γὰρ ἂν μᾶλλον ἦσθεῖεν οἱ θεοὶ ἢ γνόντες τοὺς ἀνθρώπους δικαίους ὄντας, ἐπεὶ ἡ δικαιοσύνη ἀρίστη τε καὶ καλλίστη ἔφω τοῖς ἀνθρώποις ἀρετῇ». Ὁ δ' ὕλοτόμος χάριν ἔχων τῇ θεῷ ἀπέβη καὶ ἦκων παρὰ τοὺς ἐταίρους τὰ συμβάντα ἠγγεῖλε.

Τῶν δὲ φίλων αὐτοῦ τις τὰ ἴσα κερδάναι βουλόμενος τὸν ποταμὸν διαβαίνων τὸν ἑαυτοῦ πέλεκυν ἐξεπίτηδες ἀφήκεν εἰς τὸ ὕδωρ καταδῦναι· τοῦτο δὲ ποιήσας μέγα ᾠδύρευτο. Ἄλλ' ἀπέβη αὐτῷ κακῶς ἢ ἀπάτη. Ἐπιφανείς γὰρ ὁ Ἑρμῆς καὶ ἐκεῖνον καὶ τὴν αἰτίαν γνοῦς τῆς λύπης, καταδὺς ὁμοίως χρυσοῦν ἀνεκόμεσε πέλεκυν καὶ ἠρώτησεν, εἰ τοῦτον ἀπολέσειε. Τοῦ δ' ἀποκριναμένου «Νὴ Δία, ὅδ' ἐστίν», ὁ θεὸς ὀργισθεὶς «ὦ κάκιστε», εἶπεν «ἀπόβηθι ψεύστης ἄλως⁶. Καὶ ἔδει καταγνώναί⁷ σου θάνατον· τί γὰρ αἴσχιον ἢ ἀλῶναι ψευδόμενον; Ἄλλ' οὐδὲ ὁ σὸς πέλεκυς σοι ἀποδοθήσεται». Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἑρμῆς εἰς τὸν ποταμὸν κατέδου, ὁ δ' ἄνθρωπος ἀπέβη γνοῦς, ὅτι ὁ ψευδόμενος ἑαυτὸν βλάπτει.

92. Οἱ Πέρσαι πορθοῦσι τὴν Βοιωτίαν καὶ τὴν Ἀττικὴν.

Ἄγγελος ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Σαλαμίνα ἐλθὼν ἠγγεῖλε τὴν Ἀττικὴν ἅπασαν βαρβάρων ἐμπεπλήσθαι καὶ αὐτοῖς πεπορθησθαι¹. Ὁ γὰρ διὰ Βοιωτίας διαπορευόμενος τῶν Περσῶν στρατὸς τὰς τῶν Πλαταιῶν καὶ Θεσπιῶν πόλεις ἐμπήρσας εἰς τὴν Ἀττικὴν εἰσέβαλε καὶ πάντα διήρπαζεν. Ἐνέπρησε δὲ Θεσπιάς τε καὶ Πλαταιάς ἀκούσας Θηβαίων, ὅτι οὐκ ἐμῆδιζον. Ἐλθόντες δ' εἰς Ἀθήνας οἱ Πέρσαι καταλαμβάνουσιν ἔρημον τὸ ἄστυ καὶ τινὰς ὀλίγους εὕρισκousι τῶν Ἀθηναίων ἐν τῇ Ἀκροπόλει ὄντας, οἳ τῶ μαντεῖϊ πειθόμενοι ξύλοις αὐτὴν περιέφραξαν, εἴ πως τῆς εἰσόδου κωλύειν δύναιντο τοὺς βαρβάρους. Οἱ δὲ Πέρσαι ἐναντίον² τῆς Ἀκροπόλεως στρατοπεδευσάμενοι χρόνον πολὺν ἐπολιόρκουν αὐτήν, ἕως εἰσοδός τις αὐτοῖς ἐφάνη κατὰ τὸ τῆς Πανδρόσου, τῆς Κέκροπος θυγατρὸς, ἱερὸν. Ὁρῶντες δ' οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς βαρβάρους εἰς τὴν Ἀκρόπολιν εἰσελθόντας οὐκέτι ἠπίσταντο, ὅπως τῶ ἀμέτρῳ αὐτῶν πλήθει ἀντισταῖεν. Καὶ οἱ μὲν αὐτῶν κατὰ τοῦ τείχους³ ἑαυτοὺς κατέρριψαν, οἱ δ' εἰς τὰ ἱερὰ κατέφυγον. Οἱ δὲ Πέρσαι τοὺς μὲν ἱκέτας ἀπέκτειναν, τὰ δ' ἱερὰ συλῆσαντες τὴν Ἀκρόπολιν καὶ τὴν πόλιν πᾶσαν ἐνέπρησαν. Οἱ δ' ἐν Σαλαμίει Ἑλληγες ἀκούσαντες ἐμπρησθείσας τὰς Ἀθήνας οὐ μικροῦ φόβου καὶ ἀθυμίας ἐνεπλήσθησαν.

93. Ἀρίστιππος ὁ φιλόσοφος.

Ἀρίστιππος, ὁ Κυρηναῖος φιλόσοφος, ἐδίδασκε τοὺς νέους μισθοῦ. Προσαγαγόντος οὖν αὐτῷ ποτὲ Ἀθηναίου τινὸς τὸν υἱόν, ἵνα αὐτὸν διδάξῃ, ἠτήσατο δραχμῆς πεντακοσίας μισθόν. Ἄγα-

σθέντος δὲ τοῦτο τοῦ πατρὸς καὶ εἰπόντος· «Ἄλλὰ τοσούτου δύναμαι ἀνδράποδον πρίασθαι»· «Πρίω» εἶπεν ὁ φιλόσοφος «καὶ ὅταν τοῦτο πρίω, δύο ἕξεις ἀνδράποδα· ἐν μὲν ἀνδράποδον ἔσται ὁ υἱὸς μὴ διδραχθεὶς, ἕτερον δέ, ὅπερ τῶν πεντακοσίων πρίασις ἀνδραχμῶν».

94. Πατήρ καὶ θυγατέρες.

Δύο θυγατέρων Ἀθηναίῳ τινὶ οὐσῶν, τὴν μὲν ἠγάγετο¹ κηπουρός, τὴν δὲ κεραμείς. Μετ' οὗ πολὺ δὲ πρὸς τὴν τοῦ κηπουροῦ ἐλθὼν ὁ πατήρ ἠρώτα, πῶς μετὰ τοῦ ἀνδρὸς διάγοι καὶ ἐν τίνι αὐτοῖς εἴη τὰ πράγματα. Ἡ δὲ «Πάντα μὲν ἐμοὶ πάρεστιν» ἔφη «καὶ ὁ ἀνὴρ ἀγαθὸς ἔστιν, ἐν δὲ τοῦτο, εἰ εὐχεσθαι παρείη², εὐχοίμεθ' ἂν τοῖς θεοῖς, ὄμβρον τὴν γῆν ἀρδεύειν³». Οὐ πολλῶ δ' ὕστερον πρὸς τὴν τοῦ κεραμείως ἦλθε καὶ ἠρώτα, εἰ εὐδαίμονες εἶεν. Ἡ δ' ἔφη· «Νῆ Δία, οὐ φημι εὐδαίμονεστέρους εἶναι ἡμῶν ἀνθρώπους. Πάντων γάρ, ὅσα οἱ θεοὶ τοῖς ἀνθρώποις παρέχουσιν, ἡμῖν μέτεστιν. Ἐν δὲ μόνον, εἰ ἐξῆν, ἠὲ χόμιθ' ἂν τοῖς θεοῖς, ἥλιον αἰεὶ λαμπρὸν εἶναι, ἵνα ὁ κέραμος ξηραίνηται». Ὁ δὲ πατήρ ἔφη· «Εἰ σὺ μὲν ἥλιον ἐπιζήτεις, ἢ δ' ἀδελφή σου ὄμβρον, ποτέρᾳ ὑμῶν χρή με συνεύχεσθαι;».

95. Ὁ Ἀρισταγόρας παρὰ τῷ Κλεομένει.

Ἀρισταγόρας, ὁ Μιλήτου τύραννος, ἀποστήσας τῶν Περσῶν τοὺς Ἴωνας, εἰς Σπάρτην ἐπορεύετο τοὺς Λακεδαιμονίους παῖσιν βοηθῆσαι τοῖς Ἴωσι. Ἐβασίλευε δὲ τότε τῶν Σπαρτιατῶν Κλεομένης. Ὡς οὖν Ἀρισταγόρας τούτῳ πρῶτον εἰς λόγους συνήει, τὰδε ἔφη πρὸς αὐτόν· «Μὴ θαυμάσης, ὦ Κλεόμενες, τὴν ἐμὴν σπουδὴν τῆς ἀφίξεως. Πῶς γὰρ ψῆς; Οὐκ ἄλγος¹ μὲν ἡμῖν ἔστιν,

ὕμιν δέ, οὓς προεστάναι φαμὲν τῆς Ἑλλάδος, ὄνειδος^α, Ἴωνας δούλους τῶν Περσῶν εἶναι; Ἄλλ' ἔθι, ὦ βασιλεῦ, κοινῇ ἴωμεν εἰς πόλεμον πρὸς τοὺς Πέρσας, τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ Ἑλληνας ἐλευθερόσωντες. Τοῦτο δ' ὑμῖν οὐ φημι χαλεπὸν εἶσθαι· οὔτε γὰρ οἱ Πέρσαι ἄλκιμοί^β εἰσιν, οὔθ' ὑμᾶς τις ἂν φαίη ἀπείρους εἶναι τῶν πολεμικῶν. Ἐὰν δὲ πρὸς αὐτοὺς ἴγῃτε πολεμήσοντες, καὶ ἄθλα^γ ὑμῖν προτεθήσεται λαμπρότατα, πλῆθος χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου καὶ χαλκοῦ καὶ ἐσθῆτος ποικίλης καὶ ὑποζυγίων. Ταῦτα δ' ὑμῶν ἔσται ἰόντων εἰς τὴν Ἀσίαν». Ταῦτα μὲν ἔφη Ἀρισταγόρας· Κλεομένης δὲ «ᾧ ξένε», ἔφη «οὐκ εὐθὺς τὴν γνώμην σοι ἀποφانوῦμαι τὴν ἐμὴν, ἀλλὰ βουλευσάμενος τρεῖς ἡμέρας».

Τρισὶν οὖν ἡμέραις ὕστερον πάλιν εἰς λόγους ἴων μετ' Ἀρισταγόρου ὁ Κλεομένης ἠρώτησεν αὐτόν, ὅπόσων ἡμερῶν φαίεν οἱ Ἴωνες εἶναι τὴν ὁδὸν τὴν ἀπὸ θαλάττης εἰς τὰ Σοῦσα. Εἰπόντος δ' αὐτοῦ, ὅτι τριῶν μηνῶν φασιν εἶναι τὴν ὁδόν, ὁ Κλεομένης τὸν Ἀρισταγόρου λόγον ὑφαρπάσας^δ «ᾧ ξένε», ἔφη «συμβουλεύω σοι πρὸ τῆς ἐσπέρας ἐκ τῆς Σπάρτης ἀπιέναι· τριῶν γὰρ μηνῶν ὁδὸν οὐδέποτε^ε εἰσιν ἢ Σπαρτιατῶν στρατιά». Ταῦτα οὖν εἰπὼν ὁ Κλεομένης εἰς τὴν οἰκίαν ἦει· ἠκολούθει δ' αὐτῷ μετὰ βράβδου ἱκετηρίας ὁ Ἀρισταγόρας καὶ ὡς ἱκέτης πάλιν ἔπειθεν ὁμολογῆσαι αὐτῷ, ἃ αἰτοίη. Πρὸς δὲ τούτοις καὶ δώσειν αὐτῷ ἔφη πρῶτον μὲν δέκα τάλαντα, ὕστερον δὲ πεντήκοντα. Ἦν δὲ Κλεομένης θυγάτηρ^ς, ὄνομα Γοργώ, ἐτῶν ἐννέα· τοῦτο τὸ παιδίον παρειστήκει αὐτῷ, ὅτε ὁ Ἀρισταγόρας λόγους περὶ τῶν δώρων ἐποιήσατο. Καὶ εὐθὺς «ᾧ πάτερ», ἔφη «διαφθερεῖ σε ὁ ξένος, ἐὰν μὴ ἀποστάς ἴης». Κλεομένης δ' ἤσθεις τῇ τοῦ παιδίου παραινεῖσει εἰς ἕτερον οἴκημα ἦει, Ἀρισταγόρας δ' ἐπανήκει εἰς τὴν Ἀσίαν.

96. Μηδέν κακὸν εἰσίτω.

Μοχθηρὸς ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς θύρας τῆς ἑαυτοῦ οἰκίας ἐπέγραψε· «Μηδέν κακὸν εἰς τὸν ἐμὸν οἶκον εἰσίτω». Διογένης δ' ὁ φιλόσοφος συνειδὼς τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ μοχθηρῷ καὶ κακῷ ὄντι, παριὼν² πρὸ τῆς θύρας καὶ τὴν ἐπιγραφὴν ἀναγνοὺς ἔφη· «Εἰ μηδενὶ κακῷ εἰς τὸν οἶκον εἰσιέναι ἔξεστιν, ὁ τοῦ οἴκου κύριος ποῦ ἂν εἰσίοι;»

97. Τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ ἄγαλμα τοῦ Διός.

Ἡ Ὀλυμπία ἦ ἐν τῇ Πισάτιδι κειμένη ἔνδοξος ἦν διὰ τοὺς

ἀγῶνας τοὺς Ὀλυμπιακοὺς. Ἐκοσμεῖτο δὲ τῷ πλήθει τῶν ἀναθημάτων, ἅπερ ἐκ πάσης ἀνέκειτο τῆς Ἑλλάδος. Κάλλιστον δὲ

πάντων καὶ μέγιστον τὸ τοῦ Διὸς ἄγαλμα ἦν, ὃ Φειδίας ὁ Ἀθηναῖος χρυσελεφάντινον ἐποίησε. Καίπερ γὰρ τοῦ τεχνίτου καθήμενον ποιήσαντος τὸν Δία, σχεδὸν τι ἤπτετο τὸ ἄγαλμα τῆς τοῦ ναοῦ ὀροφῆς. Ἐκάθητο δ' ὁ Ζεὺς ἐπὶ θρόνου μεγαλοπρεποῦς, στέφανος δ' ἐλαίας ἐπέκειτο αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ. Ἐν μὲν τῇ δεξιᾷ ἄγαλμα Νίκης ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος ἔφερον, ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ σκῆπτρον εἶχεν, ἐφ' οὗ ἀετὸς καθῆτο. Ὁ δὲ θρόνος, ἐφ' οὗ ὁ θεὸς καθῆστο, ποικίλος μὲν χρυσοῦ καὶ πολυτίμοις λίθοις, ποικίλος δ' ἐβένω τε καὶ ἐλέφαντι ἦν.

98. Ἀριστίππου ἀποφθέγματα.

Ἀριστίππος ὁ φιλόσοφος ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τινος, διὰ τί οἱ μὲν φιλόσοφοι ἐπὶ τὰς τῶν πλουσίων θύρας ἴοιεν, οἱ δὲ πλούσιοι οὐκ ἐπὶ τὰς τῶν φιλοσόφων, ἀπεκρίνατο, ὅτι οἱ μὲν ἴσασιν, ὧν δέονται, οἱ δ' οὐ. Καὶ ὑπ' ἄλλου τινὸς ὁμοίον τί ποτε ἐρωτηθεὶς «Ἴσθι», ἔφη «ὅτι καὶ οἱ ἰατροὶ ἐπὶ τὰς τῶν νοσούντων θύρας ἔρχονται».

Δεξαμένου δ' αὐτοῦ μὲν ἀργύριον παρὰ Διονυσίου, τοῦ τῶν Συρακουσῶν τυράννου, Πλάτωνος δὲ βιβλίον, πρὸς τὸν ὀνειδίζοντα «Οὐκ οἶσθα», ἔφη «ὅτι ἐγὼ μὲν χρημάτων ἐνδεής εἰμι, Πλάτων δὲ βιβλίων.» Καὶ ἄλλοτε ποτε λοιδορηθεὶς, ὅτι ἀργύριον παρὰ πλουσίου τινὸς ἐδέξατο, «Τὸ ἀργύριον» ἔφη «ἐδέξάμην, ἵνα οἱ πλούσιοι εἰδεῖεν, εἰς τίνα δεῖ τοῖς χρήμασι χρῆσθαι».

Εἰς Κόρινθον αὐτῷ πλέοντί ποτε συνέβη ταραχθῆναι καὶ δεῖσαι· εἰπόντος οὖν τινος πρὸς αὐτὸν δεδιότα «Ἡμεῖς μὲν, οἱ φιλόσοφοι οὐκ ἐσμεν, οὐ δέδιμεν, ὑμεῖς δ' οἱ φιλόσοφοι δέδιδε.» «Οὐ γὰρ περὶ ὁμοίας» ἔφη «ψυχῆς δέδιμεν ἐκάτεροι».

99. Ἀριστομένης καλεῖ τοὺς Μεσσηνίους εἰς ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας.

Μεσσήνιοι ἠττηθέντες κατὰ τὸν πρῶτον Μεσσηνιακὸν πόλεμον ὑπὸ Λακεδαιμονίων, οἱ μὲν αὐτῶν εἰς Σικυῶνα καὶ Ἄργος καὶ Ἀρκαδίαν ἀπεχώρησαν, οἱ δὲ πολλοὶ κατὰ τὰς πατρίδας ἕκαστοι τὰς ἀρχαίας διελύθησαν. Λακεδαιμόνιοι δὲ τὰς πόλεις τῶν Μεσσηνίων κατασκάψαντες τοὺς ἀγροὺς αὐτοῖς ἐφείσαν¹ ἔχειν, ἐφ' ὅτε τῶν καρπῶν πάντων τοὺς ἡμίσεις αὐτοῖς ἀποφέρειν² καὶ μήτε στασιάσαι ποτὲ μήτε μεταβαλεῖν μηδὲν τῶν καθεστώτων. Τοῖς δὲ Μεσσηνίοις, ὅσοι οὐκ ἀνέστασαν³ ἐκ τῆς χώρας, παρήγει ὁ χρόνος ὀδυρομένοις καὶ στενάζουσι. Τοιαῦτα πάσχοντες ἤδη πολλὰ ἔτη ἀμεινον ἐγίγνωσκον⁴ ἢ τεθνάναι καλῶς ἢ καὶ ἐκ τῆς Πελοποννήσου φεύγοντες σῆχθαι⁵ καὶ δὴ καὶ παρώξυνον ἀλλήλους Λακεδαιμονίων ἀφίστασθαι. Οὐχ ἤκιστα δὲ τοῦτ' ἐσπευδον⁶ οἱ νεώτεροι, τῇ τῶν πατέρων τύχῃ διδαχθέντες, ὡς κακῶς αὐτοὶ διακείσονται, ἐπειδὴν ἠβήσωσιν⁶. Ἄριστοι δὲ καὶ πλείστοι τούτων περὶ τὴν Ἀνδανίαν τεθραμμένοι ἦσαν, ἐν δ' αὐτοῖς Ἀριστομένης, νεανίας πάντων τῶν ἡλικιωτῶν τόλμῃ τε καὶ γνώμῃ διαφέρων⁷. Ἐγνώσαν⁸ οὖν οἱ Μεσσήνιοι ἀγγέλους πέμπειν εἰς Ἀργεῖους καὶ Ἀρκάδας βοήθειαν αἰτήσαντας. Ἐπειδὴ δ' αὐτοῖς καὶ τάλλα παρεσκεύαστο καὶ οἱ σύμμαχοι προθυμότεροι ἢ προσεδόκων, ἦσαν, ἀπέστησαν ἔτει τρίτῳ τῆς δευτέρας καὶ τριακοστῆς Ὀλυμπιάδος, πεντηκοστῆ δὲ καὶ ἕκτῳ, ἀφ' οὗ ἡ Ἰθώμη ἐάλφ.

100. Μάχη παρὰ τὰς Δέρας τῆς Μεσσηνίας. Τυρταῖος.

Καὶ πρῶτον μὲν συνέβαλον Λακεδαιμονίοις μαχόμενοι ἐν Δέραις τῆς Μεσσηνίας τῷ πρώτῳ ἔτει τοῦ πολέμου, πρὶν τοὺς συμ-

μάχους αὐτοῖς παρῆναι. Ἡ δὲ μάχη κρίσιν¹ οὐκ εἶχε, καίπερ πολλῶν ἑκατέρωθεν τρωθέντων καὶ ἀποθανόντων². Μετὰ τὴν μάχην ταύτην οἱ Μεσσηνιοὶ Ἀριστομένη τῆς ἀρετῆς θαυμάζοντες στρατηγὸν αὐτοκράτορα³ ἀπέδειξαν⁴. Τὴν δὲ πολιτείαν τὴν τῶν Λακεδαιμονίων κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον στάσει διεσπασμένην⁵ εἰς ἀνὴρ κατέστησε⁶, Τυρταῖος ὁ Ἀφιδναῖος. Ἔνιοι δὲ φασί, χρήσαντος⁷ τοῦ Ἀπόλλωνος, τοὺς Λακεδαιμονίους σύμβουλον αἰτῆσαι τοὺς Ἀθηναίους· τοὺς δὲ τῆς ἐκείνων ὕθρεως μνησθέντας πεισθῆναι μὲν τῷ θεῷ, πέμψαι δὲ Τυρταῖον, γραμμιάτων διδάσκαλον, ἐλπίζοντας αὐτόν, ἅτε τὸν ἕτερον τοῖν ποδοῖν χολὸν ὄντα καὶ ἄπειρον τοῦ πολέμου, μὴ διδάξειν ἐκείνους, ὅπως τοὺς Μεσσηνίους κρατήσουσιν⁸. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν φανερά ἐστιν ὕστερον πλασθέντα· ὁ δὲ Τυρταῖος, ὅστισόν ἦν, σύμβουλος γυρῆθη ἄριστος. Ποιητὴς γὰρ ὢν ποιήμασι τοὺς Λακεδαιμονίους παρώξυνε τοὺς πατέρας ἀναμιμνήσκων αὐτούς, οἳ χρήματά τε καὶ σώματα πλεῖστ' ἀναλώσαντες οὐκ ἀπέστησαν τοῦ πολέμου, πρὶν ἢ Ἰθώμη ἐάλω. Εἴπετο δὲ καὶ τοῖς ἐξιοῦσι καὶ παρῆν μαχομένοις αἰεὶ κελεύων μεμνησθαι, ὡς καλὸν μὲν ἄθλον πρόκειται τοῖς ἀγαθοῖς⁹ ἀνδράσιν, οἳ δὲ κακοὶ οὐδὲ φεύγοντες ἀποδράσονται τὸν θάνατον.

101. Νίκη τοῦ Ἀριστομένου ἐπὶ τῷ καλουμένῳ Κάπρου σήματι.

Ἀλλὰ καὶ Μεσσηνιοὶ ἐμέμνητο τῆς τῶν πατέρων ἀρετῆς εὐ εἰδότες, ὅτι Λακεδαιμονίοι οὐποτ' αὐτοῖς συγγνώσονται¹ τοσαύτ' ἡμάρτηκόσιν². Ἠξήθη δ' αὐτοῖς ἡ δύναμις πολλῇ βοθηεῖα οὐ μόνον τῶν πρότερον ἐκ τῆς πατρίδος πεφευγόντων Μεσσηνίων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων Πελοποννησίων. Πανταχοῦ γὰρ τῆς Πελοποννήσου ἀπήχθητο³ τὸ τῶν Λακεδαιμονίων ὄνομα, ὥστε καὶ Ἡ-

λείοι καὶ Ἀρκάδες καὶ τῶν Ἀργείων καὶ Σικυωνίων πολλοὶ μαθόντες τὴν ἐν Δέραις μάχην παρεσκευάσαντο ὡς τοῦ ἀγῶνος μεταληψόμενοι⁴. Τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις οἱ μὲν Κορίνθιοι, ὡσπερ καὶ πρότερον, πανστρατιᾷ προσέθεντο, τῶν δὲ Λεπρεατῶν οὐκ ὀλίγοι, ἅτ' ἀπεχθομένων τοῖς Ἡλείοις. Ἀλλὰ γὰρ ἄριστον βοηθὸν προσεῖλήφεσαν τὸν Τυρταῖον, οὗ τὰ ἐμβατήρια ἄδειν οἱ στρατιῶται ὡς τοὺς θυμοὺς⁵ αὐξήσαντες ἐμεμαθήκεσαν. Μάχην δὲ συνήψαν ἐνιαυτῷ ὕστερον τοῦ περὶ τὰς Δέρας ἀγῶνος ἐπὶ τῷ καλουμένῳ Κάπρου σήματι. Καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι, καίπερ τῶν πολεμίων οὐδὲν λειφθέντες⁶, ὅμως ἠττήθησαν.

102. Ὁ Ἀριστομένης ἐμβάλλει εἰς τὴν Λακωνικὴν. — Νίκη τῶν Σπαρτιατῶν ἐπὶ τῇ καλουμένῃ Μεγάλῃ τάφρῳ.

Ταύτης τῆς νίκης τυχὼν Ἀριστομένης τοὺς τ' ἐπιλέκτους καὶ ἄλλους τῶν Μεσσηνίων ἄγων ἐσπέρας ἐξήλασεν¹ ὡς τοὺς ἐν Φαραῖς Λακεδαιμονίους καταληψόμενος. Καὶ μεγάλης λείας ἐλπίζων τεύξεσθαι οὐκ ἐψεύσθη· οἱ γὰρ Μεσσηνιοὶ τοὺς ἀμυνομένους διαφθείραντες οὐ μόνον τὴν πόλιν διήρπασαν, ἀλλὰ καὶ Ἀνάξανδρον, τὸν τῶν Λακεδαιμονίων βασιλέα, βοητήσαντα ἐτρέψαντο. Τρωθέντος δὲ τοῦ Ἀριστομένουσ οὐκ ἐδώξαν τοὺς πολεμίους, ἀλλὰ τὴν λείαν ὄχοντο ἀπελάσαντες. Ἰαθεῖς δ' ὁ Ἀριστομένης αὐτῇ τῇ Σπάρτῃ ὡς μειζόνων τευξόμενος ἐπεβούλευε λέγεται δ' ὑφ' Ἐλένης καὶ Διοσκούρων ὄναρ φανέντων ἀποτραπήναι. Τρίτῳ δ' ἔτει τοῦ πολέμου αὐθις συνέβαλον ἐπὶ τῇ καλουμένῃ Μεγάλῃ τάφρῳ. Ἐνταῦθα δ' οἱ Μεσσηνιοὶ τῶν Λακεδαιμονίων ἠττήθησαν, καίπερ ἀνδρείως ἀμυνάμενοι· περιληφθέν-

τες² γὰρ ὑπὸ τῶν πλειόνων ταχέως ἔκαμον. Τραπέντων δ' αὐτῶν τοσοῦτο πλῆθος ἀνηλώθη, ὥστε πρότερον ἐλπίσαντες πρὸς τῇ χώρᾳ, ἣν πάλαι εἰλήχεσαν, καὶ τὴν Λακεδαιμόνα προσλήψεσθαι, τότε καὶ πάσης σωτηρίας ἐνόμιζον ἀμαρτήσεσθαι.

103. Οἱ Μεσσήνιοι εἰς Εἶραν ἀποχωροῦσιν. 'Ο Ἄριστομένης ἐν τῇ Λακωνικῇ ἀλίσκεται.

Ἐπὶ τούτοις λύπη καὶ ὀργῇ δεδηγμένος ὁ Ἄριστομένης ἀγείρει πάντας, ὅσοι ἐκ τῆς μάχης κεκμηκότες ἀπέφυγον καὶ πείθει εἰς Εἶραν τὸ ὄρος ἀναβῆναι. Συνεληλαμένους¹ οὖν εἰς τοῦτο τὸ χωρίον ἐπολιόρκουν οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἐλπίζοντες αὐτοὺς διὰ ταχέων καμῆσθαι ἀμυνομένους. Οἱ δὲ Μεσσήνιοι ὑπέμενον τὴν πολιορκίαν ἔτη ἕνδεκα· ὀρῶντες γὰρ τὴν Ἄριστομένους ἀνδρείαν οὐκ ἐπαύοντο ἐλπίζοντες πάντα καλῶς ἀποβήσεσθαι. Καὶ μὲν δὴ οὗτος τριακοσίους ἐπιλέκτους ἄνδρας λαβὼν τὴν τε Λακωνικὴν καὶ τὴν Μεσσηνίαν, σχεδὸν πᾶσαν τῶν πολεμίων οὖσαν, διήλαυνε² τοὺς ἀγροὺς τέμνων³. Ἐπαρθεῖς⁴ δὲ τῇ εὐτυχίᾳ⁵ εἰς μέσσην τὴν πολεμίαν προήλαυνε καὶ δὴ καὶ Ἄμυκλας τὴν πόλιν ἔφθασε καταλαβών. Τοῦτο πυθόμενοι οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐβουλεύσαντο, ὅπως αὐτὸν συλλήψονται, πρὶν πᾶσαν τὴν χώραν αὐτοῖς τμηθῆναι καὶ τὰς πόλεις διαρπασθῆναι. Εἰσβαλόντων οὖν ποτε τῶν περὶ Ἄριστομένη εἰς τὴν Λακωνικὴν ἔλαθον ἐκεῖνοι πάσῃ δυνάμει προσιόντες καὶ περιλαβόντες αὐτοὺς ἐνίκησαν. Ἄριστομένης γὰρ λίθη τὴν κεφαλὴν βληθεὶς οὐκ ἐδύνατο τὸ πλῆθος ἀμύνασθαι⁶ καὶ αὐτὸς θ' ἑάλω καὶ τῶν ἑταίρων αὐτοῦ περὶ τοὺς πεντήκοντα.

104. Ὁ Ἀριστομένης ἐν τῷ Καιάδα. Σωτηρία αὐτοῦ.

Ἀριστομένη, καὶ τοὺς ἄλλους Μεσσηνίους τοὺς ἐν τῇ Λακωνικῇ ἐαλωκότας ἔγνωσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐμβαλεῖν¹ εἰς τὸν Καιάδα, βάραθρον βαθὺ ἐν τῷ Ταυγέτῳ, εἰς ὃ τοὺς κακούργους ἐμβάλλειν εἰώθεσαν. Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι καταρριφέντες αὐτίκα ἀπώλοντο, Ἀριστομένη δ' ὡς φασιν, ἀετὸς ἀνείχε² ταῖς πτέρυξι πίπτοντα καὶ εἰς τὸ βάραθρον κατήνεγκε οὐδὲν κακὸν παθόντα. Καὶ δύο μὲν ἡμέρας ἐν αὐτῷ ἔκειτο οὐπόποτ' εἰς ἀνθρώπους ἀφίξεσθαι οἰόμενος, ἀλλ' ἐκεῖ λιμῶ ἀποθανεῖσθαι, τῇ δὲ τρίτῃ ἀλώπεκα εἶδε τὰ τῶν τεθνεώντων ἐταίρων σώματα κατεσθίουσας. Θαυμάσας οὖν, ὅπως αὕτη εἰς τὸ βάραθρον εἰσεληλύθει, ἐσκόπει, πῶς ἂν αὕτῃ δύναίτο σπέσθαι ἐξιούσῃ. Σκεψάμενος δ' ἠῦρε τήνδε τὴν μηχανήν³. χρόνον μὲν τινα ἐπισχῶν⁴ ἡσύχως εἶχεν· ἐπεὶ δ' ἡ ἀλώπηξ ἐγγύτερον ἦλθεν, ἐξαίφνης αὐτῆς ἐπελάβετο⁵, τῇ δ' ἐτέρῳ χειρὶ τὴν χλαμύδα⁶ προβάλλετο, ὅποτε ὡς δηξομένη πρὸς αὐτὸν στρέφοιτο. Καὶ ἡ μὲν ἀλώπηξ ἀπέτρεχεν, Ἀριστομένης δ' οὐκ αὐτὴν μεθίει, ἀλλ' εἶπετο, τὰ μὲν συνθέων, τὰ δὲ καὶ ἐφελκόμενος ὑπὸ τοῦ θηρίου. Ὅφει δὲ ποτε ὀπὴν τε εἶδεν ἀλώπεκι διαδύεσθαι⁷ ἱκανὴν καὶ φῶς δι' αὐτῆς. Ταύτην οὖν τὴν ὀπὴν εὐρυτέραν ποιήσας ταῖς χερσὶ καὶ διαδὺς ἐσώθη καὶ εἰς τὴν Εἶραν ἀφίκετο.

105. Ὁ Ἀριστομένης νικᾷ τοὺς τῶν Λακεδαιμονίων συμμάχους Κορινθίους, συλληφθεὶς δὲ καὶ αὐθις σώζεται.

Ὀλίγῳ δὲ χρόνῳ ὕστερον καὶ τοῖς πολεμίοις φανερὸς ἐγένετο ζῶν. Τοῖς γὰρ Κορινθίοις παρακληθεῖσιν¹ ὑπ' ἐκείνων ἔδοξε²

στρατιάν ἀποστείλαι εἰς τὴν Λακεδαίμονα, ἔν' ἄλοιγῃ ποτὲ³ ἢ Εἶρα. Πυθόμενος δ' ὁ Ἀριστομένης τοὺς Κορινθίους ἀτακτοτέρους ὄντας κατὰ τὴν πορείαν καὶ ἀφυλακτότερον στρατοπεδευομένους, ἐπέθετο αὐτοῖς νυκτὸς καὶ καταλαβὼν αὐτοὺς καθεύδοντας ἀπέκτεινε πολλοὺς καὶ τὴν τῶν στρατηγῶν σικηνὴν διήρπασεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν πατρίδα. Οἱ μὲν οὖν Κορινθιοὶ ἀπωσθέντες βαρέως ἔφερον, οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι τὰ γεγενημένα ἀκούσαντες ἀθύμως εἶχον, ἅμα δὲ καὶ ἐπήγει Ἰακίνθια· ὥστε σπεισάμενοι τοῖς Μεσσηνίοις οἴκαδ' ἀπήσαν.

Κρήτες δὲ τοξόται, οὓς Λακεδαιμόνιοι μισθοφόρους παρεκεκλήθησαν, καταλαβόντες ποτὲ τὸν Ἀριστομένη (τῶν γὰρ σπονδῶν γεγενημένων ἀσφαλῶς ᾔετο πορευέσθαι) οὐδὲν ἐφρόντιζον τῶν σπονδῶν, ἀλλὰ δῆσαντες αὐτὸν ἀπήλαυον. Ἦσαν δ' οἱ πάντες ἑπτὰ· καὶ οἱ μὲν δύο αὐτῶν εἰς Σπάρτην ἐπορεύθησαν τὰ γεγενημένα ἀγγελοῦντες, οἱ δ' ἄλλοι ἐσπέρας ἐπιγενομένης εἰς ἀγρὸν τινα τὸν δεδεμένον εἰσέεισαν. Ἐνταῦθ' ἦκει γυνὴ τις μετὰ τῆς θυγατρὸς, ἣ ὄναρ ἔδοξε τῇ προτέρᾳ νυκτὶ λύκους λέοντ' εἰς τὸν ἀγρὸν ἄγειν δεδεμένον καὶ ὄνουχας οὐκ ἔχοντα, αὐτὴν δὲ λύσασαν τοὺς δεσμοὺς καὶ εὐροῦσαν τοὺς ὄνουχας δοῦναι αὐτῇ καὶ τοὺς λύκους διασπασθῆναι ὑπὸ τοῦ λέοντος. Τότε δ' ὀρώσα τοὺς ἄνδρας ἠρώτησε τὴν μητέρα, τίς ὁ δεδεμένος εἶη ἀνὴρ· μαθοῦσα δέ, ὡς Ἀριστομένης κέκληται, εὐθύς συνήκε τὸ ἐνύπνιον. Καὶ καθευδόντων τῶν Κρητῶν ὑπὸ τοῦ οἴνου, ὃν πολὺν αὐτοῖς ἐδεδώκει, τοὺς Ἀριστομένους δεσμοὺς διέτεμεν· ὁ δὲ ξίφος λαβὼν παρ' αὐτῆς καὶ ἀποκτείνας τοὺς Κρητας ἀπέφυγεν. Ὑστερον δέ, ὅτε Γόργος ὁ Ἀριστομένους γυναῖκα ἀγαγέσθαι ἐβουλήθη, τὴν χάριν ὁ πατὴρ ἀπέδωκε τῇ κόρῃ· ταύτην γὰρ συνήκισε⁴ τῷ Γόργῳ.

106. Ἑλπίδες τῆς Εἴρας.

Οὐ πολὺ δ' ὕστερον Λακεδαιμόνιοι τὴν Εἴραν προδοσίᾳ εἶλον, τῶν Μεσσηνίων ἐνδέκατον ἤδη ἔτος ἀνδρείοτατα ἀντεσχηγόντων¹. Ἐπειδὴ γὰρ διὰ τὸ τῶν ἀνθρώπων πλῆθος οὐ πᾶσιν ἐξῆν² ἐντὸς τῶν τειχῶν καθέζεσθαι, ἔνιοι τὰ ἔξω αὐτῶν κατέσχον. Ἐν δὲ τούτοις αὐτόμολός τις Λακεδαιμόνιος ἦν, βουκόλος Ἐμπεράμιου, ἀνδρὸς ἐν Σπάρτῃ ἐντίμου³. Οὗτος οὖν ἐν χειμερίᾳ⁴ καὶ ἀσελήνῃ νυκτί, ὕοντος⁵ πολλῶ, τοὺς φυλάττοντας τῶν Μεσσηνίων τὴν φρουρὰν ἀπολιπόντας ἑορακῶς, εἰς τὸ τῶν Λακεδαιμονίων στρατόπεδον ἔρχεται, οὗ Ἐμπεράμιος προειστήκει. Καὶ πρῶτον μὲν τοῦ δεσπότης ἐδεήθη τὴν αὐτομολίαν ἐκυτῶ συγγνώμῃ. Τούτου δ' ὑποσχομένου μηδὲν αὐτὸν πείσεσθαι κακὸν εἶπε τάδε· «Ἐὰν ἐμοὶ πεισθῆς, ὦ Ἐμπεράμιε, οὐκέτι πολὺν χρόνον τοῖς τείχεσι προσκαθεδεῖ⁶, ἀλλὰ ταύτῃ τῇ νυκτί αἰρήσεις αὐτά. Οἱ γὰρ φύλακες τὸν χειμῶνα⁷ οὐκ ἀνασχόμενοι⁸ τὴν φρουρὰν ἀπολελοιπάσι⁹ μηδένα ὑμῶν τῇ πολιορκίᾳ προσέξειν τὸν νοῦν ἐλπίζοντες. Εἰ οὖν βούλει, ἐγὼ ὑμᾶς ἄξω¹⁰ καὶ βῆδιον ὑμῖν ἔσται τὰ τείχη ἐλεῖν ταῦτα, οἷς προσκαθεζόμενοι τσαῦτα πεπόνθατε κακά».

Ταῦτ' εἰπὼν τῷ Ἐμπεράμῳ μεγάλας ἐνέβαλεν ἐλπίδας· πάντα γὰρ ἐδόκει αὐτῷ καλῶς εἰρησθαι. Μετὰ δὲ ταῦτα τοῖς μὲν στρατιώταις προεῖπε παρασκευάσασθαι, τὸν δὲ βουκόλον ἡγεῖσθαι¹¹ ἐκέλευσε. Λακεδαιμόνιοι δὲ τῷ ἡγεμόνι¹² ἐφέσποντο, τούτου ἀεὶ ἐχόμενοι¹³, ἵνα μὴ τῆς ὁδοῦ ἀμάρτοιεν. Οὐ γὰρ ἦν οὗτ' ἰδεῖν οὐδὲν διὰ τὸ σκότος, οὗτ' ἀκοῦσαι διὰ τὸν χειμῶνα. Ἀνεληθόντες δ' εἰς τὴν Εἴραν, ὡς τάχιστ' εἰς τὰ τείχη ἀνέβαινον, κλίμακας τε προστιθέντες καὶ ὅτῃ τις ἐδύνατο ἄλλῃ τρόπῳ. Τῶν δὲ πολεμίων ἐμπεπτωκότων πρῶτοι ἦσθοντο Γόργος τε ὁ Ἀριστομένους καὶ Ἀριστομένης αὐτός, Θεόκλος τε ὁ μάντις καὶ Μάντικλος ὁ Θεόκλου καὶ Εὐεργετίδας. Οὗτοι οὖν ἔδραμον κατὰ τὴν πόλιν τοὺς

πολίτας ἐπὶ τὸν ἔσχατον καὶ ἀναγκαιότατον παρακαλοῦντες ἀγῶνα. Οἱ δὲ οὐδὲ τὰ ὄπλα ἅπαντα ἀναλαβόντες, ἀλλ' ὅτι τις προχείρῳ μάλιστα ἐντύχοι¹⁴ ἀρπάζοντες, ἤμνον¹⁵ τῇ πατρίδι. Ἐλπίζοντες δὲ ταύτην σῶσειν οὐκ ἀπειρήκεσαν¹⁶, ἀλλὰ μαχόμενοι τὴν νύκτα διήγον. Λακεδαιμόνιοι δ' ἄτ' ἀπειροὶ ὄντες τῶν τόπων οὐκ ἐτόλμων θρασύτερον προΐεναι¹⁷. Ἐπεὶ δ' ἡ νύξ παρεληλύθει καὶ ὑπ' ἀμφοτέρων τὰ πράγματα κατώφθη, Λακεδαιμόνιοι μὲν ἰσχυρότερον ἐπέθεντο, τοὺς δὲ Μεσσηνίους Ἀριστομένης ἐπὶ τὴν ἐσχάτην τόλμην παρώξυνε¹⁸. Καὶ οἱ Μεσσήνιοι τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας οὐκ ἐπαύοντο μαχόμενοι. Ἀριστομένης δ' ἰδὼν τοὺς Μεσσηνίους οὐκέτι δυναμένους τὸ τῶν πολεμίων πλῆθος ἀνασχέσθαι, ἐκέλευσε τὰς γυναῖκας καὶ τοὺς παῖδας εἰς τὸ μέσον λαβόντας συλλεγῆναι καὶ ἑαυτῷ ἐπισπέσθαι, ὅποι ἔξοδον παράσχοι. Ἐπειδὴ δὲ πάντες αὐτῷ συνειλεγμένοι ἦσαν, ἀπεχώρει, ὡς αὐτοῖς προειρήκει. Οἱ δὲ περὶ Ἐμπέραμιον διέστησαν ὡς αὐτοὺς διήσοντες¹⁹, ἅτε τοὺς ἀνθρώπους ὀρώντες ἀπεγνωκότας τὰ πάντα²⁰ καὶ ἐτοίμους ὄντας τὰ ἔσχατα παθεῖν. Οὕτω δ' εἶτα ἡ Εἶρα ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐάλω.

107. Οἱ Μεσσήνιοι κατοικίζονται εἰς Ζάγκλην.

Ὅποσοι τῶν Μεσσηνίων περὶ τὴν Εἶραν ἢ ἄλλοθι πού τῆς Μεσσηνίας ἠττηθέντες ἐγκατελήφθησαν¹, τούτους εἰς τοὺς Εἰλωτας Λακεδαιμόνιοι κατέστησαν. Οἱ δὲ τὰ ἐπιθαλάττια οἰκοῦντες εἰς Κυλλήνην τῆς Ἡλίδος ἀποπλεύσαντες τοῖς εἰς τὴν Ἀρκαδίαν ἀποσωθεῖσι Μεσσηνίων ἅμ' αὐτοῖς γῆν ἀναζητῆσαι παρεκελεύσαντο, ἔνθα ἐν ἡσυχίᾳ οἰκῆσαι δυνήσονται. Οἱ δ' ἠσθέντες τῇ παρακελεύσει Ἀριστομένους ἐδεήθησαν εἰς ἀποικίαν σφίσιν ἡγήσασθαι². Ὁ δ' ἠγαντιώθη μὲν αὐτοῖς οὐδέν, συμπελεύσεσθαι δ' οὐκ

ἔφη αὐτός, ἀλλὰ Γόργον καὶ Μάντικλον ἡγεμόνας ἔδωκε. Διανοηθεὶς γάρ, ὅτι ῥᾶσ' ἂν δυνηθεῖη ἐν Ἑλλάδι διάγων τοὺς Λακεδαιμονίους βλάπτειν, οὐκ ἠβουλήθη εἰς τὴν ξένην ἀπαλλαγῆναι³. Καὶ συλλεγόντες εἰς τὴν Κυλλήνην τὸν μὲν χειμῶνα αὐτοῦ διέτριβον· ἅμα δὲ τῷ ἔαρι ἐβουλευόντο, ποῖ πλείοιεν. Ἐνθα δὲ Γόργος μὲν συνεβούλευε τὴν Ζάκυνθον καταλαβόντας καὶ νησιώτας ἀντ' ἠπειρωτῶν γενομένους τὰ τῆς Λακωνικῆς ἐπιθαλάττια δηροῦν⁴ ναυσὶν ἐπιπλέοντας· Μάντικλος δ' ἡγούμενος τούτου μόνου δεῖν ἐπιμεληθῆναι, ὅπως γῆν ἀγαθὴν κτήσονται, εἰς τὴν Σαρδῶν παρεκελεύετο πλεῦσαι. Ἐν δὲ τούτῳ Ἀναξίλαος, Ἀλκιδαμίδου ἀπόγονος, τοῦ μετὰ τὴν Ἰθώμης ἄλωσιν εἰς Ῥήγιον τῆς Ἰταλίας ἀποφικισμένου, μετεπέμψατο αὐτοὺς καὶ εἰς Ἰταλίαν ἀναχθέντες μετὰ τοῦ Ἀναξίλαου ἐπὶ τοὺς ἐν Ζάγκλῃ τῆς Σικελίας ληιστὰς ὠρμήθησαν⁵. Ἀλούσης δὲ τῆς πόλεως, Ἀναξίλαος μὲν ᾤήθη δεῖν πάντας ἀποκτεῖναι τοὺς Ζαγκλαίους, Γόργος δὲ καὶ Μάντικλος ἐνθυμηθέντες, ἕσα κακὰ αὐτοὶ ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐπεπόνθησαν, ἔπεισαν αὐτὸν τοῖς Ζαγκλαίοις καταλλαγῆναι⁶. Καὶ ἀπὸ τούτου τοῦ χρόνου κοινῇ ἀμφότεροι ᾤκουν τὴν πόλιν εὐδαίμονα οὔσαν καὶ καλὴν· τὸ δ' ὄνομα μεταβαλόντες Μεσσῆνην αὐτὴν ἐκάλεσαν.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΜΕΡΟΣ Α΄

1. Ὁ πιστὸς φίλος.

Εἰς τοὺς λόγους τῶν πιστῶν φίλων πάντοτε πιστεύομεν. Ἐχομεν ἐμπιστοσύνην! εἰς τοὺς πιστοὺς φίλους. Ὁ πιστὸς φίλος δὲν ἐγκαταλείπει τὸν φίλον εἰς τοὺς κόπους καὶ τοὺς κινδύνους. Οἱ καλοὶ ἄνθρωποι καὶ εἰς κινδύνους δὲν ἔχουν φόβον· διότι² ἔχουν τὸν θεὸν πιστὸν φίλον.

2. Ἡπειροὶ, νῆσοι, χερσόνησοι.

Αἱ ἥπειροὶ, αἱ νῆσοι, αἱ χερσόνησοι ἔχουν διάφορα ὀνόματα. Γνωσταὶ εἰς τοὺς ἀρχαίους ἥπειροὶ ἦσαν ἡ Εὐρώπη, ἡ Ἀσία καὶ ἡ Αἰβύη. Ἀπὸ τὰς νήσους³ ἔνδοξος ἦτο ἡ μὲν Νάξος διὰ τὰς ἀμπέλους², ἡ δὲ Δῆλος διὰ τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἀπὸ τὰς χερσονήσους ὀνομάζομεν ἐνταῦθα τὴν Θρακικὴν χερσόνησον καὶ τὴν Πελοπόννησον.

3. Πολεμικὴ παρασκευή.

Ὁ στρατηγὸς γυμνάζει τὸν στρατὸν εἰς¹ τὰ ὄπλα, τὰ δὲ φρούρια ἔχει γεμάτα² ἀπὸ τροφίμου³. Ὁ στρατὸς φυλάττει τὰς κορυφὰς⁴ μὲ τόξα καὶ μὲ ἀκόντια καὶ μὲ ἄλλα ὄπλα. Οἱ γεωργοὶ φέρουν σῖτον καὶ πρόβατα εἰς τοὺς ὄχρους τόπους. Ἄν οἱ ἐχθροὶ ὑπερβαίνουν τὰ ὄρια, οἱ γεωργοὶ ἀπὸ τοὺς ἀγροὺς καταφεύγουν εἰς τὰ φρούρια.

4. Ὁ φόνος τοῦ κάπρου.

Καὶ χθὲς ἐκυνηγοῦμεν¹ τὸν κάπρον, ὁ ὁποῖος κατέστρεφε² τοὺς ἀγρούς. Πολλὰς ἡμέρας μάτην κατεδιώκομεν αὐτόν. Ὁ κάπρος ἐτρέπετο εἰς φυγὴν³, ὅτε οἱ κυνηγοὶ ἤρχοντο πλησίον⁴ αὐτοῦ. Τέλος χθὲς εἰς ἓκ τῶν νέων ἔδιδε συμβουλὴν⁵ νὰ ἀνάψωμεν⁶ πυράν. Οἱ κυνηγοὶ μὲ τὰ καιόμενα ξύλα ἤρχοντο πλησίον τοῦ κάπρου. Οὗτος δὲ ἤρχετο πλησίον τῆς πυρᾶς, ἣ ὁποία προξενεῖ⁷ εὐχαρίστησιν εἰς αὐτόν. Τότε ἐροῦντο βέλη⁸ καὶ τοιουτοτρόπως ἐφρονεύσαμεν τὸν κάπρον.

5. Οἱ στρατιῶται.

Εἰς τοὺς στρατιώτας ἡ δειλία φέρει ἐντροπὴν¹. Οὐχὶ πάντοτε ἡ ἥττα φέρει ἐντροπὴν εἰς τὸν στρατιώτην· διότι οὐχὶ πάντοτε ἡ ἀνδρεία, ἀλλὰ πολλάκις καὶ ἡ τύχη εἶναι αἰτία τῆς νίκης. Εἰς τὰς ἐκστρατείας οἱ ἀρχαῖοι εἶχον ἀνάγκην² ἀπὸ ὀπλίτας, ἀπὸ πελταστίας, ἀπὸ ἀκοντιστίας, ἀπὸ σφενδονήτας καὶ ἀπὸ τοξότας.

6. Ὁ γεωργός.

Οἱ γεωργοὶ μὲ τοὺς διαφόρους καρποὺς καὶ αὐτοὶ τρέφονται καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους παρέχουν τροφήν. Εἰς πολλοὺς ἀνθρώπους, πρὸ πάντων¹ δὲ εἰς τοὺς γεωργοὺς, ἡ ζωὴ εἶναι γεμάτη² ἀπὸ κόπου³. Οἱ κόποι τῶν γεωργῶν πολλάκις εἶναι μάταιοι· διότι βλαβερὰ ζῶα καταστρέφουν τοὺς καρποὺς.

7. Κόραξ και αλώπηξ.

Κάποτε ένας κόραξ αρπάσας τεμάχιον τυροῦ ἀπὸ μίαν ἀγροτικὴν οἰκίαν καὶ κρατῶν¹ αὐτὸ εἰς τοὺς ὄνυχάς του ἦλθε καὶ ἐκάθισεν ἐπάνω εἰς τὴν σκάλαν τῆς αὐλῆς. Μία δὲ αλώπηξ τρέχει κάτω ἀπὸ τὴν σκάλαν καὶ λέγει εἰς αὐτόν· «²ὦ κόραξ, πόσον³ ὠραῖος⁴ εἶσαι! πόσον ὠραίους ὄνυχας καὶ ὠραίας πτέρυγας ἔχεις! ⁵Ἄν εἶχες καὶ φωνήν, θὰ ἦσο⁶ βασιλεὺς τῶν πτηνῶν». Ὁ κόραξ πιστεύει εἰς τὸν κόλακα καὶ κράζει δυνατὰ⁷ διὰ νὰ δείξῃ, ὅτι ἔχει καὶ φωνήν. Συγχρόνως⁸ δὲ ἀνοίγει καὶ τοὺς ὄνυχάς του καὶ τὰς πτέρυγας. Καὶ ἡ μὲν αλώπηξ ἀρπάζει τὸν τυρόν· μία δὲ κουκουβάγια ἀπὸ τὸ πλησίον⁹ δένδρον εἶπεν· «¹⁰ὦ κόραξ, φωνὴν μὲν ἔχεις, νοῦν δὲ ὄχι».

8. Διάλογος Λάχηςτος καὶ Ἀλκιβιάδου.

Ὁ Λάχης μετὰ τὴν μάχην τοῦ Δηλίου συναντᾷ¹ τὸν Ἀλκιβιάδην εἰς τὰς Ἀθήνας.

Λάχης. Χαῖρε, ὦ Ἀλκιβιάδη· χρεωστῶ εὐγνωμοσύνην² εἰς τοὺς θεούς, διότι εἶσαι ὑγιής.

Ἀλκιβ. Καὶ σὺ χαῖρε, ὦ Λάχης. Καὶ μετὰ τὴν ἦταν μας ἔχω ἐλπίδας εἰς τὴν νίκην.

Λάχης. Οἱ καλοὶ πολῖται φροντίζουν³ διὰ τὴν πατρίδα.

Ἀλκ. Νὰ ἔχῃς ἐλπίδας, ὦ ἀγαπητέ⁴. Ἀλλὰ σὺ ποῦ πηγαίνεις⁵;

Λάχης. Εἰς τὴν ἀγοράν, ὅπου πωλοῦνται ὅπλα· διότι αἱ περικνημίδες μου καὶ τὰ ἄλλα ὅπλα μου εἶναι ἀχρηστα ἕνεκα τῆς μάχης.

Ἀλκ. Ἀλλ⁶, ὦ Λάχης, ἀξιεπαίνους νομίζω τὰς ἀσπίδας καὶ τὰ ἄλλα

ὄπλα τοῦ ἐργοστασίου⁶ τῶν ἀδελφῶν Λυσίου καὶ Πολεμάρχου.
Δάχης. Ὅρθά λέγεις. Χαῖρε.
Ἄλκ. Καὶ σὺ χαῖρε.

9. Ἡ Ἰφιγένεια εἰς τὴν Αὐλίδα.

Ὅτε οἱ Ἕλληνες εἰς τὴν Αὐλίδα ἠτοιμάζοντο πρὸς ἀπόπλουν, ἡ Ἄρτεμις ἔστειλε¹ νημεῖαν, ἐπειδὴ ὁ Ἀγαμέμνων ἐφόνευσε μὲ τόξον ἔλαφον ἀφιερωμένην² εἰς αὐτήν. Οἱ ἡγεμόνες τῶν Ἑλλήνων μάτην παρεκάλεσαν³ τὴν Ἄρτεμιν. Ὁ Κάλχας διέταξε⁴ νὰ θυσιάσουν παρθένον εἰς αὐτήν. Οἱ ἄλλοι ἡγεμόνες εἶπον εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα· «Θὰ θυσιάσης τὴν κόρην σου, διότι σὺ συνήθροισες τὸν στρατὸν καὶ σὺ ἔπασσες τὴν εὐνοίαν τῆς θεᾶς». Καὶ ἔφερε⁵ μὲν ὁ Ἀγαμέμνων τὴν κόρην τοῦ Ἰφιγένειαν εἰς τὸν βωμόν, ἀλλὰ ἡ Ἄρτεμις ἔστειλεν ἔλαφον ἀντὶ τῆς Ἰφιγενείας. Ὁ Κάλχας ἐθυσίασε τὴν ἔλαφον, ἡ δὲ Ἄρτεμις ἔφερε τὴν Ἰφιγένειαν εἰς τὸν ἐν τῇ Ταυριζῇ χειρσονήσῳ ναόν.

10. Περί τῶν ἐλεφάντων.

Οἱ ἐλέφαντες ἔχουν μεγάλην δύναμιν. Οἱ ἄνθρωποι κυνηγοῦν τοὺς ἐλέφαντας ἕνεκα τῶν ὀδόντων των· διότι οἱ ὀδόντες τῶν ἐλεφάντων ἔκπαλαι εἶναι πολύτιμοι¹. Ἀπὸ τοὺς ὀδόντας τῶν ἐλεφάντων κατεσκευάζοντο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἄλλα κοσμήματα καὶ ἀγάλματα. Οἱ ἀρχαῖοι καὶ ἐξεστράτεον ἐπάνω εἰς ἐλέφαντας. Εἰς τὸ στράτευμα τοῦ Πύρρου, τοῦ βασιλέως τῆς Ἡπείρου, ὑπῆρχον πολλοὶ ἐλέφαντες· μὲ τοὺς ἐλέφαντας δὲ ὁ Πύρρος πολλάκις ἐνίκησε τοὺς ἐχθρούς².

11. Ὁ Εὐξείνιος Πόντος.

Εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον εἶχον οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνας πολλὰς ἀποικίας, οἷον τὴν Σινώπην καὶ τὴν Τραπεζοῦντα. Μεταξὺ τῶν γειτόνων τῶν πόλεων τούτων ὑπῆρχον πολλοὶ πολεμικοὶ καὶ ἀνδρεῖοι. Ἡ Σινώπη εἶχε δύο λιμένας. Εἰς τοὺς δύο τούτους λιμένας ὑπῆρχον ὄχι μόνον ναύσταθμοί¹, ἀλλὰ καὶ ναοὶ καὶ βωμοὶ τῶν θεῶν τῆς θαλάσσης. Οἱ ναοὶ ἦσαν ἔργα καλῶν ἀρχιτεκτόνων. Κατὰ τὸν χειμῶνα τὰ πλοῖα ἦσαν εἰς τοὺς λιμένας· διότι μεγάλαι τρικυμῖαι ἐτάραττον τὴν θάλασσαν. Κατὰ τὸν χειμῶνα ἡ χώρα σκεπάζεται² ἀπὸ χιόνι, κατὰ δὲ τὸν ἄλλον χρόνον οἱ βοσκοὶ ὀδηγοῦν³ τὰ ποίμνια εἰς τὰ λειβάδια⁴.

12. Οἱ ρήτορες τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν.

Εἰς τὰς Ἀθήνας ὑπῆρχον πολλοὶ ρήτορες. Οἱ ἀρχαῖοι ἐγκωμιάζουσαν δέκα ἀπὸ τοὺς ρήτορας τῶν Ἀθηνῶν. Οἱ λόγοι τῶν Ἀθηναίων ρητόρων θαυμάζονται ἀπὸ ὅλους. Ἀπὸ τοὺς ρήτορας ἄλλοι μὲν ἐπρώτεον εἰς τὰς συνελεύσεις τοῦ λαοῦ, ἄλλοι δὲ εἰς τὰς δίκας. Ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀρχαίους ρήτορας θαυμάζομεν τὸν Δημοσθένη.

13. Περὶ τῶν ζώων.

Ζῶα ὑπάρχουν καὶ εἰς τὴν ξηρὰν καὶ εἰς τὴν θάλασσαν. Ἀπὸ τὰ ζῶα ἄλλα μὲν εἶναι ἡμερα, ἄλλα δὲ ἄγρια. Εἰς τὰ ἡμερα ζῶα ἀνήκουν ὁ ἵππος καὶ ὁ ὄνος, εἰς δὲ τὰ ἄγρια ὁ λύκος καὶ ἡ ἄρκτος. Οἱ

ἄνθρωποι φρονεῦσιν τὰ ἄγρια ζῶα ὄχι μόνον ἕνεκα τροφῆς, ἀλλὰ καὶ ἕνεκα ἀσφαλείας. Εἰς τὰ ἄγρια ζῶα ἡ θεία τῆς φωτιᾶς προξενεῖ νει φόβον.

14. Γονεῖς καὶ τέκνα.

Τὰ τέκνα εἶναι ἀγαπητὰ εἰς τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα. Οἱ πατέρες καὶ αἱ μητέρες παρέχουσιν πολλὰ ἀγαθὰ εἰς τοὺς υἱοὺς καὶ τὰς θυγατέρας (των). Ἡ εὐτυχία τῶν υἱῶν καὶ τῶν θυγατέρων προξενεῖ χαρὰν εἰς τοὺς πατέρας καὶ τὰς μητέρας. Τὰ τέκνα ἀφείλουν εὐγνωμοσύνην εἰς τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα (των). Εἰς τοὺς υἱοὺς καὶ τὰς θυγατέρας ἀρμύζει νὰ ὑπακούουσιν εἰς τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα (των).

15. Περὶ τῆς Θεσσαλίας.

Εἰς τὴν Θεσσαλίαν ὑπάρχουσιν ὑψηλὰ βουνά, οἷον ὁ Ὀλυμπος καὶ ἡ Πίνδος. Ὁ Ὀλυμπος εἶναι θαυμάσιος κατὰ τὸ ὕψος¹ καὶ τὸ μέγεθος. Εἰς τὸν Ὀλυμπον εἶχον τὰς κατοικίας των οἱ Ὀλύμπιοι θεοί, καθὼς λέγει ὁ Ὅμηρος εἰς τὰ ποιήματά του. Αἱ κορυφαὶ τοῦ βουνοῦ τούτου καὶ κατὰ τὸ θέρος² εἶναι γεμᾶται ἀπὸ χιόνι³. Ὀλίγα στενὰ φέρουσιν εἰς τὴν Θεσσαλίαν διὰ μέσου τῶν βουνῶν, οἷον ἀπὸ τὰ νότια⁴ μὲν αἱ Θερμοπύλαι, ἀπὸ τὰ βόρεια⁵ δὲ τὰ πλησίον τοῦ Πηνειοῦ ποταμοῦ στενὰ τῶν Τεμπῶν. Αἱ μὲν Θερμοπύλαι ἔχουσιν παντοτινὴν⁶ δόξαν ἕνεκα τοῦ θανάτου τοῦ Λεωνίδου, τὰ δὲ Τέμπη εἶναι θαυμάσια κατὰ τὴν ὠραιότητα⁷. Ὁ Πηνειὸς ποταμὸς, τοῦ ὁποῦ αἱ πηγαὶ εὐρίσκονται εἰς τὸ βουνὸν τῆς Πίνδου, χύνεται⁸ διὰ μέσου τῶν Τεμπῶν εἰς τὴν θάλασ-

σαν. Πλησίον τοῦ ποταμοῦ ὑπάρχουν ὑψηλοὶ βράχοι¹ καὶ δάση ἀπὸ δάφνας, ἀπὸ πλατάνους καὶ ἀπὸ ἄλλα δένδρα.

16. Ὀνομαστοὶ Ἀθηναῖοι.

Ἐνδοξα εἶναι τὰ ὀνόματα τοῦ Θεμιστοκλέους, τοῦ Περικλέους, τοῦ Σοφοκλέους καὶ τοῦ Δημοσθένους. Τὸν Θεμιστοκλῆ δικαίως ὠνόμαζον οἱ ἀρχαῖοι σωτῆρα τῆς Ἑλλάδος² διότι μὲ τὴν συμβουλὴν αὐτοῦ κατεσκεύασαν οἱ Ἀθηναῖοι στόλον, μὲ τὸν ὁποῖον ἐνίκησαν τοὺς Πέρσας εἰς τὴν Σαλαμίνα. Οἱ χρόνοι τῆς ἀρχῆς τοῦ Περικλέους ὠνομάζοντο «χρυσοῦς αἰὼν» τῶν Ἀθηνῶν. Αἱ τραγωδίαί τοῦ Σοφοκλέους ἐπροξένουν μεγάλην τέρψιν³ εἰς τοὺς Ἀθηναίους. Τὸν Σωκράτην συναναστρέφοντο⁴ πολλοὶ Ἀθηναῖοι καὶ φιλοσοφίαν ἐδιδάσκοντο ἀπὸ αὐτόν. Εἰς τὸν Δημοσθένην, ὅτε ἐρητόρευεν⁵, ἔδιδε προσοχὴν⁶ ὁ λαὸς τῶν Ἀθηνῶν καὶ εὐχαρίστως⁷ ἤκουεν αὐτόν.

17. Τὸ πρὸ τῆς ἐν Λεύκτροις μάχης θαῦμα¹.

Πρὸ τῆς ἐν Λεύκτροις μάχης αἱ ἱέρειαι τοῦ ναοῦ τοῦ Ἡρακλέους ἐν Θήβαις ἦλθον εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Θηβαίων. Τότε ὁ μὲν Ἐλαμειώνδας παρέτασσε τὴν φάλαγγα εἰς τὸ ἀριστερὸν κέρασ, ὁ δὲ Πελοπίδας εἰς τὸ δεξιὸν κέρασ. Αἱ ἱέρειαι ἀναγγέλλουν κάποιον θαῦμα· «Ὁ Θηβαῖοι, ὄλα τὰ ὄπλα, ὅσα ἦσαν ἐντὸς τοῦ ναοῦ, αἱ ἀσπίδες, τὰ κέρατα καὶ τὰ ἄλλα, ἐξηφανίσθησαν². Ἡ δὲ ἔννοια τοῦ θαύματος εἶναι, ὅτι ὁ Ἡρακλῆς φέρει τὰ ὄπλα ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν».

18. Οἱ Λυδοί.

Αἱ πόλεις τῶν Λυδῶν ἦσαν πλούσιαι, ἐπειδὴ ἡ χώρα ἦτο ἔξοχος ἐκ φύσεως. Τὰ βασιλικά ἀνάκτορα¹ ἦσαν ἐπάνω εἰς τὴν ἀκρόπολιν τῶν Σάρδεων. Ἡ ἀνάβασις ἀπὸ τὴν πόλιν εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἦτο δύσκολος² ἔνεκα τοῦ ὕψους αὐτῆς. Ὁ Ἡρόδοτος ἐγκωμιάζει τὸν Κροῖσον, τὸν βασιλέα τῶν Λυδῶν, διὰ³ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν δύναμιν του. Τὸ εἰς παράταξιν⁴ στράτευμα τοῦ Κροῖσου ἦτο ὡραῖον κατὰ τὴν θεάν⁵, ἀλλὰ ὄχι ἰσόπαλον⁶ πρὸς τὴν δύναμιν τοῦ Κύρου, τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν.

19. Κυνήγιον ἀγριοχοίρων.

Μὲ τὸν Ἀριστείδην τὸν κυνηγὸν ἐβαδίζαμεν ἀπὸ τὴν πόλιν¹ εἰς ἓν δάσος ἀπὸ πεῦκα² καὶ βελανιδιές³, διότι αὐτὸς ἤθελε νὰ κυνηγήσῃ ἀγριοχοίρους⁴. Σιγὰ-σιγὰ⁵ λοιπὸν προχωροῦμεν⁶ εἰς στενὰ μονοπάτια⁷. Μετ' ὀλίγον βλέπομεν ἴχνη ἀγριοχοίρου εἰς λασπώδη τόπον⁸. Χαίρομεν διὰ τὴν θεάν αὐτῶν καὶ ἀμέσως συναντῶμεν μέγαν ἀγριοχοίρον. Ἡμεῖς μὲν ἐφοβήθημεν τὴν φοβερὰν ὀρμὴν καὶ δύναμιν⁹ τοῦ ἀγριοχοίρου, ἀλλὰ ὁ Ἀριστείδης ρίπτει¹⁰ τὸ ἀκόντιον εἰς τὰ νῶτα τοῦ ἀγριοχοίρου καὶ φονεύει αὐτόν.

20. Περί τῶν Αἰγυπτίων.

Ὁ ἱστορικὸς συγγραφεὺς Ἡρόδοτος λέγει περὶ τῶν Αἰγυπτίων τὰ ἑξῆς· «Οἱ Αἰγύπτιοι ὑπακούουν εἰς βασιλεῖς· ἔχουν δὲ ἑπτὰ τάξεις¹, ἦτοι τὴν τάξιν τῶν ἱερέων, τῶν στρατιωτῶν, τῶν γεωργῶν, τῶν ἐμπό-

ρων, τῶν τεχνιτῶν, τῶν διερμηνέων καὶ τῶν ποιμένων. Ἡ τάξις τῶν ἱερέων τιμᾶται² πάρα πολύ³. Ἐκ τῶν ἱερέων πολλοὶ εἶναι καὶ ἰατροὶ ἢ διδάσκαλοι. Αἱ οἰκίαι τῶν ἱερέων εὐρίσκονται⁴ εἰς τοὺς ναοὺς. Οἱ Αἰγύπτιοι ἔχουν πεζοὺς καὶ ἵππεῖς καὶ ἄρματα. Οἱ πεζοὶ καὶ οἱ ἵππεῖς ἔχουν περικεφαλαίας, ἀσπίδας καὶ ἀκόντια. Οἱ ποιμένες τρέφουν βόδια, χοίρους καὶ πρόβατα. Ὁ πλοῦτος τῶν Αἰγυπτίων εἶναι τὰ βόδια. Οἱ δὲ διερμηνεῖς εἶναι ἀναγκαῖοι, ἐπειδὴ πολλοὶ Ἕλληνες ἔχουν ἐκεῖ ἀποικίας».

21. Διάλογος Ἀριστείδου καὶ Ἀλεξάνδρου.

²**Ἀριστ.** Αὐριον θὰ κυνηγήσωμεν τὸν κάπρον, ὁ ὁποῖος καταστρέφει τοὺς καρποὺς τῶν ἀγρῶν μας· θὰ διαμείνωμεν¹ εἰς τοὺς ἀγροὺς ὅλην τὴν ἡμέραν· θὰ κυνηγήσης καὶ σὺ μαζί με ἡμᾶς;

³**Ἀλέξ.** Θὰ κυνηγήσω εὐχαρίστως· ἀλλὰ ἔχετε πολλοὺς κυνηγούς;

⁴**Ἀριστ.** Ἐχομεν πολλοὺς, διότι ὅλοι οἱ νέοι τῶν πλησίον χωριῶν² θὰ κυνηγήσουν μαζί με ἡμᾶς τὸν κάπρον.

22. Λόγος ἐπιτάφιος.

¹Ὁ Ἀθηναῖοι, ὁ θάνατος τῶν φονευθέντων εἰς τὸν Μαραθῶνα συμπολιτῶν μας πολλῶν μὲν τὰς ἐλπίδας ἔχει κόψει, ὅλων δὲ τὴν χαρὰν ἔχει διαλύσει· διότι ὅλοι οἱ πολῖται κλαίωμεν. Καὶ οἱ μὲν γονεῖς καλῶς εἶχον ἀναθρέψει καὶ ἐκπαιδεύσει αὐτούς, σεις δέ, αἱ σύζυγοι καὶ τὰ τέκνα, εἶχετε πιστεῦσαι, ὅτι αὐτοὶ ἦσαν οἱ προστάται σας. Τώρα δὲ οἱ ἐχθροὶ ἔχουν φονεύσει ἐκείνους, εἰς τοὺς ὁποίους εἶχετε τὰς ἐλ-

πίδας σας. Ἐὰν ὅχι ἄνευ τιμωρίας ἔχουν φονεύσει αὐτοὺς οἱ Πέρσαι· διότι σεῖς πολὺ μεγαλύτερον¹ ἀριθμὸν ἀνδρῶν ἔχετε φονεύσει, ἔχετε δὲ ἐμποδίσει τὰ στρατεύματα τῶν Περσῶν νὰ εἰσβάλουν² εἰς τὴν πατρίδα μας. Πιστεύομεν, ὅτι αὐτοὶ θεληματικῶς³ καὶ ἔχουν κινδυνεύσει καὶ ἔχουν φονευθῆ⁴ χάριν τῆς πατρίδος. Εἰς τούτους λοιπὸν θὰ ὑπάρχη αἰωνίως δόξα καὶ εὐγνωμοσύνη⁵ καὶ ἐκ μέρους τῶν συμπολιτῶν των καὶ ἐκ μέρους ὅλων τῶν Ἑλλήνων.

23. Ἡ ἐκστρατεία τοῦ Ξέρξου.

Ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν Ξέρξης, ἀφοῦ συνήθροισεν ἀπὸ ὅλας τὰς χώρας τῆς Ἀσίας ὅλους τοὺς ἱκανοὺς ἀνδρας, ἔξεστράτευσεν ἐναντίον ὅλης τῆς Ἑλλάδος. Ἀναρίθμητον ἦτο τὸ πλῆθος τοῦ ὅλου στρατεύματος. Ἀπὸ ὅλων τοὺς Ἑλληνας, οἱ ὅποιοι ἐπολέμησαν ἐναντίον αὐτοῦ, κατὰ μὲν τὸ ναυτικόν¹ ἐπρώτεον οἱ Ἀθηναῖοι, κατὰ δὲ τὸ πεζικόν οἱ Λακεδαιμόνιοι. Ὁ Λεωνίδας, ὁ βασιλεὺς τῆς Σπάρτης, δὲν ὠδήγησεν² ὅλους τοὺς Σπαρτιάτας εἰς τὰς Θερμοπύλας, ἀλλὰ πολλοὶ νέοι εὐρίσκοντο εἰς τὴν Σπάρτην. Ἐξεστράτευσαν δὲ μαζὶ μὲ αὐτὸν καὶ ἄλλοι Ἑλληνες, ἄλλοι μὲν θεληματικῶς, ἄλλοι δὲ χωρὶς νὰ θέλουν.

24. Ἡ Κύπρος.

Οἱ ἀρχαῖοι λέγουν περὶ τῆς Κύπρου τὰ ἑξῆς· «Ἡ νῆσος Κύπρος ἔχει πολλὰ ὄρη. Μεταξὺ τῶν ὀρέων τῆς νήσου εἶναι καὶ ὁ Ὀλυμπος, γεμᾶτος ἀπὸ βαθείας καὶ δασείας χαράδρας. Οἱ ὀλίγοι ποταμοὶ αὐτῆς

εἶναι βαθεῖς καὶ γεμᾶτοι ἀπὸ ψάρια. Ἡ χώρα εἶναι πλουσία, διότι παράγει¹ οἶνον καὶ ἔχει πολλὰ δάση καὶ μέταλλα. Κατὰ μὲν τὸν χειμῶνα τὰ ὄρη ὀλίγον χρόνον σκεπάζονται ἀπὸ χιόνι, κατὰ δὲ τὴν ἄνοιξιν αἱ πεδιάδες εἶναι γεμᾶται ἀπὸ ρόδα καὶ ἄλλα ἄνθη. Πρὸ πάντων δὲ ἡ πέριξ τῆς πόλεως Πάφου χώρα καὶ ἡ πλησίον τῆς πόλεως Σαλαμῖνος πεδιάς παρέχουν² εὐχάριστον θέαμα. Αἱ πλησίον τῆς θαλάσσης πεδιάδες ἔχουν πολλοὺς φοίνικας, οἱ ὅποιοι παράγουν γλυκεῖς καρπούς. Ἀπὸ τοὺς καρπούς τοῦ φοίνικος οἱ γεωργοὶ παρασκευάζουν γλυκὺν οἶνον. Αἱ πλησίον τῆς θαλάσσης πόλεις Πάφος καὶ Σαλαμίς ἔχουν βαθεῖς καὶ ἀσφαλεῖς λιμένας».

25. Ὁ Πυθαγόρας.

Ὁ φιλόσοφος Πυθαγόρας, ὅτε ἦτο νεανίας, ἦλθεν εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ ἐδιδάχθη πολλὰ ἀπὸ τοὺς ἐκεῖ ἱερεῖς. Ἀφοῦ δὲ διέμεινεν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀρκετὸν¹ καιρόν, ἐπέστρεψεν² εἰς τὴν πατρίδα του Σάμον, ὅτε τύραννος αὐτῆς ἦτο ὁ Πολυκράτης, ὁ ὅποιος ἦτο ἀσεβῆς καὶ ἀνόητος³ ἄνθρωπος. Ἐπειδὴ δὲ εἶχεν ὑψηλὰ φρονήματα⁴ καὶ δὲν ἐλησμόνει⁵ τὴν ἐλευθερίαν, ἐμίσει τὴν τυραννικὴν ἐξουσίαν. Ἦλθε λοιπὸν εἰς τὴν Ἰταλίαν διὰ νὰ εἶναι μακρὰν⁶ ἀπὸ τὸν ἀσεβῆ καὶ ἀνόητον τύραννον. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο συνετὸς⁷ καὶ ἐγκρατής, συνεβούλευε⁸ τοὺς μαθητάς του νὰ εἶναι καὶ αὐτοὶ συνετοὶ καὶ ἐγκρατεῖς, ἀπεμάκρυνε⁹ δὲ τοὺς ἀκρατεῖς καὶ ἀνοήτους. Ἔλεγε δέ, ὅτι αἱ ψυχαὶ τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἀθάνατοι καὶ ὅτι αἱ μὲν ψυχαὶ τῶν εὐσεβῶν καὶ συνετῶν ἔρχονται¹⁰ εἰς ἄλλους καλοὺς ἀνθρώπους, αἱ δὲ ψυχαὶ τῶν ἀσεβῶν καὶ ἀνοήτων εἰς ζῶα ὅμοια μὲ αὐτούς.

26. Κῦρος ὁ νεώτερος.

Ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν Δαρεῖος εἶχε δύο υἱούς, μεγαλύτερον μὲν κατὰ τὴν ἡλικίαν τὸν Ἀρταξέρξη, μικρότερον δὲ τὸν Κῦρον. Ὅτε ὁ Κῦρος ἐξεπαιδεύετο μαζὶ μὲ τοὺς υἱοὺς τῶν πάρα πολὺ πλουσίων Περσῶν, ἦτο πάρα πολὺ ἐντροπαλὸς² καὶ πάρα πολὺ φιλομαθὴς καὶ πάρα πολὺ εὐπειθὴς εἰς τοὺς γεροντοτέρους. Ὅτε δὲ ἦτο νεανίας, ἐθεωρεῖτο³ πάρα πολὺ ἀνδρείος καὶ πάρα πολὺ πολεμικός. Προσέτι δὲ αὐτὸς ἦτο ὠραιότατος κατὰ τὴν μορφὴν⁴ καὶ πάρα πολὺ ἰσχυρὸς κατὰ τὸ σῶμα. Ὅτε δὲ ἐγινε σατραπὴς τῆς Λυδίας, ἦτο πάρα πολὺ ἱκανὸς καὶ πάρα πολὺ δίκαιος, πάρα πολὺ δὲ εὐνοϊκὸς⁵ καὶ πάρα πολὺ ὠφέλιμος εἰς τοὺς καλοὺς⁶ καὶ ἀνδρείους. Οἱ (εὐρισκόμενοι) εἰς ἐκείνην τὴν σατραπείαν ἦσαν περισσότερον εὐτυχεῖς⁷ παρὰ οἱ (εὐρισκόμενοι) εἰς ἄλλας σατραπείας.

27. Περὶ τῶν Ἑλλήνων,

οἱ ὁποῖοι ἐξεστράτευσαν κατὰ τῆς Τροίας.

Τὸν παλαιὸν καιρὸν¹ ὠραιότατη ἀπὸ ὅλας τὰς Ἑλληνίδας ἦτο ἡ Ἑλένη, ἡ σύζυγος τοῦ Μενελάου. Ταύτην δὲ ἤρπασεν ὁ Πάρις, ὁ ὠραιότατος ἀπὸ τοὺς υἱοὺς τοῦ Πριάμου. Ἀφοῦ δὲ ἔφερεν αὐτὴν εἰς τὴν Τροίαν, ὁ Μενέλαος καὶ ὁ Ἀγαμέμνων μαζὶ μὲ πάρα πολλοὺς Ἑλληνας ἐξεστράτευσαν ἐναντίον τῶν Τρώων. Τὸ κράτος² τοῦ Μενελάου ἦτο μικρότερον μὲν ἀπὸ τὸ κράτος τοῦ Ἀγαμέμνονος, μεγαλύτερον δὲ ἀπὸ τὸ κράτος τοῦ Ὀδυσσεως. Ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς εἶχε πάρα πολὺ ὀλίγους συντρόφους³, ὁ δὲ Ἀγαμέμνων πάρα πολλοὺς· ὁ δὲ Μενέλαος εἶχεν ὀλιγωτέρους μὲν ἀπὸ τὸν ἀδελφόν του, περισσότερους δὲ ἀπὸ

τὸν Ὀδυσσεύα. Ἀπὸ ὅλων τοὺς Ἑλληνας ἡγεμόνας ὁ Ἀχιλλεὺς ἦτο πάρα πολὺ ἀνδρείος καὶ πάρα πολὺ ταχύς. Ἀπὸ τοὺς ἄλλους δὲ ἡγεμόνας πάρα πολὺ πανοῦργος⁴ ἦτο ὁ Ὀδυσσεύς, πάρα πολὺ δὲ γέρον καὶ πάρα πολὺ σοφὸς ὁ Νέστωρ, πάρα πολὺ δὲ κακὸς ὁ Θεοσίτης, ὁ ὁποῖος τὴν ἐπιστροφὴν⁵ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐνόμιζε καλυτέραν καὶ εὐκλωτέραν ἀπὸ τοὺς ἀγῶνας εἰς τὴν Τροίαν.

28. Ἀρτάβανος.

Ὁ Ἀρτάβανος, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Δαρείου, εἶπεν εἰς τὸν Ξέρξην, ὁ ὁποῖος ἐσκέπτετο¹ νὰ ἐκστρατεύσῃ ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος· «Δὲν σκέπτεσαι ὀρθῶς νὰ ἐκστρατεύσῃς ἐναντίον τῶν Ἀθηναίων. Διότι ὁ μὲν Μαρδόνιος πρὸ ὀλίγου² εἰς τὸ συμβούλιον³ τῶν στρατηγῶν διὰ νὰ σὲ κολακεύσῃ εἶπεν, ὅτι ἡ δύναμις αὐτῶν εἶναι μικρὰ καὶ ἀσθενής, πράγματι⁴ ὅμως οἱ Ἀθηναῖοι εἶναι ἀνδρεῖοι καὶ ἐμπειρότατοι τῶν πολεμικῶν (πραγμάτων). Νὰ πιστεύσῃς λοιπὸν εἰς τοὺς ἰδικούς μου λόγους καὶ ὄχι⁵ εἰς τὰ ψεῦδη ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι κολακεύουν καὶ νὰ μὴ γίνῃς δοῦλος⁶ τῆς ὀργῆς σου. Καὶ ὁ ἀδελφός μου Δαρεῖος, ἐπειδὴ δὲν ἐπίστευσεν εἰς τὰς συμβουλάς μου, πάρα πολὺ ἐκινδύνευσεν ὄχι μόνον εἰς τὴν χώραν τῶν Σκυθῶν, ἀλλὰ καὶ ὕστερον, ὅτε ἐξεστράτευσεν ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων. Μῆτε εἰς τὰ ἀναριθμήτα στρατεύματα νὰ ἐμπιστεύεσαι⁷, μῆτε εἰς τὰς γεφύρας τοῦ Ἑλλησπόντου. Διότι εἶναι κίνδυνος, μήπως οἱ θεοὶ ἐμφυτεύσουν φόβον εἰς τὰς ψυχὰς τῶν στρατιωτῶν ἢ τρικυμία⁸ ἐμποδίσῃ τὴν διάβασιν τῶν γεφυρῶν. Αὐτὰ λοιπὸν σκεπτόμενος νὰ μὴ ἐκστρατεύσῃς, ὦ Ξέρξη, διὰ νὰ μὴ διατρέξῃς κίνδυνον⁹ οἱ Πέρσαι χωρὶς νὰ εἶναι ἀνάγκη». Αὐτὰ μὲν εἶπεν

ὁ Ἄρτάβανος, ἀλλὰ ὁ Ξέρξης ἔδωσε πίστιν¹⁰ εἰς τοὺς εὐχαρίστους¹¹ λόγους τοῦ Μαροδονίου.

29. Ὁ Κῦρος ὁ πρεσβύτερος πρὸ τοῦ θανάτου του.

Ἐπειδὴ ὁ Κῦρος ὁ πρεσβύτερος ἐγνώριζεν¹, ὅτι ἐπλησίαζε τὸ τέλος² τῆς ζωῆς του, εἶπεν εἰς τοὺς υἱοὺς του Καμβύση καὶ Ταναοξάρη καὶ εἰς ὅλους τοὺς παρευρισκομένους³ φίλους του τὰ ἑξῆς· «Ἦ Καμβύση καὶ Ταναοξάρη καὶ σεῖς ὅλοι οἱ παρευρισκόμενοι φίλοι, πλησιάζει τὸ τέλος τῆς ζωῆς μου· νὰ μὲ ἀκούσετε· σᾶς ἀγαπῶ⁴, ὅπως σεῖς μὲ ἀγαπᾶτε· χρεωστῶ εὐγνωμοσύνην εἰς τοὺς θεοὺς, διότι εἶναι εὐνοϊκοὶ⁵ εἰς ἐμέ· οἱ Πέρσαι μὲ ἀγαποῦν, διότι κυβερνῶ μὲ δικαιοσύνην καὶ σᾶς, ὃ υἱοὶ μου, ἀγαποῦν οἱ Πέρσαι· ὅλοι ἔχουν ἐμπιστοσύνην εἰς σᾶς. Καὶ εἰς σὲ μὲν, ὃ Καμβύση, ἀφήνω⁶ τὸν βασιλικὸν θρόνον⁷· διατάσσω⁸ δὲ νὰ εἶσαι σύ, ὃ Ταναοξάρη, σατραπῆς τῶν Μήδων καὶ τῶν Ἀρμενίων καὶ τῶν Καδουσίων· ἀρμόζει⁹ δὲ εἰς σᾶς νὰ κυβερνᾶτε¹⁰ μὲ δικαιοσύνην. Σεῖς ὅλοι, ὃ φίλοι, νὰ ἀγαπᾶτε τοὺς υἱοὺς μου. Σεῖς δέ, ὃ θεοί, νὰ φυλάττετε τοὺς υἱοὺς μου καὶ τὴν πατρίδα μας· διότι ἡ δύναμίς σας εἶναι μεγάλη».

30. Περὶ Κάδμου.

Ἦχι μόνον ἀπὸ Ἑλληνας εἶχον κτισθῆ¹ πόλεις εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ ξένοι εἶχον ἐγκατασταθῆ² εἰς αὐτὴν διὰ νὰ κτίσουν πόλεις. Ὁ Κάδμος, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγήνορος, εἶχεν ἐγκατασταθῆ ἀπὸ τὴν Φοινίκη εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ λέγεται, ὅτι ἀπὸ αὐτὸν εἶχε κτισθῆ ἡ

Καδμεία εἰς τὰς Θήβας. Ἐλέγετο δέ, ὅτι καὶ τὰ γράμματα ἀπὸ αὐτὸν εἶχον φερωθῆ εἰς τὴν Ἑλλάδα· διὰ τοῦτο εἶχον ὀνομασθῆ ταῦτα φοινικιὰ γράμματα.

31. Θάνατος τοῦ Ἄτυος.

Ἐὸ βασιλεὺς τῶν Λυδῶν Κροῖσος εἶχεν υἱὸν τὸν Ἄτυον. Διὰ ὄνειρον¹ δὲ ἐφανερώθη² εἰς τὸν Κροῖσον, ὅτι ὁ Ἄτυς θὰ φονευθῆ με σιδηρᾶν αἰχμὴν. Διὰ τοῦτο ὁ Ἄτυς ἠμποδίσθη³ ἀπὸ τὸν πατέρα του νὰ ἔχη ἀκόντια καὶ δόρατα καὶ ἄλλα ὄπλα. Κατὰ τοῦτον δὲ τὸν χρόνον μέγας ἀγριόχοιρος κατέστρεφε τοὺς ἀγροὺς τῶν Μυσῶν. Ἐστάλησαν⁴ λοιπὸν πρέσβεις εἰς τὸν Κροῖσον ἀπὸ τοὺς Μυσούς, διὰ νὰ παρακαλέσουν⁵ νὰ σταλῆ μαζί με αὐτοὺς ὁ υἱὸς του καὶ ἄλλοι νέοι διὰ τὸ κυνήγιον⁶ τοῦ ἀγριοχοίρου. Ὁ Κροῖσος δὲ ἔλεγεν, ὅσα ἐφανερώθησαν εἰς αὐτὸν διὰ τοῦ ὄνειρου. Ὁ Ἄτυς δὲ ἀφοῦ ἤκουσε ταῦτα, εἶπεν· «ὦ πάτερ, λέγεις, ὅτι ἐφανερώθη διὰ τοῦ ὄνειρου, ὅτι θὰ φονευθῶ με σιδηρᾶν αἰχμὴν. Ἄλλ' ὁ ἀγριόχοιρος οὔτε σιδηροῦς ὀδόντας ἔχει οὔτε ἄλλο τίποτε σιδηροῦν· πῶς λοιπὸν εἶναι δυνατόν νὰ ἐμποδισθῆς⁷ ἀπὸ τὸ ὄνειρον νὰ με στείλῃς εἰς τὸ κυνήγιον μαζί με ἐκείνους; Τώρα δὲν ἐκστρατεύομεν ἐναντίον ἐχθρῶν⁸, ὥστε νὰ φοβηθῆς⁹, μήπως φονευθῶ ἀπὸ τὰ ὄπλα αὐτῶν». Τοιοῦτοτρόπως ὁ Κροῖσος, ἀφοῦ ἐπέστη¹⁰ ἀπὸ τὸν υἱὸν του, ἐπέτρεψεν εἰς αὐτὸν νὰ ὑπάγῃ¹⁰ διὰ τὸ κυνήγιον τοῦ ἀγριοχοίρου. Ὁ ἀγριόχοιρος κατεδιώχθη ἀπὸ τοὺς κυνηγούς, οἱ ὅποιοι ἐπῆγαν εἰς τὰ ὄρη τῆς Μυσίας. Ἐκεῖ λοιπὸν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη¹¹ ἔρριπτον¹² δόρατα καὶ ἀκόντια. Ἀπὸ ἕνα δὲ κυνηγόν, ὁ ὅποιος ἔρριπεν ἀκόντιον¹³ ἐναντίον τοῦ ἀγριοχοίρου, ἐκτυπήθη ὁ Ἄτυς. Τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν ὁ υἱὸς τοῦ Κροῖσου ἐφονεύθη με¹⁴ σιδηρᾶν λόγχην σύμφωνα¹⁴ με τὸ ὄνειρον.

32. Ξέρξης και Ἀρτάβανος.

Ὅτε ὁ Ξέρξης ἐσκόπευε¹ νὰ ἐκστρατεύσῃ² ἐναντίον τῶν Ἀθηναίων, ὁ θεῖος του Ἀρτάβανος, θέλων νὰ ἀποτρέψῃ αὐτὸν ἀπὸ τὴν ἐκστρατείαν, εἶπεν· «ὦ βασιλεῦ, ἐγὼ συνεβούλευσα κάποτε τὸν πατέρα³ σου καὶ ἀδελφόν μου Δαρεῖον νὰ μὴ ἐκστρατεύσῃ ἐναντίον⁴ τῶν Σκυθῶν. Αὐτὸς ὅμως δὲν ἐπέισθη εἰς τὴν ἰδικήν μου συμβουλήν. Τοιουτοτρόπως δὲ ἡμεῖς ἐξεστρατεύσαμεν ἐναντίον τῶν Σκυθῶν, οἱ ὅποιοι ἐνίκησαν τοὺς ἀρίστους ἀπὸ τοὺς ἰδικούς μας. Καὶ σὺ τώρα σκοπεύεις νὰ ὀδηγήσῃς⁵ πολὺ πλῆθος τῶν ἰδικῶν σου στρατιωτῶν ἐναντίον τῶν Ἀθηναίων. Λέγω λοιπὸν εἰς σέ, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι εἶναι πολὺ δυνατώτεροι ἀπὸ τοὺς Σκύθας καὶ κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν. Ἐνθυμεῖσαι⁶ βεβαίως⁷, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἐνίκησαν τὰ ἰδικά μας στρατεύματα εἰς τὸν Μαραθῶνα. Ἄν δὲ τώρα θὰ νικήσουν καὶ εἰς ναυμαχίαν⁸, θὰ ἔλθουν⁹ εἰς τὸν Ἑλλήσποντον καὶ θὰ λύσουν τὰς γεφύρας. Καὶ τότε δὲ διετρέξαμεν τὸν κίνδυνον νὰ πάθωμεν τοιοῦτόν τι, ὅτε ὁ πατήρ σου γεφυρώσας τὸν ποταμὸν Ἴστρον ἐξεστράτευσεν ἐναντίον τῶν Σκυθῶν. Τότε ἔσωσε τὸν πατέρα σου ἀπὸ τὸν κίνδυνον ὁ Ἴστιαιὸς ὁ Μιλήσιος. Τίς ἀνάγκη δὲ νὰ κινδυνεύσωμεν πάλιν; Διὰ τοῦτο νὰ πεισθῆς¹⁰ εἰς τοὺς λόγους μου καὶ νὰ μὴ ἐκστρατεύσῃς ἐναντίον τῶν Ἀθηναίων».

33. Περὶ τοῦ Ἑρμοῦ.

Οἱ ἀρχαῖοι ποιηταὶ λέγουν, ὅτι ὁ Ἑρμῆς ἦτο εὐρετὴς τῆς λύρας. Εἰς τὸν Ἑρμῆν ἀποδίδουν¹ καὶ τοὺς ἀριθμοὺς καὶ τὴν γυμναστικήν. Τοῦ Ἑρμοῦ βωμοὶ καὶ στῆλαι ἦσαν εἰς τὰς ὁδοὺς. Τὰς στήλας τοῦ

Ἐρμοῦ ὠνόμαζον οἱ Ἀθηναῖοι Ἐρμᾶς. Εἰς τὰς Ἀθήνας ὑπῆρχον πολλὰ λίθιναι στήλαι τοῦ Ἐρμοῦ. Ἐπάνω εἰς τὰς στήλας τοῦ Ἐρμοῦ ὑπῆρχον ἐπιγραφαὶ παρέχουσαι ὁδηγίας εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Μεταξὺ τῶν στηλῶν τοῦ Ἐρμοῦ ὑπῆρχον ἔργα περιφήμων τεχνιτῶν. Στήλαι τοῦ Ἐρμοῦ ἦσαν στόλισμα² τῶν γυμναστηρίων³.

34. Τὰ ταξίδια.

Δύσκολα εἶναι τὰ ταξίδια¹ κατὰ θάλασσαν. Τὰ ρεύματα² τῆς θαλάσσης φέρουν εἰς τὰ ταξίδια πολλοὺς κινδύνους Ἡ θάλασσα εἶναι γεμάτη ἀπὸ φοβερὰ³ ρεύματα· μερικαὶ δὲ θάλασσαι φέρουν κινδύνους ἕνεκα τῶν σκοπέλων, οἱ ὁποῖοι ὑπάρχουν εἰς τὰ ρεύματα. Οἱ ναῦται δὲν φοβοῦνται τοὺς παντὸς εἶδους κινδύνους τοῦ ταξιδίου. Οἱ ἀρχαῖοι ποιηταὶ ἐγκωμιάζουν τὸ ταξίδιον τῶν Ἀργοναυτῶν εἰς τὴν Κολχίδα διότι εἶναι δύσκολος καὶ ἡ εἴσοδος πλοίου⁴ εἰς τὸν Βόσπορον καὶ ἡ ἔξοδος ἀπὸ αὐτὸν ἕνεκα τῶν φοβερῶν ρευμάτων αὐτοῦ.

35. Περὶ τῶν ναῶν.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες κατεσκεύαζον ὠραίους καὶ λαμπροὺς ναοὺς εἰς τοὺς θεοὺς καὶ εἰς τὰς θεάς. Ἐντὸς τῶν ναῶν καὶ ἔμπροσθεν¹ αὐτῶν ὑπῆρχον βωμοί, πέριξ² δὲ πολλῶν ναῶν ὑπῆρχον δένδρα. Ἐντὸς τῶν ναῶν ὑπῆρχον χρυσᾶ καὶ ἐλεφάντινα καὶ λίθινα καὶ ξύλινα ἀγάλματα. Ὁ λαὸς ἔφερε πολλὰ δῶρα εἰς τοὺς ναοὺς διὰ τοὺς θεοὺς³. Ἐντὸς⁴ μερικῶν ναῶν ἔτρεφοντο ἱερὰ ζῷα τῶν θεῶν, π. γ. εἰς τὸν ναὸν

τῆς Ἡρας, ὁ ὁποῖος ὑπῆρχεν εἰς τὴν νῆσον Σάμον, ἐτρέφοντο πα-
γώνια⁶.

36. Ὁ στόλος τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων.

Ὁ στόλος τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων ἦτο περίφημος διὰ τὸ πλῆ-
θος καὶ τὴν ταχύτητα τῶν πλοίων¹. Μετὰ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην οἱ
Ἀθηναῖοι κατὰ συμβουλήν τοῦ Θεμιστοκλέους κατεσκεύασαν ἑκατὸν
πλοῖα. Κατὰ δὲ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον
τριακόσια πλοῖα. Τοὺς ἐντὸς τῶν πλοίων στρατιώτας ὠνόμαζον οἱ
ἀρχαῖοι ἐπιβάτας. Εἶχον δὲ οἱ Ἀθηναῖοι καὶ ἱερὰ πλοῖα, τὴν Πάρα-
λον καὶ τὴν Σαλαμινίαν. Τὴν Πάραλον ἔστελλον² εἰς τὰς θεωρίας,
π.χ. εἰς τὰ Δήλια καὶ ἐντὸς τοῦ πλοίου τούτου ἔφερον³ τὰ σφάγια⁴
τοῦ δὲ πλοίου τούτου ναύαρχος ἦτο ὁ ἀρχιθέρος.

37. Φρουρὸς Θραξ καὶ Σκύθης.

Ὅτε κάποτε Λακεδαιμόνιος τις ἐταξίδευσεν¹ εἰς τὸν Εὐξεινον Πόν-
τον, ὁ εἰς ἐκ τῶν δύο δούλων του ἔφυγεν. Ὅτε δὲ οὗτος ἦλθεν εἰς ἕν
χωρίον τῆς Θράκης, ἠρώτησεν αὐτὸν ὁ φρουρός· «Ποῖος εἶσαι ;»

Σ. Ὁ Τήρης, ὁ υἱὸς τοῦ Ὀδρῦσου.

Θ. Ποίας ἡλικίας εἶσαι ;

Σ. Εἴκοσιν ἐτῶν.

Θ. Ἀπὸ ποῖον τόπον εἶσαι ; Ἀπὸ ποῦ ἔρχεσαι ; Εἰς ποῖον μέρος²
θέλεις νὰ ὑπάγῃς ;

Σ. Εἶμαι Σκύθης· τώρα ἔφυγα ἀπὸ τὴν δουλείαν καὶ θέλω νὰ
ἐπιστρέψω³ εἰς τὴν πατρίδα μου⁴, εἰς τὴν Σκυθίαν.

Θ. Μὲ ποῖον τρόπον καὶ πότε ἔγινες δοῦλος ;

Σ. Ὅτε ἤμην παιδίον, μὲ ἤρπασε κάποιος Λακεδαιμόνιος ἀπὸ τὴν πατρίδα μου^δ καὶ μὲ ἠνάγκασε νὰ γίνω δοῦλος.

Θ. Πόσα ἔτη ἦσο δοῦλος ;

Σ. Δέκα ἔτη.

Θ. Εἰς ποῖον μέρος κατοικοῦν^ε οἱ Λακεδαιμόνιοι ;

Σ. Εἰς τὴν Πελοπόννησον.

Θ. Πόσοι εἶναι ;

Σ. Πόσοι εἶναι, δὲν γνωρίζω. Εἶναι ὅμως^ζ οἱ ἀνδρειότατοι ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἑλληνας. Ὅταν ἔχουν πόλεμον^η, δὲν ἐρωτοῦν, πόσοι εἶναι οἱ ἐχθροί, ἀλλὰ εἰς ποῖον μέρος εἶναι.

Θ. Ποῖος εἶναι ἄρχων αὐτῶν ;

Σ. Δύο βασιλεῖς.

Θ. Ποῖος ἐκ τῶν δύο ἔχει μεγαλυτέραν δύναμιν ;

Σ. Οὔτε ὁ εἷς οὔτε ὁ ἄλλος. Καθεὶς ἀπὸ τοὺς δύο ἔχει τὴν ἴδιαν δύναμιν, διότι καὶ οἱ δύο εἶναι ἀπὸ τὸ γένος τοῦ Ἡρακλέους.

Θ. Τώρα ἐπιτρέπεται^θ εἰς σὲ νὰ εἰσέλθῃς εἰς τὸ χωρίον.

ΜΕΡΟΣ Β'

38. Θησαυρός χωσμένος εις τὴν γῆν.

Γεωργός τις προαισθανόμενος, ὅτι θὰ ἀποθάνῃ¹, ἐκάλεσε² τοὺς υἱοὺς του καὶ εἶπεν εἰς αὐτοὺς τὰ ἑξῆς· «Ἔχω κρύψει εἰς τὸν ἀγρόν μας τὰ χρήματα, τὰ ὁποῖα ἔχω· ἂν σκάψετε καὶ πάρετε³ αὐτά, θὰ εὐτυχήσετε⁴». Ἐποὺ λοιπὸν ὁ πατήρ ἀπέθανεν, ὁ μεγαλύτερος⁵ ἀπὸ τοὺς ἀδελφοὺς ἤρχισε⁶ νὰ ὀμιλῇ⁷ εἰς τοὺς ἄλλους ὡς ἑξῆς· «Ὁ μὲν πατήρ μας ἔχει ἀποθάνει⁸, ἔχει δὲ ἀφήσει⁹ θησαυρὸν κρυμμένον εἰς τὸν ἀγρόν μας. Ὡ ἀδελφοί, ἄς σκάψωμεν καλῶς τὸν ἀγρόν, διὰ νὰ πάρωμεν¹⁰ τὸν θησαυρόν». Ἐκεῖνοι δέ, ἀποὺ ἐπέισθησαν εἰς τοὺς λόγους τούτου, ἔσκαψαν μὲν καλῶς τὸν ἀγρόν, δὲν εἶδον ὅμως κρυμμένον θησαυρόν καὶ θυμωμένοι ἀνεχώρησαν¹¹. Ὁ ἀγρός, ἐπειδὴ ἐσκάφη καλῶς, ἔδωκε¹² πολὺν καρπόν. Τότε λοιπὸν¹³ οἱ υἱοὶ τοῦ γεωργοῦ ἐνόησαν¹⁴, ποῖος θησαυρὸς εἶχεν ἀφελθῆ ἀπὸ τὸν πατέρα των εἰς αὐτοὺς καὶ σκάπτοντες καλῶς κατ' ἔτος τὸν ἀγρόν ἔγιναν εὐτυχεῖς.

39. Ὁδοιπόροι καὶ ἄρκτος.

Μία ἄρκτος ἐπλησίασε δύο φίλους¹, οἱ ὁποῖοι ἐβάδιζον κάποτε μαζί εἰς ἓν δάσος. Καὶ ἐκεῖνος μὲν, ὁ ὁποῖος πρῶτος εἶδεν αὐτήν,

ἀφοῦ εἶχε φωνάζει² «Ἄρκτος, ἄρκτος, ἄς στραφῶμεν καὶ ἄς φύγωμεν», ἐσώθη, ἀφοῦ κατέφυγεν ἐπάνω εἰς ἓν δένδρον· ἐκεῖνος δέ, ὁ ὁποῖος ἐγκατελείφθη, κατεδιώκετο ἀπὸ τὴν ἄρκτον. Διὰ τὴν γλυτώση³ δέ, ἔπεσε κατὰ γῆς καὶ ἐκράτει τὴν ἀναπνοήν του⁴, ὥσάν νὰ εἶχεν ἀποθά-
νει⁵. Διότι λέγουν, ὅτι ἡ ἄρκτος δὲν ἐγγίξει⁶ νεκρόν. Ἐφοῦ δὲ ἡ ἄρ-
κτος ἐπλησίασεν⁷, ἐμυρίζετο⁸ καὶ τὰ ὄτα⁹ καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὴν
ῥῖνα αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ ἐνόμισεν, ὅτι αὐτὸς ἦτο νεκρός, ἀφοῦ ἐστράφη,
ἀνεχώρησεν¹⁰. Ἐφοῦ δὲ αὐτὴ ἀνεχώρησεν, ὁ ἄλλος καταβαίνων ἀπὸ τὸ
δένδρον εἶπε· «Τί σοῦ εἶπεν ἡ ἄρκτος;» Ἐκεῖνος δὲ εἶπε· «Μοῦ εἶπεν,
ὅτι ὁ σύντροφός μου¹¹ μὲ ἔχει ἐγκαταλείψει καὶ μὲ συνεβούλευσε νὰ
μὴ ἔχω ἐμπιστοσύνην εἰς φίλους, οἳ ὅποιοι εἰς ὄραν κινδύνου¹² ἐγκα-
τέλειψαν τοὺς συντρόφους των».

40. Καμβύσης καὶ Κροῖσος.

Ἐφοῦ ὁ Καμβύσης, ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν, πολλὰς βλάβας ἐπροξέ-
νει¹ εἰς τοὺς Πέρσας. Ἐπειδὴ ὁ Κροῖσος ἐστενοχωρεῖτο² διὰ τοῦτο,
ἐδοκίμαζε³ νὰ συμβουλευῆ τὸν Καμβύσην. Ἐλεγε λοιπὸν εἰς αὐτόν·
«Ὁ βασιλεῦ, ἂν κάμνης ταῦτα, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποκτῆς⁴ φίλους,
ἀλλὰ χάνεις⁵ καὶ ἐκείνους, τοὺς ὁποῖους ἔχεις. Ὁ δὲ πατήρ σου, ἐφ'
ὅσον ἦτο εἰς τὴν ζωὴν, ἐμὲ ἐξετίμα περισσότερον ἀπὸ ὅλους⁶ τοὺς συμ-
βούλους καὶ ἐπέτρεπεν εἰς ἐμὲ πολλάκις καὶ σὲ νὰ συμβουλευῶ. Κοί-
ταξε⁷ λοιπὸν νὰ μὴ ἀποκτῆς⁸ ἐχθροὺς καὶ νὰ προσπαθῆς⁹ νὰ ἐξουσιάζ-
ῃς¹⁰ τὰς ἐπιθυμίας σου». Ἐκεῖνος δὲ εἶπεν· «Ἐχεις τὴν τόλμην νὰ
συμβουλεύης καὶ ἐμὲ σύ, ὁ ὁποῖος καὶ τὸ βασιλείον¹¹ σου διέλυσες καὶ
τὸν πατέρα μου, ὁ ὁποῖος σὲ εἶχε¹² σύμβουλον, παρεκίνησες¹³ κάποτε

νά ἐκστρατεύσῃ ἐναντίον τῶν Μασσαγετῶν;» Καὶ ἀμέσως¹⁴ ἐλάμβανε τὸ τόξον διὰ νὰ φονεύσῃ αὐτόν, ὃ δὲ Κροῖσος ἔτρεξεν ἔξω. Μετὰ ταῦτα δὲ διέταξε τοὺς ὑπηρέτας¹⁵ νὰ φονεύσουν αὐτόν. Ἐκεῖνοι δέ, ἐπειδὴ ἐγνώριζον τὸν χαρακτῆρα¹⁷ τοῦ βασιλέως, ἔκρυψαν αὐτὸν δοκιμάζοντες¹⁸, ἂν ὁ Καμβύσης θὰ μετανοήσῃ ταχέως. Ἐπειδὴ δὲ ἔβλεπον, ὅτι ὁ Καμβύσης ἐπόθει τὸν Κροῖσον, ἀνήγγελλον εἰς αὐτόν, ὅτι ἐκεῖνος ἦτο εἰς τὴν ζωὴν. Ὁ δὲ Καμβύσης ἀφ' ἐνὸς μὲν ἠὺχαριστεῖτο¹⁹, ἀφ' ἐτέρου δὲ²⁰ ἐστενοχωρεῖτο διὰ τὴν ἀπιστίαν τῶν ὑπηρετῶν καὶ ἐφόνευσεν ὅλους.

41. Διάλογος Σωκράτους καὶ Ξενοφῶντος.

Ξ. Χαῖρε, ὦ Σωκράτη· τί ἐξετάζεις¹;

Σ. Ἐξετάζω καὶ σύ, ὦ Ξενοφῶν.

Ξ. Τί νὰ ἐξετάζω; Ἡ νὰ ἐξετάζωμεν μαζὶ²; Τί δὲ ἐσκέπτεσο³ τώρα;

Σ. Ἐσκεπτόμην περὶ τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς ἀσεβείας· διότι τὸν Σοφοκλῆ ἐνήγαγεν⁴ ὁ υἱὸς του εἰς τὸ δικαστήριον ὡς παράφρονα, ἐπειδὴ δὲν φροντίζει⁵ οὗτος διὰ τὴν περιουσίαν⁶ του.

Ξ. Ἦκουσα τοῦτο· ποῖος δὲν θὰ ἔλεγεν⁷ αὐτὸν ἀχάριστον;

Σ. Ἐγὼ θὰ ἔλεγον αὐτὸν ἀσεβῆ· νὰ σκέπτεσαι δὲ ὡς ἐξῆς⁸· ποῖος διαπράττει ἀδικίαν⁹;

Ξ. Ἐκεῖνος, ὃ ὁποῖος δὲν πράττει¹⁰ τὰ δίκαια καὶ ἐκεῖνος, ὃ ὁποῖος πράττει¹¹ κάτι τι ὄχι σύμφωνα μὲ τοὺς νόμους¹².

Σ. Ποῖος δὲ διατάσσει τὰ τέκνα νὰ ἀγαποῦν¹³ τοὺς γονεῖς των;

Ξ. Ὁ νόμος· διότι οὗτος ἐμποδίζει νὰ γίνωνται ἄρχοντες οἱ κακοποιῶντες τοὺς γονεῖς των. Διότι ὑπάρχει φόβος, μήπως οἱ κακοποιῶντες τοὺς γονεῖς των ἄδικοῦν καὶ τὴν πατρίδα των.

Σ. Ὁρθῶς λοιπὸν¹⁴ δυνάμεθα νὰ λέγωμεν αὐτοὺς ἀδίκους. Οἱ δὲ ἀγάριστοι καὶ τοὺς θεοὺς παραμελοῦν. Διότι ποῖος ἄλλος δύναται νὰ εὐεργετῇ ἡμᾶς περισσότερον¹⁵; Ἐκείνους δέ, οἱ ὅποιοι περιφρονοῦν¹⁶ τοὺς θεοὺς, ὀνομάζομεν¹⁷ ἄσεβεῖς.

Ξ. Καλῶς¹⁸ ὁ υἱὸς τοῦ Σοφοκλέους εἶναι ὄχι μόνον ἀγάριστος, ἀλλὰ καὶ ἄδικος καὶ ἄσεβής.

Σ. Χαῖρε, Ξενοφῶν.

Ξ. Καὶ σὺ χαῖρε, Σωκράτη.

42. Περὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν Περσῶν.

Τὰ παιδιά τῶν Περσῶν ἐδιδάσκοντο εἰς τὰ σχολεῖα¹ δικαιοσύνην. Οἱ ἄρχοντες αὐτῶν, οἱ ὅποιοι ἐξελέγοντο² ἐκ τῶν γεροντοτέρων, κατὰ τὸ περισσότερον μέρος τῆς ἡμέρας ἐδίδασκον αὐτά³. Διότι καὶ τὰ παιδιά κάμνουν ἀδικήματα, ὅπως οἱ μεγαλύτεροι κατὰ τὴν ἡλικίαν, ἐπειδὴ πολλάκις παίρνει⁴ κάτι τι τὸ ἐν ἀπὸ τὸ ἄλλο καὶ κτυπᾷ⁵ καὶ κακολογεῖ τὸ ἐν τὸ ἄλλο. Ἐτιμῶρουν⁶ δὲ ἐκεῖνα τὰ παιδιά, τὰ ὅποια ἔκαμνον κάποιο ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἀδικήματα. Αὐστηρῶς δὲ ἐτιμῶρουν καὶ τὰ ἀγάριστα παιδιά, διὰ νὰ θεωροῦν οἱ ἄνθρωποι πάρα πολὺ σπουδαῖον⁷ τὸ νὰ μὴ παραμελοῦν ἐκείνους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους εὐεργετοῦνται. Διότι ἐνόμιζον, ὅτι οἱ ἀγάριστοι ὀλίγον⁸ φροντίζουν καὶ διὰ τοὺς θεοὺς καὶ διὰ τοὺς γονεῖς καὶ διὰ τὴν πατρίδα καὶ διὰ τοὺς φίλους. Ἐδίδασκον δὲ οἱ Πέρσαι τὰ παιδιά καὶ τὴν πειθαρχίαν καὶ τὴν

ἐγκράτειαν φαγητοῦ⁹ καὶ ποτοῦ· εὐκόλως δὲ ἐμάνθανον ταῦτα τὰ παι-
 δία, διότι αἱ ἴδιαι ἀρεταὶ ἐφηρμόζοντο¹⁰ καὶ ἀπὸ τῶν μεγαλυτέρων
 κατὰ τὴν ἡλικίαν, τοὺς ὁποίους πάρα πολὺ σπουδαῖον ἐθεώρουν νὰ
 μιμοῦνται καὶ διότι τὰ παιδιά δὲν ἔτρωγον¹¹ πλησίον τῆς μητρὸς των,
 ἀλλὰ πλησίον τοῦ διδασκάλου.

43. Ἡ ἐκστρατεία τοῦ Ἀγησίλαου εἰς τὴν Ἀσίαν.

Ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων Ἀγησίλαος, ἐπειδὴ ἤθελε τὴν
 μὲν ἀλαζονείαν¹ τῶν Περσῶν νὰ ἐλαττώνη², τοὺς δὲ Ἕλληνας τῆς
 Ἀσίας νὰ ἐλευθερώνη, ἐνόμιζε καλὸν³ νὰ ἐρωτήσῃ τὸ ἐν Δωδώνῃ
 μαντεῖον τοῦ Διός. Ἀφοῦ δὲ ὁ θεὸς παρεκίνησεν⁴ αὐτὸν νὰ ἐκστρα-
 τεύσῃ εἰς τὴν Ἀσίαν, ἀνακοινώνει⁵ τὸν χρησμὸν εἰς τοὺς ἐφόρους. Οἱ
 ἔφοροι συνεβούλευσαν⁶ τὸν βασιλέα νὰ ἐρωτήσῃ περὶ τούτου καὶ τὸν
 ἐν Δελφοῖς θεόν. Ὁ Ἀγησίλαος δὲ ὡς ἐξῆς ζητεῖ τὴν συμβουλήν⁷
 τοῦ Ἀπόλλωνος· «Ἄρα γε δὲν νομίζεις καλὸν νὰ διατάξῃς τὰ ἴδια,
 τὰ ὁποῖα καὶ ὁ πατήρ σου;» Ἐπειδὴ δὲ ὁ θεὸς ἐνόμιζε καλὸν νὰ
 διατάξῃ τὰ ἴδια, ἐφοδιάζονται μὲ πληρώματα⁸ πλοῖα ἀπὸ τὸν Ἀγη-
 σίλαον καὶ διαβιβάζονται⁹ ἀπὸ τὴν Εὐβοίαν εἰς τὴν Ἐφεσον. Εἰς τὴν
 Ἀσίαν ὁ Ἀγησίλαος ἐλευθερώνει μὲν πολλὰς Ἑλληνικὰς πόλεις,
 ἐλαττώνει δὲ τὴν δύναμιν τοῦ Ἀρταξέρξου, τοῦ βασιλέως τῶν Περ-
 σῶν, ἐπειδὴ ἐνίκησε πολλὰ στρατεύματα αὐτῶν. Ἐνεκα δὲ τούτου
 ἔστειλεν ὁ Ἀρταξέρξης πρέσβεις εἰς τὴν Ἑλλάδα, διὰ νὰ πείσουν μὲ
 χροῖματα τὰς πόλεις νὰ ἐναντιώωνται κατὰ τῆς Σπάρτης. Οἱ δὲ Λα-
 κεδαιμόνιοι, ἐπειδὴ ἐγίνετο γνωστὸν¹⁰ εἰς αὐτούς, ὅτι αἱ μέγισται πό-
 λεις τῆς Ἑλλάδος ἐπιθυμοῦν νὰ ταπεινώουν τὴν δύναμιν αὐτῶν, βλέ-

ποντες, ὅτι ἡ πόλις τῶν εὐρίσκετο¹¹ εἰς κίνδυνον, ἐνόμιζον, ὅτι ἦτο ἀνάγκη νὰ ἐκστρατεύσουν ἐναντίον τῶν πόλεων. Ἐμέσως δέ, ἀφοῦ ἔστειλαν ἀγγελιαφόρον, ἀνακοινώνουν εἰς τὸν Ἀγησίλαον, ὅτι ἡ πόλις διατάσσει αὐτὸν νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειαν¹² τῆς πατρίδος. Ἐκεῖνος δέ, ἂν καὶ ἀνελογίζετο¹³, ποίας τιμὰς ἔχανεν¹⁴, ὅμως συγκαλεῖ τοὺς συμμάχους καὶ κάμνει γνωστὰς εἰς αὐτοὺς τὰς διαταγὰς¹⁵ τῶν ἐφόρων. Εὐθὺς δὲ ἔπειτα ἀφήσας¹⁶ τὴν Ἰωνίαν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

44. Ἀλαζών.

Κάποιος, ἀφοῦ πολὺν χρόνον ἐξηνητεύθη¹, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του². Ὅποιον δὲ ἀπὸ τοὺς συμπολίτας³ του συνήντα⁴, καυχώμενος⁵ διηγεῖτο εἰς αὐτὸν τὰ ἑξῆς· «Ἐγὼ ἀπέκτησα⁶ πολλὰς δεξιότητας⁷ εἰς τὰς ξένας χώρας· διὰ τὰς δεξιότητας αὐτὰς ποῖος δὲν θὰ μὲ ἐφθόνει; Ὅτε ἔμενα μακρὰν τῆς πατρίδος μου, πολλὰ καὶ μεγάλα ἔπραξα⁸ καὶ εἰς τὴν Ρόδον ἐπήδησα μέγα πῆδημα, τὸ ὁποῖον κανεῖς ἀπὸ σᾶς δὲν δύναται νὰ πηδήσῃ. Ὡς μάρτυρας δὲ παρουσιάζω⁹ ὄλους, ὅσοι εἶδον¹⁰, ὅτι ἐπήδησα αὐτὸ τὸ πῆδημα». Κάποιος δὲ ἀπὸ αὐτοῦς εἶπεν· «ἦ φίλε, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ παρουσιάσῃς ἄλλους μάρτυρας· ἡμεῖς εἴμεθα μάρτυρες· ἴδου ἡ Ρόδος· πῆδησον. Ἐὰν πηδήσῃς τὸ μέγα πῆδημα, ἡμεῖς θὰ ζητήσωμεν νὰ σὲ μιμηθῶμεν¹⁰ εἰς τοῦτο». Ἐκεῖνος δέ, ἀφοῦ ἐσιώπησεν, οὔτε ἐτόλμησεν οὔτε ἔδοκίμασε¹¹ νὰ πηδήσῃ τὸ μέγα πῆδημα.

45. Κόραξ και ἡ μήτηρ αὐτοῦ.

Κάποτε εἷς κόραξ, ἐπειδὴ ἠσθένησεν, ἐφοβεῖτο, μήπως ἀποθάνῃ¹. Διὰ τοῦτο ἐφώναξεν² εἰς τὴν μητέρα του τὰ ἑξῆς· «³Ω μήτηρ, νὰ εὐχέσαι εἰς τοὺς θεοὺς νὰ μὲ βοηθήσουν καὶ νὰ μὲ θεραπεύσουν⁴· ἐὰν οἱ θεοὶ μὲ θεραπεύσουν, θὰ τιμήσω αὐτούς». Ἡ δὲ μήτηρ του εἶπε· «Νὰ σιωπᾶς, ὦ τέκνον, καὶ νὰ μὴ δοκιμάσης νὰ ζητήσης⁵ βοήθειαν ἀπὸ τοὺς θεοὺς. Ποῖος ἀπὸ τοὺς θεοὺς δύναται νὰ σὲ βοηθήσῃ, ποῖος νὰ σὲ θεραπεύσῃ; Ποῖον ἀπὸ τοὺς θεοὺς ἐτίμησες; Ὁ καθεὶς ἠδικήθη ἀπὸ σέ· διότι τοῦ καθενὸς τὰ κρέατα ἐδοκίμαζες νὰ κλέπτῃς».

46. Οἱ Ἕλληνες ἐστεφάνωνον τοὺς νικητὰς τῶν ἀγώνων.

Ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἐνίκων εἰς τοὺς ἀγῶνας, ἐστεφανώνοντο ἀπὸ τοὺς ἀγωνοθέτας, οἱ δὲ Ἕλληνες πάρα πολὺ ἐξετίμων¹ τοῦτο τὸ στεφάνωμα². Ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον³, ὅπου κατόικουν Ἕλληνες, οἱ ἀγωνισταὶ ἔσπευδον νὰ ἔλθουν⁴ εἰς τὴν Ὀλυμπίαν καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἀγῶνας, διὰ νὰ ἀγωνίζωνται⁵ εἰς τὸ ἄλμα⁶, εἰς τὸν δίσκον, εἰς τὸ ἀκόντιον, εἰς τὸν δρόμον καὶ εἰς τὴν πάλην. Ἔλεγον δέ, ὅτι ἡ ἱερὰ ἐλαία, μὲ τὴν ὁποίαν ἐστεφάνωνον τοὺς Ὀλυμπιονίκας⁷, εἶχε φυτευθῆ ἀπὸ τὸν Ἡρακλεῖ. Ὅλοι ἐμακάριζον ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἐστεφανώνοντο· διότι τὸ ὄνομα ἐκείνου, ὁ ὁποῖος εἶχε νικήσει, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τῆς πατρίδος αὐτοῦ ἐκηρύττετο ἀπὸ τὸν κήρυκα, ἡ δὲ Ὀλυμπιάς ἐπωνομάζετο ἀπὸ τὸ ὄνομα ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἐνίκων εἰς τὸ ἀγώνισμα τοῦ σταδίου. Εἰς τὴν πατρίδα των οἱ νικηταὶ ἐκρίνοντο⁸

ἀπὸ τοὺς συμπολίτας τῶν ἄξιοι μεγίστων τιμῶν· διότι οὗτοι ἐνόμιζον, ὅτι ἔστεφανώνετο ὄχι μόνον ὁ νικητής, ἀλλὰ καὶ ἡ πατρίς του.

47. Περὶ σκιᾶς ὄνου.

Ὅτε κάποτε ὁ ρήτωρ Δημοσθένης ἐδημηγόρει, ἀντελήφθη¹, ὅτι οἱ Ἰσθμιαῖοι δὲν τὸν ἤκουον, ἀλλὰ συνωμίλουν² μεταξύ των. Ἐφοῦ λοιπὸν ἔπαυσε³ νὰ δημηγορῇ, διηγήθη⁴ εἰς αὐτοὺς τὸν ἐξῆς μῦθον. «Κάποτε εἰς νέος ἐμίσθωσε⁵ κατὰ τὸ θέρος ἕνα ὄνον, διὰ νὰ ὑπάγῃ ἀπὸ τὰς Ἰσθμίας εἰς τὰ Μέγαρα, ἠκολούθει δὲ αὐτὸν ὁ κύριος⁶ τοῦ ὄνου. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο μεσημβρία καὶ ἔκαιε πολὺ ὁ ἥλιος, ἠθελον καὶ ὁ νέος καὶ ὁ κύριος τοῦ ὄνου νὰ προφυλαχθοῦν μὲ τὴν σκιὰν τοῦ ὄνου. Ἐμπόδιζε δὲ ὁ εἰς τὸν ἄλλον λέγοντες, ὁ μὲν κύριος τοῦ ὄνου, ὅτι ἐμίσθωσε⁷ τὸν ὄνον, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὴν σκιὰν του, ὁ δὲ νέος, ὅτι ἐμίσθωσε⁸ καὶ τὸν ὄνον καὶ τὴν σκιὰν αὐτοῦ». Ἐφοῦ εἶπε ταῦτα ὁ Δημοσθένης, ἐσιώπησεν· οἱ δὲ Ἰσθμιαῖοι ἠρώτησαν ἀμέσως· «Μετὰ ταῦτα τί ἔκαμαν ἐκεῖνοι; Ποῖος ἀπὸ αὐτοὺς ἐνίκησε, ποῖος δὲ ἐνίκηθη;» Ὁ δὲ ρήτωρ ἀγανακτήσας ἐφώνησεν· «ὦ θεοί, βλέπετε, ἀπὸ ποίαν νόσον πάσχει⁹ ἡ πόλις μας· οἱ Ἰσθμιαῖοι δηλ. προτιμοῦν¹⁰ νὰ ἀκούουν τοὺς ρήτορας νὰ λέγουν μύθους¹¹ καὶ ὄχι νὰ συμβουλεύουν τὰ συμφέροντα εἰς τὴν πόλιν». Μὲ αὐτὸ τὸ τέχνασμα¹² ἔπεισε τοὺς Ἰσθμιαῖους νὰ τὸν ἀκούσουν.

48. Ὁ Σωκράτης περὶ ἀδελφῶν.

Κάποτε ἐξεπαιδεύοντο μαζί¹ εἰς τὰς Ἰσθμίας δύο ἀδελφοί, ἀλλ' ὅμως δὲν εἶχον ἐμπιστοσύνην μεταξύ των, ἀλλὰ ἦσαν ἐχθροί. Διὰ

τοῦτο ὁ Σωκράτης εἶπεν εἰς τὸν ἕνα ἀπὸ τοὺς δύο ἀδελφούς· «Δύο ἀδελφοὶ ὁμοιάζουσι¹ μὲ τὰς δύο χεῖρας καὶ μὲ τοὺς δύο πόδας καὶ μὲ τοὺς δύο ὀφθαλμούς. Αἱ δύο χεῖρες καὶ οἱ δύο πόδες καὶ οἱ δύο ὀφθαλμοὶ ἐποιήθησαν ἀπὸ τὸν θεὸν διὰ νὰ βοηθῆ ὁ εἰς τὸν ἄλλον· τοιουτοτρόπως καὶ οἱ δύο ἀδελφοὶ ἐποιήθησαν ἀπὸ τὸν θεὸν ὄχι διὰ νὰ ἐμποδίξῃ, ἀλλὰ διὰ νὰ βοηθῆ ὁ εἰς τὸν ἄλλον».

49. Ἄγαμέμνων καὶ Κλυταιμῆστρα.

Ἄγ. Ὡ Κλυταιμῆστρα, ὑγίαινε, χαῖρε. Ἐὰν κυριεύσω¹ τὴν Τροίαν, ἀμέσως² θὰ ἀναγγείλω τοῦτο εἰς σέ.

Κλ. Πῶς θὰ ἀναγγείλῃς τοῦτο, ὦ Ἄγαμέμνων;

Ἄγ. Θὰ ἀποστείλω πολλοὺς φρουροὺς³ πλησίον τῆς παραλίας⁴· οὗτοι, ἀφοῦ ἀνάψουν πυρά, ὁ εἰς εἰς τὸν ἄλλον θὰ κάμουν γνωστὴν⁵ τὴν εἶδησιν⁶· ὁ δὲ φρουρὸς τῶν Μυκηνῶν θὰ κάμῃ γνωστὴν τὴν νίκη⁷ν εἰς σέ.

Κλ. Εἴθε νὰ γίνη τοῦτο ἐντὸς ὀλίγου χρόνου⁷. Διότι νομίζω, ὅτι οἱ Τρῶες δὲν θὰ ὑπερασπίσουν τὸν ἑαυτὸν των⁸ ἐπὶ πολὺν χρόνον.

Ἄγ. Δὲν κρίνεις ὀρθῶς, ὦ Κλυταιμῆστρα· οἱ Τρῶες θὰ ὑπερασπίσουν τὸν ἑαυτὸν των ἐπὶ πολὺν χρόνον· ὁ πόλεμος θὰ καταστρέψῃ πολλοὺς ἀπὸ ἡμᾶς· ὁ χρόνος θὰ κάμῃ γνωστὰ τὰ πάντα. Ὑγίαινε, χαῖρε.

Κλ. Καὶ σὺ ὑγίαινε.

50. Λέων καὶ ὄνος καὶ ἀλώπηξ.

Λέων καὶ ὄνος καὶ ἀλώπηξ, ἀφοῦ ἔκαμαν συμμαχίαν, ἐξῆλθον εἰς κυνήγιον. Ἀφοῦ δὲ ἐφόνευσαν¹ πολλὰ ζῶα, ὁ λέων ἔδωσεν ἐντολήν²

εἰς τὸν ὄνον νὰ διαμοιράσῃ³ τὴν λείαν· ὁ ὄνος διεμοίρασεν αὐτὴν εἰς τρία ἴσα μέρη. Καὶ ὁ λέων ὀργισθεὶς⁴ ἐφόνευσεν τὸν ὄνον καὶ εἶπε· «Τώρα σύ, ὦ ἀλώπηξ, νὰ κάμῃς τὴν διανομὴν». Ἐκεῖνη δὲ ἀφήσασα⁵ πολὺ μικρὸν μερίδιον⁶ διὰ τὸν ἑαυτὸν τῆς παρεχώρησεν ὅλην σχεδὸν τὴν λείαν εἰς τὸν λέοντα. Καὶ ὁ λέων εἶπεν· «ὦ φίλη, ποῖος σὲ ἐδί-
δαξεν⁷ νὰ μοιράσῃς τοιουτοτρόπως τὴν λείαν;» Ἐκεῖνη δὲ ἀπήντησεν⁸· «Ἡ συμφορὰ τοῦ ὄνου».

51. Ταυροσθένης ὁ Αἰγινήτης καὶ ὁ πατήρ αὐτοῦ.

Τ. Τώρα χαῖρε, ὦ πάτερ· θὰ ἀναχωρήσω¹ διὰ τὴν Ὀλυμπίαν. Ἐὰν δὲν ἀποτύχω² ὡς πρὸς τὰς ἐλπίδας³ μου, θὰ νικήσω. Ἡ νίκη θὰ ἀναγγελθῇ εἰς σέ, ὦ πάτερ, τὴν ἰδίαν ἡμέραν.

Π. Εἶθε νὰ μὴ ἀποτύχῃς ὡς πρὸς τὰς ἐλπίδας σου, ὦ υἱέ μου· εἶθε νὰ νικήσῃς. Ἀλλὰ οὔτε διὰ ἰππέως οὔτε διὰ ταχυδρόμου⁴ εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναγγελθῇ⁵ ἡ νίκη κατὰ τὴν ἰδίαν ἡμέραν⁶.

Τ. Ὁ ἀγγελιαφόρος μου στολισμένος⁷ μὲ ἐρυθρὸν χρῶμα⁸ θὰ ἀναγγείλῃ τὴν νίκη⁹ν· χαῖρε.

Ὁ Ταυροσθένης δὲν ἠπατήθη ὡς πρὸς τὰς ἐλπίδας του. Ἐπῆρε⁹ δὲ μαζί του περιστερᾶν, ἡ ὁποία εἶχε νεοσσοῦς. Ταύτην στολισμένην μὲ ἐρυθρὸν χρῶμα ἄφησεν ἐλευθέραν¹⁰ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς νίκης. Ὑπὸ ταύτης δὲ τῆς περιστερᾶς, ἡ ὁποία ἔσπευσε¹¹ πρὸς τοὺς νεοσσοῦς τῆς, ἀνηγγέλθη εἰς τὸν πατέρα τοῦ Ταυροσθένους ἡ νίκη τοῦ υἱοῦ.

52. Γέρων και θάνατος.

Κάποτε εἰς γέρων, ἀφοῦ ἔκοψε ξύλα, ἔφερεν αὐτὰ ἐπάνω εἰς τοὺς ὤμους του. Ἐπειδὴ δὲ ἔστενοχωρεῖτο ἕνεκα τοῦ βάρους², ἄφησε³ κατὰ γῆς τὸ φορτίον καὶ κλαίων⁴ εἶπεν· «Οἱ θεοὶ ἔδωσαν⁵ εἰς ἐμὲ κακὴν τύχην. Εἴθε νὰ μὲ λυπηθῇ⁶ ὁ Ζεὺς καὶ εἴθε νὰ στείλῃ εἰς ἐμὲ τὸν Θάνατον· διότι, ἂν φανῇ ὁ Θάνατος, θὰ ἀπαλλαχθῶ ἀπὸ ὅλα τὰ κακά». Αὐτὸς μὲν αὐτὰ εἶπε κλαίων. Ὁ δὲ Ζεὺς ἐλυπήθη αὐτὸν καὶ τοῦ ἔστειλε τὸν Θάνατον. Ὁ Θάνατος ἠρώτησε τὸν γέροντα, διὰ τί ἔκλαιεν. Ὁ δὲ γέρων ἐζάρωσε⁷ διὰ τὴν παρουσίαν⁸ τοῦ Θανάτου καὶ ἀπήντησε· «Βοήθησέ με νὰ σηκώσω⁹ τὸ φορτίον εἰς τοὺς ὤμους μου· διότι διὰ τοῦτο ἐζήτησα ἀπὸ τὸν Δία νὰ σὲ στείλῃ».

53. Ζώπυρος.

Ὁ Λαρεῖος, ὅτε ἀνηγγέλθη εἰς αὐτόν, ὅτι οἱ Βαβυλώνιοι εἶχον ἐκδιώξει¹ τὸν σατράπην καὶ εἶχον φονεύσει πολλοὺς ἀπὸ τοὺς Πέρσας, ἀφοῦ συνήθροισε πολὺ στράτευμα, ἤρχισε² τὸν πόλεμον ἐναντίον αὐτῶν. Καὶ ἐπὶ εἴκοσι μὲν μῆνας ἐπολιόρκει τὴν Βαβυλῶνα· οἱ δὲ ἔχθροὶ μὲ τόσῃ ἀνδρείᾳ ὑπερήσπιζον τὸν ἑαυτὸν των, ὥστε καμμία ἐλπίς δὲν ἐφαίνετο, ὅτι θὰ κυριεύσῃ τὴν πόλιν διὰ τῆς βίας. Ἐπὶ τέλους δὲ ὁ Ζώπυρος, ὁ ὁποῖος ἦτο ἔμπιστος³ τοῦ βασιλέως, ἐκυρίευσεν τὴν Βαβυλῶνα διὰ δόλου. Ἀφοῦ δηλαδὴ οὗτος ἔκοψεν ὀλόγυρα⁴ τὰ ὦτα του καὶ ἔμαστιγώσεν τὸ σῶμα του, ἦλθεν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Λαρείου. Καὶ ὅτε ὁ βασιλεὺς ἠρώτησε, ποῖος ἐκακοποίησεν⁵ αὐτὸν καὶ διὰ τί, ἀπήντησεν οὗτος ὡς ἑξῆς· «Ἐγὼ ὁ ἴδιος ἔχω κακοποιήσει τὸν ἑαυτὸν μου, διότι θέλω νὰ σὲ ὠφελίσω». Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐκπλαγεὶς ἐφώνησεν

«Ἀνθρώπε, εἶσαι τρελός;» Τί θὰ κερδίσω ἐγώ, ἐὰν σὺ καταστραφῆς;» Ὁ δὲ Ζώπυρος ἔκαμε γνωστὸν τὸ τέχνασμα εἰπὼν τὰ ἑξῆς· «Θὰ σὲ κατηγορήσω⁷ ψευδῶς εἰς τοὺς Βαβυλωνίους καὶ θὰ εἴπω, ὅτι σὺ μὲ ἔκακοποίησες, διότι σὲ συνεβούλευον νὰ λύσης τὴν πολιορκίαν τῆς Βαβυλῶνος καὶ νὰ ἀναχωρήσῃς⁸· καὶ ἂν πιστεύσουν εἰς ἐμέ, θὰ ὑποσχεθῶ⁹, ὅτι θὰ βοηθήσω αὐτούς. Οἱ ἐχθροὶ νομίζοντες ὅτι ἔχει παρουσιασθῆ¹⁰ εἰς αὐτοὺς ἰσχυρὸς σύμμαχος καὶ σωτήρ, θὰ ἐμπιστευθοῦν¹¹ εἰς ἐμέ καὶ ὅλην τὴν πόλιν καὶ τὰς πύλας αὐτῆς· τότε δὲ θὰ εἶναι κατάλληλος περίστασις¹² νὰ ἐκτελέσω¹³ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔχω κατὰ νοῦν». Ὅπως¹⁴ εἶπεν ὁ Ζώπυρος, τοιουτοτρόπως καὶ συνέβη¹⁵. Καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον οἱ Πέρσαι ἐκυρίευσαν¹⁶ τὴν Βαβυλῶνα.

54. Διονύσιος ὁ πρεσβύτερος, ὁ τύραννος τῶν Συρακουσῶν.

Ὅτε ὁ Διονύσιος ὁ πρεσβύτερος κατεῖχε¹ τὴν ἀρχὴν τῶν Συρακουσίων, ἠκολούθουν² αὐτὸν πάντοτε πολλοὶ μισθοφόροι, ὅχι μόνον ὅτε ἔξεστράτευεν, ἀλλὰ καὶ ὅτε ἐπορεύετο διὰ μέσου τῆς πόλεως. Διὰ νὰ εἶναι δὲ οὗτοι πιστοὶ εἰς αὐτόν, ἄφηνεν³ αὐτοὺς νὰ κάμνουν ὅ,τι ἠθελον⁴. Ὅτε κάποτε ἐστρατοπέδευεν⁵ ἔμπροσθεν τῆς πόλεως Ἐρβηησοῦ, ἐξεροράγη στάσις εἰς τὸ στράτευμά του. Τότε δὲ τοὺς μὲν γενναιοτάτους ἐκ τῶν πολιτῶν ἐξεδίωξεν⁶ ἀπὸ τὰς Συρακούσας, πρὸς τοὺς λοιποὺς δὲ πολίτας ἐφέρετο⁷ μὲ ἠπιότητα⁸. Ἐπὶ αὐτὸν δὲν συνήθισε⁹ τοὺς Συρακουσίους νὰ ὑποφέρουν μὲ ἡσυχίαν τὴν ἀρχὴν του καὶ πολλοὶ ἐπροσπάθουν νὰ ἐκδιώξουν ἢ νὰ φονεύσουν αὐτόν. Διὰ τοῦτο ἐλάμβανε μεγάλας προφυλάξεις¹⁰. Μὲ τοὺς πολίτας συνδιελέγετο μέσα ἀπὸ

ἓνα πύργον, ὃ ὁποῖος εἶχε κατασκευασθῆ¹¹ πολὺ στερεός. Πέριξ τοῦ κοιτῶνος¹² του εἶχε σκαφῆ¹³ χάνδαξ¹⁴ καὶ ὑπεράνω αὐτοῦ εὐρίσκειτο μικρὰ γέφυρα· ταύτην κατὰ τὴν ἐσπέραν αὐτὸς ὁ ἴδιος ἔσυρε¹⁵ καὶ τὴν πρωῖαν αὐτὸς ὁ ἴδιος ἤνοιγε τὸν κοιτῶνα του. Ἀπὸ φόβον δὲ δὲν ἐκοιμᾶτο¹⁶ τὴν νύκτα, ἀλλὰ ἐπὶ πολλὰς ὥρας ἦτο ἄγρυπνος¹⁷. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁμοίαζε¹⁸ μὲ αἰχμάλωτον καὶ ὄχι μὲ βασιλέα.

55. Μύρμηξ καὶ περιστέρα.

Εἷς μύρμηξ, ἐπειδὴ ἐδίψα, ἐβάδισε¹, καθὼς συνήθιζε², πρὸς μίαν πηγὴν, ἀλλὰ παρεσύρθη³ ἀπὸ τὸ ὕδωρ καὶ ἐπρόκειτο⁴ νὰ πνιγῆ. Μία δὲ περιστέρα, ἣ ὁποία εἶδεν, ὅτι αὐτὸς ἔτρεμε καὶ ἐπάλαιε μὲ τὸν θάνατον⁵, ἔκοψε κλάδον ἐλαίας καὶ ἔρριπεν αὐτὸν εἰς τὴν πηγὴν. Ὁ μύρμηξ ἀνέβη⁶ ἐπάνω εἰς τὸν κλάδον καὶ ἐσώθη. Μετ' ὀλίγον δὲ ὁ μύρμηξ ἔβλεπε⁷ κυνηγόν, ὃ ὁποῖος ἐτέντωνε⁸ τὴν χορδὴν⁹ τοῦ τόξου του διὰ νὰ τοξεύσῃ τὴν περιστεράν. Ὁ μύρμηξ ἠθέλησε νὰ βοηθήσῃ αὐτὴν καὶ δὲν ἄφησε νὰ φονευθῆ¹⁰ ἐκείνη, ἀπὸ τὴν ὁποίαν αὐτὸς εἶχε σωθῆ. Διὰ τοῦτο ἐβάδισε πρὸς τὸν κυνηγόν καὶ ἐδάγκασε¹¹ δυνατὰ¹² τὸν πόδα του. Ἐκεῖνος δέ, ἐπειδὴ ἐπόνεσεν¹³, ἔρριψε κατὰ γῆς¹⁴ τὸ τόξον του καὶ ἡ περιστέρα, ἐπειδὴ ἐτρόμαξεν¹⁵ ἀπὸ τὸν κρότον¹⁶, ἐτρέπη εἰς φυγὴν¹⁷ καὶ τοιουτοτρόπως ἐσώθη.

56. Ἐπιστολὴ τοῦ στρατηγοῦ Ἀρπάγου πρὸς τὸν Κῦρον.

Ἐπειδὴ ἡ διοίκησις¹ τοῦ βασιλέως τῶν Μήδων Ἀστυάγους ἔγινε² σκληρά³, ὁ στρατηγὸς Ἀρπαγὸς καὶ ἄλλοι ἐπιφανεῖς Πέρσαι ἐσκέφθη-

σαν⁴ νὰ ἐκδιώξουν⁵ τὸν Ἐαστυάγην ἀπὸ τὸν βασιλικὸν θρόνον καὶ νὰ κάμουν⁶ βασιλέα τὸν Κῦρον. Διὰ νὰ κάμη δὲ ὁ Ἄρπαγος τὴν σκέψιν του γνωστὴν εἰς τὸν Κῦρον, ἔστειλεν εἰς αὐτὸν ἐπιστολὴν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχον γραφῇ τὰ ἑξῆς· «Ὡ υἱὲ τοῦ Καμβύσου, ἔχει ὀρισθῆ ἀπὸ τοὺς θεοὺς νὰ τιμωρήσῃ⁷ τὸν Ἐαστυάγην, ὁ ὁποῖος ἠθέλησε νὰ σὲ φρονεύσῃ, ὅτε ἦσο νήπιον, διὰ νὰ μὴ γίνῃς βασιλεὺς ἀντὶ αὐτοῦ. Τώρα ὅλοι οἱ ἐπιφανεῖς Μῆδοι εἶναι ἕτοιμοι νὰ ἀποστατήσουν⁸ ἀπὸ τὸν Ἐαστυάγην καὶ νὰ κάμουν σὲ βασιλέα. Νὰ κινήσῃς λοιπὸν εἰς ἀποστασίαν τοὺς Πέρσας· ἀφοῦ δὲ κινήσῃς αὐτοὺς εἰς ἀποστασίαν καὶ τοὺς συνενώσῃς⁹, νὰ ἀντιπαραταχθῆς¹⁰ μὲ θάρρος ἐναντίον τοῦ βασιλέως· διότι ὁ βασιλεὺς θὰ διορίσῃ ἀρχηγόν¹¹ τοῦ στρατεύματός του ἢ ἐμὲ ἢ κάποιον ἄλλον ἀπὸ τοὺς φίλους μας. Ἐὰν ἐγὼ ἢ κάποιος ἄλλος ἀπὸ τοὺς ἐπιφανεῖς Μήδους διορισθῆ¹² ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ τοῦ βασιλέως, θὰ γίνῃ¹³ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον θέλομεν· διότι ἡμεῖς θὰ ἀποστατήσωμεν ἀπὸ τὸν Ἐαστυάγην καὶ ἀφοῦ ἔλθωμεν μὲ τὸ μέρος σου¹⁴, θὰ σὲ κάμωμεν βασιλέα».

57. Χαρώνδας.

Ὁ Χαρώνδας, ὁ ὁποῖος εἶχε θέσει νόμους εἰς τὴν πόλιν τῶν Θουρίων, καὶ ἄλλους πολλοὺς ἀξιωματικοὺς νόμους εἶχε θέσει καὶ τὸν ἑξῆς παραδοξότατον περὶ τῆς μεταβολῆς τῶν νόμων· ἐπειδὴ δηλ. ἔβλεπεν, ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὅσοι ἐπεχειροῦν νὰ μεταβάλουν¹ τοὺς νόμους, διετάραττον τὰς πόλεις, ἔθεσεν ἰδιαίτερον² νόμον περὶ τούτων. Ὁρῖσε³ δηλ. νὰ θέτῃ⁴ εἰς τὸν τράχηλόν του θηλειὰν ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος θὰ προτείνη τὴν μεταβολὴν⁵ νόμου τινὸς εἰς τὴν συνέλευσιν τῶν πολιτῶν⁶ καὶ νὰ περιμένῃ, ἕως ὅτου νὰ ἀποφασίσῃ⁷ αὕτη περὶ τῆς μεταβολῆς τοῦ νόμου. Καὶ ἂν μὲν ἡ συνέλευσις τῶν πολιτῶν με-

τέβαλλε τὸν προηγούμενον νόμον, ὁ προτείνας* ἀφήνετο ἐλεύθερος*· ἄλλως, ἔπρεπε νὰ θανατωθῆ οὗτος σφιγγόμενος μὲ τὴν θηλειάν. Τοιοῦτοτρόπως ἦτο πιθανὸν νὰ προξενηθῆ* φόβος εἰς ὅλους καὶ κανεῖς σχεδὸν νὰ μὴ τολμήσῃ νὰ μεταβάλλῃ τοὺς νόμους. Καὶ καθ' ὅλον τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον λέγεται, ὅτι τρεῖς μόνον ἄνδρες εἰς τοὺς Θουρίους ἐπεχείρησαν νὰ μεταβάλουν τοὺς νόμους, οἱ ὅποιοι εἶχον γραφῆ ἀπὸ τὸν Χαρώνδαν.

58. Ἀφιερώματα εἰς τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν.

Οἱ Δελφοὶ ἦσαν στολισμένοι μὲ τὰ ἀφιερώματα¹, τὰ ὅποια ἀφιερώνοντο² ἀπὸ ὅλην τὴν Ἑλλάδα, διότι εἰς τοὺς Δελφοὺς ὑπῆρχε τὸ μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος. Ὅχι μόνον ἀπὸ Ἑλληνας εἶχον ἀφιερωθῆ³ ὠραιότατα ἀφιερώματα, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ βαρβάρους. Ἀπὸ τὸν Μίδαν μὲν, τὸν βασιλέα τῶν Φρυγῶν, ἀφιερώθη ὁ θρόνος, ἐπάνω εἰς τὸν ὅποιον καθήμενος οὗτος ἐδίκασεν, ἀπὸ τὸν Γύγην δέ, τὸν βασιλέα τῶν Λυδῶν, εἶχον ἀφιερωθῆ χρυσοὶ κρατῆρες, ἀπὸ τὸν Ἀλυάτην δέ, τὸν βασιλέα τῶν Λυδῶν, λέγει ὁ Ἡρόδοτος, ὅτι ἀφιερώθη ἀργυροῦς κρατῆρ⁴· πολλὰ δὲ ἀφιερώματα, π. χ. δύο χρυσοὶ κρατῆρες, χρυσοῖ εἰκὼν λέοντος, ἀφιερώθησαν ἀπὸ τὸν Κροῖσον, τὸν βασιλέα τῶν Λυδῶν. Κατὰ τὸν Ἡρόδοτον ἐθαυμάζοντο ὅλα αὐτὰ τὰ ἀφιερώματα, τὰ ὅποια ἀφιερώθησαν ἀπὸ τὸν Κροῖσον καὶ τοὺς ἄλλους βασιλεῖς.

59. Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος καὶ ὁ Ἰνδὸς τοξότης.

Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ἤκουσε κάποτε, ὅτι Ἰνδοὶ τοξόται ἠδύναντο¹ τοξεύοντες νὰ περνοῦν² τὸ βέλος των διὰ μέσου δακτυλιδίου³. Ὅτε λοιπὸν ἐπιτεθεῖς⁴ κατὰ τοῦ βασιλέως τῶν Ἰνδῶν ἐνίκησε τὸ στράτευμα αὐτοῦ, ἠγματοπίστησαν⁵ ἀπὸ τοὺς Μακεδόνας πολλοὶ καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἀρκετοὶ τοξόται. Τότε λοιπὸν ὁ Ἀλέξανδρος, ἀφοῦ ἐκάλεσε τὸν καλύτερον ἀπὸ τοὺς τοξότας, εἶπεν εἰς αὐτόν· «Μανθάνω, ὅτι σεῖς δύνασθε τοξεύοντες νὰ περναῖτε τὸ βέλος σας διὰ μέσου δακτυλιδίου. Ἐμπρὸς⁶ λοιπὸν ρῖψε⁷ αὐτό, διὰ νὰ ἴδωμεν τὴν τέχνην σου. Ἐὰν ρίψης αὐτό, θὰ λάβῃς⁸ πολλὰ δῶρα καὶ θὰ ἀφειθῆς ἐλεύθερος». Ἀλλὰ ὁ τοξότης ἄν καὶ ὠρίσθησαν⁹ πολλαὶ ἀμοιβαί, ἠρνήθη νὰ ρίψῃ τὸ βέλος· οὐδὲ ἠλλαξε¹⁰ γνώμην, ὅτε ὁ βασιλεὺς ἠπείλησεν, ὅτι θὰ ἐπιβάλῃ¹¹ εἰς αὐτὸν ὡς τιμωριαν¹² τὸν θάνατον, ἐὰν δὲν ρίψῃ τὸ βέλος. Διὰ τοῦτο ὁ Ἀλέξανδρος διέταξε τοὺς ὑπηρέτας νὰ δέσουν τὸν τοξότην καὶ νὰ τὸν ἀπομακρύνουν¹³, διὰ νὰ ἐπιβληθῇ εἰς αὐτὸν ἡ ὀρισθεῖσα τιμωρία. Τότε ὁ τοξότης εἶπεν εἰς τοὺς ὑπηρέτας· «Δὲν τιμωροῦμαι¹⁴ δικαίως ἀπὸ τὸν βασιλέα. Δὲν ἔρρωσα τὸ βέλος, διότι ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας δὲν ἔχω ἐξασκηθῆ¹⁵ εἰς τὴν τέχνην μου καὶ ἐφοβήθην, μήπως ἀποτύχω¹⁶». Ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτε ἔμαθε ταῦτα, ἄφησεν αὐτὸν (ἐλεύθερον) μὲ πολλὰ δῶρα θαυμάσας, διότι ἐπροτίμα¹⁷ τὸν θάνατον ἀπὸ τὴν κατασχύνην, διότι ἐπροτίμα δηλ. νὰ θανατωθῇ, παρὰ νὰ φανῇ ἀνάξιος τῆς φήμης του.

60. Παῖς ψεύστης.

Κάποτε ἓν παιδίον, τὸ ὁποῖον ἔβοσκε¹ πρόβατα, ἐπειδὴ ἤθελε νὰ προξενήσῃ² φόβον εἰς τοὺς πέριξ εὐρισκομένους³ γεωργούς, ἐφώναξε·

«Τρέξατε εἰς βοήθειαν, διότι εἷς λύκος ἐπετέθη κατὰ τῆς ἀγέλης μου». Ἐκεῖνοι δὲ ὀρμήσαντες⁴ διὰ νὰ βοηθήσουν, ἀντελήφθησαν⁵, ὅτι ἐξηπατήθησαν ἀπὸ τὸ παιδίον. Ἀφοῦ δὲ τὸ παιδίον ἔκαμε τοῦτο δύο καὶ τρεῖς φοράς, κάποτε πραγματικῶς⁶ εἷς λύκος ἐπετέθη κατὰ τῆς ἀγέλης. Τὸ παιδίον ἐφώνησε πάλιν· «Τρέξατε εἰς βοήθειαν, ὦ φίλοι· λύκος, λύκος· μὴ βουλώσετε⁷ τὰ ὦτα σας». Ἐπειδὴ ὁμως ἐκεῖνοι ἐνόμισαν, ὅτι τὸ παιδίον ἔκαμε τοῦτο κατὰ τὴν συνήθειάν⁸ του, δὲν ἔδωσαν προσοχὴν⁹ εἰς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἐφώνηζεν. Ἐπειδὴ δὲ κανεὶς δὲν ἦλθεν εἰς βοήθειαν τοῦ παιδίου, ὁ λύκος ἐφόνευσε καὶ τὰ πρόβατα καὶ τὸ παιδίον. Τοιουτοτρόπως ἐτιμωρήθη τὸ παιδίον διὰ τὰ ψεῦδη του.

61. Φαέθων.

Ὁ υἱὸς τοῦ Ἡλίου Φαέθων, ὅτε ἦτο ἀκόμη παιδίον, εἶπε κάποτε εἰς τὸν πατέρα του· «ὦ πάτερ μου, νὰ μοῦ δώσης τὸ ἄρμα σου διὰ μίαν ἡμέραν». Ὁ δὲ Ἡλιος εἶπε· «Τέκνον μου, δὲν εἶσαι ἀκόμη ρωμαλέος· διαφορετικὰ², θὰ σοῦ ἔδιδα αὐτό· τώρα δέ, ἂν σοῦ δώσω αὐτό, εἶναι πιθανόν³ νὰ σὲ φονεύσουν οἱ ἵπποι· τώρα λοιπὸν νὰ μὴ ζητῆς νὰ σοῦ δώσω αὐτό· ὅταν δὲ γίνῃς ρωμαλέος νεανίας, θὰ σοῦ δώσω αὐτό». «Καὶ τώρα» εἶπεν ὁ Φαέθων «εἶμαι ρωμαλέος· ἐὰν μοῦ δώσης τὸ ἄρμα σου, θὰ σοῦ τὸ ἐπιστρέψω⁴ τὴν ἑσπέραν⁵». «Σοῦ δίδω αὐτό» εἶπεν ὁ πατήρ «ἀλλὰ νὰ εἶσαι προσεκτικὸς⁶· καὶ σὺ νὰ ἐπιστρέψῃ σῶος καὶ τὸ ἄρμα σῶον νὰ μοῦ ἐπιστρέψῃς». Ἀφοῦ λοιπὸν ὁ πατήρ ἔδωσε τὸ ἄρμα εἰς τὸν Φαέθοντα, οὗτος ἀνεχώρησε. Μετ' ὀλίγον οἱ ἵπποι ἀπεμακρύνθησαν⁷ ἀπὸ τὸν συνηθισμένον⁸ δρόμον καὶ τὸ ἄρμα διηθύνετο⁹ πρὸς τὴν γῆν. Ἐνεκα τούτου καὶ οἱ ποταμοὶ ἐξηραίνοντο

καὶ τὸ ἔδαφος ἐκαίετο. Τότε ὁ Ζεὺς, ἐπειδὴ ἤθελε νὰ σώσῃ τὴν γῆν, τὸν μὲν Φαέθοντα ἐφόνευσε μὲ κεραυνόν, τὸ δὲ ἄρμα τοῦ Ἥλιου ἔθρεσε πάλιν εἰς τὸν συνηθισμένον δρόμον του.

62. Ὁ Θεμιστοκλῆς καὶ οἱ Ἄνδριοι.

Οἱ κάτοικοι τῆς νήσου Ἄνδρου, ὅτε παρεκλήθησαν ἀπὸ τὸν Θεμιστοκλῆ νὰ δώσουν χρήματα διὰ τὸν πόλεμον, δὲν ἔδιδον. Διὰ τοῦτο ὁ Θεμιστοκλῆς εἶπεν εἰς αὐτούς· «Τὰ χρήματα θὰ δοθοῦν· διότι ἤλθαμεν μαζὶ μὲ δύο μεγάλας θεάς, δηλ. τὴν Πειθῶ καὶ τὴν Ἀνάγκην· ἂν λοιπὸν δὲν δώσετε τὰ χρήματα μὲ τὴν θέλησίν σας, θὰ σᾶς ἀναγκάσωμεν νὰ τὰ δώσετε». Οἱ δὲ Ἄνδριοι ἀπήντησαν· «Εἰς σᾶς μὲν μεγάλαι καὶ εὐτυχεῖς θεαὶ ἔχουν δοθῆ, τὴν δὲ νῆσον μας οὐδέποτε ἔχουν ἐγκαταλείψει δύο θεαί, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἰσχυρότεραι ἀπὸ ἐκείνας, δηλ. ἡ Πενία καὶ ἡ Ἀπορία. Προτοῦ ἀπαλλαγῆ ἡ νῆσος μας ἀπὸ αὐτὰς τὰς θεάς, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ δοθοῦν χρήματα εἰς σᾶς». Αὐτοὶ λοιπὸν, ἀφοῦ ἀπήντησαν ταῦτα, ἐπειδὴ δὲν ἔδωσαν τὰ ζητούμενα χρήματα, ἐπολιορκήθησαν. Μετ' ὀλίγον δὲ χρόνον ὁ Θεμιστοκλῆς, ἐπειδὴ ἐνόησεν, ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐξαναγκάσῃ αὐτοὺς νὰ δώσουν τὰ χρήματα, ἔλυσε τὴν πολιορκίαν καὶ ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὴν νῆσον.

63. Σαλπικτής.

Εἰς σαλπικτής, ὁ ὁποῖος συνελήφθη ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς, ἐφώναξεν· «Ἔ ἄνδρες, κινούμενοι ἀπὸ εὐσπλαγχνίαν' ἀφήσατέ με, ἐπειδὴ δὲν σᾶς ἔκαμα τίποτε κακόν· διότι ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὴν ἐδῶ τὴν σάλπιγγα

τίποτε ἄλλο δὲν ἔχω». Ἐκεῖνοι δὲ εἶπον εἰς αὐτόν· «Δὲν θὰ σὲ ἀφήσωμεν, ἀλλὰ θὰ σὲ πωλήσωμεν² ὡς δοῦλον, διὰ νὰ τιμωρηθῆς³, δι' ὅσα κακὰ μᾶς ἔκαμες. Ἐπειδὴ σὺ δὲν ἠδύνασο νὰ πολεμῆς, μὲ τὴν φωνὴν τῆς σάλπιγγός σου εἰς ἡμᾶς μὲν ἐπροξένεις φόβον, τοὺς δὲ φίλους σου παρεκίνηεις⁴ νὰ ἐπιτίθενται μὲ γενναιότητα ἐναντίον ἡμῶν». Ἀφοῦ εἶπον ταῦτα, ἀπεφάσισαν νὰ πωλήσουν τὸν σαλπικτήν.

64. Ὁ φιλάργυρος.

Κάποιος φιλάργυρος, ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο, μήπως τὰ οἰκονομικά του¹ περιέλθουν εἰς κακὴν κατάστασιν² καὶ ἤθελε νὰ βάλῃ κατὰ μέρος τὰ ἀναγκαῖα πρὸς συντήρησίν του κατὰ τὰ γηρατεῖα του³, ἠγόρασε χρυσοῦν βῶλον καὶ ἔχωσεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν. Ὁ δοῦλος του προδώσας αὐτὸν ἔπεισεν ἓνα φίλον του νὰ κλέψῃ τὸν βῶλον καὶ νὰ δώσῃ καὶ εἰς αὐτὸν ἓν μέρος ἀπὸ τὸν χρυσόν⁴. Ὅτε δὲ ὁ φιλάργυρος ἀντελήφθη τὴν κλοπὴν, ἐφώνησε κλαίων· «ὦ Ζεῦ, ἐὰν μοῦ φανερώσῃς τὸν κλέπτην, διὰ νὰ τιμωρήσω αὐτόν, ὑπόσχομαι⁵, ὅτι θὰ σοῦ ἀνταποδώσω τὴν εὐεργεσίαν καὶ ὅτι θὰ σοῦ ἀφιερῶσω ἀργυροῦν τρίποδα». Κάποιος δέ, ὁ ὁποῖος ἤκουσε ταῦτα, συνεβούλευσεν⁶ αὐτὸν καὶ εἶπε τὰ ἑξῆς· «Νὰ μετριάσῃς⁷ τὴν λύπην σου καὶ νὰ θέσῃς⁸ ἓνα λίθον εἰς τὸν ἴδιον τόπον καὶ νὰ νομίζῃς, ὅτι ἐκεῖ ἔχει τετὴ ὁ χρυσοῦς βῶλος, διότι οὔτε ὁ χρυσοῦς βῶλος σὲ ὠφέλησεν, ὅτε εὐρίσκετο ἐκεῖ».

65. Ἡ κεφαλὴ τῆς Μεδούσης.

Ὁ Περσεύς, ὁ ὁποῖος ἦτο υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λανάης, κατὰ διαταγὴν¹ τοῦ βασιλέως τῆς Σερῖφου Πολυδέκτου λέγεται, ὅτι ἔφερε τὴν

κεφαλήν τῆς Μεδούσης. Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν ὁ Ἑρμῆς καὶ ἡ Ἀθηνᾶ δεικνύουσι εἰς αὐτὸν τὸν δρόμον πρὸς τὰς θυγατέρας τοῦ Φόρκου, αἱ ὁποῖαι ἦσαν τρεῖς καὶ εἶχον ἓνα μόνον ὀφθαλμὸν καὶ ἓνα ὀδόντα, τοὺς ὁποίους μετεχειρίζοντο διαδοχικῶς². Ἐφοῦ ἤρπασε τούτους καὶ ἐκεῖναι ἐζήτησαν αὐτούς, εἶπεν· «Ἐὰν δείξετε εἰς ἐμὲ τὸν δρόμον πρὸς τὰς Γοργόνας, θὰ σᾶς δώσω αὐτούς». Ἐφοῦ δὲ ἐκεῖναι ἔδειξαν τὸν δρόμον, ἤλθε πρὸς αὐτάς. Εἶχον δὲ αἱ Γοργόνες ὄφεις μὲν ἀντὶ κόμης, μεγάλους δὲ ὀδόντας ὡσὰν ἀγριοχοίρων καὶ χαλκίνας χεῖρας· δεικνύουσαι δὲ τὸν ἑαυτὸν των μετεμόρφωνον εἰς λίθους τοὺς βλέποντας αὐτάς. Σταθεῖς λοιπὸν πλησίον αὐτῶν ὁ Περσεύς, ἐνῶ αὐταὶ ἐκοιμῶντο, στρέψας τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ὀπίσω³ καὶ κοιτάζων⁴ μέσα εἰς χαλκίνην ἀσπίδα, ἣ ὁποία παρουσίαζε⁵ τὰ ὁμοιώματα⁶ τῶν Γοργόνων, ἀπέκοψε τὴν κεφαλὴν τῆς Μεδούσης, ἣ ὁποία μόνη ἀπὸ τὰς ἀδελφάς της ἦτο θνητή. Ἐφοῦ δὲ ἔθηκε τὴν κεφαλὴν ἐντὸς σάκκου⁷, ἀνεχώρησεν. Ἐκτοτε ὁ Περσεύς, ὁσάκις⁸ ἐδείκνυεν εἰς τοὺς ἐχθρούς του τὴν κεφαλὴν τῆς Μεδούσης, μετεμόρφωνεν αὐτοὺς εἰς λίθους.

66. Ὁ δειλὸς κυνηγός.

Κάποιος κυνηγός, ὁ ὁποῖος κατεδίωκεν ἓνα λέοντα, ἠρώτησεν ἓνα ξυλοκόπον¹, ἃν ἠδύνατο νὰ δείξῃ εἰς αὐτὸν τὰ ἴχνη τοῦ λέοντος. «Ὁ λέων» εἶπε «διὰ νὰ κάμῃ ἐπίδειξιν² τῆς δυνάμεώς του, ἤρπασε πολλὰ πρόβατα καὶ τοιουτοτρόπως πολὺ ἐξημίωσε τοὺς φίλους μου. Διὰ τοῦτο, ἐὰν δείξῃς εἰς ἐμὲ τὰ ἴχνη του, θὰ φονεύσω αὐτόν». Ὅτε δὲ ὁ ξυλοκόπος εἶπε «Θὰ σοῦ δείξω ἀμέσως καὶ τὸν ἴδιον τὸν λέοντα»,

ἐκεῖνος ἐπάγωσεν⁸ ἀπὸ τὸν φόβον του καὶ εἶπε· «Μόνον τὰ ἕγη του νὰ μοῦ δείξης, ὅχι τὸν ἴδιον τὸν λέοντα».

67. Ἐπιτομή τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου εἰς τὰ Γαυγάμηλα.

Ἐπειδὴ ὁ Ἀλέξανδρος ὑπέταξε¹ τὴν Αἴγυπτον, ἐπορεύθη εἰς τὸν Εὐφράτην ποταμὸν χωρὶς νὰ τὸν ἐμποδίση κανεὶς· διότι ὅλαι αἱ ἐκεῖ πόλεις ἤνοιξαν θεληματικῶς τὰς πύλας των καὶ ἐβεβαίωσαν ἐνόρκως² τὴν συνθήκην, τὴν ὁποίαν παρήγγειλεν ὁ Ἀλέξανδρος νὰ βεβαιώσουν ἐνόρκως, ἐπειδὴ ἐφοβοῦντο, μήπως καταστραφοῦν, ἂν δὲν ὑπετάσσοντο³ εἰς αὐτόν. Εἰς τὸν Εὐφράτην ποταμὸν ὑπῆρχον⁴ δύο γέφυραι. Ἐπειδὴ δὲ ἐπέρασε τὸν Εὐφράτην, ἐσπευσμένως⁵ ἐπορεύετο εἰς τὸν Τίγρητα ποταμὸν· διότι συλληφθέντες μερικοὶ ἀπὸ τοὺς διεσκοπισμένους⁶ ἐχθροὺς εἶπον, ὅτι ὁ Δαρεῖος ἢ κάποιος ἀπὸ τοὺς στρατηγούς του εὐρίσκειτο πλησίον τοῦ Τίγρητος, διὰ νὰ μὴ διέλθουν οἱ Μακεδόνες, ἀφοῦ κατασκευάσουν⁷ γεφύρας. Ὅτε δὲ ἤλθεν εἰς τὸν ποταμὸν, εἶδεν, ὅτι οἱ Πέρσαι εἶχον ἐγκαταλείψει τὸν τόπον τοῦτογ· διότι οἱ σύμβουλοι τοῦ Δαρείου συνεβούλευσαν αὐτόν νὰ συμπλακῆ⁸ πρὸς τοὺς ἐχθροὺς εἰς τὰ Γαυγάμηλα, διότι εἰς τὴν ἐκεῖ πεδιάδα, ἣ ὁποία ἦτο ἀνοικτὴ⁹ κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν¹⁰, ὅλη ἡ μεγάλη στρατιὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιδείξῃ τὴν ἀνδρείαν της. Καὶ ὁ Δαρεῖος εὐκόλως πεισθεὶς, ἀφοῦ ὑπεδείχθη ἡ πεδιάς εἰς αὐτόν, παρέταξε τὰς ἑκατὸν μυριάδας τῶν πεζῶν εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον. Ἐπειδὴ ἀνηγγέλθησαν ταῦτα, οἱ Μακεδόνες διέβησαν τὸν ποταμὸν καὶ ἔσπευδον εἰς τὰ Γαυγάμηλα, διὰ νὰ συμπλακοῦν πρὸς τοὺς βαρβάρους.

68. Οἱ βασιλεῖς τῶν Περσῶν.

Οἱ βασιλεῖς τῶν Περσῶν ἦσαν 12· μερικοὶ δὲ λέγουν, ὅτι ἦσαν 13 οὐχὶ ὀρθῶς, διότι ὁ Σμέρδις ὁ Μάγος δὲν ἦτο ἀπὸ τοὺς Ἀχαιμενίδας. Καὶ ὁ μὲν πρῶτος ἀπὸ αὐτοῦς, ὁ Κῦρος, ὁ υἱὸς τοῦ Καμβύσου, ὁ ὁποῖος ἔγινε βασιλεὺς κατὰ τὸ 3ον ἔτος¹ τῆς 5ῆς Ὀλυμπιάδος, ἐβασίλευσεν 29 ἔτη· ἦτο δὲ ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐνδοξοτάτη, διότι ὄχι μόνον ἀπήλλαξε τοὺς Πέρσας ἀπὸ τὴν δουλείαν ὑποτάξας τοὺς Μήδους, ἀλλὰ καὶ κατέστρεψε² τὴν δύναμιν τοῦ βασιλέως τῆς Λυδίας Κροίσου κατὰ τὸ 11ον ἔτος τῆς βασιλείας του. Ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ Καμβύσης ἐβασίλευσεν 7 ἔτη καὶ 5 μῆνας. Μετὰ τὸν Καμβύσην ὁ Μάγος Σμέρδις, ὁ ὁποῖος ἐξηπάτησε τοὺς Πέρσας λέγων, ὅτι ἦτο ἀδελφὸς τοῦ Καμβύσου, ἐβασίλευσεν ὀλίγον χρόνον. Ὅτε δὲ κατὰ τὸν 8ον μῆνα τῆς βασιλείας του ἔπτα ἀπὸ τοὺς ἐπιφανεῖς Πέρσας ἐφόνευσαν τὸν Σμέρδιν, ἔγινε βασιλεὺς ὁ Δαρεῖος, ὁ υἱὸς τοῦ Ὑστάσπου, ὁ ὁποῖος βασιλεύσας 36 ἔτη ἀπέθανε κατὰ τὸ 4ον ἔτος τῆς 73ης Ὀλυμπιάδος. Τέταρτος βασιλεὺς τῶν Περσῶν ἦτο ὁ Ξέρξης ὁ Α', ὁ υἱὸς τοῦ Δαρείου, ὁ ὁποῖος βασιλεύσας 20 ἔτη ἐφονεύθη κατὰ τὸ 4ον ἔτος τῆς 78ης Ὀλυμπιάδος, πέμπτος δὲ ὁ υἱὸς τοῦ Ξέρξου Ἀρταξέρξης, τὸν ὁποῖον οἱ Ἕλληνες ἐπωνόμαζον Μακρόχειρα. Ἀφοῦ δὲ ὁ Ἀρταξέρξης ἐβασίλευσε 40 ἔτη, οἱ δύο ἀπὸ τοὺς τρεῖς υἱοὺς του, ὁ Ξέρξης ὁ Β' καὶ ὁ Σογδιανός, ἐβασίλευσαν ὀλίγον χρόνον, ὁ μὲν Ξέρξης 45 ἡμέρας, ὁ δὲ Σογδιανὸς 7 μῆνας. Τὸν Σογδιανὸν ἐφόνευσεν ὁ τρίτος ἀδελφὸς Δαρεῖος, ὁ ἐπονομαζόμενος Νόθος, ὁ ὁποῖος ἐβασίλευσεν 20 ἔτη, μέχρι τοῦ 1ου ἔτους τῆς 94ης Ὀλυμπιάδος. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Δαρείου τοῦ Νόθου ἐβασίλευσε 45 ἔτη ὁ υἱὸς αὐτοῦ

Ἄρταξέρξης, ὁ ἐπονομαζόμενος Μνήμων. Μετὰ τὸν Ἄρταξέρξην τὸν Μνήμονα ἐβασίλευσεν ὁ Ἄρταξέρξης ὁ ὦχος 21 ἔτη. Κατὰ τὸ 3ον ἔτος τῆς 110ης Ὀλυμπιάδος ἐφόνευσεν αὐτὸν ὁ ἀρχηγὸς τῶν δορυφόρων Βαγώας καὶ ἀνεβίβασεν¹ εἰς τὸν θρόνον τὸν νεώτατον υἱὸν τοῦ Ἄρταξέρξου Ἄρσην, ὁ ὁποῖος, ἀφοῦ ἐβασίλευσε 2 ἔτη, ἐφονεύθη καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὸν Βαγώαν. Τέλος τὸ βασίλειον τοῦ τελευταίου² βασιλέως τῶν Περσῶν Δαρείου τοῦ Κοδομαννοῦ κατέλυσεν ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος κατὰ τὸ 3ον ἔτος τῆς 112ης Ὀλυμπιάδος.

ΜΕΡΟΣ Γ'

69. Διογένης.

“Ότε οί Σινωπεῖς κατεδίκασαν¹ εἰς θάνατον τὸν Ἰκέσιον, ἐπειδὴ παρέβη κάποιον νόμον, ὁ υἱὸς του Διογένης ἐδραπέτευσε (καὶ ἦλθεν) εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἐκεῖ συναναστροφόμενος² μὲ πολλοὺς φιλοσόφους, ἐθαύμαζε πρὸ πάντων τὸν κυνικὸν φιλόσοφον Ἀντισθένη. Ἐπειδὴ ὁ Διογένης περιέπεσεν εἰς μεγάλην πενίαν, δὲν ἠμποροῦσε νὰ διατρέφῃ τὸν δοῦλον του Μάνην· ὅτε δὲ ἔμαθεν, ὅτι αὐτὸς ἐδραπέτευσε, δὲν ἠθέλησε νὰ καταδιώξῃ αὐτόν, ἐπειδὴ ἐδραπέτευσεν, ἀλλὰ εἶπεν· «Εἶναι ἐντροπή³, ἂν, ἀφοῦ ὁ Μάνης ἠμπορεῖ νὰ ζήσῃ χωρὶς τὸν Διογένην, δὲν ἠμπορεῖ ὁ Διογένης νὰ ζήσῃ χωρὶς τὸν Μάνην». Λέγεται δέ, ὅτι ὁ Διογένης εἶχεν ἕνα πίθον ὡς κατοικίαν⁴ του καὶ ὅτι ἐφόρεσεν⁵ ἑλαφρότατα⁶ καὶ ἀπλούστατα ἐνδύματα⁷, τὰ ὅποια ἐφόρει⁸ καὶ κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ κατὰ τὸ θέρος. Ἀφοῦ δὲ ἔζησε πολὺν χρόνον εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀπεφάσισε⁹ νὰ πορευθῆ εἰς τὴν νῆσον Αἴγινα. Συνέβη δὲ εἰς αὐτόν, ὅτε ἐταξίδευσεν, νὰ συλληφθῆ ἀπὸ πειρατᾶς, οἱ ὅποιοι ἔφεραν¹⁰ αὐτόν εἰς τὴν Κρήτην διὰ νὰ τὸν πωλήσουγ. Κάποιος δὲ Ξενιάδης ἀπὸ τὴν Κόρινθον ἠγόρασεν αὐτόν καὶ ἀφοῦ τὸν ἔφερεν εἰς τὴν Κόρινθον, παρέδωσεν εἰς αὐτόν τὰ τέκνα του διὰ νὰ τὰ ἐκπαιδεύσῃ.

70. Κρίσις τοῦ Κύρου.

Ἐν παιδίον μεγαλόσωμον¹, τὸ ὁποῖον εἶχε μικρὸν χιτῶνα, ὅτε εἶδεν εἰς τὸ σχολεῖον ἄλλο παιδίον μικρόσωμον, τὸ ὁποῖον εἶχε μέγαν χιτῶνα, ἔβγαλε² τὸν ἰδικόν του χιτῶνα, ἔβγαλε³ καὶ τοῦ μικροσώμου παιδίου⁴, χωρὶς αὐτὸ νὰ θέλῃ, τὸν μέγαν χιτῶνα, τὸν ὁποῖον αὐτὸ ἐφόρει. Ἐπειτα τὸν μὲν ἰδικόν του χιτῶνα ἐφόρεσεν⁵ εἰς ἐκεῖνο⁶, τὸν δὲ χιτῶνα ἐκεῖνου ἐφόρεσεν⁷ αὐτός. Τὸ μικρότερον παιδίον ἐπηγεν⁸ εἰς τὸν διδάσκαλόν των καὶ εἶπε· «Τὸ μεγαλόσωμον ἐκεῖνο παιδίον μου ἐπῆρε⁹ τὸν χιτῶνα μου καὶ τὸν ἐφόρεσεν αὐτό. Νὰ τιμωρήσῃς¹⁰ αὐτὸ μὲ τὴν πρέπουσαν τιμωρίαν». Ὁ διδάσκαλος, ἐπειδὴ ἤθελε νὰ μάθῃ¹¹, ἃν ὁ Κύρος, ὁ ὁποῖος ἦτο καὶ αὐτὸς τότε παιδίον ἀκόμη καὶ μαθητής, ἐξετάζῃ ἀκριβῶς¹² τὰ δίκαια, ὥρισεν¹³ αὐτὸν νὰ δικάσῃ¹⁴ διὰ τοὺς χιτῶνας. Ὁ Κύρος ἔβγαλεν ἀπόφασιν¹⁵, ὅτι ἦτο καλύτερον καὶ διὰ τοὺς δύο νὰ ἔχῃ ὁ καθένας τὸν χιτῶνα, ὁ ὁποῖος τοῦ ἐταίριαξεν¹⁶. Ἀλλὰ ὁ διδάσκαλος ἐτιμώρησε τὸν Κύρον, διότι δὲν ἐδίκασεν¹⁷ ὀρθῶς. «Ἐγὼ» εἶπε «δὲν σὲ διώρισα δικαστὴν ἐκεῖνου, τὸ ὁποῖον ταιριαρίζει, ἀλλὰ ποίου ἀπὸ τοὺς δύο εἶναι ὁ καθένας ἀπὸ τοὺς δύο χιτῶνας».

71. Οἱ Πέρσαι εἰς τὴν Φωκίδα.

Ὅτε οἱ Πέρσαι κατέβησαν εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Κηφισσοῦ ποταμοῦ, διέταξεν ὁ Ξέρξης νὰ διαβοῦν τὸν ποταμόν, διὰ νὰ κυριευθοῦν καὶ πυρποληθοῦν καὶ αἱ πόλεις τῶν Φωκέων, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκοντο εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ Παρνασοῦ. Αἱ δὲ περισσότεραι ἀπὸ τὰς ἄλλας πόλεις αὐτῶν εἶχον λεηλατηθῆ¹ καὶ πυρποληθῆ².

διότι ὁ βασιλεὺς παρακινήθεις² ἀπὸ τοὺς Θεσσαλοὺς εἶχε διατάξει³ νὰ ἐρημώσουν⁴ τὴν χώραν τῶν Φωκέων καὶ νὰ καύσουν τὰ πάντα, ἐπειδὴ δὲν ἠνώθησαν⁵ μετ' αὐτόν. Ἐφοῦ δὲ οἱ Πέρσαι διέβησαν τὸν ποταμόν, ἀπεχωρίσθη⁶ μέρος τοῦ στρατεύματος, διὰ νὰ καύσῃ τὰς πόλεις, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκοντο εἰς τὰς ὑπὸ φρεῖας τοῦ Παρνασσοῦ. Ὅχι μόνον δὲ ἔκαυσαν τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία, ἀλλὰ καὶ ἐφόνευσαν ἐκείνους, οἱ ὅποιοι δὲν ἠδύναντο νὰ φύγουν· διότι πολλοὶ ἀπὸ τοὺς δυναμένους νὰ φέρουν ὄπλα εἶχον συνταχθῆ⁷, διὰ νὰ ἀντισταθοῦν εἰς τοὺς Πέρσας μαζί με τοὺς ἄλλους Ἕλληνας. Ἐφοῦ δὲ αἱ πόλεις καὶ τὰ χωρία τῶν Φωκέων ἐκυριεύθησαν εὐκόλως καὶ ἐπυροπολήθησαν, οἱ Πέρσαι ἐπορεύθησαν εἰς τοὺς Δελφούς, διὰ νὰ λεηλατήσουν καὶ καύσουν καὶ τὸ μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος· διότι ἐγνώριζον, ὅτι τὸ μαντεῖον ἦτο γεμάτων⁸ ἀπὸ πολυτιμώτατα ἀφιερῶματα. Ἐφοῦ δὲ τὸ στρατεύμα διέβη τὸ ὄρος, εἰς τὰς ὑπὸ φρεῖας τοῦ ὁποίου εὐρίσκοντο⁹ οἱ Δελφοί, διέτρεξε μέγαν κίνδυνον¹⁰. Λέγεται δηλ., ὅτι ἔγινε φοβερὰ θύελλα καὶ ὅτι καὶ ὁ Ἀπόλλων καὶ ἡ Ἄρτεμις ἀντεστάθησαν εἰς τοὺς βαρβάρους καὶ ἔτρεψαν αὐτοὺς εἰς φυγὴν¹¹. Οἱ ἴδιοι δὲ οἱ Πέρσαι ἔλεγον, ὅτι ἐπετέθησαν ἐναντίον αὐτῶν δύο γίγαντες καὶ ὅτι κανεὶς δὲν ἠδύνατο νὰ ἀντισταθῆ εἰς αὐτοὺς καὶ ὅτι ὅλον τὸ στρατεύμα ἐτράπη¹² εἰς φυγὴν. Ἐπειτα δὲ τὸ ἀποχωρισθὲν μέρος τοῦ στρατεύματος ἦλθε πάλιν¹³ εἰς τὴν Βοιωτίαν.

72. Ἀβδηρίτης.

Κάποιος Ἀβδηρίτης ταξιδεύων ἠρώτησε τὸν πηδαλιούχον¹, τί ὥρα ἦτο. Ἐφοῦ δὲ ὁ πηδαλιούχος εἶπεν, ὅτι δὲν ἐγνώριζεν², ἠρώτησε πάλιν ὁ Ἀβδηρίτης, πόσον καιρὸν⁴ ἦτο πηδαλιούχος εἰς τὸ πλοῖον.

Ἐφοῦ δὲ ἐκεῖνος εἶπεν «Ἐξ ἔτη», ὁ Ἄβδηρίτης ἐφώνησε· «Θαύμασέ με διὰ τὴν σοφίαν μου. Ἐγὼ μὲν, ἐνῶ πρὸ ἕξ μηνῶν ἠγόρασα μίαν οἰκίαν, ὅταν ὁ ἥλιος καταβῆ⁶ εἰς τὴν αὐλήν, γνωρίζω νὰ λέγω τὴν ὥραν, σὺ δὲ ἀπὸ τὸ πλοῖον δὲν ἠμπορεῖς νὰ συμπεράνης⁷, τί ὥρα εἶναι, ἀφοῦ τόσον χρόνον εἶσαι πηδαλιούχος⁸ αὐτοῦ».

73. Οἱ Σπαρτιαῖται ἐξερχόμενοι εἰς τὸν πόλεμον.

Ὅτε οἱ Σπαρτιαῖται ἐξήρχοντο εἰς τὸν πόλεμον, ἐθυσιάζον εἰς τὰς Μούσας· ὅτε δὲ ἐπήρχοντο κατὰ τὴν μάχην ἐναντίον τῶν ἀντιπάλων¹ των, μετεχειρίζοντο αὐλητάς. Εἶχον δὲ συνήθειαν² νὰ ἐπέρχωνται μὲν κατὰ τῶν ἐχθρῶν, νὰ μὴ καταδιώκουν δὲ τοὺς τρεπομένους εἰς φυγὴν. Μεγάλῃ καταισχύνῃ ἦτο δι³ αὐτοὺς νὰ τραποῦν εἰς φυγὴν⁴ ἢ νὰ ἐγκαταλείψουν⁴ τὴν ἀσπίδα των. Διὰ τοῦτο κάποια Σπαρτιαῖτις, ὅτε παρέδιδε τὴν ἀσπίδα εἰς τὸν υἱὸν της, ὁ ὁποῖος ἐπήγαιεν⁵ εἰς τὸν πόλεμον, εἶπεν· «Ὁ πατήρ σου πάντοτε διέσφζεν αὐτὴν διὰ σέ· καὶ σὺ λοιπὸν νὰ διασώσης αὐτὴν, ἄλλως⁶ νὰ μὴ ἐπιστρέψης⁷». Ἡ δὲ Γοργώ, ἡ σύζυγος τοῦ Λεωνίδου, ὅτε παρέδιδε τὴν ἀσπίδα εἰς τὸν υἱὸν της, ὁ ὁποῖος ἐπήγαιεν εἰς τὸν πόλεμον, εἶπεν· «Ἡ ταύτην ἢ ἐπὶ ταύτης».

74. Ὁ ποιητὴς Φιλόξενος καὶ ὁ τύραννος τῶν Συρακουσῶν Διονύσιος.

Ἐπειδὴ ὁ ποιητὴς Φιλόξενος περιεγέλασε¹ κάποτε τὰ ποιήματα τοῦ τυράννου τῶν Συρακουσῶν Διονυσίου, οὗτος εἶπε· «Νὰ ὑπάγῃς εἰς τὰ λατομεῖα²». Καὶ ἀμέσως ἤρχοντο³ οἱ δορυφόροι, διὰ νὰ ὀδηγήσουν

ἐκεῖ τὸν Φιλόξενον· ἐκεῖνος δὲ ἀγογγύστως⁴ ἀπήρχετο· διότι ἐγνώριζεν, ὅτι θὰ ἐπανέλθῃ μετ' ὀλίγον χρόνον. Καὶ πραγματικῶς ἀνεκλήθη τὴν ἐπομένην ἡμέραν. Ὅτε δὲ πάλιν προσεκλήθη νὰ ἀκούσῃ⁵ ποιήματα τοῦ Διονυσίου, ἀφοῦ ἔμεινεν ὀλίγον, ἐσηκώθη⁶. Ὅτε δὲ εἶπεν εἰς αὐτὸν ὁ τύραννος· «᾿Ω Φιλόξενε, ποῦ λοιπὸν θὰ ὑπάγῃς τώρα;» οὗτος εἶπε· «Θὰ ὑπάγω εἰς τὰ λατομεῖα».

75. Ἡ νῆσος Δῆλος.

Ἡ Δῆλος καὶ αἱ ἄλλαι Κυκλάδες νῆσοι εὐρίσκονται εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος. Ἡ νῆσος αὐτὴ ἐτιμᾶτο ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους Ἑλληνας, διότι ἐλέγετο, ὅτι ἐκεῖ ἐγεννήθησαν ὁ Ἄπόλλων καὶ ἡ Ἄρτεμις, τὰ τέκνα τῆς Λητοῦς. Διὰ τοῦτο ἡ Δῆλος ἦτο ἀφιερωμένη εἰς τοὺς δύο τούτους θεοὺς. Εἰς τὴν Δῆλον ὑπῆρχε λαμπρότατος ναὸς τοῦ Ἄπολλωνος, εἰς τὸν ὁποῖον πολλὰ ἀφιερῶματα εἶχον ἀφιερωθῆ ἀπὸ ὅλην τὴν Ἑλλάδα.

76. Κάτων.

Ὁ Μᾶρκος Κάτων ὑπῆρξεν εἰς ἀπὸ τοὺς ἐνδοξοτάτους ἄνδρας τῆς Ρώμης, ἀλλ' ὅμως¹ κανὲν ἄγαλμα αὐτοῦ δὲν εἶχε στηθῆ². Πολλοὶ λοιπὸν ξένοι, οἱ ὁποῖοι ἐγνώριζον τὰ πολεμικὰ κατορθώματα³ τοῦ Κάτωνος, ἐρχόμενοι⁴ εἰς τὴν Ρώμην παρεξενεύοντο⁵, διότι ἔβλεπον, ὅτι εἶχον στηθῆ ἄγάλματα⁶ πολλῶν ἀδοξοτέρων ἀνδρῶν, τοῦ δὲ Κάτωνος δὲν εἶχε στηθῆ. Ὅτε δὲ κάποιος ἐζήτηι νὰ μάθῃ τὴν αἰτίαν τοῦ ὅτι δὲν εἶχε στηθῆ ἄγαλμα τοῦ Κάτωνος, εἶπεν ὁ Κάτων· «Προτιμῶ

περισσότερον νὰ παραξενεύωνται οἱ ἄνθρωποι, διὰ τί δὲν ἔχει στηθῆ ἄγαλμά μου, παρὰ διὰ τί ἔχει στηθῆ».

77. Ὁ μάντις.

Κάποτε εἰς μάντις ἐκάθητο εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ ἐφώναζεν εἰς τοὺς διερχομένους· «Μὴ προσπερνᾶτε¹, ὦ ἄνθρωποι· ἤξεύρω τὸ παρὸν, ἀκόμη δὲ γνωρίζω ἐκ τῶν προτέρων² τὸ μέλλον. Ὅποιος λοιπὸν θέλει νὰ γνωρίξῃ ἐκ τῶν προτέρων τὸ μέλλον, ἅς πλησιάξῃ». Πολλοὶ ἐπλησίαζον, διὰ νὰ γνωρίσουν ἐκ τῶν προτέρων τὰ μέλλοντα. Ἐξαίφνης ἦλθεν εἰς ὑπηρέτης, ὁ ὁποῖος εἶπεν εἰς τὸν μάντιν· «Πήγαινε, διότι κλέπται ἔχουν ἀνοίξει τὰς θύρας τῆς οἰκίας σου καὶ ἔχουν κλέψει, ὅσα εὗρισκοντο ἐντὸς αὐτῆς». Ἐσηκώθη λοιπὸν ὁ μάντις καὶ ἀνεχώρησε ταχέως. Κάποιος δὲ ἀπὸ τοὺς παρευρισκομένους, ὅτε εἶδεν, ὅτι αὐτὸς ἔτρεχεν, ἐφώναξεν· «ὦ σὺ, ὁ ὁποῖος, ἐνῶ ἔλεγες, ὅτι γνωρίζεις ἐκ τῶν προτέρων τὰ ξένα πράγματα, δὲν ἐγνώριζες ἐκ τῶν προτέρων τὰ ἰδικά σου».

78. Ἀλκιβιάδης.

Ὅτε ὁ Ἀλκιβιάδης ἦτο ἀκόμη παιδίον, ἐπειδὴ ἐνικήθη κάποτε εἰς τὴν πάλην¹, ἐδάγκασε τὴν χεῖρα ἐκείνου, ὁ ὁποῖος τὸν ἐνίκησεν. Ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἐδαγκάσθη, εἶπε· «Δαγκάνεις ὅπως αἱ γυναῖκες»· «Ὅχι» εἶπεν «ἀλλά, ὅπως οἱ λέοντες».

Κάποτε ἀπέκοψεν ὁ Ἀλκιβιάδης τὴν οὐρὰν ἑνὸς ὄραίου κυνός, τὸν ὁποῖον εἶχεν. Ἀφοῦ δὲ ἀπεκόπη ἡ οὐρὰ τοῦ κυνός, οἱ φίλοι του ἠρώτησαν αὐτόν· «Διὰ τί ἔκαμες αὐτό;» Ἐκεῖνος δὲ ἀπεκρίθη· «Διὰ νὰ ὀμιλοῦν² οἱ Ἀθηναῖοι περὶ ἐμοῦ».

Ὅτε ἀπεσφύρησαν³ οἱ Ἀθηναῖοι ἵππεις ἀπὸ τὴν μάχην τοῦ Δηλίου μὴ φροντίζοντες διὰ τοὺς πεζοὺς, ὁ Ἀλκιβιάδης ἰδὼν, ὅτι ὁ Σωκράτης εἶχε κουρασθῆ, δὲν ἐπροσπέρασεν⁴, ἀλλὰ παρηκολούθησεν αὐτόν, ἕως ὅτου ἦλθον εἰς ἀσφαλὲς μέρος.

Ὅτε εὐρισκόμενος ὁ Ἀλκιβιάδης εἰς τὸ Ἄργος ἤκουσεν, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον καταδικάσει αὐτὸν εἰς θάνατον, δὲν ἐδίστασε⁵ νὰ ἔλθῃ πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, διὰ νὰ ἐκδικηθῆ⁶ τοὺς Ἀθηναίους.

79. Ὁ Νικίας καὶ οἱ Συρακόσιοι.

Ὅτε ἔμαθον οἱ Συρακόσιοι, ὅτι μέγα στράτευμα τῶν Ἀθηναίων εἶχε φθάσει¹ εἰς τὴν Σικελίαν, ἐξεπλάγησαν² διότι ἐνόμιζον, ὅτι αὐτοὶ ἀμέσως θὰ ἔλθουν¹ ἐναντίον τῆς πόλεώς των. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Νικίας τρεῖς μῆνας ἔμενε² ἐκεῖ χωρὶς νὰ κάμνῃ τίποτε, τόσον κατεφρόνησεν αὐτόν, ὥστε ἵππεις τῶν Συρακοσίων ἐλθόντες εἰς τὸ στρατόπεδον αὐτοῦ ἠρώτησαν σκωπτικῶς³, ἐὰν ἔχῃ ἔλθει¹ διὰ νὰ κατοικήσῃ εἰς τὴν Σικελίαν.

80. Πλάτων.

Ὅτε κάποιος δοῦλος τοῦ Πλάτωνος ἔκαμε κάποιον μέγα σφάλμα¹, ἐπειδὴ ὁ Πλάτων ἐνόησεν², ὅτι, ἐπειδὴ ἦτο ὠργισμένος, θὰ κτυπήσῃ αὐτόν με σκληρότητα³, ἔδωσε τὴν μάλιστα εἰς κάποιον ἀπὸ τοὺς ἐκεῖ παρευρισκομένους φίλους του καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν· «Νὰ λάβῃς αὐτὴν καὶ νὰ κτυπήσῃς ἐκεῖνον, ὃ ὁποῖος ἔσφαλεν».

Ὅτε ὁ Πλάτων ἐπῆγεν εἰς τὰς Συρακούσας, ἔγινε μισητὸς⁴ εἰς τὸν

τύραννον Διονύσιον, διότι ὠμίλει περὶ δικαιοσύνης καὶ τυραννίδος. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ὁ τύραννος ἐσκέπτετο νὰ φονεύσῃ αὐτόν· ἔπειτα δέ, ἐπειδὴ ὁ ἀδελφὸς τῆς γυναικὸς του Δίων ἐνόησεν αὐτὸ καὶ τὸν παρεκάλεσε, τοῦτο μὲν δὲν ἔκαμε, παρέδωσε δὲ αὐτὸν εἰς τὸν Πόλλιν τὸν Λακεδαιμόνιον, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἔλθει τότε ὡς πρεσβευτής, διὰ νὰ τὸν πωλήσῃ. Καὶ ἐκεῖνος, ἄφοῦ ἔφερεν αὐτὸν εἰς τὴν Αἴγιναν, τὸν προσέφερεν εἰς πώλησιν⁵. Ὁ δὲ Ἄννικερὶς ὁ Κυρηναῖος ἠλευθέρωσεν⁶ αὐτὸν ἀντὶ εἴκοσι μῶν καὶ τὸν ἀπέστειλεν εἰς τὰς Ἀθήνας.

81. Ὁ Θεμιστοκλῆς

πλησίον τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν.

Ὅτε ὁ Πανσανίας κατεδικάσθη¹ ὡς προδότης, καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς κατηγορήθη², ὅτι δῆθεν ἦτο συνωμότης. Πληροφορηθεὶς δέ, ὅτι ἐστάλησαν ἄνδρες ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων εἰς τὸ Ἄργος, διὰ νὰ συλλάβουν αὐτόν, ἐπρόλαβε³ καὶ κατέφυγεν εἰς τὴν Ἀσίαν. Καὶ ἐγνώριζε μὲν, ὅτι ἐμσεῖτο ἀπὸ τοὺς Πέρσας ἕνεκα τῆς ναυμαχίας τῆς Σαλαμῖνος, ἀλλ' ὅμως ἠλπίζεν, ὅτι θὰ τύχῃ συγγνώμης λέγων, ὅτι μετὰ τὴν ναυμαχίαν ἠμπόδισε τοὺς Ἕλληνας νὰ λύσουν τὰς γεφύρας τοῦ Ἑλλησπόντου. Ὅτε δὲ οἱ ὑπῆρέται τοῦ Ἀρταξέρξου ἠρώτων⁴ αὐτόν, ποῖος ἦτο καὶ τί σκεπτόμενος εἶχεν ἔλθει, ἀπεκρίθη, ὅτι εἶχεν ἔλθει, διὰ νὰ συνδιαλεχθῇ μὲ τὸν βασιλέα περὶ σπουδαίων ὑποθέσεων· «Τὸ δὲ ὄνομά μου» εἶπε «κανεῖς δὲν θὰ μάθῃ πρωτίτερα ἀπὸ τὸν βασιλέα». Ὅτε δὲ ὠδηγήθη ἐνώπιον τοῦ Ἀρταξέρξου, εἶπε τὰ ἑξῆς· «Εἶμαι ὁ Θεμιστοκλῆς ὁ Ἀθηναῖος, ὁ ὁποῖος ἔβλαψα⁵ μὲν τὸν πατέρα σου, ὅτε ἔπρεπε νὰ σώ-

σω τὴν πατρίδα μου, πολὺ δὲ περισσότερον ὠφέλησα αὐτόν, ὅτε, ἀφοῦ εἶχε σωθῆ ἢ πατρίς μου, ἐπειρέετο νὰ κάμω χάριν εἰς σᾶς· ἔχω δὲ ἔλθει διὰ νὰ ἐπανορθώσω τὰ σφάλματά⁹ μου. Διότι τώρα τοὺς μὲν Ἑλληνας θὰ ἐκδικηθῶ, ἐπειδὴ μὲ ἔχουν ἐκδιώξει⁷, τὴν δὲ ἰδικὴν σου δύναμιν θὰ αὐξήσω, ἐὰν θέλῃς νὰ μὲ προσλάβῃς ὡς σύμμαχον. Μόνον δὲ ἑνὸς ἔτους προθεσμίαν ζητῶ, διὰ νὰ δύναμαι, ἀφοῦ μάθω τὴν ἰδικὴν σαν γλῶσσαν, νὰ συνδιαλέγωμαι χωρὶς διερμηνέα». Ὅτε οἱ ἔμπιστοι τοῦ βασιλέως ἐπληροφορήθησαν τὸ ὄνομά του, ὠργίσθησαν καὶ κάποιος Ρωξάνης, ὁ ὁποῖος ἔτυχε νὰ εὑρίσκειται πλησίον τοῦ Θεμιστοκλέους, ἀναστενάξας εἶπε· «Φίδι παρδαλό⁸, ἡ κακὴ τύχη τοῦ βασιλέως σὲ ἔφερεν ἐδῶ». Ὁ δὲ Ἀρταξέρξης λησιμονήσας τὰ κακά, τῶν ὁποίων ἐκεῖνος ἦτο αἴτιος, ἐμακάριζε τὸ ἑαυτὸν του, διότι εἶχεν εὖρει⁹ ἰσχυρὸν σύμμαχον καὶ ἐθυσίασεν εἰς τοὺς θεοὺς καὶ λέγεται, ὅτι τὴν νύκτα εἰς τὸν ὕπνον του τρεῖς φορὰς ἐφώνηξε· «Ἔχω τὸν Θεμιστοκλῆ τὸν Ἀθηναῖον». Καὶ μετὰ ἓν ἔτος, ἀφοῦ ὁ Θεμιστοκλῆς εἶχε μάθει τὴν γλῶσσαν τῶν Περσῶν, τόσον ἐγοήτευε¹⁰ τὸν βασιλέα μὲ τοὺς λόγους του, ὥστε εἶχε λάβει λαμπρὰ δῶρα ἀπὸ αὐτὸν καὶ συνδιελέγετο μὲ αὐτὸν ὄχι ὡς ξένος, ἀλλὰ ὡς οἰκεῖος καὶ φίλος. Ὅλοι δὲ οἱ ἄλλοι οἱ πλησίον τοῦ βασιλέως ἐμίσουν αὐτόν· διότι ἠγανάκτουν, ἐπειδὴ τοῦ μὲν ξένου ἢ δύναμιν ηὐξήθη, αὐτοὶ δὲ παρημελοῦντο. Καὶ ἐπὶ πολὺν μὲν χρόνον περιεφρόνει τὴν ἔχθραν των· ὅτε δὲ ἐνόησεν, ὅτι οἱ ἀντίπαλοί του κατέβαλλον πᾶσαν προσπάθειαν¹¹, διὰ νὰ ἐκδιώξουν αὐτόν, ἀπεσύρθη¹² ἑκουσίως εἰς τὴν Μαγνησίαν, τὴν ὁποίαν εἶχε λάβει ἀπὸ τὸν βασιλέα. Ἐκεῖ κατόκει μέχρι τοῦ θανάτου του μὴ ἐκτελέσας μὲν, ὅσα συνεφώνησε μὲ τὸν βασιλέα, τιμώμενος δὲ καὶ θαυμαζόμενος ἀπὸ αὐτόν.

82. Λακεδαιμονία.

Κάποια Λακεδαιμονία, ἡ ὁποία εἶχε στείλει¹ εἰς τὸν πόλεμον πέντε υἱούς, ἐστέκετο ἔμπροσθεν τῆς πόλεως διὰ νὰ πληροφορηθῆ, πῶς εἶχεν ἀποβῆ ἡ μάχη. Ὅτε δὲ ἦλθε κάποιος καὶ εἶπεν, ὅτι ὅλοι οἱ υἱοὶ τῆς εἶχον φονευθῆ, εἶπε· «Δὲν ἠρώτησα αὐτό, ἀλλὰ τί κάμνει² ἡ πατρίς». Ἀφοῦ δὲ εἶχε πληροφορηθῆ, ὅτι οἱ Σπαρτιῶται εἶχον νικήσει³, εἶπεν· «Ἀγογγύστως⁴ ὑπομένω⁵ τὸν θάνατον τῶν υἱῶν μου».

83. Ὁ Γόρδιος δεσμός.

Ὁ Γόρδιος ἦτο πτωχὸς κάτοικος τῆς Φρυγίας καὶ εἶχεν ἓνα μικρὸν ἀγρόν. Ὅτε δὲ κάποτε ἠροτρία αὐτόν, κάποιος ἀετὸς ἦλθε καὶ ἐκάθισεν ἐπάνω εἰς τὸν ζυγόν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Γόρδιος ἐνόμισεν¹, ὅτι τὸ γεγονός τοῦτο ἦτο θαῦμα², ἦλθεν εἰς τὴν πόλιν Τελμισσόν, διὰ νὰ ἐρωτήσῃ περὶ τούτου· διότι καὶ οἱ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδιά τῆς πόλεως ταύτης ἐγνώριζον τὴν μαντικὴν τέχνην. Κάποια λοιπὸν κόρη συνεβούλευσεν αὐτόν νὰ θυσιάσῃ εἰς τὸν Δία. Ἀφοῦ δὲ ἐκεῖνος παρεκάλεσεν³ αὐτήν, ἡ κόρη ἀκολουθήσασα ὑπέδειξεν εἰς αὐτόν, ποῦ ἔπρεπε νὰ θυσιάσῃ καὶ πῶς. Ἐπειτα δέ, ἀφοῦ ἔλαβε σύζυγον τὸν Γόρδιον, ἐγέννησεν⁴ υἷόν, τὸν ὁποῖον ὠνόμασαν Μίδα. Ὅτε δὲ ὁ Μίδας ἠνδρώθη⁵, συνέβη νὰ περιέλθουν οἱ Φρύγες εἰς διχόνοιαν μεταξύ των⁶. Ἐπειδὴ δὲ συνάψαντες μάχην μεταξύ των ἔχασαν πολλοὺς ἄνδρας, λυπηθέντες⁷ διὰ τὴν ἀθλιότητά⁸ των ἠρώτησαν τὸν θεόν. Ὁ θεὸς εἶπεν, ὅτι ἅμαξα θὰ φέρῃ εἰς αὐτοὺς βασιλέα καὶ ὅτι αὐτὸς θὰ φροντίσῃ⁹ διὰ τὴν ὁμόνοιαν τῶν Φρυ-

γῶν. Ἐνῶ δὲ αὐτοὶ ἐσκέπτοντο ἀκόμη περὶ τούτου, ἐπέρασεν ἀπ' ἐκεῖ κατὰ τύχην ὁ Μίδας ἐφ' ἀμάξης. Οἱ Φρύγες ἐχάθησαν, διότι ἐνόμισαν¹⁰, ὅτι ὁ Μίδας ἐστάλη εἰς αὐτοὺς ἀπὸ τὸν θεόν. Ἀμέσως λοιπὸν ὁ Μίδας ἔγινε βασιλεὺς τῶν Φρυγῶν. Ἀφοῦ δὲ αὐτὸς ἔγινε βασιλεὺς, κατέπασσε τὴν ἐπανάστασιν καὶ ἀφιέρωσεν εἰς τὸν Δία τὴν ἄμαξαν τοῦ πατρός του. Ἐλέγετο δὲ τὸ ἕξις περὶ αὐτῆς τῆς ἀμάξης, ὅτι δηλ. ἐκεῖνος θὰ γίνῃ κύριος τῆς Ἀσίας, ὁ ὁποῖος θὰ λύσῃ τὸν δεσμόν τοῦ ζυγοῦ τῆς ἀμάξης. Ἦτο δὲ ὁ δεσμὸς ἀπὸ φλοιὸν κρानειᾶς καὶ δὲν ἐφαίνετο οὔτε ἀρχὴ οὔτε τέλος αὐτοῦ. Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος λοιπὸν, ὅτε ἐπρόκειτο νὰ συγκροτήσῃ μάχην¹¹ πρὸς τὸν Δαρειόν, ἠθέλησε¹² νὰ λύσῃ τὸν δεσμόν. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἠδυνήθη νὰ λύσῃ αὐτόν, ἐκύπησε μὲ τὸ ξίφος του καὶ ἔκοψε τὸν δεσμόν.

84. Ὁ τύραννος τῶν Συρακουσῶν Γέλων.

Ὁ Γέλων, ὁ τύραννος τῶν Γελάων, ὅτε ἔγινε κύριος¹ καὶ τῶν Συρακουσῶν, εἰς μὲν τὸν ἀδελφόν του Ἰέρωνα ἀνέθεσε² νὰ φροντίσῃ³ διὰ τὰ ἐν Γέλα, αὐτὸς δὲ ἐφρόντισε διὰ τὰ ἐν Συρακούσαις. Ὅτε δὲ ὁ Ξέρξης ἐσκόπευε⁴ νὰ ἐκστρατεύσῃ ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων καὶ οἱ ἐκ τῆς Ἑλλάδος πρέσβεις παρεκάλεσαν τὸν Γέλωνα νὰ συμμαχήσῃ, ἐκεῖνος ἠθέλησε μὲν νὰ πράξῃ τοῦτο, εἶπεν ὅμως, ὅτι θὰ πολεμήσῃ⁵ μὲ αὐτοὺς ἐναντίον τῶν Περσῶν, ἂν γίνῃ στρατηγὸς ὄλων· διότι ἐνόμιζεν, ὅτι ἄνευ τῆς συμμαχίας του δὲν θὰ νικήσουν¹ τοὺς Πέρσας. Ἐκεῖνοι δὲ στενοχωρηθέντες⁶ ἀπεκρίθησαν, ὅτι δὲν εἶχον ἀνάγκην στρατηγοῦ, ἀλλὰ στρατεύματος. Ἀφοῦ εἶπον ταῦτα, ἀνεχώρησαν⁷. Ἐνῶ δὲ ἐκεῖνοι ἐπολέμουν⁸ ἐναντίον τῶν Περσῶν καὶ ἐνίκων, ὁ Γέλων

λων ἐπολέμησεν ἐναντίον τῶν Καρχηδονίων εἰς τὴν πόλιν τῆς Σικελίας
Ἰμέραν καὶ ἐνίκησεν αὐτούς.

85. Ὁ Ἀχιλλεὺς εἰς τὴν Σκῦρον.

Ὅτε ὁ Μενέλαος μετὰ τὴν ἀρπαγὴν τῆς Ἑλένης προσεκάλει ὅλους τοὺς Ἑλληνας νὰ ἐκστρατεύσουν ἐναντίον τῶν Τρώων, ἢ μήτηρ τοῦ Ἀχιλλέως Θέτις ἐξεπλάγη. Διότι εἶχεν ἀκούσει κάποτε ἀπὸ τὸν πατέρα της Νηρέα, ὅτι ὁ Ἀχιλλεὺς ἢ θὰ ἀποθάνῃ εἰς τὴν πατρίδα του γέρον¹ μὲν, ἀλλὰ ἀδόξαστος, ἢ θὰ φονευθῇ εἰς ξένην χώραν ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς νέος μὲν, ἀλλὰ δοξασμένος. Ἐνθυμουμένη² λοιπὸν ἡ Θέτις τούτους τοὺς λόγους, ἔκρυψε τὸν υἱὸν της εἰς τὴν νῆσον Σκῦρον, διὰ νὰ μὴ εὗρεθῇ ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας, οἱ ὁποῖοι ἐσκόπευον νὰ ἐκστρατεύσουν ἐναντίον τῶν Τρώων. Ἐκεῖ δὲ ἀντρέφετο μὲ τὰς θυγατέρας τοῦ βασιλέως τῆς Σκύρου Λυκομήδους ἐνδεδυμένος γυναικεῖα φορέματα. Ὅτε δὲ οἱ ἡγεμόνες τῶν Ἑλλήνων συνήθροισαν τὰ στρατεύματα καὶ προητοίμασαν τὰ πάντα, ἐπληροφορήθησαν³ ἀπὸ τὸν μάντιν Κάλχαντα, ὅτι ματαίως θὰ δαπανήσουν⁴ τοὺς κόπους καὶ τοὺς κινδύνους, ἐὰν ὁ Ἀχιλλεὺς δὲν λάβῃ μέρος εἰς τὸν πόλεμον. Καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ εὗρουν αὐτόν, ἂν καὶ τὸν ἐζήτουν ἐπὶ πολὺν χρόνον. Ἐπὶ τέλους δὲ πληροφορηθεὶς ὁ Ὀδυσσεύς, ὅτι ὁ νεανίας κρυφίως⁵ διέμενε⁶ εἰς τὴν Σκῦρον ὡς παρθένος μεταξὺ παρθένων, ἦλθεν εἰς τὴν νῆσον μὲ μερικὸς συντρόφους του προσποιούμενος, ὅτι ἦτο μικρέμπορος⁷. Καὶ ἀφοῦ συνεβούλευσε⁸ τοὺς συντρόφους του, τί ἔπρεπε νὰ κάμουν, ἐπεδείκνυεν εἰς τὰς παρθένους παντὸς εἴδους κοσμήματα καὶ

ἐνδύματα, ἐπεδείκνυε δὲ καὶ ἀσπίδα καὶ δόρυ. Αἱ μὲν παρθένοι λοιπὸν ἐθαύμαζον τὰ κοσμήματα καὶ τὰ ἐνδύματα, εἰς δὲ τὸν Ἀχιλλέα ἤρσαν τὰ ὄπλα. Ἐξαίφνης δὲ ἐσάλπιξε κάποιος ἀπὸ τοὺς συντρόφους τοῦ Ὀδυσσεῶς καὶ ἔκρουσε τὰ ὄπλα του. Καὶ αἱ μὲν παρθένοι τρομάξασαι ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, ὁ δὲ νεανίας, λαβὼν εἰς χεῖρας του τὰ πωλούμενα* ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσεῶς ὄπλα, ἠτοιμάζετο νὰ ἀμυνθῆ. Τότε λοιπὸν ἐννοήσας ὁ Ὀδυσσεύς, ὅτι εἶχεν εὖρει τὸν Ἀχιλλέα, προέτρπεν αὐτὸν νὰ ἐνθυμῆται, ὅτι εἶναι ἀνὴρ καὶ νὰ κάμνη ἔργα ἄξια ἀνδρός. Ἐκεῖνος δὲ πεισθεὶς εὐχαρίστως ἐξεστράτευσεν μὲ τοὺς ἄλλους Ἑλληνας ἐναντίον τῆς Τροίας. Καὶ ὁ λόγος τοῦ Νηρέως ἐξετελέσθη διότι ἀπέκτησε μὲν ἀθάνατον δόξαν, δὲν ἦτο ὅμως ὁ βίος του μακρὸς, ἀλλὰ, ἀφοῦ ἐπλήγωσε μὲν πολλοὺς ἀπὸ τοὺς Τρωῶς, ἐφόνευσεν δὲ πολλοὺς ἀπὸ αὐτοῦς, εἰς ξένην χώραν ἐφονεύθη¹⁰ ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς.

86. Ὁ τύραννος τῆς Νάξου Λύγδαμης.

Κάποτε εἶχον ἔλθει πρέσβεις τῶν Λακεδαιμονίων εἰς τὸν τύραννον τῆς Νάξου Λύγδαμιν· ἐπειδὴ δὲ αὐτὸς ἐδίσταζε¹ νὰ ἔλθῃ εἰς συνομιλίαν μὲ αὐτοὺς² καὶ ἐπὶ τέλους κάποιος εἶπεν, ὅτι ὁ Λύγδαμης ἦτο κουρασμένος, οἱ πρέσβεις εἶπον· «Νὰ εἴπῃς εἰς αὐτόν, ὅτι ἔχομεν ἔλθει ὄχι διὰ νὰ κάμωμεν μάχην, ἀλλὰ διὰ νὰ συνδιαλεχθῶμεν μὲ αὐτόν».

87. Κάτων.

Ὅτε ὁ Ρωμαῖος Κάτων εἶδε κάποιον, ὅστις εἶχε πωλήσει τοὺς ἀγρούς του, οἱ ὅποιοι εὗρισκοντο πλησίον τῆς θαλάσσης καὶ ὅστις

εἶχε καταφάγει τὰ χορήματα, τὰ ὅποια εἶχε λάβει, προσεποιεῖτο, ὅτι ἐθαύμαζεν αὐτὸν ὡς ἰσχυρότερον ἀπὸ τὴν θάλασσαν· διότι ὅσα ἐκείνη δὲν ἠδύνατο νὰ καταστρέψῃ, αὐτός, εἶπεν, εὐκόλως ἔχει καταπίει.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΣΥΛΛΟΓΗ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΝ ΤΗΙ ΑΡΧΑΙΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗΙ ΠΕΡΙΚΟΠΑΣ

ΜΕΡΟΣ Α'

- 1.— 1. γνωρίζω.— 2. θυσιάζω.— 3. προτιμῶ.
- 2.— 1. τιμωρῶ.— 2. συναντῶ.— 3. κατηγορῶ.— 4. ξένος.
- 3.— 1. πλησίον.— 2. σύνορον.— 3. κορυφή.— 4. ἐμποδίζω.— 5. περνῶ.— 6. τρόφιμα.— 7. φέρω.— 8. πρέπει.— 9. τρόφιμα.— 10. γεμάτος.
- 5.— 1. ζῶ.— 2. κῆπος.— 3. κυνηγῶ.
- 6.— 1. κακία.— 2. θάνατος.
- 7.— 1. χαμηλός.— 2. ὥρατος.— 3. ναός.— 4. προσέτι.— 5. γυμναστήριον.— 6. ὄπου.— 7. γυμναστής.
- 8.— 1. ἄκαρπος.— 2. ἔτος.— 3. πλημμυρίζω.— 4. εἶδος φυτοῦ.
- 9.— 1. πιστευτός.— 2. εὐχαρίστως.— 3. λοιπόν.— 4. αὐστηρότατα, σκληρότατα.— 5. πρῶτ.— 6. σηκώνομαι.— 7. ἔπειτα.— 8. φανερός.— 9. ὀδηγοῦμαι.
- 10.— 1. παντός εἶδους.— 2. ἐπιβουλεύομαι, παραμονεύω.— 3. δάσος.— 4. βράχος.
- 11.— 1. νέος.— 2. διατάσσομαι.— 3. κατασκόπευσις.— 4. τόσον.— 5. λογαριάζω.— 6. κτυπῶμαι.— 7. πάντοτε.
- 12.— 1. διὰ τοῦτο.— 2. κομψότης.— 3. ὑπερέχω.— 4. εὐθυμία.— 5. φιλονικία.— 6. ζῆλον.— 7. βόσκω.— 8. παράστημα.— 9. περικεφαλαία.
- 13.— 1. ὅτε.— 2. καθιερωμένος, ἀφιερωμένος.
- 14.— 1. ὑπερέχω, ὑπερτερῶ.— 2. ὄφεις.— 3. δικαιοσύνη.— 4. ἐκδιώκω.— 5. φοβερός.
- 15.— 1. χρήματα.— 2. τρικυμία.— 3. σκέπτομαι.— 4. προσπαθεῖ νὰ ἀποφεύγῃ.— 5. θεός.

- 16.— 1. φόρεμα.— 2. κάτοικος.— 3. τὸ ποτὸν τῶν θεῶν.— 4. ἡ τροφή θεῶν.
- 17.— 1. διαμένω.— 2. λατρεύω, τιμῶ.— 3. σεβαστός.— 4. χάριν ἔχω τινί = χρεωστώ εὐγνωμοσύνην εἰς τινα.
- 18.— 1. βορρᾶς.— 2. παραδείγματος χάριν.— 3. πλάτος.— 4. μέτρον μήκους (= 31 μέτρων).— 5. μέτρον μήκους (= 1,86 μέτρ.).— 6. ἐκβάλλω, χύνομαι.
- 19.— 1. συναντῶ.— 2. ποῦ.— 3. ὅπου.— 4. εὐχαρίστως.— 5. ἡ κλητ. Ἡράκλεις λαμβάνεται ὡς ἐπίρρημα θαυμασμοῦ ἢ δυσαρεσκείας.
- 20.— 1. πτηγόν.— 2. εὐχαριστοῦμαι.— 3. προτείνω.— 4. καταστρέφομαι.— 5. ὑπόσχομαι.— 6. σύρομαι κατὰ γῆς.— 7. βαδίζω.
- 21.— 1. λοιπόν.— 2. θέλω.— 3. ἀποφεύγω.— 4. συναναστροφή.— 5. προτρέπω.
- 22.— 1. ἦκω = ἔχω ἔλθει.— 2. κακουργία.— 3. φανερώνω.— 4. ἄρχων.
- 23.— 1. ἄγριος χοῖρος.— 2. μέτρον μήκους (= 0,46 μέτρ.).
- 24.— 1. ἐπειδή.— 2. σωματικὴ δύναμις.— 3. ὡς ἐξῆς.— 4. μένω ἄγνωστος, διαφεύγω τὴν προσοχήν.— 5. αὐθάδεια.
- 25.— 1. κόπος.— 2. παραμονεύω.— 3. ὁ ἀγαπῶν τὸ κυνήγιον.— 4. ὑπηρέτης.
- 26.— 1. προσπαθῶ νὰ πείσω.— 2. ἐντροπή.— 3. σφάλμα.— 4. ἐννοῶ.— 5. πειστικὴ δύναμις.
- 27.— 1. δῆλον ὅτι = βεβαίως.— 2. τοῦλάχιστον.
- 29.— 1. ὅμως.— 2. ἔχω ἐμπιστοσύνην.
- 30.— 1. ἐπεὶ τάχιστα = εὐθὺς ὡς.— 2. προφητεύω, προλέγω.— 3. προσκαλῶ.— 4. ὄχι πλέον.— 5. εὐχάριστος.— 6. φανερώνω.— 7. ἐφθαλμός.— 8. ἐκβάλλω (κτυπῶν).
- 31.— 1. συλλαμβάνω.— 2. πολύ.— 3. ἐστὶ + ἀπαρμφ. = εἶναι δυνατόν.— 4. τροφή.— 5. ἀπατῶμαι.— 6. ὄφις ζῶν εἰς τὸ ὕδωρ (νερόφιδο).— 7. μορφή.— 8. συνέλευσις.— 9. σύντροφος.— 10. κουκί.— 11. περικεφαλαία.— 12. φλοιός, κέλυφος.— 13. βοῦρλον.— 14. σαλιγκάρι.— 15. ἀνώτερος.
- 32.— 1. ἐλευθέριος = γενναϊόδωρος.— 2. φιλικώτατα.— 3. χαρακτήρ.— 4. ἐρρωμένος = δυνατός.— 5. συνήθεια.— 6. μέτρον μήκους (= 185 μέτρων).— 7. ἐν ὥρᾳ = κατὰ τὸν πρέποντα χρόνον.— 8. ἔρχομαι.— 9. βαρέως φέρω = ἀγανακτῶ.

- 33.— 1. τώρα.— 2. ὁ πλησίον παρατεταγμένος.— 3. παράγγελμα.
 34.— 1. εὖ πράττω = εὐτυχῶ.
 35.— 1. ἀγών, δύσκολον καὶ ἐπικίνδυνον ἔργον.— 2. κτυπῶ.— 3. κουράζομαι.— 4. ἀγανακτῶ.
 36.— 1. ἐγκαταλείπω.— 2. πεδιάς.— 3. παρουσιάζομαι.— 4. κτυπῶ ἀπὸ μακρὰν.— 5. ρίπτω.
 37.— 1. πορεύομαι ὡς πρεσβευτής.— 2. ἔξεστιν = ἐπιτρέπεται.— 3.— πρέπει, ἀρμόζει.— 4. εἶμι ἐπὶ τινι = εἶμαι εἰς τὴν ἐξουσίαν τινός.— 5. λησμονῶ.— 6. κρατοῦμαι.
 38.— 1. ἀγανακτῶ.— 2. λεηλατῶ.— 3. πατροπαράδοτος.— 4. ἀνδρεία.
 39.— 1. ἐκστρατεύω.— 2. συσκέπτομαι.
 42.— 1. πράττω.— 2. εὖ λέγω τινὰ = ἐπαινῶ τινά.— 3. προφυλάσσομαι.— 4. λέγω ψεύδη.— 5. τρέπω εἰς φυγὴν.
 43.— 1. ἐρωτῶ τὸ μαντεῖον, ζητῶ χρησμόν.— 2. ὑπερηφάνεια.
 44.— 1. σκέπτομαι, ἐξετάζω.— 2. ποικιλόχρωμος.— 3. προχωρῶ.— 4. βλέπω.— 5. ἔλλειψις.— 6. κοπιᾶζω.— 7. βραδύνω.— 8. ἀκολουθῶ.— 9. ἄθλος.— 10. βοηθός.— 11. δοκεῖ μοι = ἀποφασίζω.
 45.— 1. στολισμός.— 2. ἀγαπῶ.— 3. ἐπιθυμῶ.
 46.— 1. περίφημος.
 47.— 1. χρησιμός.— 2. βραδύνω.— 3. ἀποπλέω.
 51.— 1. ἐντός.— 2. γεμάτος.— 3. ἀγγελιαφόρος.— 4. περικλείομαι.— 5. ἐκβολή.— 6. εὐμενής, εὐνοϊκός.— 7. δυσμενής.
 54.— 1. ἐξαπατῶ.— 2. στολίζω.— 3. εἰς τὴν πατρίδα.— 4. πράγμα.— 5. ἀφιέρωμα.— 6. τιμωρία.— 7. κρημνίζω.

ΜΕΡΟΣ Β'

- 55.— 1. ἀποφασίζω.— 2. κτυπῶ.— 3. ἀποτυγχάνω.
 57.— 1. ἐρωτῶ μαντεῖον, ζητῶ χρησμόν.— 2. χάνω.— 3. παρορμῶ.— 4. προλέγω, προφητεύω.— 5. ζητῶ συμβουλήν.— 6. προσφέρω προθύμως, χαρίζω.— 7. ἐφ' ὅτε = ὑπὸ τὸν ὄρον, μὲ τὴν συμφωνίαν.— 8. ὁ ἀποπνέων πῦρ.— 9. ἐξέρχομαι, ξεφυτρώνω.

- 59.— 1. γεννώ.— 2. πράττω.— 3. εὐγενῆς καταγωγή.— 4. ὑπερηφανεύομαι.— 5. μεταβάλλομαι.
- 60.— 1. ξεκινῶ, πορεύομαι.— 2. προσπαθῶ.— 3. ἀφήνω.— 4. νικῶμαι.— 5. ἔδω.— 6. ἀποκτῶ.— 7. κατηγορῶ.— 8. ὡς ἐξῆς.— 9. ἐν σοί ἐστιν = ἀπὸ σὲ ἐξαρτᾶται.— 10. συμπλέκομαι.
- 61.— 1. εἶμαι εὐχαριστημένος.— 2. ὁδηγός.
- 62.— 1. ἐπιτυχᾶνω.— 2. λυποῦμαι.— 3. διστάζω, ἐντρέπομαι.— 4. ἐπιστρέφω, ὑποχωρῶ.— 5. ἐορτὰς ἄγω = ἐορτάζω.— 6. φονεύω.— 7. ὑβρίζω.— 8. εὐρίσκω.— 9. εἶμαι τρελλός.
- 63.— 1. πρὸ πολλοῦ.— 2. τεντώνω.— 3. κρατῶ τινος = εἶμαι ἀνώτερός τινος.— 4. εἰς τὸν ὕπνον, εἰς τὸ ὄνειρον.— 5. ἀναλογίζομαι.— 6. περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι τινα = ἐκτιμῶ τινα.— 7. νομίζω.— 8. παρακαλῶ.— 9. ἀπόδειξις.
- 64.— 1. βλάπτω.— 2. δύσκολος.— 3. μορφή.— 4. ἐκάθισε.— 5. φανερώνω, κάμνω γνωστόν.— 6. ἀθώτατος.— 7. τιμωρῶ.— 8. στρατοπεδεύω.— 9. νομίζω.— 10. ἐπιβεβαιώνω.— 11. ὀργίζομαι.— 12. ὠφελοῦμαι.— 13. θήκη ξίφους.— 14. θεραπεύω.
- 66.— 1. σέβομαι.— 2. ἀνάκτορα.— 3. σύρω.— 4. σκληρῶς.— 5. δένω.— 6. φοβοῦμαι.— 7. περιποιῶμαι.
- 67.— 1. συμβουλευῶ.— 2. σκέπτομαι, ἐξετάζω.— 3. λυποῦμαι.— 4. πλοῖον μὲ πενήκοντα κωπηλάτας.— 5. ἀμέσως.
- 68.— 1. προσορμίζομαι.— 2. σπήλαιον.— 3. συναναστρέφομαι.— 4. καταθυθίζω.— 5. εὖ ποιῶ τινα = εὐεργετῶ τινα.— 6. ἔρχομαι, σπεύδω εἰς βοήθειαν.— 7. ἔχω πόνους.
- 69.— 1. πληγώνομαι.— 2. διὰ τοῦτο.— 3. ὅτε λαμποίτην = δσάκις ἔλαμπον.— 4. ἐνν. τὸ ρ. ἐπίστευον.
- 70.— 1. συναθροίζω.— 2. εἰσάλλω.— 3. ὑποτάσσω.— 4. κυριεύω.— 5. φιλόπατρις.— 6. ἐνδύομαι.— 7. ἐξαπατῶ.— 8. ἐξοργίζω.— 9. ἀπομένω, ἐπιζῶ.
- 71.— 1. συκοφαντῶ.— 2. διατάσσω.— 3. βλάπτω, καταστρέφω.— 4. παραγγέλλω.— 5. θεωροῦμαι.
- 72.— 1. περιμένω τὴν ἐπίθεσίν τινος.— 2. πρὸς ἔω = πρὸς ἀνατολάς.— 3. ἐστραμμένος.— 4. ξεκινῶ, ἀναχωρῶ.— 5. κακοποιῶ.
- 73.— 1. ποιῶ.— 2. τέρψις.— 3. ἀναρριχῶμαι.— 4. πρασινίζω.

- 74.— 1. συνηθίζω.— 2. ἀκολουθῶ.— 3. ἐξετάζω.— 4. ὁμοιάζω.— 5. σκάπτομαι.— 6. ἐκλεκτός.— 7. ἐξόριστος.
- 75.— 1. κινῶ εἰς ἀποστασίαν.— 2. τιμωρῶ.— 3. ἀντιπαρατάσσω.— 4. διορίζω ἀρχηγόν.
- 76.— 1. κακομεταχειρίζομαι.— 2. ἐνόνομαι.— 3. ἄλλως τε καὶ = καὶ μάλιστα.— 4. διευθετῶ.— 5. ὅπως.— 6. ὀρίζω.— 7. διορίζομαι.— 8. δυσάρεστοῦμαι.— 9. ἀποχωρῶ, ἀποχωρίζομαι.— 10. ἔχω ἀνάγκην.— 11. πληρώνω.— 12. δυσάρεστος.— 13. ἡγεμονία.— 14. ἀποστατῶ.— 15. ὑποτάσσω.
- 77.— 1. ἔστηκα = στέκομαι, εὐρίσκομαι.— 2. ἐνόνομαι.— 3. πλέω διὰ μέσου.— 4. παραιτοῦμαι.— 5. διαχωρίζομαι.
- 79.— 1. ἐκθάλλω, χύνομαι.— 2. καθιστῶ.— 3. ἀναπέμπω, ἀναδίδω.
- 80.— 1. συνάπτω.— 2. ἐπιθυμῶ.— 3. κρατῶ τινος = εἶμαι κύριός τινος.— 4. συνθηκολογῶ.— 5. φέρω πρὸς ἀσφάλειαν.— 6. ἐγκαταλείπω.— 7. μεταβάλλω.— 8. πάλιν.— 9. κρημνίζω.
- 81.— 1. ὑποχωρῶ.— 2. ἀφήνω, ἐγκαταλείπω.— 3. ἀφήνω, παραλείπω.— 4. ἀφήνω, ἐγκαταλείπω.— 5. ὄρμῶ.— 6. ἐλεγειακὸν ποίημα.— 7. ἔγνοια.— 8. τιμωρία.— 9. πολίτευμα.— 10. περιέρχομαι εἰς ρῆξιν.— 11. συμφιλιωτής.— 12. ἐπὶ τοῖς σώμασι = ἐπὶ ὑποθήκῃ τῶν σωμάτων.— 13. ἀπαλλάσσω.
- 83.— 1. δοκιμάζω.— 2. ρίπτω.— 3. ὀργίζομαι.— 4. θυσιάζω.— 5. τὰ ἱερὰ γίγνεται καλὰ = αἱ θυσίαι εἶναι εὐοίωνοι.— 6. δίκην δίδωμί τινι = τιμωροῦμαι ὑπὸ τινος.— 7. συνέλευσις τοῦ λαοῦ.— 8. παρὰδίδω.— 9. φιλοπατρία.
- 85.— 1. κρυφίως σχεδιάζω κακὸν κατὰ τινος.— 2. ἀφήνω.— 3. διευθετῶ.— 4. ἀφήνω νὰ παρέλθῃ.— 5. περιμένω μὲ ἀνησυχίαν.— 6. συμφωνῶ.— 7. παρέρχομαι, λήγω.— 8. δέχομαι.
- 86.— 1. ἐνθύμιον.— 2. λυποῦμαι, εὐσπλαγχνίζομαι.— 3. προσφέρω σπονδὴν.— 4. σημεῖον.— 5. τότε.
- 87.— 1. ἀνατρέπω, καταρρίπτω.
- 88.— 1. αἶρομαι πόλεμον = ἐπιχειρῶ πόλεμον.— 2. καταδιώκω.— 3. ἀριστερός.— 4. ἀνθίσταμαι.— 5. ἔρχομαι.
- 89.— 1. μεταχειρίζομαι.— 2. τείχη.— 3. μέτρον μήκους ἴσον μὲ 30 ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου.

ΜΕΡΟΣ Γ'

- 90.— 1. ρύαξ πυρός = πύρινος ρύαξ, ἢ λεγομένη λάβα.— 2. παρατηρῶ.
— 3. ἀπέρχομαι.— 4. προφθάνομαι.— 5. σηκώνω (καὶ θέτω) ἐπά-
νω εἰς τοὺς ὤμους μου.— 6. ἔστι + ἀπαρμφ. = εἶναι δυνατὸν νά...
— 7. ἀποφεύγω.— 8. χώνομαι.
- 91.— 1. κλαίω.— 2. ἀνέρχομαι.— 3. εὐσπλαγχνίζομαι.— 4. ἀποφασί-
ζω.— 5. οὐκ ἔφθη δείζας = δὲν ἐπρόφθασε νὰ δείξῃ, εὐθὺς ὡς ἔδει-
ξε.— 6. συλλαμβάνομαι ἐπ' αὐτοφώρῳ.— 7. καταδικάζω.
- 92.— 1. καταστρέφω.— 2. ἀντικρύ.— 3. κατὰ τοῦ τείχους = ἀπὸ τὸ
τείχος κάτω.
- 94.— 1. νυμφεύομαι.— 2. πάρεστί μοι = εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν μου.—
3. ποτίζω.
- 95.— 1. λύπη.— 2. καταισχύνη.— 3. ἰσχυρός, γενναῖος.— 4. βραβεῖον,
ἀμοιβή.— 5. ὑφαρπάζω τὸν λόγον = ἀρπάζω τὸν λόγον ἐκ τοῦ στό-
ματός τινος, διακόπτω τινά.
- 96.— 1. ἄθλιος, φαῦλος.— 2. περνῶ.
- 99.— 1. ἐπιτρέπω.— 2. δίδω.— 3. ἀπέρχομαι.— 4. κρίνω.— 5. ἐπι-
σπεύδω.— 6. εἶμαι εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἡλικίας μου.— 7. ὑπερέχω,
ὑπερτερῶ.— 8. ἀποφασίζω.
- 100.— 1. ἀποτέλεσμα, ἔκβασις.— 2. φονεύομαι.— 3. πληρεξούσιος,
ἔχων ἀπόλυτον ἐξουσίαν.— 4. καθιστῶ, διορίζω.— 5. διαταράσσο-
μαι.— 6. διευθετῶ.— 7. δίδω χρησμόν.— 8. νικῶ.— 9. γενναῖος.
- 101.— 1. συγχωρῶ.— 2. βλάπτω.— 3. γίνομαι μισητός.— 4. λαμβάνω
μέρος.— 5. φρόνημα.— 6. εἶμαι κατώτερος.
- 102.— 1. πορεύομαι.— 2. περικυκλώνομαι.
- 103.— 1. συναθροίζομαι.— 2. διέρχομαι.— 3. τέμνω τοὺς ἀγροὺς =
ἐρημώνω τοὺς ἀγροὺς κόπτων τὰ δένδρα καὶ καταστρέφων τὰ σπαρ-
τά.— 4. ὑπερηφανεύομαι.— 5. ἐπιτυχία.— 6. ἀποκρούω.
- 104.— 1. ρίπτω.— 2. ὑποβαστάζω.— 3. τέχνασμα.— 4. σταματῶ.—
5. πιάνω.— 6. μανθῶας.— 7. διέρχομαι.
- 105.— 1. καλοῦμαι εἰς βοήθειαν.— 2. δοκεῖ τινι = ἀποφασίζει τις.—
3. τέλος πάντων.— 4. δίδω εἰς γάμον.

- 106.— 1. ἀνθίσταμαι.— 2. ἔξεστιν = εἶναι δυνατόν.— 3. ἔγκριτος.—
 4. θυελλώδης.— 5. ὕει = βρέχει.— 6. πολιορκῶ.— 7. θύελλα.—
 8. ὑποφέρω.— 9. ἐγκαταλείπω.— 10. ὀδηγῶ.— 11. προπορεύομαι,
 ὀδηγῶ.— 12. ὀδηγός.— 13. ἀκολουθῶ.— 14. εὐρίσκω.— 15. βοηθῶ,
 ὑπερασπίζω.— 16. κουράζομαι.— 17. προχωρῶ.— 18. παρορμῶ.
 — 19. ἀφήνω τινὰ νὰ διέλθῃ.— 20. χάνω πᾶσαν ἐλπίδα.
- 107.— 1. συλλαμβάνομαι.— 2. ὀδηγῶ.— 3. ἀπέρχομαι.— 4. λεηλατῶ.
 — 5. ἐπέρχομαι.— 6. συμφιλιώνομαι.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΕΡΙΚΟΠΑΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

ΜΕΡΟΣ Α'

- 1.— 1. ἔχω ἐμπιστοσύνην = πιστεύω.— 2. γάρ.
- 2.— 1. γεν. ἄνευ προθ.— 2. δοτ. ἄνευ προθ.
- 3.— 1. ἐν + δοτ.— 2. μεστός.— 3. ἐπιτήδεια, τά.— 4. ἄκρον.
- 4.— 1. θηρεύω.— 2. φθείρω.— 3. τρέπομαι εἰς φυγὴν = φεύγω.—
4. ἔρχομαι πλησίον = πλησιάζω.— 5. δίδω συμβουλήν = συμβουλεύω.— 6. ἀνάπτειν.— 7. παρέχω.— 8. ῥίπτω βέλη = τοξεύω.
- 5.— 1. αἰσχύνη.— 2. χρεία.
- 6.— 1. πρὸ πάντων = μάλιστα.— 2. μεστός.— 3. πόνος.
- 7.— 1. ἔχω.— 2. ὡς.— 3. καλός.— 4. θὰ ἦσο = ἦσθα ἄν.— 5. κρᾶζω δυνατὰ = ἀνακράζω.— 6. ἅμα.— 7. ἐγγύς.
- 8.— 1. ἐντυγχάνω.— 2. χρεωστῶ εὐγνωμοσύνην = χάριν ἔχω (τινί).—
3. φροντίζω = ἐν φροντίδι εἰμί.— 4. φίλος.— 5. πορεύει.—
6. ἐργαστήριον.
- 9.— 1. πέμπω.— 2. ἱερά.— 3. ἱκετεύω.— 4. κελεύω.— 5. κομίζω.
- 10.— 1. τίμιος.— 2. πολέμιος.
- 11.— 1. νεώριον.— 2. καλύπτομαι.— 3. ἄγω.— 4. λειμών.
- 15.— 1. αἰτ. ἄνευ προθ.— 2. γενικ. ἄνευ προθ.— 3. ἐκ μεσημβρίας.—
4. ἐξ ἄρκτου.— 5. εἰς ἀεί.— 6. ἐκβάλλω.— 7. πέτρα.
- 16.— 1. προξενῶ τέρψιν = τέρω.— 2. σύνειμι (τινί).— 3. ἀγορεύω.—
4. δίδω προσοχήν = προσέχω.— 5. ἀσμένως.
- 17.— 1. τέρας.— 2. ἀφανῆ ἐγένετο.— 3. νοῦς.
- 18.— 1. βασιλεία.— 2. χαλεπός.— 3. ἐπὶ + δοτ.— 4. τάξις.— 5. ὄψις.—
6. ἀντίπαλος.

- 19.— 1. ἄστν.— 2. πίτυς.— 3. δοῦς.— 4. σῦς.— 5. βροδέως.— 6. προ-
έρχομαι.— 7. ἀτραπός.— 8. λασπόδης τόπος = πηλός.— 9. ἰσχύς.
— 10. βάλλω.
- 20.— 1. γένος.— 2. τιμῶμαι = τίμιός εἰμι.— 3. πάρα πολὺν = μάλι-
στα.— 4. εἰμί.
- 21.— 1. διατρέβω.— 2. κόμη.
- 22.— 1. μείζονα.— 2. εἰσβαλεῖν.— 3. ἔχουσίως.— 4. τετελευτήκασι.—
5. χάρις.
- 23.— 1. δοτ. ἄνευ προθ.— 2. ἦγαγε.
- 24.— 1. φέρω.— 2. παρέχω εὐχάριστον θέαμα = ἡδὺς τὴν ὄψιν εἰμί.
- 25.— 1. ἱκανός.— 2. πάλιν ἔρχομαι.— 3. ἄφρων.— 4. ὁ ἔχων ὑψηλὰ
φρονήματα = ὑψηλόφρων.— 5. ὁ μὴ λησμονῶν = μνήμων.—
6. εἶμαι μακροάν τιος = φεύγω τινά.— 7. σώφρων.— 8. κελεύω.—
9. ἀποπέμπω.— 10. ἦκω.
- 26.— 1. νεώτερος.— 2. αἰδήμων.— 3. νομίζομαι.— 4. εἶδος.— 5. εὖ-
νους.— 6. ἀγαθός.— 7. εὐδαίμων.
- 27.— 1. τὸν παλαιὸν καιρὸν = τὸ πάλαι.— 2. ἀρχή.— 3. ἐταῖρος.—
4. δολερός.— 5. κάθοδος.
- 28.— 1. βουλευόμεαι.— 2. πρὸ ὀλίγου = ἄρτι.— 3. βουλή.— 4. ἔργω.
— 5. μᾶλλον . . . ἢ.— 6. εἶμαι δοῦλός τιος = δουλεύω τινί.—
7. πιστεύω.— 8. χεμῶν.— 9. διατρέχω κίνδυνον = κινδυνεύω.—
10. δίδω λόστιν = πιστεύω.— 11. ἡδύς.
- 29.— 1. γιγνώσκω.— 2. τελευτή.— 3. πάρειμι.— 4. στέργω.— 5. εὖ-
μενής, εὖνους.— 6. καταλείπω.— 7. βασιλικὸς θρόνος = βασι-
λεία.— 8. κελεύω.— 9. πρόπει.— 10. ἄρχω.
- 30.— 1. ἰδρῶ.— 2. κατοικίζομαι.
- 31.— 1. ἐνύπνιον.— 2. μηνύομαι.— 3. κωλύομαι.— 4. πέμπομαι.—
5. ἴκετεύω.— 6. θήρα.— 7. εὖπτ. + ἄν.— 8. πολέμιος.— 9. ἀπαρέμ-
φατον.— 10. πορεύομαι.— 11. ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη = πανταχόθεν.—
12. βάλλω.— 13. ῥίπτω ἀκόντιον = ἀκοντίζω.— 14. κατὰ + αἰτιατ.
- 32.— 1. μέλλω.— 2. ἀπαρεμφ. μέλλ.— 3. δοτικ.— 4. ἐπὶ + αἰτ.—
5. ἄγω.— 6. μνημονεύω.— 7. δήπου.— 8. δοτ. ἄνευ προθ.—
9. ἦκω.— 10. πιθοῦ.
- 33.— 1. προσάπτω.— 2. κόσμος.— 3. γυμνάσιον.
- 34.— 1. πλοῦς.— 2. ῥοῦς.— 3. δεινός.— 4. εἰσπλοῦς.

- 35.— 1. πρὸ + γενικ. — 2. περὶ + αἰτιατ. — 3. δοτικ. ἄνευ προθ.—
4. ἐν + δοτικ.— 5. ταῶς.
36.— 1. ναῦς. — 2. πέμπω.— 3. ἄγω.— 4. ἱερεῖον.
37.— 1. ἔπλευσε.— 2. ποι.— 3. ἐπανελθεῖν.— 4. εἰς τὴν πατρίδα μου =
οἶκαδε.— 5. ἀπὸ τὴν πατρίδα μου = οἴκοθεν.— 6. οἰκῶ.— 7. μέν-
τοι.— 8. πολέμου ὄντος αὐτοῖς.— 9. ἔξεστι.

ΜΕΡΟΣ Β'

- 38.— 1. μεταλλάττω τὸν βίον, ἀπαλλάττομαι τοῦ βίου.— 2. μεταπέ-
πομαι.— 3. σκάπτω καὶ παίρνω = ἐξορύττω.— 4. εὖ πράττω.—
5. πρεσβύτατος.— 6. ἄρχομαι.— 7. λέγω.— 8. ἀπαλλάττομαι τοῦ
βίου.— 9. καταλείπω.— 10. ἔλαβον.— 11. ἀπαλλάττομαι.— 12.
ἤνεγκον.— 13. δή.— 14. ἠσθόμην.
39.— 1. δοτικ. — 2. κραῖζω. — 3. ἐξέφυγον. — 4. τὰς ἀναπνοὰς συν-
εἶχε.— 5. ὡς τοῦ βίου ἀτηλλαγμένος.— 6. ἄπτομαι.— 7. προσ-
ἦλθον.— 8. ὀσφραίνομαι.— 9. γενικ.— 10. ἀπαλλάττομαι.— 11.
ἐταῖρος.— 12. εἰς ὄραν κινδύνου = ἐν κινδύνῳ.
40.— 1. πολλὰ βλάπτω τινά.— 2. ἀνιῶμαι.— 3. πειρῶμαι.— 4. δὲν
εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποκιῶς = οὐκ ἂν κιῶ.— 5. ἀποβάλλω.— 6.
περισσότερον ἀπὸ ὅλους = μάλιστα πάντων.— 7. ὄρα.— 8. νὰ
μὴ ἀποκιῶς = ὅπως μὴ κιῶ.— 9. πειρῶμαι.— 10. ἄρχω.— 11.
βασιλεία.— 12. χροῶμαι.— 13. κελεύω.— 14. ἦδη.— 15. ἔδρα-
μον.— 16. θεράπων.— 17. τρόποι.— 18. δοκιμάζοντες . . . =
πειρώμενοι τοῦ Κ., εἰ μὴ αὐτῷ μεταμέλοι.— 19. ἦδομαι.— 20.
ἀφ' ἐνὸς μὲν — ἀφ' ἑτέρου δὲ = τὰ μὲν — τὰ δέ.
41.— 1. σκοπῶ.— 2. κοινῆ.— 3. θεωρῶ.— 4. ἐνάγω τινά εἰς τὸ δικα-
στήριον ὡς παράφρονα = κατηγορῶ τινος παράνοιαν.— 5. δὲν
φροντίζω = ἀμελῶ.— 6. οὐσία, χρήματα.— 7. εὐκτ. + ἂν τοῦ ρ.
καλῶ.— 8. ὄδε.— 9. διαπράττω ἀδικίαν = ἀδικῶ.— 10. ἀσκῶ.—
11. ποιῶ.— 12. παρὰ τοὺς νόμους.— 13. φιλῶ.— 14. ἄρα.— 15.
μᾶλλον.— 16. καταφρονῶ.— 17. καλῶ.— 18. εὖ.
42.— 1. διδασκαλεῖον.— 2. αἰροῦμαι.— 3. δοτικ.— 4. ἀφαιροῦμαι.— 5.

- παίω. — 6. τιμωροῦμαι. — 7. θεωρῶ πάρα πολὺ σπουδαῖον = περὶ πλείστου ποιοῦμαι. — 8. ὀλίγον φροντίζω = ὀλιγορῶ. — 9. βρωτόν, τό. — 10. ἀσκοῦμαι. — 11. σιτοῦμαι.
43. — 1. ὕβρις. — 2. μειῶ. — 3. νομίζω καλὸν = ἀξιῶ. — 4. κελεύω. — 5. ἀνακοινοῦμαι. — 6. κελεύω. — 7. ζητῶ τὴν συμβουλὴν τινος = ἀνακοινῶ τινι. — 8. ἐφοδιάζομαι μὲ πληρώματα = πληροῦμαι. — 9. περαιοῦμαι. — 10. γίνομαι γνωστός = δηλοῦμαι. — 11. μετοχ. ἐνεστ. τοῦ ρ. εἰμί. — 12. ἔρχομαι εἰς βοήθειαν = βοηθῶ. — 13. ἐνθυμοῦμαι. — 14. ἀποστεροῦμαι. — 15. πρόσταγμα. — 16. καταλείπω. — 17. ἐπανήλθον.
44. — 1. ἀποδημῶ. — 2. ἐπιστρέφω εἰς τὴν πατρίδα = ἀπονοστῶ. — 3. πολίτης. — 4. ἀπαντῶ. — 5. κομπάζω. — 6. κτῶμαι. — 7. τέχνη. — 8. δρῶ. — 9. ποιοῦμαι. — 10. μέσ. ἀόρ. — 11. πειρῶμαι.
45. — 1. τελευτῶ. — 2. βοῶ. — 3. ἰῶμαι. — 4. αἰτῶ.
46. — 1. περὶ πλείστου ποιοῦμαι. — 2. ἀπαρέμφ. μέσ. φωνῆς. — 3. οἰκουμένη. — 4. σπεύδω νὰ ἔλθω = ὀρμῶμαι. — 5. ἀμιλλῶμαι. — 6. αἰτ. ἄνευ προθ. — 7. Ὀλυμπιονίκης ἢ ὁ Ὀλύμπια νικῶν. — 8. κρίνομαι ἀξίος = ἀξιοῦμαι.
47. — 1. νοῶ. — 2. διαλέγομαι. — 3. μέσ. ἀόρ. — 4. δεσπότης. — 5. οἶα νοσεῖ. — 6. περὶ πλείονος ἡγοῦμαι. — 7. μυθολογῶ. — 8. μετοχ. μέσ. ἀόρ. τοῦ ρ. μηχανῶμαι.
48. — 1. ὁμοῦ. — 2. ὅμοιός εἰμι, ἕοικα.
49. — 1. ἐκπολιορκῶ. — 2. αὐτίκα. — 3. φύλαξ. — 4. ἀκτὴ. — 5. σημαίνω, ἀποφαίνω. — 6. ἀγγελία. — 7. ἐν βραχύ. — 8. ἀμύνομαι.
50. — 1. ἀποκτείνω. — 2. ἐντέλλομαι. — 3. διανέμω. — 4. χαλεπαίνω. — 5. καταλείπω. — 6. μέρος. — 7. σημαίνω. — 8. ἀποκρίνομαι.
51. — 1. στέλλομαι. — 2. σφάλλομαι. — 3. γεν. ἄνευ προθ. — 4. ἡμεροδρόμος. — 5. εὐκτ. + ἄν. — 6. δοτ. ἄνευ προθ. — 7. στέλλομαι. — 8. πορφύρα. — 9. ἄγομαι. — 10. ἀφήνω ἐλεύθερον = ἀποστέλλω. — 11. ὀρμῶμαι.
52. — 1. πιέζομαι. — 2. ἄχθος. — 3. ἀποβάλλω. — 4. ὀδύρομαι. — 5. ἀπονέμω. — 6. οἰκτίρω. — 7. συστέλλομαι. — 8. παρόντος. — 9. αἶρω.
53. — 1. ἐκβάλλω. — 2. αἶρωμαι. — 3. πιστότατος. — 4. κόπτω ὀλόγουρα = περικόπτω. — 5. λυμαίνομαι. — 6. μαίνομαι. — 7. κατηγορῶ ψευδῶς = διαβάλλω. — 8. ἀπαίρω. — 9. ἐπαγγέλλομαι. — 10. πέφνη. —

11. ἐπιτρέπω. — 12. κατάλληλος περίστασις = καιρός. — 13. περαινῶ. — 14. ὤς. — 15. ἐγενόμην. — 16. κρατῶ.
54. — 1. ὑπερσ. τοῦ ρ. κτῶμαι. — 2. ἔπομαι. — 3. ἔθ. — 4. βούλομαι. — 5. καθέξομαι. — 6. ἐξοιθῶ. — 7. χοῶμαι. — 8. πράως. — 9. ἐθίζω. — 10. φυλάττομαι. — 11. ἐργάζομαι. — 12. θάλαμος. — 13. ὀρούττομαι. — 14. τάφρος. — 15. ἀφέλω. — 16. καθεύδω. — 17. ὑπερσ. β' τοῦ ρ. ἐγείρω. — 18. ἔοικα.
55. — 1. καθέροπω. — 2. εἴθθα. — 3. καθέλκομαι. — 4. μέλλω. — 5. δυσθανατῶ (-έω). — 6. καθίζω. — 7. ὄρω. — 8. ἀφέλω. — 9. νευρά. — 10. πλήττω. — 11. ἰσχυρῶς. — 12. ἀλγῶ. — 13. ὀίπτω κατὰ γῆς = ἀπορρίπτω. — 14. καταπλήττομαι. — 15. ψόφος. — 16. φεύγω.
56. — 1. ἀρχή. — 2. καθίσταμαι. — 3. χαλεπός. — 4. λογίζομαι. — 5. ἐκβάλλω. — 6. καθίστημι. — 7. μέσ. ἀόρ. — 8. ἀφίσταμαι. — 9. συνίστημι. — 10. ἀνθίσταμαι. — 11. διορίζω ἀρχηγόν = ἐφίστημι. — 12. καθίσταμαι. — 13. μέλλ. τοῦ ρ. εἰμί. — 14. ἔρχομαι μετὰ τὸ μέρος τινός = παρίσταμαί τι.
57. — 1. μετατίθημι. — 2. ἴδιος. — 3. προστάττω. — 4. ἐντίθημι τὴν κεφαλὴν εἰς βρόχον. — 5. προτείνω τὴν μεταβολὴν νόμου = μετατίθημι νόμον. — 6. ἐκκλησία. — 7. τίθειαι τὴν ψῆφον. — 8. εἰσηγοῦμαι. — 9. ἀπολύομαι. — 10. ἐντίθειμαι.
58. — 1. ἀνάθημα. — 2. ἀνατίθειμαι. — 3. ἀνεκείμην.
59. — 1. συνήμι. — 2. τοξεύων περνῶ τὸ βέλος = ἀφίημι τὸ βέλος. — 3. δακτύλιος. — 4. μέσ. ἀόρ. — 5. ἐξωγορήθην. — 6. ἄγε. — 7. ἀφίημι. — 8. ἔχω. — 9. προτίθειμαι. — 10. μετατίθειμαι. — 11. ἐπιτίθημι. — 12. δίκη. — 13. ἀπάγω. — 14. κολάζομαι, ζημιοῦμαι. — 15. μελετῶ. — 16. ἡμαρτον τοῦ σκοποῦ. — 17. προτίθημι.
60. — 1. νέμω. — 2. ἐντίθημι. — 3. περιοικῶ. — 4. ἴεμαι. — 5. συνήμι. — 6. τῇ ἀληθείᾳ. — 7. ἐπιτίθειμαι πύλας τοῖς ὄσι. — 8. ἔθος. — 9. ἐπιτίθημι τὸν νοῦν τι.
61. — 1. εἰς. — 2. ἄλλως. — 3. εἰκός. — 4. ἀποδίδωμι. — 5. γενικ. — 6. φυλάττομαι. — 7. ἐκκλίνω. — 8. συνήθης. — 9. φέρομαι.
63. — 1. ἐνδίδωμι οἶκτω. — 2. ἀποδίδωμαι. — 3. δίκην δίδωμι. — 4. ἐφίημι.
64. — 1. τὰ ἑαυτοῦ. — 2. κακῶς διατίθειμαι. — 3. ἐφόδιον εἰς τὸ γῆρας

- κατατίθεμαι.— 4. μεταδίδωμί τινι τοῦ χροσοῦ.— 5. ὑφίσταμαι.
— 6. ὑποτίθεμαι.— 7. ὑφίεμαι (τινός).— 8. κατατίθημι.
- 65.— 1. κελεύσαντος.— 2. κατὰ διαδοχὴν.— 3. ἀπεστραμμένος.— 4.
βλέπω.— 5. δείκνυμι.— 6. εἰκόν.— 7. πῆρα.— 8. ὁπότε + εὐκτ.
- 66.— 1. ξυλοτόμος.— 2. ἐνδείκνυμαι.— 3. ἐπάγγην.
- 67.— 1. καταστρέφομαι.— 2. ὄννυμι.— 3. προστίθεμαι.— 4. ὑπερσ.
τοῦ ρ. ζεύγνυμαι.— 5. σπουδῆ.— 6. διασκεδάννυμαι.— 7. ζεύ-
γνυμι.— 8. συμμείγγνυμι.— 9. παρακμ. τοῦ ρ. ἀναπετάννυμαι.
— 10. πανταχοῦ.
- 68.— 1. δοτικ.— 2. καταλύω.— 3. ἐκάθισε.— 4. ὕστατος.

ΜΕΡΟΣ Γ'

- 69.— 1. καταγιγνώσκω τινὸς θάνατον.— 2. ὁμιλῶ, σύνειμι.— 3. αἰ-
σχρόν ἐστι.— 4. οἰκῶ.— 5. ἐνδύομαι.— 6. κουφότατος.— 7. ἐσθής.
— 8. φέρω.— 9. ἔγνω.— 10. ἀπάγω.
- 70.— 1. μέγας.— 2. ἐκδύομαι.— 3. ἐκδύω.— 4. αἷτιατ.— 5. ἀμφιέν-
νυμι.— 6. αἷτ. ἄνευ προθ.— 7. ἐνδύομαι.— 8. προσῆλθον.—
9. ἀφειλόμην.— 10. καταγιγνώσκω τὴν ζημίαν.— 11. ἔγνω.—
12. ἀκριβῶ (-όω).— 13. καθίστημι.— 14. κρῖνω.— 15. ἔγνω.—
— 16. ἀρμόττω.— 17. ἔγνω.
- 71.— 1. διαρπάζομαι.— 2. παροξύνομαι.— 3. προστάτιω.— 4. ἔτε-
μον.— 5. προστίθεμαι.— 6. δίσταμαι.— 7. συνίσταμαι.— 8. ἐμ-
πίπλαμαι.— 9. ἐκείμην.— 10. καθίσταμαι εἰς κίνδυνον.— 11.
ἔτρεψάμην.— 12. μέσ. ἀόρ. β'.— 13. αὔθις.
- 72.— 1. κυβερνήτης.— 2. πόση.— 3. ἐπίσταμαι.— 4. χρόνος.— 5.
ἄγαμά τινός τι.— 6. κατῆλθον.— 7. τεκμαίρομαι.— 8. κυβερνῶ.
- 73.— 1. ἀντιτεταγμένος.— 2. νόμος.— 3. φεύγω.— 4. ἀπολείπω.—
5. προσέρχομαι.— 6. ἦ.— 7. κατέρχομαι.
- 74.— 1. καταγελῶ.— 2. λιθοτομία, ἦ.— 3. προσέρχομαι.— 4. ὁα-
δίως φέρον.— 5. εἰς ἀκρόασιν.— 6. ἀνίσταμαι.
- 76.— 1. οὐ μὴν ἀλλά.— 2. ἀνάκειμαι.— 3. προᾶξις.— 4. φοιτῶ.—
θαυμάζω.— 6. ἀνδριάς.

- 77.— 1. παρέρχομαι.— 2. πρόοιδα.
- 78.— 1. καταπαλαίομαι.— 2. λόγον ποιούμαι.— 3. ἀπελαύνω.— 4. παρελαύνω.— 5. ἀποκάμνω.— 6. μέσ. ἄορ. τοῦ ρ. ἀποτίνομαι.
- 79.— 1. ἀφικνοῦμαι.— 2. διατρίβω.— 3. σκόπτω (μετοχ.)
- 80.— 1. μεγάλα ἁμαρτάνω.— 2. αἰσθάνομαι.— 3. ὁμῶς.— 4. ἀπεχθάνομαι.— 5. πωλῶ.— 6. λύομαι.
- 81.— 1. ὀφλισκάνω (προδοσίας).— 2. διαβάλλομαι.— 3. φθάνω (+ μετοχ.).— 4. πυνθάνομαι.— 5. ἔξαμαρτάνω (εἷς τινα).— 6. παρακμ. τοῦ ρ. ἁμαρτάνομαι.— 7. ἔξελαίνω.— 8. δράκων ποικίλος.— 9. τυγχάνω.— 10. κηλῶ.— 11. ποιῶ πάντα.— 12. ἀποχωρῶ.
- 82.— 1. ἐκπέμπω.— 2. πράττω.— 3. νίκης τυγχάνω.— 4. μετρίως.— 5. φέρω.
- 83.— 1. οἶομαι.— 2. τέρας.— 3. δέομαι.— 4. τίκτω.— 5. ἀνὴρ ἐγένετο.— 6. καθίσταμαι εἰς στάσιν.— 7. ἄχθομαι.— 8. δυστυχία.— 9. μέλει.— 10. δοκεῖ.— 11. μάχομαι.— 12. βούλομαι.
- 84.— 1. περιγίγνομαι (τινός).— 2. κελεύω.— 3. ἐπιμελοῦμαι.— 4. μέλλω.— 5. μάχομαι.— 6. ἄχθομαι.— 7. οἶχομαι.
- 85.— 1. παρακμ. τοῦ ρ. καταγηράσκω.— 2. παρακμ. τοῦ ρ. μιμνήσκομαι.— 3. διδάσκομαι.— 4. ἀναλίσκω.— 5. λανθάνω διατρίβων.— 6. κάπηλος.— 7. διδάσκω.— 8. πιπράσκομαι.— 9. γινώσκω.— 10. ἀποθνήσκω.
- 86.— 1. ὄκνῶ.— 2. συνέρχομαί τινα εἰς λόγους.

ΤΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

ΜΕΡΟΣ Α΄

1. Οὐσιαστικά τῆς Β΄ κλίσεως ἄρσενικά. Ὅριστική τοῦ ἐνεστώτος τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς βαρυτόνων ρημάτων.
2. Οὐσιαστικά τῆς Β΄ κλίσεως θηλυκά. Ὅριστ. τοῦ ἐνεστ. τῆς ἐνεργ. φωνῆς βαρυτόνων ρημάτων.
3. Οὐσιαστ. τῆς Β΄ κλίσεως οὐδέτερα.
4. Οὐσιαστ. τῆς Α΄ κλίσεως θηλυκά. Ὅριστική ἐνεστώτος τοῦ ρ. εἰμί.
5. Παρατατικός τῆς ἐνεργ. φωνῆς βαρυτόνων ρημάτων.
6. Οὐσιαστ. τῆς Α΄ κλίσεως ἄρσενικά. Παρατατικός τοῦ ρ. εἰμί.
7. Ἐπίθετα τῆς Β΄ κλίσεως τρικατάληκτα ἄσυναίρετα. Παρατατικός τοῦ ρ. εἰμί.
8. Ἐπίθετα τῆς Β΄ κλίσεως δικατάληκτα ἄσυναίρετα.
9. Ὅριστική τοῦ ἐνεστώτος τῆς μέσης φωνῆς βαρυτόνων ρημάτων.
10. Οὐσιαστικά τῆς Γ΄ κλίσεως χειλικόληκτα καὶ οὐρανικόληκτα.
11. Παρατατικός τῆς μέσης φωνῆς βαρυτόνων ρημάτων.
12. Οὐσιαστικά τῆς Γ΄ κλίσεως ὀδοντικόληκτα.
13. Ὅριστική τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀορίστου πρώτου φωνηεντολήκτων ἄσυναιρέτων ρημάτων.
14. Οὐσιαστικά τῆς Γ΄ κλίσεως ὀδοντικόληκτα μὲ θέμα λῆγον εἰς -ντ.
15. Οὐσιαστικά τῆς Γ΄ κλίσεως ἐνρινόληκτα.
16. Οὐσιαστικά τῆς Γ΄ κλίσεως ὑγρόληκτα.
17. Οὐσιαστικά τῆς Γ΄ κλίσεως ὑγρόληκτα συγκοπτόμενα.
18. Οὐσιαστικά τῆς Γ΄ κλίσεως σιγμόληκτα οὐδέτερα εἰς -ος.

19. Οὐσιαστικά τῆς Γ' κλίσεως σιγμόληκτα εἰς -ης.
20. Οὐσιαστικά τῆς Γ' κλίσεως σιγμόληκτα οὐδέτερα εἰς -ας.
21. Ὑποτακτικὴ τοῦ ἐνεστώτος καὶ ἀορίστου πρώτου τῆς ἐνεργ. φωνῆς φωνηεντόληκτων ἀσυναιρέτων ρημάτων.
22. Οὐσιαστικά τῆς Γ' κλίσεως φωνηεντόληκτα εἰς -ις.
23. Οὐσιαστικά τῆς Γ' κλίσεως φωνηεντόληκτα εἰς -υς.
24. Οὐσιαστικά τῆς Γ' κλίσεως φωνηεντόληκτα εἰς -εως.
25. Ὅριστικὴ τοῦ μέλλοντος τῆς ἐνεργ. φωνῆς φωνηεντόληκτων ἀσυναιρέτων ρημάτων.
26. Οὐσιαστικά τῆς Γ' κλίσεως σιγμόληκτα εἰς -ως καὶ φωνηεντόληκτα εἰς -ω.
27. Ὅριστικὴ παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελείου τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς φωνηεντόληκτων ἀσυναιρέτων ρημάτων.
28. Ἐπίθετα τῆς Γ' κλίσεως συμφωνόληκτα μὲ θέμα λῆγον εἰς -ν ἢ -νι.
29. Ἐπίθετα τῆς Γ' κλίσεως φωνηεντόληκτα εἰς εἰς -υς (-εια, -ε).
30. Ἐπίθετα τῆς Γ' κλίσεως σιγμόληκτα εἰς -ης, -ες.
31. Ἐπανάληψις τῶν ὀνομάτων τῆς Γ' κλίσεως.
32. Παραθετικά ἐπιθέτων καὶ ἐπιρρημάτων.
33. Προστακτικὴ τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς φωνηεντόληκτων ἀσυναιρέτων ρημάτων.
34. Ἐὐκτικὴ τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς φωνηεντόληκτων ἀσυναιρέτων ρημάτων.
35. Ἀπαρέμφατον καὶ μετοχὴ τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς φωνηεντόληκτων ἀσυναιρέτων ρημάτων.
36. Ἐνεργητικὸς ἀόριστος δεύτερος.
37. Ἐπανάληψις τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς φωνηεντόληκτων ἀσυναιρέτων ρημάτων. Προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι.
38. Αἱ ἄλλαι πλὴν τῆς ὀριστικῆς ἐγκλίσεις, τὸ ἀπαρέμφατον καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ ἐνεστώτος τῆς μέσης φωνῆς φωνηεντόληκτων ἀσυναιρέτων ρημάτων.
39. Ὅριστικὴ τοῦ μέσου μέλλοντος φωνηεντόληκτων ἀσυναιρέτων ρημάτων.
40. Ὅριστικὴ τοῦ μέσου ἀορίστου πρώτου φωνηεντόληκτων ἀσυναιρέτων ρημάτων.

41. Ὅριστική τοῦ παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελικῆς τῆς μέσης φωνῆς φωνητολήκτων ἀσυναρέτων ρημάτων.
42. Εὐκτική τοῦ μέσου μέλλοντος καὶ ἀόριστου πρώτου καὶ παρακειμένου τῆς μέσης φωνῆς.
43. Μέσος καὶ παθητικὸς μέλλον καὶ ἀόριστος φωνητολήκτων ἀσυναρέτων ρημάτων.
- 44.55. Ἄντωνυμια.
46. Οὐσιαστικά συνηρημένα τῆς Α' κλίσεως.
47. Οὐσιαστικά συνηρημένα τῆς Β' κλίσεως.
48. Δευτέρα Ἄττική κλίσις οὐσιαστικῶν.
- 49.50. Ἐπίθετα συνηρημένα τῆς δευτέρας κλίσεως.
51. Ἐπίθετα τῆς δευτέρας Ἄττικῆς κλίσεως.
- 52.53. Ἀνώμαλα οὐσιαστικά.
54. Συσχετικαὶ ἀντωνυμια. Συσχετικὰ ἐπιρρήματα.

ΜΕΡΟΣ Β'

55. Παθητικὸς μέλλον δεύτερος καὶ παθητικὸς ἀόριστος δεύτερος ἀφωολήκτων ρημάτων.
56. Συνηρημένος ἐνεργητικὸς καὶ μέσος μέλλον ἀφωολήκτων ρημάτων.
57. Μέσος μέλλον καὶ ἀόριστος α', παθητικὸς μέλλον καὶ ἀόριστος α' καὶ β' ἀφωολήκτων ρημάτων.
58. Ἄφωολήκτα ρήματα.
59. Ἐνεστώς καὶ παρατατικὸς τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς συνηρημένων ρημάτων εἰς -άω.
60. Ἐνεστώς καὶ παρατατικὸς τῆς μέσης φωνῆς συνηρημένων ρημάτων εἰς -άω.
61. Ἐνεστώς καὶ παρατατικὸς τῆς ἐνεργητικῆς καὶ μέσης φωνῆς συνηρημένων ρημάτων εἰς -άω.
62. Ἐνεστώς καὶ παρατατικὸς τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς συνηρημένων ρημάτων εἰς -έω.

63. Ἐνεστώς καί παρατατικός τῆς μέσης φωνῆς συνηρημένων ρημάτων εἰς -έω.
64. Ἐνεστώς καί παρατατικός τῆς ἐνεργητικῆς καί μέσης φωνῆς συνηρημένων ρημάτων εἰς -όω.
65. Ὁμαλὸς σχηματισμὸς τῶν ἄλλων χρόνων τῶν συνηρημένων ρημάτων.
66. Ἀνώμαλος σχηματισμὸς τῶν ἄλλων χρόνων τῶν συνηρημένων ρημάτων.
- 67.68. Συνηρημένα ρήματα.
69. Δυϊκὸς ἀριθμὸς ὀνομάτων καὶ ρημάτων.
- 70.72. Ὑγρόληκτα καὶ ἐνρινόληκτα ρήματα.
73. Ἀνωμαλίας τῆς ἀυξήσεως τῶν ρημάτων.
74. Ἀνωμαλίας τῆς ἀυξήσεως καὶ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ τῶν ρημάτων. Ἀττικὸς ἀναδιπλασιασμός.
75. Ἐνεργητικὴ φωνὴ τοῦ ρήματος ἴστημι.
76. Μέση φωνὴ τοῦ ρήματος ἴστημι.
77. Ὁ ἀόριστος ἔστιν, ὁ παρακείμενος ἔσθηκα καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰστήκειν.
78. Ἐνεστώς, παρατατικός καὶ ἀόριστος β' τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τοῦ ρήματος τίθημι.
79. Ἐνεστώς, παρατατικός καὶ ἀόριστος β' τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τοῦ ρήματος ἴημι.
80. Ἐνεστώς, παρατατικός καὶ ἀόριστος β' τῆς μέσης φωνῆς τῶν ρημάτων τίθημι καὶ ἴημι.
- 81.82. Ἐνεργητικὴ καὶ μέση φωνὴ τῶν ρημάτων τίθημι καὶ ἴημι.
83. Ἐνεργητικὴ φωνὴ τοῦ ρήματος δίδωμι.
84. Μέση φωνὴ τοῦ ρήματος δίδωμι.
85. Ἐπανάληψις τῶν ρημάτων τίθημι, ἴημι καὶ δίδωμι.
86. Ἐνεργητικὴ φωνὴ τῶν εἰς -μι συμφωνολήκτων ρημάτων.
87. Μέση φωνὴ τῶν εἰς -μι συμφωνολήκτων ρημάτων.
- 88.89. Ἀριθμητικά.

ΜΕΡΟΣ Γ'

- 90.91. Ἄοριστοι β' ρημάτων εἰς -ω κλινόμενοι κατὰ τὰ εἰς -μι ρήματα.
 92.93. Ρήματα κλινόμενα κατὰ τὸ ἴστημι - ἴσταμαι.
 94. Τὰ ῥήματα εἶμι καὶ φημί.
 95. Τὰ ῥήματα φημί καὶ εἶμι.
 96. Τὸ ῥῆμα εἶμι.
 97. Τὰ ῥήματα κεῖμαι καὶ κάθημαι.
 98. Τὰ ῥήματα οἶδα καὶ δέδοικα.
 99.100. Ρήματα, τῶν ὁποίων τὸ ρηματικὸν θέμα προσλαμβάνει τὸ πρόσφυμα σκ ἢ -ισκ.
 101.103. Ρήματα, τῶν ὁποίων τὸ ρηματικὸν θέμα προσλαμβάνει τὸ πρόσφυμα ν ἢ αν ἢ αν καὶ συγχρόνως ἔν ν πρὸ τοῦ χαρακτῆρος ἢ νι ἢ νυ.
 104. Ρήματα σχηματίζοντα τοὺς χρόνους τῶν ἐκ διαφόρων θεμάτων συγγενῶν κατὰ τὴν σημασίαν. Τὸ ῥῆμα ἀφικνοῦμαι.
 105. Ρήματα, τῶν ὁποίων τὸ ρηματικὸν θέμα προσλαμβάνει ε πρὸς σχηματισμὸν τῶν χρόνων τῶν.
 106. Ρήματα σχηματίζοντα τοὺς χρόνους τῶν ἐκ διαφόρων θεμάτων συγγενῶν κατὰ τὴν σημασίαν.
 107. Ρήματα ἀποθετικά.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΜΕΡΟΣ Α'

1. Οὐσιαστικά τῆς Β' κλίσεως ἀρσενικά. Ὅριστική τοῦ ἐνεστώτος τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς βαρυτόνων ρημάτων.
2. Οὐσιαστικά τῆς Β' κλίσεως θηλυκά.
3. Οὐσιαστικά τῆς Β' κλίσεως οὐδέτερα.
4. Παρατατικὸς τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς βαρυτόνων ρημάτων.
5. Οὐσιαστικά τῆς Α' κλίσεως ἀρσενικά.
6. Ἐπίθετα τῆς Β' κλίσεως τρικατάληκτα ἀσυναίρετα.
7. Οὐσιαστικά τῆς Γ' κλίσεως χειλικόληκτα καὶ οὐρανικόληκτα.

8. Οὐσιαστικά τῆς Γ' κλίσεως ὀδοντικόληκτα.
9. Ὅριστική ἐνεργητικοῦ ἀορίστου ἀ' φωνηεντολήκτων ἀσυναιρέτων ρημάτων.
10. Οὐσιαστικά τῆς Γ' κλίσεως ὀδοντικόληκτα μὲ θέμα λῆγον εἰς -ντ.
11. Οὐσιαστικά τῆς Γ' κλίσεως ἐνρινόληκτα.
12. Οὐσιαστικά τῆς Γ' κλίσεως ὑγρόληκτα.
13. Οὐσιαστικά τῆς Γ' κλίσεως ὑγρόληκτα.
14. Οὐσιαστικά τῆς Γ' κλίσεως ὑγρόληκτα συγκοπτόμενα.
15. Οὐσιαστικά τῆς Γ' κλίσεως σιγμόληκτα οὐδέτερα εἰς -ος.
16. Οὐσιαστικά τῆς Γ' κλίσεως σιγμόληκτα εἰς -ης.
17. Οὐσιαστικά τῆς Γ' κλίσεως σιγμόληκτα οὐδέτερα εἰς -ας.
18. Οὐσιαστικά τῆς Γ' κλίσεως φωνηεντόληκτα εἰς -ις.
19. Οὐσιαστικά τῆς Γ' κλίσεως φωνηεντόληκτα εἰς -υς.
20. Οὐσιαστικά τῆς Γ' κλίσεως φωνηεντόληκτα εἰς -ευσ καὶ -ους.
21. Ὅριστική ἐνεργητικοῦ μέλλοντος φωνηεντολήκτων ἀσυναιρέτων ρημάτων.
22. Ὅριστική παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελείου τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς φωνηεντολήκτων ἀσυναιρέτων ρημάτων.
23. Ἐπίθετα τῆς Γ' κλίσεως συμφωνόληκτα μὲ θέμα λῆγον εἰς -ν ἢ -ντ.
24. Ἐπίθετα τῆς Γ' κλίσεως φωνηεντόληκτα εἰς -υς (-εια, -ι).
25. Ἐπίθετα τῆς Γ' κλίσεως δικατάληκτα εἰς -ων, -ον καὶ εἰς -ης, -ες.
26. Παραθετικά ἐπίθετα εἰς -τερος, -τατος.
27. Παραθετικά ἐπίθετα εἰς -ίων, -ιστος.
28. Ὑποτακτική, προστακτική, ἀπαρέμφατον καὶ μετοχή τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς φωνηεντολήκτων ἀσυναιρέτων ρημάτων.
29. Προσωπικαὶ ἀντωνυμῖαι.
30. Ὑπερσυντέλιος τῆς μέσης φωνῆς φωνηεντολήκτων ἀσυναιρέτων ρημάτων.
31. Παθητικὸς μέλλον καὶ ἀόριστος ἀ' φωνηεντολήκτων ἀσυναιρέτων ρημάτων.
32. Ἀντωνυμῖαι.
33. Οὐσιαστικά συνηρημένα τῆς Α' κλίσεως.
34. Οὐσιαστικά συνηρημένα τῆς Β' κλίσεως.

35. Δευτέρα Ἀττική κλίσις.
 36. Οὐσιαστικά ἀνώμαλα.
 37. Συσχετικά ἀνωθυμία. Συσχετικά ἐπιροήματα.

ΜΕΡΟΣ Β'

- 38.39. Ρήματα ἀφωνόληκτα.
 40. Ἐνεστώσ καὶ παρατατικός τῆς ἐνεργητικῆς καὶ μέσης φωνῆς συνηρημένων ρημάτων εἰς -άω.
 41. Ἐνεστώσ καὶ παρατατικός τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς συνηρημένων ρημάτων εἰς -έω.
 42. Ἐνεστώσ καὶ παρατατικός τῆς μέσης φωνῆς συνηρημένων ρημάτων εἰς -έω.
 43. Ἐνεστώσ καὶ παρατατικός τῆς ἐνεργητικῆς καὶ μέσης φωνῆς συνηρημένων ρημάτων εἰς -όω.
 44.45. Ρήματα συνηρημένα εἰς -άω καὶ -έω.
 46.47. Ρήματα συνηρημένα.
 48. Δυϊκὸς ἀριθμὸς ὀνομάτων καὶ ρημάτων.
 49. Ἐνεστώσ, παρατατικός καὶ μέλλων ἐνεργητικός καὶ μέσος ὑγρολήκτων καὶ ἐνρινολήκτων ρημάτων.
 50. Ἐνεργητικός καὶ μέσος ἀόριστος α' ὑγρολήκτων καὶ ἐνρινολήκτων ρημάτων.
 51. Παθητικός μέλλων, παθητικός ἀόριστος καὶ παρακείμενος τῆς μέσης φωνῆς ὑγρολήκτων καὶ ἐνρινολήκτων ρημάτων.
 52.53. Ὑγρόληκτα καὶ ἐνρινόληκτα ρήματα.
 54.55. Ἀνωμαλία τῆς ἀϋξήσεως καὶ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ τῶν ρημάτων.
 56. Ἐνεργητικὴ καὶ μέση φωνὴ τοῦ ρήματος ἴστημι.
 57. Ἐνεργητικὴ καὶ μέση φωνὴ τοῦ ρήματος τίθημι.
 58. Παθητικός μέλλων καὶ παρακείμενος τοῦ ρήματος τίθημι.
 59.60. Ἐνεργητικὴ καὶ μέση φωνὴ τῶν ρημάτων τίθημι καὶ ἴημι.
 61. Ἐνεργητικὴ φωνὴ τοῦ ρήματος δίδωμι.
 62. Ἐνεργητικὴ καὶ μέση φωνὴ τοῦ ρήματος δίδωμι.

- 63.64. Ἐνεργητικὴ καὶ μέση φωνὴ τῶν ρημάτων ἴστημι, τίθημι, ἴημι καὶ δίδωμι.
 65. Ἐνεργητικὴ φωνὴ τῶν εἰς -μι συμφωνολήκτων ρημάτων.
 66. Μέση φωνὴ τῶν εἰς -μι συμφωνολήκτων ρημάτων.
 67. Ἐνεργητικὴ καὶ μέση φωνὴ τῶν εἰς -μι συμφωνολήκτων ρημάτων.
 68. Ἀριθμητικά.

ΜΕΡΟΣ Γ'

- 69.70. Ἀόριστοι β' ρημάτων εἰς -ω κλινόμενοι κατὰ τὰ εἰς -μι.
 71.72. Ρήματα κλινόμενα κατὰ τὸ ἴστημι — ἴσταμαι.
 73.74. Τὰ ρήματα εἶμι καὶ φημί.
 75.76. Τὸ ρῆμα κεῖμαι.
 77. Τὸ ρῆμα οἶδα.
 78.82. Ρήματα, τῶν ὁποίων τὸ ρηματικὸν θέμα προσλαμβάνει τὸ πρόσφυμα ν ἢ αν ἢ αν καὶ συγχρόνως ἔν ν πρὸ τοῦ χαρακτηρισ-
 ρος ἢ νε ἢ νι ἢ νυ.
 83.84. Ρήματα, τῶν ὁποίων τὸ ρηματικὸν θέμα προσλαμβάνει ἔν ε.
 85. Ρήματα, τῶν ὁποίων τὸ ρηματικὸν θέμα προσλαμβάνει τὸ πρόσφυμα σκ ἢ ισκ, ἐνίοτε δὲ συγχρόνως καὶ ἐνεστωτικὸν ἀνα-
 διπλασιασμόν.
 86.87. Ρήματα, τῶν ὁποίων οἱ χρόνοι σχηματίζονται ἐκ διαφόρων
 θεμάτων συγγενῶν κατὰ τὴν σημασίαν.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΑ ΔΙΑ ΤΩΝ ΚΑΘ' ΕΚΑΣΤΟΝ ΠΕΡΙΚΟΠΩΝ
ΤΟΥ Α' ΤΜΗΜΑΤΟΣ

ΜΕΡΟΣ Α'

1. Ἀντικείμενον κατ' αἰτιατικήν. Περικοπαί : 1 - 54.
2. Ἀντικείμενον κατὰ δοτικήν. Περικοπαί : 1, 2, 4, 9 - 12, 15, 17, 19, 20 - 23, 25 - 40, 43, 44, 47, 48, 51, 53, 54.
3. Ἀντικείμενον κατὰ γενικήν. Περικοπαί : 5, 9, 12, 14, 15, 19, 20, 22, 27, 30 - 32, 34, 37 - 40, 43, 45, 47, 51, 52.
4. Ἀπαρέμφατον εἰδικόν. Περικοπαί : 11, 12, 28, 30, 32, 33, 37, 45, 52, 54.
5. Ἀπαρέμφατον τελικόν. Περικοπαί : 1, 3, 11 - 13, 15, 17, 21, 25, 29 - 32, 35, 37 - 41, 44, 45, 47, 48, 54.

ΜΕΡΟΣ Β'

1. Δοτική ὀργανική. Περικοπαί : 55, 57 - 59, 62 - 66, 68 - 70, 75, 76, 79, 87, 88.
2. Δοτική τοῦ αἰτίου. Περικοπαί : 55, 58, 59, 62, 67, 72, 76.
3. Αἰτιατική τῆς ἀναφορᾶς. Περικοπαί : 60, 64, 67, 68, 69.
4. Συμφωνία τοῦ κατηγορουμένου καὶ τοῦ ῥήματος πρὸς δύο ἢ περισσότερα ὑποκείμενα. Περικοπαί : 62, 68, 69, 89.
5. Διορισμὸς τοῦ οὐσιαστικοῦ καὶ τοῦ ἐπιθέτου. Περικοπαί : 55, 57 - 59, 61 - 64, 66 - 68, 70 - 89.

6. Μετοχαί. Περικοπαί : 55, 57 - 68, 70 - 72, 74, 76 - 88.
7. Ποητικὸν αἴτιον. Περικοπαί : 55, 57 - 60, 63 - 66, 68, 70 - 72, 74, 76, 77, 82, 84, 86, 87.

ΜΕΡΟΣ Γ'

1. Σύνταξις τῶν παραθετικῶν. Περικοπαί : 94 - 97, 99, 101, 105.
2. Προθετικοὶ διορισμοί. Περικοπαί : 90 - 92, 97 - 107.
3. Γενικὴ ἀπόλυτος. Περικοπαί : 90, 91, 93 - 95, 97, 98, 100, 102, 103, 105 - 107.
4. Δυνητικὴ ὀριστικὴ καὶ εὐκτική. Περικοπαί : 91, 94, 95, 96, 104, 107.
5. Ἐπιρροηματικοὶ διορισμοί. Περικοπαί : 90 - 95, 97 - 101, 103 - 107.
6. Αἱ ἐγκλίσεις ἐν τῷ ἐξηρημένῳ λόγῳ. Περικοπαί : 90 - 96, 98 - 101, 103 - 107.
7. Ἡ εὐκτικὴ τοῦ πλάγιου λόγου. Περικοπαί : 91, 92, 94, 95, 98, 105 - 107.
8. Ἀπρόσωπα ρήματα. Περικοπαί : 90, 91, 94, 98, 105 - 107.
9. Ἀποφατικὰ μόρια. Τὸ ἀπαγορευτικὸν μή. Περικοπαί : 90 - 96, 98 - 101, 104 - 107.

Σημ. Αἱ εἰκόνες τοῦ βιβλίου ἐσχεδιάσθησαν ἐπὶ τοῦ ζωγράφου κ. Βάσου Γερμενή.

ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΝ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ

ΔΡΧ. 24.—

ΔΙΑ ΤΑΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΔΡΧ. 26.40